

Tweede wijziging Landelijk afvalbeheerplan 2017-2029

Nota van Antwoord

Datum 11 januari 2021

Colofon

DGMI
Directie Duurzame Leefomgeving en Circulaire Economie
Rijnstraat 8, Den Haag

Versie Vastgesteld

Landelijk afvalbeheerplan 2017-2029

- Het LAP is vastgesteld op 28 november 2017 en op 28 december 2017 in werking getreden (Staatscourant 2017, nr. 68028).
- De eerste wijziging van het LAP is op 16 juni 2019 vastgesteld en op 19 juli 2019 in werking getreden (Staatscourant 2019, nr. 31451).
- De inspraaknotitie voor de tweede wijziging het LAP is op 6 april 2020 bekendgemaakt door toezending aan de beide kamers van de Staten Generaal en publicatie in de Staatscourant (Staatscourant 2020, nr. 20096). Indienen van zienswijzen was mogelijk van 7 april 2020 tot en met 18 mei 2020.

Inhoud

1. Inleiding en leeswijzer	4
2. Enkele algemene aspecten	5
Inleiding	5
Wat is het LAP?	5
Totstandkoming van de tweede wijziging LAP	5
Inwerkingtreding van de tweede wijziging LAP	5
3. Hoofdpijnen van de inspraak en overige wijzigingen	9
Circulair LAP / grondstoffenplan / materialenplan	9
Direct toepassen van groenafval	9
Scheiden bedrijfsafval	9
Zeer zorgwekkende stoffen (ZZS)	11
Veilige recycling van luiers	11
Chemische recycling	12
4. Belangrijkste wijzigingen van toelichtende teksten van het LAP3	13
Bijlage 1 Kennisgeving inspraak	14
Bijlage 2 Insprekers	16
Bijlage 3 Detailbeantwoording inspraakreacties	18
Bijlage 4 Overige wijzigingen	94

1. Inleiding en leeswijzer

De Wet milieubeheer en internationale regelgeving verplichten Nederland om periodiek een of meerdere afvalbeheerplannen op te stellen. Op 28 december 2017 is het Landelijk afvalbeheerplan 2017-2029 (het derde LAP; verder LAP3) in werking getreden. LAP3 is in 2019 voor het eerst tussentijds gewijzigd. De eerste wijziging van het LAP is op 16 juni 2019 vastgesteld en op 19 juli 2019 in werking getreden.

LAP3 wordt hierbij voor de tweede keer tussentijds gewijzigd (verder: tweede wijziging LAP). De belangrijkste redenen voor de wijziging zijn de implementatie van de Kaderrichtlijn afvalstoffen en het voorbereiden van het LAP op het stelsel van de Omgevingswet, maar er zijn tevens zaken aangepast om in de pas te blijven bij diverse ontwikkelingen. Het ontwerp van de tweede wijziging LAP3 heeft van 7 april 2020 tot en met 18 mei 2020 een openbare inspraakprocedure doorlopen. De inspraakperiode is op 6 april 2020 aangekondigd in de Staatscourant (Stcrt. 2020 nr. 20096), De Volkskrant en het AD. In bijlage 1 is de tekst van de kennisgeving uit de Staatscourant opgenomen.

Tijdens de inspraakperiode zijn van 81 insprekers reacties ontvangen. In bijlage 2 is een overzicht van de insprekers gegeven.

In hoofdstuk 2 worden eerst enkele algemene aspecten rond de tweede wijziging LAP3 besproken. In dit hoofdstuk wordt ook ingegaan op een gefaseerde inwerkingtreding van de wijzigingen.

In hoofdstuk 3 van deze Nota van Antwoord zijn de hoofdlijnen van de inspraakreacties opgenomen.

Hoofdstuk 4 bevat tot slot een korte beschrijving van de aanpassing van enkele toelichtende teksten in het LAP.

De inspraakreacties van alle insprekers zijn samengevat in 274 vragen en opmerkingen. Deze zijn opgenomen in bijlage 3, waarin op elke samengevatte vraag/opmerking een antwoord wordt gegeven. Ook is aangegeven of de reacties leiden tot aanpassing van het ontwerp van de tweede wijziging LAP3.

In bijlage 4 is een aantal overige wijzigingen meegenomen die LAP3 in lijn brengen met laatste jurisprudentie, aangepaste wetgeving respectievelijk uitspraak van aanpassing van wetgeving of slechts tekstueel van aard zijn.

2. Enkele algemene aspecten

Inleiding

In deze Nota van Antwoord wordt aangegeven hoe met de inspraak op het ontwerp van de tweede wijziging LAP3 is omgegaan. Ook wordt in deze nota aangegeven hoe het ontwerp is aangepast en dus hoe het definitieve LAP3 er na de tweede wijziging uitziet.

Wat is het LAP?

Het LAP is het algemene beleidskader voor afval en circulaire economie in Nederland. Het is de plek waar de beleidsambities rond de positie van afval in de circulaire economie is vastgelegd.

Nederland hecht grote waarde aan de transitie naar een circulaire economie. Om vanuit het Rijk deze transitie te faciliteren, is het Rijksbrede programma circulaire economie opgezet (CE-programma, Kamerstuk [32 852 en 33 043, nr. 33](#)). Dit programma bevat de activiteiten die Nederland op het gebied van CE gaat ondernemen en omvat de in de Europese beleidsagenda geformuleerde acties.

Het LAP is één van de instrumenten om de ambities en resultaten van het CE-programma beleidsmatig vast te leggen, het naar een brede praktijk te vertalen en via vergunningen te implementeren. In LAP3 komt de relatie tussen het stimuleren van de circulaire economie en het afvalbeleid in meerdere onderdelen aan bod. De doelstellingen van het LAP sluiten aan op de doelstellingen van het CE-programma. In de wet is vastgelegd dat ieder bestuursorgaan rekening moet houden met het LAP. Het LAP heeft als beleidsnota daarom een stevige positie. Het is hét kader voor de uitvoering van het afvalbeleid door het Rijk zelf en door de decentrale overheden.

Doorwerking van het LAP vindt vooral plaats via vergunningen voor het verwerken van afval, via toestemmingen voor in- en uitvoer van afval, maar bijvoorbeeld ook via de uitvoering van algemene regels en het uitzetten van afvalgerelateerde aanbestedingen. Daarnaast bevat het LAP een nadere invulling van bepalingen in wet- en regelgeving en is het LAP een kader voor het opnemen van afvalgerelateerde zaken in bijvoorbeeld het omgevingsplan (gemeenten), de waterschapsverordening (waterschappen) en de omgevingsverordening (provincies).

Het LAP is ook een invulling van de Europeesrechtelijke verplichting dat lidstaten een afvalbeheerplan moeten hebben.

Totstandkoming van de tweede wijziging LAP

Voor deze tweede wijziging LAP3 is een openbare inspraakprocedure doorlopen en is het ontwerp tweede wijziging LAP3 voorgelegd aan beide Kamers der Staten-Generaal. Deze procedure ligt wettelijk vast (Wm art. 10.9, lid 2).

Daarnaast is het ontwerp van de tweede wijziging LAP3 genotificeerd bij de Europese Commissie. Hierdoor zijn ook andere lidstaten in de gelegenheid gesteld om op het concept LAP3 te reageren. Deze notificatie heeft niet geleid tot reactie van de Commissie of één van de andere lidstaten.

Inwerkingtreding van de tweede wijziging LAP

Bij het voorbereiden van de inspraaknotitie voor de tweede wijziging van LAP3 werd er nog van uit gegaan dat de Omgevingswet (Ow) per 1 januari 2021 in

werking zou treden. Op het moment van verzenden van de inspraaknotitie aan de Staten Generaal, werd duidelijk dat de inwerkingtreding van de Ow is vertraagd. Inmiddels is duidelijk dat de nieuwe streefdatum voor inwerkingtreding van de Ow 1 januari 2022 is.

Voor veel onderdelen van de tweede wijziging – bijvoorbeeld wijzigingen die direct samenhangen met de implementatie van de Kaderrichtlijn - maakt deze vertraging niet uit, maar er zijn ook diverse onderdelen die wel direct zijn gelinkt aan de inwerkingtreding van de Ow en daarbij behorende regelgeving. Voor de tweede wijziging van het LAP betekent dit dat een deel van de aanpassingen nog vóór 1 januari 2021 in werking zal treden (eerste tranche), terwijl voor een ander deel de inwerkingtreding wordt uitgesteld tot het moment dat de Ow in werking treedt (tweede tranche).

In onderstaande tabel is weergegeven welke onderdelen van de tweede wijziging op welk moment in werking treden. Bij inwerkingtreding van de eerste tranche wordt op de LAP-site een versie van LAP3 geplaatst waarin alle wijzigingen die daarmee in werking treden zijn verwerkt. Bij inwerkingtreding van de tweede tranche wordt op de LAP-site een versie geplaatst waarin ook de wijzigingen van die tranche zijn verwerkt.

Nummer en omschrijving wijziging in de inspraaknotitie [*]	In werking na publicatie vastgestelde nota (1) of in werking met Ow (2)
1. Definities en begrippen	1
2. Uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (Hoofdstuk A.5)	1
3. Afvalscheiding (Hoofdstuk B.3)	1
4. Onderscheid afval of product (Hoofdstuk B.6) – update hoofdstuk aan Kra en leidraad	1
5. Indelen van R-handelingen	1
6. Gewijzigde definities en begrippen (Bijlage F.03)	2
7. Aanpassingen teksten aan de begrippen en terminologie (door heel het LAP heen)	2
8. Vergunnen van mengen (Hoofdstuk B.7, wordt Hoofdstuk D.4)	1
9. Afvalcategorieën (Bijlage 11 Arm, Bijlage 5 LAP, Bijlage II Bal)	1 voor de aanpassing van categorie 13
	2 alle aanpassingen m.u.v. categorie 13
10. Het Besluit omgevingsrecht (Bor) verdwijnt	2
11. Het LAP in relatie tot omgevingsplannen (Hoofdstuk A.8) 1) gescheiden inzamelen huishoudelijk afval 2) voedselvermalers 3) verbranden in de open lucht / storten buiten stortplaatsen 4) opruimen zwerfval in de omgeving van een activiteit	1
	1
	1
	2
12. Afwijken van het LAP en de afwijkingsprocedure (A.2.6)	1
13. Doelstellingen LAP (A.3.4)	1
14. Chemische recycling (A.4.2 en enkele andere passages)	1
15. Afgifte van afvalstoffen (F.03)	1
16. Beroep doen op bepaling in minimumstandaard 'niet voor recycling geschikt' op basis van aard of samenstelling of de prijs van afvalbeheer.	1
17. Productie vloeibare brandstoffen uit afvalstoffen (B.10.7)	1
18. Importplafond	1
19. Op of in de bodem brengen, storten of nuttige toepassing (B.12.14 / A.4.3.7.2)	1
20. Beleid ZZS in afvalstoffen (B.14)	1

Nummer en omschrijving wijziging in de inspraaknotitie [*]	In werking na publicatie vastgestelde nota (1) of in werking met Ow (2)
21. Actualisatie tabel stortcapaciteit aan meest recente gegevens (B.15 Capaciteitsplanning)	1
22. Verwijzingen naar hoofdstuk B.7 in veel sectorplannen	1
23. Huishoudelijk restafval (sectorplan 1)	1 voor de verwijzing naar hst B.3 2 m.u.v. de verwijzing naar hst B.3
24. Industrieel afval (sectorplan 3) 1) afbakening sectorplan 2) vervangen begrip inrichting	1 2
25. Gescheiden ingezameld/afgegeven textiel (sectorplan 5)	1
26. Gft-afval van huishoudens (sectorplan 6)	1
27. Organisch afval van bedrijven (sectorplan 7)	1
28. Groenafval (sectorplan 8) 1) afbakening sectorplan 2) minimumstandaard sectorplan	1 1 m.u.v. de vervanging van de laatste 2 aandachtstreepjes 2 voor de vervanging van de laatste 2 aandachtstreepjes
29. Kunststof en Rubber (sectorplan 11)	1
30. Reststoffen drinkwaterbereiding (sectorplan 17)	2
31. KGA/KCA (sectorplan 18)	1
32. AVI-bodemassas (sectorplan 20)	2
33. AVI-vliegas en AVI-ketelas (sectorplan 21)	2
34. Gemengd bouw- en sloopafval (sectorplan 28)	2
35. Dakafval (sectorplan 33)	1
36. PAK-rijk asfalt (sectorplan 34)	1
37. Hout (sectorplan 36)	1
38. Grond (sectorplan 39) 1) aanpassing naamgeving ministerie 2) wetgeving aanpassen aan regelgeving onder Omgevingswet	1 2
39. Baggerspecie (sectorplan 40)	2
40. Verpakkingen (sectorplan 41)	1
41. Autowrakken (sectorplan 51)	2
42. Banden (sectorplan 52)	1
43. Afvalstoffen van schepen (sectorplan 53)	2
44. Sloopschepen (sectorplan 54)	2
45. Oliefilters (sectorplan 55)	2
46. Afgewerkte olie (sectorplan 56)	1 m.u.v. het vervangen van het begrip inrichting 2 voor het vervangen van het begrip inrichting
47. Olie-, water-, slibmengsels (sectorplan 58)	2
48. Vloeibare brandstof- en olierestanten (sectorplan 59)	2
49. Boor-, snij-, slijp- en walsolie (sectorplan 61)	2
50. Overig oliehoudend afval (sectorplan 63)	2
51. Halogeenvrije oplosmiddelen (sectorplan 67)	2

Nummer en omschrijving wijziging in de inspraaknotitie [*]	In werking na publicatie vastgestelde nota (1) of in werking met Ow (2)
52. Halogeenhoudende oplosmiddelen (sectorplan 68)	2
53. Destillatieresidu (sectorplan 69)	2
54. Gefluoreerde broeikasgassen en ozonlaagafbrekende stoffen (sectorplan 70)	1
55. Kwik en kwikhoudende materialen en producten (sectorplan 82)	1 m.u.v. opnemen van het Bal in sub 3
	2 voor het opnemen van het Bal in sub 3
56. Minimumstandaard luiers en incontinentiemateriaal (sectorplan 84)	1
57. Verwerken van matrassen (sectorplan 84)	1
58. Verduidelijking minimumstandaard en beleid voor overbrenging EPS (sectorplan 85)	1
59. LAP Bijlage 9: Emissies naar de bodem in de mLCA	1
Bijlage 1; publicatie Staatscourant	Nvt
Bijlage 2; Hoofdstuk B.3 Gescheiden houden van afvalstoffen	zie punt 3. in deze tabel
Bijlage 3; Hoofdstuk B.6 Onderscheid afvalstof en product	zie punt 4. in deze tabel
Bijlage 4; Hoofdstuk D.4 Vergunnen van mengen	zie punt 8. in deze tabel
Bijlage 5; Lijst met afvalcategorieën (Bijlage 5 LAP, F.5.2)	zie punt 9. in deze tabel
Bijlage 6; Hoofdstuk A.8; LAP3 en de Omgevingswet	zie punt 11. in deze tabel
Bijlage 7; mLCA Emissie naar de bodem (Bijlage 9 LAP)	zie punt 59. in deze tabel

[*] is er geen nadere onderverdeling is gemaakt, dan geldt de vermelding voor alle onderdelen van de betreffende wijziging zoals opgenomen in de inspraaknotitie

3. **Hoofdpijnen van de inspraak en overige wijzigingen**

In deze paragraaf worden enkele hoofdpijnen van de ingekomen zienswijzen gegeven. In bijlage 3 is de detailbeantwoording van alle ingebrachte zienswijzen opgenomen.

Circulair LAP / grondstoffenplan / materialenplan

Diverse insprekers missen met de tweede wijziging een volgende stap naar een grondstoffenplan. Van belang is echter dat de twee belangrijkste redenen voor de tweede wijziging zijn de implementatie van de nieuwe Kaderrichtlijn afvalstoffen en het voorbereiden van het LAP op het stelsel van de Omgevingswet. Een tussentijdse wijziging is niet het moment om een LAP (in principe voor 6 jaar vastgesteld) drastisch te herzien. Dat betekent echter niet dat het streven van insprekers niet wordt gesteund. Omdat LAP3 loopt tot en met 2022 is het denken over de opvolger van LAP3 inmiddels gestart. De ambitie van het rijk is zeker om daarbij een volgende stap richting een meer circulair plan te zetten en van 'LAP4' meer een Circulair MaterialenPlan (CMP1) te maken.

Direct toepassen van groenafval

Op de voorgenomen wijzigingen van het beleid voor toepassen van groenafval zijn veel reacties ontvangen. Veel bedrijven die actief zijn op het gebied van groenafval, zagen in de nieuwe minimumstandaard een stap in de verkeerde richting omdat hiermee mogelijk zou worden gemaakt groenafval ongecontroleerd in het milieu te brengen, al dan niet na mechanische verkleining. Insprekers wijzen op een groot aantal redenen waarom dit niet gewenst zou zijn. Bedoeling van deze wijziging was echter uitsluitend om het bevoegd gezag de mogelijkheid te geven om in te stemmen met specifieke toepassingen als inzet van bijvoorbeeld stammen langs parkeerplaatsen, in parken of langs wegkanten of met het toepassen van verkleind hout op snipperpaden. Uit de ingebrachte zienswijzen blijkt duidelijk het invoegen van de optie 'op de bodem brengen van ongevaarlijk groenafval, al dan niet na mechanische verkleining' ruimer wordt geïnterpreteerd dan bedoeld was. De formulering van de minimumstandaard is daarom aangepast en het doel beter toegelicht.

Scheiden bedrijfsafval

Zowel de implementatie van de kaderrichtlijn afvalstoffen als de komst van de Omgevingswet vragen waren aanleiding om het hoofdstuk afvalscheiding geheel te herschrijven. De gekozen systematiek bestaat uit drie onderdelen:

1. Bepaalde afvalstoffen moeten altijd gescheiden worden gehouden.
2. Bepaalde afvalstoffen moeten aan de bron gescheiden worden gehouden wanneer een bedrijf het afval bijvoorbeeld dagelijks of wekelijks produceert of als het incidenteel in grotere hoeveelheden vrijkomt.
3. Er zijn generieke uitzonderingen voor bedrijven die in totaal weinig afval produceren, voor bedrijven die heel klein behuist zijn, voor (semi) openbare ruimten en voor nascheiding.

Een belangrijk deel van de ingebrachte zienswijzen was een ondersteuning van de gekozen systematiek. Daarnaast werden op diverse punten vragen om verduidelijking gesteld of twijfel geuit of de systematiek in bepaalde gevallen wel uitvoerbaar was. Enkele belangrijke punten naar aanleiding van de ingebrachte zienswijzen zijn de volgende

- **Geen afvalscheiding in (semi) openbare ruimte:**

Voor (semi) openbare ruimte is een uitzondering opgenomen. Daar hoeft afval niet altijd gescheiden te worden vanwege vervuiling en kosten. In ruimtes waar eten en drinken wordt verkocht en/of genuttigd en dezelfde

particulieren dagelijks of wekelijks komen moet volgens de ontwerp tekst echter wel gescheiden worden.

In de ingebrachte zienswijzen wordt gevraagd om een duidelijkere afbakening van de ruimte waar gescheiden moet worden en wordt gevraagd rekening te houden met de kwaliteit van dit consumptieafval van particulieren.

Naar aanleiding van de zienswijzen is de tekst nader verduidelijkt en is de uitzondering om in de (semi) openbare ruimte niet te hoeven scheiden verruimd. Afvalscheiding wordt daarom in de definitieve tekst verplicht waar medewerkers het afval weggooien, maar niet waar particulieren zelf het afval weggooien zoals op straat en in publieke buiten- en binnenruimtes van bijvoorbeeld winkelcentra, stations, attractieparken, onderwijsinstellingen, sportfaciliteiten of fastfoodrestaurants. Hier wordt het scheiden aan de bron wel gestimuleerd, maar nog niet algemeen verplicht gesteld. Hierbij is in overweging genomen dat de aanpassing van de producentenverantwoordelijkheid voor verpakkingen per 2023 en de maatregelen rond statiegeld en single use plastics in de komende periode tot veranderingen zullen leiden.

Wel is opgenomen dat bij de herziening van het LAP in 2023 de uitwerking van deze veranderende wetgeving zal worden bekeken en de regels daarbij mogelijk zullen worden aangescherpt.

- Evenementen gaan deels afval scheiden:
Evenementen vallen met ingang van de Omgevingswet (verwacht 2022) ook onder de regels voor afvalscheiding. Afvalscheiding wordt bij evenementen wel gestimuleerd, maar nog niet direct voor alle afvalstromen verplicht omdat de kosten voor gescheiden inzameling bij tijdelijke evenementen hoger zijn dan bij bedrijven die een contract voor langere periode kunnen afsluiten. Bij een volgende wijziging van het LAP gaat deze verplichting er voor evenementen naar verwachting alsnog komen, wanneer er meer informatie is over de kosten en voor welke evenementen en/of hoeveelheden afval dat gevegd kan worden.
Voor de stromen die altijd gescheiden moeten worden en sowieso niet in het restafval thuishoren (bijvoorbeeld batterijen en apparaten) en wanneer bepaalde stromen in grotere hoeveelheden vrijkomen (zoals kunststof folie, houtafval, textiel) gaat de verplichting om deze gescheiden te houden wel in zodra de Omgevingswet in werking treedt.

Samengevat resulteert op hoofdlijnen de volgende systematiek:

- Het uitgangspunt in de wet is dat afval scheiden verplicht is, dit wordt uitgewerkt in het LAP waarbij rekening wordt gehouden met de kosten, manier van vrijkomen en hoeveelheden.
- Bedrijven met meer dan 660 liter afval per week of een bedrijfsoppervlak groter dan 100 m² moeten alles wat van toepassing is scheiden (hiervoor bevat het LAP twee tabellen met stromen).
- Er wordt rekening gehouden met kleine bedrijven:
 - bedrijven met minder dan 240 liter afval per week of een bedrijfsoppervlak onder de 40 m² zijn alleen verplicht specifieke stromen te scheiden (één van de twee tabellen uit het LAP),
 - bij minder dan 660 liter afval per week of een bedrijfsoppervlak onder de 100 m² scheiden bedrijven daarnaast ten minste 1 stroom te kiezen uit papier/bio/glas/folie.
- Waar medewerkers het afval weggooien moet alles gescheiden worden, in de (semi) openbare ruimte is afvalscheiding wel wenselijk, maar niet verplicht.
- Afvalscheiding wordt bij evenementen wel gestimuleerd en wordt voor bepaalde stromen ook verplicht, maar niet direct verplicht voor alle afvalstromen.
- Nascheiding is alleen onder voorwaarden toegestaan voor kleine apparaten, lampen en batterijen via een KCA milieubox en voor de stromen metalen, hout en kunststof.

- Voor alle situaties waar onoverkomelijke problemen ontstaan, geldt dat bij bevoegd gezag alsnog een vergunning kan worden aangevraagd voor het mengen/niet gescheiden houden van afvalstromen.

Zeer zorgwekkende stoffen (ZZS)

Diverse partijen pleiten voor een centraal gecoördineerd beleid inzake zorgstoffen (waaronder ZZS) en afval. Het beleid voor afvalstoffen met ZZS vinden deze partijen op dit moment niet uitvoerbaar voor bedrijven en dat werkt volgens hen de transitie naar een circulaire economie tegen. Terwijl ZZS in de hele keten (van productie tot afval en recycling) speelt, wordt het probleem nu volledig bij de afvalverwerking neergelegd, stellen deze insprekers. Zij refereren in dit kader naar het rapport 'Handelingsperspectief zorgstoffen voor afvalbedrijven en hun vergunningverleners' (gepubliceerd mei 2020, ATM) en vinden dit een goede basis zou moeten zijn voor verdere beleidsontwikkelingen. Dit handelingsperspectief is afgelopen jaren met de overheid (zowel centraal als decentraal) gedeeld. Insprekers zijn van mening dat hiermee tot nu toe te weinig door de overheid is gedaan, mede wijzend op het feit dat deze tweede wijziging daarin geen stappen zet. In feite kan gesteld worden dat insprekers inspreken op het ontbreken van aanpassingen in de tweede wijziging.

De uitvoerbaarheid van het ZZS-beleid en de moeilijkheden die daarmee gepaard gaan staan bij het ministerie van IenW goed op het netvlies. Zo ook dit initiatief van marktpartijen voor het opstellen van een Handelingsperspectief dat meer zekerheid en richting aan de bedrijven beoogt te geven. Het ministerie juicht dergelijke initiatieven toe. Er is een aantal keer met de branche over uitvoeringsproblemen gesproken. Dit heeft echter nog niet geleid tot een wijziging van het beleid in LAP3, omdat het ZZS-beleid een zorgvuldige afweging vraagt over wat wel en niet beleidsmatig te regelen en wat neer te leggen bij decentrale overheden of marktpartijen. Het gesprek over knelpunten en mogelijke hulpmiddelen om bedrijven bij te staan is nog steeds gaande. Ook is het ZZS-beleid nog relatief jong en heeft het tijd nodig om zowel in het LAP als in de uitvoering verder vorm te krijgen. Diverse partijen zijn hier proactief mee bezig en het ministerie volgt deze ontwikkelingen. Het ministerie wil de rest van de planperiode LAP3 benutten om het ZZS-beleid verder uit te werken, mede op basis van de (eerste) ervaringen van het bedrijfsleven.

Veilige recycling van luiers

Meerdere initiatieven zijn in voorbereiding om delen van luiers en incontinentiemateriaal te recyclen. Een goede ontwikkeling, maar deze recycling dient echter geen onaanvaardbare risico's voor mens en milieu met zich mee te brengen. De aanwezigheid van medicijnen en pathogenen in de luiers is daarom een aandachtspunt. In het ontwerp van de wijziging is daarom opgenomen dat bij het verlenen van vergunningen voor recycling-initiatieven moet worden getoetst een door RIVM ontwikkelde methodiek om vast te stellen of eventuele risico's inderdaad afdoende worden weggenomen.

In de ingebrachte zienswijzen is onder meer gewezen op uitvoeringsproblemen. Een aantal analyses die volgens deze methodiek moeten worden gedaan worden op dit moment nog niet door laboratoria aangeboden en/of zijn nog niet gestandaardiseerd. In het LAP is daarom een interim protocol opgenomen om in het kader van vergunningverlening toch de afbraak van medicijnen en pathogenen in een proces te kunnen toetsen en de veiligheid van de geproduceerde recyclaten te waarborgen. Wel wordt de komende jaren – ook in overleg met specialisten van OVAM en VITO en Vlaanderen – verder gewerkt aan de ontwikkeling van nog ontbrekende analyses. Bij een volgende herziening van het LAP zal ook dit daarom opnieuw tegen het licht gehouden worden.

Chemische recycling

Meerdere insprekers hebben gereageerd op dit onderwerp. Naast het wijzen op een aantal zaken die niet helemaal correct in het ontwerp waren opgenomen riep de voorgenomen wijzigingen onder meer het beeld op dat het doel was om belemmeringen op te werpen voor chemische recycling. In de wijziging werd chemische recycling echter niet langer als 'minst hoogwaardige vorm van recycling' aangemerkt, maar - afhankelijk van de vorm van chemische recycling - 'gepromoveerd' naar één van de andere vormen van recycling die het LAP onderscheidt. Ook wordt in geen enkele minimumstandaard een besperking voor chemische recycling geïntroduceerd. De tweede wijziging daarom heeft noch als doel, noch als gevolg dat het ontwikkelen van chemische recycling wordt beperkt. Het rijk blijft ook graag met de sector in overleg over de rol die chemische recycling kan vervullen in de transitie naar een Circulaire Economie en voor welke materialen dit bij uitstek een goede aanvulling kan zijn.

4. Belangrijkste wijzigingen van toelichtende teksten van het LAP3

Naast de wijzigingen die beschreven staan in de inspraaknotitie, aangevuld met wijzigingen daarop in deze Nota van Antwoord, kent het LAP3 ook wijzigingen van toelichtende tekstdelen. Voor een deel betreft dit aanpassingen van toelichting die direct samenhangen met in de inspraaknotitie opgenomen aanpassingen van beleidsteksten. Er zijn ook aanpassingen in toelichtingen die los staan van in de inspraak gebrachte beleidsteksten. De belangrijkste hiervan worden hieronder kort besproken.

Bijlage 5 met afvalcategorieën

Vanaf de tweede wijziging is deze bijlage een toelichtende bijlage bij het LAP. Bijlage 5 is daarbij als volgt aangepast: er is een update doorgevoerd van een aantal categorieën om deze in overeenstemming te brengen met bijlage 11 van de Activiteitenregeling milieubeheer zoals die luidt per 1-7-2020 (Implementatie herziene Kra). Daarnaast is bij diverse categorieën extra toelichting opgenomen over welke afvalstoffen onder de betreffende afvalcategorie huishoudens en is - indicatief - een relatie gelegd met de sectorplannen die beleid kennen voor de afvalstoffen van de betreffende afvalcategorie.

Nieuwe bijlage 12 met lijsten voor gft, textiel en KCA

Het LAP kent een nieuwe toelichtende bijlage 12 waarin drie lijsten zijn opgenomen: de basislijst GFT die in het kader van het programma VANG samen met de stakeholders is opgesteld; de lijst textielinzameling die is opgesteld in het kader van de Green Deal Textielinzameling; de KCA-lijst (voorheen opgenomen bij SP18) waarin is opgenomen wat wordt verstaan onder Klein Chemisch Afval van huishoudens (afvalstoffen die bij speciale voorzieningen moeten worden afgegeven). Doel van deze bijlage 12 is deze lijsten beter te ontsluiten en een prominentere plek te geven in het afvalbeleid.

Nieuwe paragraaf A.4.3 over 'afgifte'

Aan wie afvalstoffen wel en niet mogen worden afgegeven is een veel gestelde vraag. Dit wordt bepaald in artikel 10.37 van de Wet milieubeheer. De nieuwe paragraaf in het LAP geeft uitleg bij dat artikel.

Update hoofdstuk B.2 over Preventie

Het hoofdstuk preventie is geactualiseerd tegen het licht van het nieuwe Afvalpreventieprogramma dat najaar 2020 vorm krijgt en wellicht nog voor het einde van het jaar wordt vastgesteld. Het LAP bevat uitsluitend een beschouwing van het Afvalpreventieprogramma en een verwijzing ernaar. Het LAP kent geen aanvullend of eigen beleid voor preventie. Voor het Afvalpreventieprogramma zelf wordt separaat van het LAP een publieke consultatie georganiseerd.

Bijlage 1 Kennisgeving inspraak

De onderstaande kennisgeving is op 6 april 2020 geplaatst in de Staatscourant (Stcrt. 2020 nr. 20096) en een identieke tekst is verschenen in de Volkskrant en het Algemeen Dagblad.

STAATSCOURANT

Nr. 20096

6 april

2020

Officiële uitgave van het Koninkrijk der Nederlanden sinds 1814.

Kennisgeving tweede wijziging van het landelijk afvalbeheerplan 2017–2029, Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Van dinsdag 7 april tot en met maandag 18 mei 2020 kunt u een zienswijze indienen over het ontwerp van de tweede wijziging van het derde Landelijk Afvalbeheerplan (verder: LAP3). In deze kennisgeving leest u hoe u dat kunt doen.

LAP3 is door de toenmalige Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat op 28 november 2017 vastgesteld en in werking getreden. In LAP3 wordt het afvalbeheerbeleid voor de periode 2017 tot en met 2023 vastgelegd. Eind 2018 is er een eerste wijziging geweest op LAP3. Inmiddels is er een tweede wijziging van LAP3 en deze bestaat uit:

- Implementatie herziene kaderrichtlijn afvalstoffen in het LAP3.
- Actualiseren LAP3 vanwege het stelsel van de Omgevingswet.
- Aantal overige wijzigingen ter bevordering van de circulaire economie én ter correctie van een aantal onvolkomenheden.

U kunt een zienswijze indienen op deze tweede wijziging.

Uw zienswijze is welkom

Een zienswijze indienen kan op 3 manieren. U ontvangt altijd een ontvangstbevestiging.

Digitaal

Bij voorkeur ontvangen wij uw zienswijze via www.lap3.nl. U kunt op deze website het zienswijzenformulier gebruiken. (Let op: vanaf dinsdag 7 april 2020 kunt u een zienswijze indienen.)

Mondeling

Hiervoor kunt u een afspraak maken via de helpdesk afvalbeheer van Rijkswaterstaat, bereikbaar op werkdagen van 9.00 uur tot 12.00 uur, telefoon 088 797 71 02, kies optie 3. Let op! Maak uw afspraak tijdig, de mondelinge zienswijze dient ook binnen de zienswijzen termijn plaats te vinden.

Post

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
Directie Participatie
o.v.v. LAP3, Tweede wijziging
Postbus 20901, 2500 EX Den Haag

Documenten bekijken

Alle documenten staan vanaf dinsdag 7 april 2020 op www.lap3.nl. Op papier kunt u de documenten van dinsdag 7 april tot en met maandag 18 mei 2020 tijdens reguliere openingstijden bekijken op de volgende locatie:

- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
Rijnstraat 8, 2515 XP Den Haag (alleen op afspraak, telefoon 070 456 89 90).

Vanwege de maatregelen omtrent het Corona virus (COVID-19) is het onzeker of de genoemde locatie gedurende de periode toegankelijk blijft. Via de website zijn alle documenten in te zien en u kunt ook een papieren versie opvragen bij de Helpdesk afvalbeheer van Rijkswaterstaat, bereikbaar op werkdagen van 9.00 uur tot 12.00 uur, telefoon 088 797 71 02, kies optie 3.

Vervolg

Wat gebeurt er met uw zienswijze?

De Minister voor Milieu en Wonen betreft de zienswijzen bij de verdere besluitvorming. Op iedere zienswijze wordt een reactie gegeven in de Nota van Antwoord. Als deze gereed is kunt u deze samen met de definitieve versie van de tweede wijziging van LAP3 inzien op www.lap3.nl. Indieners van een zienswijze krijgen hierover automatisch bericht.

Informatie

Meer informatie over het Landelijk Afvalbeheerplan vindt u op: www.lap3.nl.

Voor inhoudelijke vragen over de tweede wijziging van LAP3 kunt u terecht bij de helpdesk afvalbeheer van Rijkswaterstaat, bereikbaar op werkdagen van 9.00 uur tot 12.00 uur, telefoon 088 797 71 02, kies optie 3.

Met vragen over de procedure kunt u terecht bij de directie Participatie van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, telefoon 070 456 89 99.

Bijlage 2 Insprekers

In onderstaande tabel zijn de insprekers opgenomen.

Nr.	Inspreker	Inspraaknr. IenW
1.	Dhr. Van Puijenbroek	72952586
2.	Fretan demolition advice	72953397
3.	Nouryon	73389970
4.	Provincie Groningen	73573897
5.	Afvalverwerking Stainkoeln B.V.	73617747
6.	Attero B.V.	73623402
7.	Dhr. G.C. Klein	73643640
8.	Groenrecycling Rouveen bv	73650191
9.	Van Iersel Biezenmortel BV, mede namens enkele gelieerde BV's	73654994
10.	Recom Ede bv	73655801
11.	Recycling Centrum ZO Drenthe BV	73661392
12.	Donker Groep	73666274
13.	Provincie Gelderland	73667257
14.	Otte Lisse B.V.	73671406
15.	Zuidema Handel en Recycling BV	73671937
16.	Cultuurtechniek H.G. van Dorresteyn BV	73673201
17.	Van der Wiel Transport BV	73692152
18.	Rutte Groep, mede namens 2R recycling groep en uitvoeringsteam hergebruik betonreststromen	73695858
19.	BVOR	73696035
20.	Innovarec	73696141
21.	Dr. Paul Salemink	73696287
22.	Elsinga Beleidsplanning en Innovatie BV	73699244
23.	Koers Handel B.V.	73701509
24.	H.J. Aalbers & zn. Transport B.V.	73705879
25.	Koninklijke Horeca Nederland	73706310
26.	NVRD	73706786
27.	ProRail B.V.	73707397
28.	Club van Elf en Nederlandse Vereniging van Dierentuinen	73707433
29.	Unie van Waterschappen	73708889
30.	Waddinxveense Groenrecycling Wagro B.V.	73709076
31.	Federatie Herwinning Grondstoffen (FHG)	73710937
32.	Van Werven Recycling B.V.	73711227
33.	Van Berkel Biomassa & Bodemproducten BV	73711454
34.	Gemeenten Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht	73711660
35.	Mineralz Maasvlakte B.V.	73713035
36.	Den Ouden Groenrecycling B.V.	73713516
37.	Ecotex h.o.d.n. Curitas en Boer Group	73713839
38.	De partijen vanuit biomassa alliantie / programma circulair terreinbeheer	73714790
39.	Black Bear Carbon B.V.	73719332
40.	InSus B.V.	73721463
41.	Vereniging van Nederlandse Papier en Kartonfabrieken	73724966
42.	Gebr. van der Putten BV	73726423
43.	ARN B.V.	73728405

Nr.	Inspreker	Inspraaknr. IenW
44.	NRK RECYCLING	73729257
45.	Renewi Nederland B.V.	73729778
46.	Deltalinqs	73734646
47.	Stichting VICOE	73735573
48.	Renewi Smink B.V.	73753703
49.	Stichting Mineral Valley Twente	73754268
50.	Stuurgroep Mineral Valley Twente	73754330
51.	BRBS Recycling	73755747
52.	RecyBEM B.V.	73755847
53.	McDonald's Nederland	73756033
54.	Waterschap vechtstromen	73756605
55.	Renewi Mineralz & Water / ATM	73756890
56.	Groenrecycling Verhoef BV	73757037
57.	OD NZKG	73759390
58.	N.V. Nederlandse Spoorwegen	73763235
59.	VVEM en VNPF	73763304
60.	Gemeenten Hardenberg en Ommen	73763323
61.	Mineral Wool Association Benelux	73763330
62.	Olde Bolhaar Eco Service	73763371
63.	VNPI en BETA	73763458
64.	Vosse Groen Reycling	73763776
65.	Havenbedrijf Rotterdam N.V.	73764073
66.	NRK Verpakkingen	73764217
67.	Indaver	73764264
68.	Dow Benelux BV	73764605
69.	Vereniging Afvalbedrijven	73764970
70.	- [partij heeft alsnog afgezien van indienen zienswijze]	73765379
71.	PlasticsEurope Nederland	73765572
72.	ANV De Ommer Marke	73765585
73.	SABIC Europe BV	73765812
74.	Dr. Dipl.-Ing. Wilma Dierkes, mede namens Prof. Dr. Ir. Jacques W.M. Noordermeer en Prof. Dr. Anke Blume	73765902
75.	Boskalis Nederland	73765971
76.	Verda B.V.	73766360
77.	Federatie Nederlandse Levensmiddelen Industrie	73766671
78.	EuroEco Fuels	73767721
79.	Polystyrene Loop B.V.	73767877
80.	Stybenex, vereniging van EPS-producenten	73768114
81.	Renewi Nederland BV	73872501

Bijlage 3 Detailbeantwoording inspraakreacties

In de tabel in deze bijlage worden antwoorden gegeven op alle detailopmerkingen die door de insprekers zijn gemaakt.

In de tabel wordt de volgende indeling gehanteerd:

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraaknotitie	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en aanpassing LAP
Deze kolom bevat de volgnummers van de inspraakreacties	<p>In deze kolom is aangegeven over welk onderdeel van het LAP een inspraakreactie is gegeven. Daarbij zijn de volgende notaties gebruikt:</p> <p>Voor de delen A tot en met D (beleidskader) en F (bijlagen) begint de aanduiding steeds met één van deze letters, gevolgd door een nummer van een hoofdstuk of hoofdstuk + paragraaf (+subparagraaf).</p> <p>Voor de sectorplannen (deel E) begint de aanduiding steeds met een E gevolgd door een tweecijferige aanduiding van het betreffende sectorplan met daarna in romeinse cijfers de paragraaf (voorbeeld; E.03-II betreft inspraak op paragraaf II van sectorplan 3).</p>	In deze kolom is aangegeven over welk onderdeel van de inspraaknotitie de ingekomen zienswijze gaat. De nummering komt overeen met de nummering uit de tabel in hoofdstuk 2 van deze Nota van Antwoord.	<p>In deze kolom staan de nummers van de insprekers.</p> <p>In bijlage 2 is aangegeven welk nummer bij welke inspreker hoort.</p>	<p>Deze kolom bevat (een samenvatting van) de inspraakreacties. Als meerdere insprekers vergelijkbare inspraakreacties hebben ingediend, zijn de betreffende reacties soms in één samenvatting opgenomen.</p> <p>Inspraakreacties die waardering uitspreken voor het beleid, het eens zijn met het beleid of een passage in het LAP bevestigen, zijn niet in deze kolom opgenomen, omdat een antwoord van IenW niet noodzakelijk is. Uiteraard worden dergelijke inspraakreacties wel op prijs gesteld.</p>	<p>In deze kolom zijn de antwoorden op de inspraakreactie(s) gegeven. Soms worden meerdere inspraakreacties met één antwoord beantwoord.</p> <p>Als inspraakreacties en antwoorden leiden tot aanpassing van het LAP, is dit expliciet aangegeven. De wijzigingen ten opzichte van de tekst zoals die in de inspraak is gebracht zijn <u>onderstreept</u> (toegevoegde tekst) en/of doorgehaald (verwijderde tekst) gemarkeerd</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
1.	Algemeen CE	-	4	Nvt	Inspreker verwacht dat bij toekomstige wijzigingen van het LAP meer rekening gehouden wordt met het beleid en de kansen inzake CE. Uiteindelijk is het een gezamenlijk streven naar een zo snel mogelijke CE.	Inspreker reageert met deze zienswijze niet op een voorgenomen wijziging van het LAP. Deze zienswijze wordt daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien.
2.	Algemeen CE	-	21	Nvt	Er wordt te weinig aandacht besteed aan de grote hiaten in onze huidige kennis over humane toxiciteit van complexe mengsels van chemicaliën, die in afvalstoffen bij elkaar zijn / komen. Het zal het uiterste vergen van alle betrokken om de transitie naar circulaire economie tot een succes te maken.	Inspreker reageert met deze zienswijze niet op een voorgenomen wijziging van het LAP. Deze zienswijze wordt daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien.
3.	Algemeen CE	-	29	Nvt	Inspreker steunt de wijzigingen ten behoeve van de transitie naar een circulaire economie maar vraagt meer ruimte voor versoepeling. Dit is van groot belang om de doelen van het Grondstoffenakkoord met elkaar te realiseren. Belemmeringen in afvalregelgeving moeten we wegnemen, zoals ook de Taskforce herijking afvalstoffen in september 2019 heeft geadviseerd. Hergebruik van grondstoffen moet op grote schaal mogelijk worden gemaakt; waterschappen halen zoals bekend grondstoffen uit het afvalwater. Ook in de Uniebrief van 7 november met kenmerk 87286/LH inzake zienswijze LAP3-Reactie Unie van Waterschappen heeft inspreker nadrukkelijk gewezen op het belang van het Landelijk Afvalbeheerplan voor de transitie naar de circulaire economie.	Inspreker reageert met deze zienswijze niet op een voorgenomen wijziging van het LAP. Deze zienswijze wordt daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien. Terzijde wordt opgemerkt dat in vervolg op het advies van de taskforce diverse projecten lopen om aanbevelingen verder uit te werken. De tweede wijziging van LAP3 kan daar niet op wachten. Deze projecten kunnen mogelijk wel van invloed zijn op volgende herzieningen van het LAP.
4.	Algemeen, CE grondstoffen plan	-	26	Nvt	Inspreker uit waardering voor de inzet voor wat zij noemt een voornamelijk technische wijziging om het LAP aan te laten sluiten bij de herziene Kra en voor te bereiden op de OW. Dat zijn uiteraard belangrijke onderwerpen die om een groot aantal bijstellingen en aanpassingen vragen. Het LAP is echter vooral nog een afvalplan gebleven. Inspreker geeft aan dat voor het bereiken van de circulaire ambities van de regering het nodig zal zijn om ook het LAP verder te ontwikkelen tot een circulair grondstoffenplan. Een aanzet daarvoor ziet inspreker in de notie van voortgezet gebruik van producten en materialen (B.6). Inspreker meent dat dit soort concepten verder uitgewerkt zouden kunnen worden om te voorkomen dat materialen en producten vroegtijdig in het afvalstadium geraken. Daarnaast is er natuurlijk ook nog veel nodig om te bevorderen dat producten en materialen die op de markt komen, ontworpen en gebruikt worden volgens circulaire principes. Zoals we minimumstandaarden kennen voor de verwerking van afvalstoffen zouden we, in ons productenbeleid, minimumstandaarden moeten hebben ten aanzien van de circulariteit van nieuwe producten die op de markt worden gebracht. De inzet zou erop gericht moeten zijn dat alle producten en materialen die op de markt worden gebracht op zijn minst, bij wijze van minimumstandaard, volledig recyclebaar zijn. Inspreker is bereid hierover mee te denken.	Inspreker reageert met deze zienswijze niet op een voorgenomen wijziging van het LAP. Deze zienswijze wordt daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien. Wel wordt opgemerkt dat het verder ontwikkelen van het LAP tot een instrument dat de transitie naar een circulaire economie nog meer ondersteunt, een uitdaging is waar we samen voor staan. De bedoeling is zeker om bij de opvolger van het huidige LAP weer stappen te zetten in de richting van een circulair grondstoffenplan.
5.	Algemeen, CE grondstoffen plan	-	34	Nvt	Het landelijk afvalbeheerplan is in het beeld van inspreker een behoudend document, niet bedoeld om circulaire ontwikkelingen vleugels te geven, maar vooral om misbruik van afval en daarmee schade voor mens en milieu te voorkomen. Inspreker onderschrijft dat doel maar voelt ook een 'circulaire urgentie'. Het is tijd om onze werkwijze en wet- en regelgeving dusdanig aan te passen zodat onze circulaire ambities gerealiseerd kunnen worden. Inspreker houdt een beargumenteerd pleidooi om niet langer uit te gaan van een 'afvalbeheerplan' maar te komen tot een 'landelijk grondstoffenbeheerplan' als katalysator om de circulaire doelstellingen van 2030 en 2050 te kunnen realiseren. Gezien dit idee ook is omarmd door het DG Milieu van de EC roept inspreker Nederland op om hierin een voortrekkersrol te vervullen. Dit pleidooi is door inspreker onderbouwd door een schets van de inspanning die inspreker doet t.a.v. de circulaire economie op decentraal niveau en de belemmeringen waar ze tegenaanlopen, zeker op het gebied van wet- en regelgeving, vergunningverlening, preventie, etc.. Inspreker refereert aan het rapport 'Afvalprikkel' van Drift, Erasmus Universiteit (2019).	Inspreker reageert met deze zienswijze niet op een voorgenomen wijziging van het LAP. Deze zienswijze wordt daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien. Wel wordt opgemerkt dat de stelling dat <i>het LAP niet bedoeld zou zijn om circulaire ontwikkelingen te ondersteunen</i> , niet wordt onderschreven. Het verder ontwikkelen van het LAP tot een instrument dat de transitie naar een circulaire economie nog meer ondersteunt, is een uitdaging waar we samen voor staan. De bedoeling is zeker om bij de opvolger van het huidige LAP weer stappen te zetten in de richting van een circulair grondstoffenplan.
6.	Algemeen, terminologie	-	44	Nvt	Inspreker geeft aan dat de meeste wijzigingen een verbetering zijn. Nu de Nederlandse definities eindelijk gelijk lopen met de Europese definities komt er een einde aan interpretatieverschillen. Verder noemt inspreker in het bijzonder de volgende onderwerpen: - Inspreker is blij met de regeling voor de einde-afvalstatus, omdat nu per land kan worden vastgesteld, wanneer een afvalstroom grondstof wordt. Dat is geen ideale situatie (Europees gelijk speelveld is veel beter), maar geeft wel mogelijkheden voor recycling van secundaire grondstoffen in eigen land. - In het kader van de transitie naar een circulaire economie moeten afvalstromen gescheiden worden en ter recycling worden aangeboden (gescheiden afvalstromen als norm).	Deze zienswijze vraagt niet om aanpassing van een voorgenomen wijziging van het LAP. Deze opmerking wordt in het kader van de tweede wijziging van LAP3 daarom beschouwd als een ondersteuning van de aangebrachte wijzigingen en het ingezette beleid, die geen inhoudelijke reactie vraagt.
7.	Algemeen, Bodemkwaliteit	-	29	Nvt	De wijzigingen voor het Besluit Bodemkwaliteit sluiten goed aan op de bepalingen in het Besluit Activiteiten Leefomgeving (Bal).	Deze zienswijze bevat een bevestiging van de wijze waarop de wijziging van wet- en regelgeving is doorgevoerd in het LAP en vraagt niet om een aanpassing van het LAP. Daarom wordt deze zienswijze in deze nota niet van een inhoudelijke reactie voorzien.
8.	Algemeen, plantenresten	-	29, 38, 47, 49, 50, 54	Nvt	Insprekers vragen om de tweede wijziging van het LAP te benutten voor het aanpassen van de Vrijstellingsregeling plantenresten. Inspreker gaat meer of minder uitgebreid in op de noodzaak van het verhogen van het gehalte aan organische stof, ervaringen, risico's en geven de nodige achtergrondinformatie. Een aantal insprekers doen uiteindelijk twee voorstellen voor concrete aanpassing van de Regeling Plantenresten (respectievelijk m.b.t. het afstandscriterium en m.b.t. het toestaan van Bokashi en toepassen van maaisel op agrarische bedrijven).	Insprekers reageren niet op een voorgenomen wijziging van het LAP, maar delen hun mening over geldende wet- en regelgeving. Deze reactie valt buiten de reikwijdte van deze inspraakprocedure en wordt daarom niet in deze nota beantwoord.

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
					[Red: Omdat insprekers niet reageren op het (gewijzigde) LAP en dat met deze reactie ook niet beogen, is afgezien van een meer uitgebreide samenvatting van de inhoud van de zienswijzen.]	
9.	Algemeen, planten-resten		38, 47	Nvt	<p>Insprekers wijzen op het belang van voldoende experimenteerruimte om pilots rond circulair terreinbeheer te kunnen draaien, valideren en kennis- en beleidsvragen te kunnen beantwoorden en onderbouwen.</p> <p>[Red: Omdat insprekers niet reageren op het (gewijzigde) LAP, is afgezien van een meer uitgebreide samenvatting van de inhoud van de zienswijzen.]</p>	Insprekers reageren niet op een voorgenomen wijziging van het LAP. Deze reactie valt buiten de reikwijdte van deze inspraakprocedure en wordt daarom niet in deze nota beantwoord.
10.	Algemeen, experimenten		34	Nvt	<p>Inspreker houdt een pleidooi voor het realiseren van noodzakelijke ruimte benodigd voor het doen van experimenten om innovaties te ondersteunen. Niet alleen wetgeving staat dat mogelijk in de weg maar ook financiering is moeilijk te vinden, beargumenteert inspreker. Voor een grondstoffentransitie is het belangrijk om naast de risicobenadering in het huidige stelsel ruimte te bieden voor een waardegedreven benadering met bijhorende aanvullende afwegingskaders. Zonder experimenten zal nooit de benodigde kennis worden vergaard. Inspreker noemt voorbeelden als gft tot brandstof, koffiedik tot bodemverbeteraar, uitwisselen van bedrijfsafvalstoffen als grondstof.</p> <p>Inspreker pleit voor een aanvullende voorwaarde:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In die gevallen waar onbekend is wat het effect is van het toepassen van het materiaal of een combinatie van materialen op het milieu en de gezondheid, zijn innovatieve pilots gericht op de ontwikkeling naar een meer circulaire economie toegestaan. Deze pilots worden vergund in nauw overleg met het bevoegd gezag en wetenschappelijk gemonitord. Inspreker pleit voor experimentwetgeving die deze pilots mogelijk maakt. - De onderzoeksopzet en de resultaten worden centraal verzameld en openbaar gemaakt. Het is belangrijk hier gezamenlijk op te trekken met het oog op het verder ontwikkelen van een regelgevingskader dat de circulaire economie zo goed mogelijk ondersteunt, zowel op nationaal als op Europees niveau (zie ook de aanbevelingen op dit punt van de Urban Agenda partnerschap circulaire economie). <p>Ook bepleit inspreker een toegankelijk loket voor met name kleine(re) ondernemers waar zij effectief geholpen worden met hun verzoek voor financiering voor hun circulaire innovaties en productieprocessen. Dit komt ook zeker de werkgelegenheid ten goede.</p>	<p>Insprekers reageren niet op een voorgenomen wijziging van het LAP, maar delen hun mening over geldende wet- en regelgeving inzake experimenteerruimte. Deze reactie valt buiten de reikwijdte van deze inspraakprocedure en wordt daarom niet in deze nota beantwoord.</p> <p>Terzijde wordt opgemerkt dat ten tijde van het opstellen van deze nota een verkenning loopt rond het instrument 'experimenteerruimte'. Deze verkenning zal naar verwachting najaar 2020 worden afgerond.</p> <p>Deze zienswijze geeft geen aanleiding tot wijziging van het huidige LAP.</p>
11.	Algemeen, afweging bron-scheiding		44	Nvt	<p>Inspreker verwijst naar B.3.2.2 van het huidige LAP om de grens van 205,-/ton ter discussie te stellen voor het afwegen of nascheiding meerwaarde heeft ten opzichte van bronscheiding. Deze meerkost is één van de genoemde criteria.</p> <p>De recyclers die inspreker vertegenwoordigt zouden graag zien dat dit bedrag wordt verhoogd. In het licht van de huidige ongelijkheid tussen de prijs van virgin materiaal en de kostprijs van recycling pleit inspreker ervoor om dit tarief te verhogen tot €275,- per ton. Hiermee kan de kostprijs voor recycleert worden verminderd en weer concurrerend worden met de huidige lage virgin prijs.</p>	Insprekers reageren niet op een voorgenomen wijziging van het LAP maar op staand beleid dat niet met deze tweede wijziging wordt gewijzigd. Deze reactie valt buiten de reikwijdte van deze inspraakprocedure en wordt daarom niet in deze nota beantwoord.
12.	Algemeen, beleid ZZS		31	Nvt	<p>Inspreker refereert aan haar reactie destijds op het ontwerp LAP3 (2016) waarin zij kanttekingen plaatste bij de 'vertaling' in LAP3 van de door de staatssecretaris voorgestane 'risicobenadering' m.b.t. Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS). Inspreker stelt dat haar inschatting destijds, namelijk dat discussie en geschillen zouden ontstaan op regionaal niveau tussen bevoegde gezagen en recyclingbedrijven, zich exact zo heeft ontvouwen. De in LAP3 gekozen route heeft recyclingbedrijven en regionale overheden in de praktijk voor een onmogelijke opgave geplaatst. De transitie naar de Circulaire Economie loopt hierdoor gevaar.</p> <p>Inspreker wil deze problematiek nogmaals beklemtonen, mede in het licht van het proactieve beleid voor 'luiers en incontinentiemateriaal' dat tegenovergesteld is aan het ZZS-beleid. Voor luiers en incontinentiemateriaal, een sterk verontreinigde, risicovolle en niet hoogwaardig te recyclen materiaalstroom, worden voorwaarden gesteld zodat deze toch gerecycled kan worden. Hiertoe worden onderzoeken verricht en criteria ontwikkeld die de inzameling en recycling van luiers en incontinentiematerialen moeten stimuleren en ondersteunen.</p> <p>Echter, Voor recyclingsectoren die te maken hebben met (potentiële) ZZS - ook al zijn deze ZZS in de regel in de productmatrix gefixeerd - dreigt recycling van hoogwaardige materiaalstromen onmogelijk te worden. LAP3 biedt geen enkele ondersteuning om de voorgestane risicobenadering voor ZZS vorm te geven. Ook wordt geen nader onderzoek verricht naar de feitelijke risico's van hergebruik van deze stromen. Recyclingsectoren staan hierdoor voor enorme kosten en de transitie naar de Circulaire Economie dreigt te worden geblokkeerd voordat de feitelijke omschakeling is begonnen.</p> <p>Inspreker verzoekt dat een fractie van de flexibiliteit en pro activiteit die ten toon wordt gespreid om de inzameling en recycling van 'luiers en incontinentiemateriaal' mogelijk te maken, wordt ingezet om de recycling van hoogwaardige materiaalstromen met mogelijk</p>	<p>Deze zienswijze betreft een beschouwing van het algemene ZZS beleid in relatie tot afvalstoffen (hoofdstuk B.14 LAP) maar geen inspraak op wijzigingen die worden voorgesteld met de tweede wijziging van LAP3. De tweede wijziging staat echter uitsluitend open voor inspraak op voorgestelde beleidswijzigingen. Om die reden wordt in deze Nota van Antwoord niet uitgebreid op deze zienswijze ingegaan.</p> <p>Terzijde wordt opgemerkt dat het gesprek over knelpunten en mogelijke hulpmiddelen voor bedrijven gaande is. Ook is het ZZS-beleid nog relatief jong en heeft het tijd nodig om in het LAP en in de uitvoering vorm te krijgen. Zie verder ook hoofdstuk 3 'Hoofdpijnen van de inspraak' waarin wordt ingegaan op deze en andere zienswijzen aangaande het ZZS-beleid algemeen en de totstandkoming of de uitvoering ervan.</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
					(potentiële) ZZS te kunnen continueren, en LAP3 conform aan te passen.	
13.	Algemeen, beleid ZZS		55, 81	Nvt	<p>Inspreker 55 uit haar teleurstelling dat de tweede wijziging van het LAP geen inhoudelijke wijzigingen m.b.t. het ZZS beleid in zich heeft, behoudens kleine aanpassingen. Inspreker refereert aan haar zienswijzen ingebracht bij de totstandkoming van het LAP en bij de eerste wijziging. Hierin (en nu weer) pleit inspreker voor meer betrokkenheid en inbreng van relevante marktpartijen.</p> <p>Insprekers verwijzen naar het opgestelde 'Handelingsperspectief zorgstoffen voor afvalverwerkende bedrijven en hun vergunningverleners' (opgesteld door diverse marktpartijen en brancheverenigingen) dat meermaals aan het ministerie is gezonden met de vraag dit op te nemen in de beleidsopzet voor ZZS en afval. Inspreker verwijt het ministerie dat er te weinig met dit initiatief wordt gedaan en ook dat te weinig naar marktpartijen wordt geluisterd. Inspreker heeft herhaaldelijk gepleit voor meer regie vanuit het Rijk maar constateert helaas dat het Rijk die taak nog niet heeft opgenomen.</p> <p>Inspreker 55 verwijst naar het wettelijke zorgvuldigheidsbeginsel dat het rijk verplicht zich een zorgvuldig beeld te vormen van voor LAP3 betrokken belangen, feiten en omstandigheden (art. 3.2, Algemene wet bestuursrecht). Bovendien ziet inspreker in de wijzigingen van het LAP3 niet terug dat het besluit ten aanzien van het al dan niet opnemen van beleidsontwikkelingen met betrekking tot zorgstoffen deugdelijk is gemotiveerd (art. 3.45, Algemene wet bestuursrecht).</p> <p>Inspreker 81 pleit voor het opnemen in het LAP van het Handelingsperspectief als basisdocument voor de verdere uitwerking van de inventarisatie van ZZS binnen de afvalbranche.</p>	<p>Zie in de eerste plaats de beantwoording van zienswijze 12.</p> <p>Zie verder ook hoofdstuk 3 'Hoofdlijnen van de inspraak' waarin wordt ingegaan op deze en andere zienswijzen aangaande het ZZS-beleid algemeen en de totstandkoming of de uitvoering ervan.</p>
14.	Algemeen, betrokkenheid herziening LAP		34	Nvt	Met verwijzing naar het advies uit het onderzoek 'Afvalprikkel' om ketenvisies, gezamenlijke congressen en keteninnovaties te stimuleren waarbij alle stakeholders betrokken zijn, geeft inspreker aan graag aan de voorkant betrokken te worden bij de vormgeving van de herziening van het LAP in 2023 m.b.t. nieuwe regels voor het scheiden van huishoudelijk afval en bedrijfsafval.	<p>Inspreker reageert met deze zienswijze niet op een voorgenomen wijziging van het LAP, maar stelt een procesvraag. Deze inspraakreactie behoeft daarom geen inhoudelijke reactie in deze Nota van Antwoord.</p> <p>Terzijde wordt opgemerkt dat bij een volgende herziening van het LAP de daarvoor gekozen route wordt gevolgd, waarin ook participatie en openbare inspraak een onderdeel is.</p>
15.	Algemeen, rechten producenten		75	Nvt	De verantwoordelijkheid voor het produceren van nieuwe circulaire producten, dat in principe het 'opwerken' van afval betreft, wordt teruggelagd bij de producent (ofwel markt). Handvatten om het vooruitzicht te hebben dat in te zetten circulaire ontwikkelingen realistisch en daarmee financieel haalbaar zijn ontbreken / zijn ingeperkt. Het bevoegde gezag heeft een bepalende rol om vergunningtechnisch 'het op de markt brengen' te kunnen goedkeuren. Echter, de producent heeft beleidsmatig minder/geen rechten om een juiste en transparante beoordeling af te dwingen, terwijl bij 'afwijking' wel duidelijk is welke beleidsmatige stappen genomen moet worden door het bevoegde gezag / bestuursorgaan naar I&W. Aanbevolen wordt om de rechten van de producent / initiatiefnemer om bij bevoegd gezag een juiste en transparante beoordeling binnen een bepaalde termijn te krijgen, beleidsmatig te verankeren.	<p>Inspreker reageert met deze zienswijze op het ontbreken van een duidelijke verankering van taken en doorlooptijden voor het bevoegd gezag om te besluiten over de status van een product of materiaal. Het voorschrijven van taken en bevoegdheden is echter geen beleid, maar is geregeld in wet- en regelgeving. Deze zienswijze heeft daarom niet geleid tot aanvulling van de tekst van het LAP. Wel wordt ook verwezen naar het antwoord op zienswijze 139.</p> <p>Terzijde wordt opgemerkt dat wanneer inspreker bedoelt dat een houder bij een rechtsoordeel omtrent de (afval)status minder 'rechtsmiddelen' heeft dan bij een vergunning op basis van het LAP, dit direct samenhangt met de aard van een 'rechtsoordeel'. Dit is geen besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht waar bijvoorbeeld bezwaar/beroep tegen open staat, maar (slechts) een uitleg van de regelgeving en/of het beleid door een bevoegd gezag.</p>
16.	Algemeen, relatie Ow		65, 69, 81	1	Nu de inwerkingtreding van de Omgevingswet is uitgesteld en niet per 1 januari 2021 plaatsvindt, gaan insprekers er van uit dat dit gevolgen heeft voor de inwerkingtreding van de daarmee samenhangende aanpassingen van het LAP. Inspreker 65 ontvangt graag een bevestiging dat deze tot nader orde uitgesteld worden en insprekers 69 en 81 vragen meer algemeen om dit toe te lichten.	<p>In paragraaf 2 van deze Nota van Antwoord is ingegaan op de relatie tussen de inwerkingtreding van de wijzigingen van het LAP en de inwerkingtreding van de Omgevingswet (Ow). Voor hoofdstukken A.8, B.3 en D.4 hoeft het doorvoeren van de wijzigingen niet te wachten op de inwerkingtreding van de Ow omdat deze nieuwe teksten ook gelezen kunnen worden in relatie tot de Wm en het Abm. Wel worden de volgende tijdelijke aanpassingen aangebracht ten opzichte van de tekst zoals die was opgenomen in de inspraaknotitie:</p> <p>a. Direct onder de titel van hoofdstuk A.8 wordt een kader ingevoegd met de volgende tekst: <u>Dit hoofdstuk is - hoewel de Omgevingswet (Ow) nog niet in werking is - wel al opgenomen in het LAP. Op dit moment wordt namelijk door verschillende overheden gewerkt aan verordeningen en plannen die straks hun basis gaan vinden in de Ow. Zo zijn veel gemeenten reeds bezig met het opstellen van een omgevingsplan waarin ook 'afval' een plek kan krijgen. Dit heeft tot gevolg dat het wenselijk is dat, vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Ow, nu al in het LAP wordt aangegeven op welke wijze de verschillende bestuursorganen bij het opstellen van deze verordeningen en plannen rekening moeten houden met het LAP.</u></p> <p>b. In paragraaf B.3.1.3 wordt onder kopje 'mengen / opbulken' na het eerste tekstblok een kader ingevoegd met de tekst: <u>Waar in dit hoofdstuk wordt gerefereerd aan categorie 10, 11, 110 en/of 111 van bijlage II Bal moet - tot dat het Bal daadwerkelijk in werking treedt - worden gelezen categorie 10, 11, 107 en/of 108 van bijlage 11 Activiteitenregeling milieubeheer.</u></p> <p>c. Direct onder kop B.3.3.3 wordt een kader ingevoegd met de tekst: <u>Daar waar in deze paragraaf en subparagrafen wordt gerefereerd aan de regels voor het gescheiden houden van grove huishoudelijke afvalstoffen op milieustraten in het Bal, staan - tot</u></p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
						<p>dat het Bal daadwerkelijk in werking treedt – vergelijkbare regels in het Activiteitenbesluit milieubeheer (art. 3.156) en de Activiteitenregeling milieubeheer (paragraaf § 3.8.1). Anders dan onder het Bal is – mits aan de gestelde regels uit Activiteitenbesluit en Activiteitenregeling wordt voldaan - niet direct sprake van vergunningplicht voor het mengen van deelstromen grove huishoudelijke afvalstoffen.</p> <p>d. In paragraaf B.3.3.3.1 wordt na de tweede zin van de voorlaatste alinea boven tabel 5 een kader ingevoegd met de tekst: <u>Tot het moment dat het Bal in werking is getreden, biedt art. 3.115, zesde lid en zevende lid, Activiteitenregeling milieubeheer een vergelijkbare mogelijkheid.</u></p> <p>e. In paragraaf B.3.3.3.1 wordt aan de eerste van twee bullets direct boven tabel 5 een kader toegevoegd met de tekst: <u>Tot het moment dat het Bal in werking is getreden, bevat art. 3.115 Activiteitenregeling milieubeheer een vergelijkbare regeling.</u></p> <p>f. In paragraaf B.3.3.3.2 wordt direct onder (c) van de opsomming een kader ingevoegd met de tekst: <u>Op grond van huidig recht gelden er echter ook algemene regels op grond waarvan mengen is toegestaan. Art. 3.156, lid 2 van het Activiteitenbesluit milieubeheer betreft het mengen van grove huishoudelijke afvalstoffen met andere afvalstoffen en art. 3.115, lid 6 Arm over het bij maatwerkvoorschrift toestaan van mengen van verschillende stromen grove huishoudelijke afvalstoffen met elkaar.</u></p> <p>g. Direct onder kop B.3.4 wordt een kader ingevoegd met de tekst: <u>De regels voor het gescheiden houden van bedrijfsafval in artikel 2.12 van het Activiteitenbesluit milieubeheer en de afvalstoffencategorieën in bijlage 11 van de Activiteitenregeling milieubeheer (Abm en Arm) gaan bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet over naar het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal, artikel 3.39, artikel 3.184 en bijlage II). De regels voor het scheiden van bedrijfsafval in het Abm/Arm gelden voor zogenaamde Wm-inrichtingen die zijn aangewezen in het Bor (type A-, B-, en C-inrichtingen). De regels in het Bal gelden straks voor alle bedrijven, organisaties en instellingen. Hier wordt alleen de nieuwe situatie onder de Omgevingswet toegelicht. Het beleid in het LAP geldt voor beide wettelijke kaders, maar wordt dus wel op meer situaties van toepassing zodra het Bal in werking is getreden.</u></p> <p>h. Direct onder kop B.3.5 wordt een kader ingevoegd met de tekst: <u>De regels voor het gescheiden houden van gevaarlijke afvalstoffen in artikel 10.54a Wm en art. 2.12 van het Activiteitenbesluit milieubeheer en de afvalstoffencategorieën in bijlage 11 van de Activiteitenregeling milieubeheer (Abm) gaan bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet over naar het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal, artikel 3.39, artikel 3.184 en bijlage II). De regels voor het scheiden van gevaarlijke afvalstoffen in het Abm gelden voor zogenaamde Wm-inrichtingen die zijn aangewezen in het Bor (type A-, B-, en C-inrichtingen). De regels in het Bal gelden straks voor alle bedrijven, organisaties en instellingen. Hier wordt alleen de nieuwe situatie toegelicht. Het beleid in het LAP geldt voor beide wettelijke kaders, maar wordt dus wel op meer situaties van toepassing zodra het Bal in werking is getreden.</u></p> <p>i. Direct onder kop B.3.6 wordt een kader ingevoegd met de tekst: <u>In deze paragraaf en bijbehorende subparagrafen worden de regels voor het scheiden van bouw- en sloopafval op de locatie waar het vrijkomt (het bouw- en sloopterrein) beschreven voor de situatie waarin de Omgevingswet in werking is getreden. Tot dat moment gelden inhoudelijk vergelijkbare regels op basis van de Regeling bouwbesluit 2012.</u></p> <p>j. Direct onder de kop van paragraaf B.11.5 wordt een kader ingevoegd met de volgende tekst: <u>Onderstaande uitleg en beleid is gebaseerd op de regelgeving zoals die gaat luiden zodra de Omgevingswet van kracht wordt. Tot dat moment is het beschreven beleid van toepassing op situaties als bedoeld in artikel 10.2 en 10.63 Wm. Deze artikelen gelden voor alle afvalstoffen.</u></p> <p>k. Direct onder de titel van hoofdstuk D.4 wordt een kader ingevoegd met de volgende tekst: <u>De regels voor het al dan niet vergunningplichtig zijn van mengen van afvalstoffen gaan bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet over van het Activiteitenbesluit milieubeheer en de afvalstoffencategorieën in bijlage 11 van de Activiteitenregeling milieubeheer (Abm en Arm) naar het Besluit activiteiten leefomgeving. Hier wordt alleen de nieuwe situatie onder de Omgevingswet toegelicht. Het beleid in het LAP geldt echter voor beide wettelijke kaders.</u></p> <p><u>Waar in dit hoofdstuk</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>wordt gesproken van 'op een locatie' moet - tot dat het Bal daadwerkelijk in werking treedt - worden gelezen 'binnen een inrichting'</u> • <u>wordt gerefereerd aan Bijlage II Bal moet - tot dat het Bal daadwerkelijk in werking</u>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
						<p><u>treedt -worden gelezen bijlage 11 Activiteitenregeling milieubeheer. Hierbij moet</u> <u>> voor categorie 10, 11, 110 en/of 111 van bijlage II Bal worden gelezen categorie 10, 11, 107 en/of 108 van bijlage 11 Activiteitenregeling milieubeheer.</u> <u>> voor categorie 107 en/of 108 van bijlage II Bal worden gelezen categorie 110 en/of 111 van bijlage 11 Activiteitenregeling milieubeheer.</u> <u>> voor categorie 112A en/of 112B van bijlage II Bal worden gelezen categorie 109A en/of 109B van bijlage 11 Activiteitenregeling milieubeheer.</u></p> <p>l. In paragraaf D.4.2 wordt direct na de tweede alinea een kader ingevoegd met als tekst: <u>Voor "een melding op grond van art. 4.619 Bal" moet - tot dat het Bal daadwerkelijk in werking treedt - worden gelezen "een melding op grond van art. 1.10 en 1.16 Activiteitenbesluit".</u></p> <p>m. Helemaal aan het eind van paragraaf D.4.3.3 wordt een kader ingevoegd met als tekst: <u>Voor "zie art. 3.198, lid 1, onder n en art. 4.619 Bal" moet - tot dat het Bal daadwerkelijk in werking treedt - worden gelezen "zie art. 1.10 en 1.16 Activiteitenbesluit".</u></p> <p>n. In paragraaf D.4.4.5.1 wordt direct onder de kop van de paragraaf een kader ingevoegd met als tekst: <u>Tot dat het Besluit activiteiten leefomgeving in werking treedt geldt het beleid van voor de tweede wijziging van het LAP en moet voor deze paragraaf D.4.4.5.1 de volgende tekst worden gelezen:</u></p> <p><u>Het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) stelt voor de bescherming van de bodem kwaliteitseisen aan toe te passen bouwstoffen, grond en baggerspecie. Voor het meten en beoordelen daarvan wordt uitgegaan van relatief homogene partijen die afkomstig zijn van eenzelfde locatie of proces. Het Bbk regelt om die reden slechts het (onderling) mengen van reeds geproduceerde bouwstoffen. In de toelichting van het Bbk wordt, onder verwijzing naar het afvalstoffenbeleid, aangegeven dat alleen partijen van vergelijkbare kwaliteit mogen worden samengevoegd, omdat anders sprake kan zijn van het wegmengen van verontreinigingen, wat onwenselijk is voor het milieu.</u></p> <p><u>Voor de productie van een bouwstof kunnen ook afvalstoffen worden gebruikt. Daarvoor kan het zijn dat bouwstoffen met afvalstoffen moeten worden gemengd. Hiervoor zijn geen bepalingen opgenomen in het Bbk. Voor het mengen van bouwstoffen met afvalstoffen t.b.v. de productie van een bouwstof geldt daarom het beleidskader in dit LAP.</u></p> <p><u>Om ongeclassuleerd wegmengen te voorkomen geldt, in aanvulling op de algemene uitgangspunten voor mengen (paragraaf D.4.2) én in aanvulling op hetgeen in het Bbk is geregeld ten aanzien van de eindproducten, het volgende:</u> <u>Het is niet toegestaan om afvalstoffen die afzonderlijk niet voldoen aan de kwaliteitseisen van het Bbk, via mengen alsnog aan die eisen te laten voldoen. Met kwaliteitseisen worden de maximale emissie- en samenstellingswaarden bedoeld die zijn opgenomen in bijlage A van de Rbk. Voor vormgegeven, niet-vormgegeven en IBC-bouwstoffen gelden aparte maximale emissiewaarden.</u></p> <p><u>De tekst onder dit kader gaat gelden zodra het Besluit activiteiten leefomgeving in werking is getreden.</u></p> <p>o. In paragraaf D.4.4.6.1 wordt direct onder de kop van de paragraaf een kader ingevoegd met als tekst: <u>Tot dat het Besluit activiteiten leefomgeving in werking treedt, blijven het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) en de Regeling bodemkwaliteit (Rbk) het wettelijke kader m.b.t. grond en baggerspecie. Tot dat moment moet voor deze paragraaf D.4.4.6.1 de volgende tekst worden gelezen (beknopte weergave bepalingen gerelateerd aan mengen en/of samenvoegen):</u></p> <p><u>Het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) stelt voor de bescherming van de bodem kwaliteitseisen aan toe te passen grond en baggerspecie (op grond van art. 29 Bbk). Grond en baggerspecie mogen alleen worden toegepast in functionele toepassingen (art. 5 Bbk) als deze volgens een milieuverklaring bodemkwaliteit voldoen aan de kwaliteitseisen voor toepasbare grond of baggerspecie bedoeld in art. 28 Bbk.</u></p> <p><u>Voorafgaand aan het toepassen (of reinigen in geval van niet-toepasbare grond of baggerspecie) vindt opslag plaats. Tijdens de opslag is vaak sprake van samenvoegen van verschillende partijen grond of baggerspecie. Het samenvoegen van grond of baggerspecie (bij het opslaan) is als gevolg van de bepalingen in het Bbk en de Rbk in bepaalde gevallen vergunningsplichtig.</u></p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
						<p><u>In artikel 4.3.2 Regeling bodemkwaliteit zijn algemene regels gesteld voor het samenvoegen van toepasbare grond of baggerspecie.</u></p> <p><u>De tekst onder dit kader geeft de wettelijke bepalingen weer vanaf het moment dat het Besluit activiteiten leefomgeving in werking is getreden. Deze bepalingen zijn leidend geweest in het herformuleren van het beleid t.a.v. het mengen met/van grond of baggerspecie.</u></p> <p>p. In paragraaf D.4.4.6.2 wordt direct onder de kop van de paragraaf een kader ingevoegd met als tekst: <u>Onderstaande beleid wijkt niet af van het beleid zoals dat gold vanaf de eerste wijziging LAP3 en is daarom zowel van toepassing binnen de randvoorwaarden van het Bbk als vanaf het moment dat de Omgevingswet van kracht wordt.</u></p> <p>Zodra de aanpassingen aan het LAP die samenhangen met de Ow inwerking treden (zie paragraaf 2 van deze Nota van Antwoord) vervallen alle hier genoemde kaders.</p>
17.	Algemeen, relatie Ow		69	Nvt	Ten aanzien van de wijzigingen aangaande de aanpassing van het LAP aan de Ow staat in de inspraaknotitie aangegeven dat de regelgeving bij inwerkingtreding of vaststelling anders kan luiden dan weergegeven in de inspraaknotitie. Wij verzoeken u belanghebbenden over hiermee samenhangende wijzigingen in LAP3 in ieder geval te raadplegen.	<p>Inspreker reageert met deze zienswijze niet op een voorgenomen wijziging van het LAP, maar stelt een procesvraag. Deze zienswijze behoeft daarom geen inhoudelijke reactie in deze Nota van Antwoord.</p> <p>Terzijde wordt opgemerkt dat betreffende inleidende passage uit de inspraaknotitie niet beoogt aan te geven dat het LAP mogelijk alsnog wordt aangepast. De passage beoogt uitsluitend aan te geven dat er op dat moment in het LAP werd uitgegaan van regelgeving die op dat moment nog niet formeel was vastgesteld door het parlement (zoals het Besluit gescheiden inzamelen huishoudelijke afvalstoffen).</p>
18.	Algemeen, relatie Ow		69	Nvt	De Omgevingswet kent het begrip 'inrichting' niet. Inspreker vraagt zich af wat dit gaat betekenen voor de toepassing van de Wet belastingen op milieugrondslag.	<p>Inspreker reageert met deze zienswijze niet op een voorgenomen wijziging van het LAP. Deze zienswijze wordt in het kader van de tweede wijziging van LAP3 daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien.</p> <p>Terzijde wordt opgemerkt dat het aan de wetgever is om ervoor te zorgen dat verschillende wet- en regelgeving correct op elkaar aansluit en éénduidig is.</p>
19.	Algemeen, UPV		34	Nvt	Inspreker maakt gebruik van de inspraakmogelijkheid LAP3 om aandacht te besteden aan haar visie op het voorliggende ontwerpbesluit 'Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid' van 7 april. [Red: Omdat inspreker niet reageert op het (gewijzigde) LAP of op punten die daarin aan bod komen en dat met deze reactie ook niet beoogt, is afgezien van een meer uitgebreide samenvatting van de inhoud van de zienswijze.]	<p>Inspreker reageert niet op een voorgenomen wijziging van het LAP, maar deelt haar mening over bepaalde wet- en regelgeving. Deze reactie valt buiten de reikwijdte van deze inspraakprocedure en wordt daarom niet in deze nota beantwoord.</p> <p>Terzijde wordt opgemerkt dat bij een wijziging van wet- en regelgeving de daarbij horende procedure van consultatie wordt gevolgd en inspreker binnen die procedure de mogelijkheid heeft om zienswijzen kenbaar te maken.</p>
20.	Algemeen, overig	-	7	Nvt	Inspreker geeft een aantal adviezen om te komen tot een betere wereld en raadt concreet aan om: verder te gaan waar God mee begonnen is, de zorg te verbeteren en verplegend personeel beter te betalen, leerkrachten meer te waarderen en beter te betalen, verspilling tegen te gaan door van "mode" een vies woord maken, minder reclamefolders te gebruiken, zaken pas te vervangen als ze stuk gaan en niet meer consumptiegoederen aan te schaffen dan we werkelijk nodig hebben, overproductie en export van voedsel te stoppen en in plaats daarvan de voedselproductie te verplaatsen naar regio's waar het nodig is, en minder en voortaan alleen met volle vliegtuigen te vliegen.	<p>Inspreker reageert niet op een voorgenomen wijziging van het LAP. Zijn adviezen liggen ook voor het grootste deel buiten de reikwijdte van het LAP. Deze inspraakreactie wordt daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien.</p>
21.	A.2.6.1 (Afwijken minimum-standaard)	12	6	1	Inspreker citeert de eerste bullet van wanneer geen sprake is van 'afwijken van de minimumstandaard' [red.: vergunningaanvraag voor hoogwaardiger verwerken dan de minimumstandaard] en stelt vervolgens: In het verleden (LAP2) is al eens de fout gemaakt om te toetsen aan niet bewezen technieken (vergassen). In hoeverre kan hier het voorbehoud aan worden gekoppeld dat het om bewezen technieken gaat en men niet een LCA mag aangrijpen die op basis van niet bewezen aannames is opgesteld? Wellicht door toevoeging dat er een LCA uitgevoerd moet zijn met daarin de data uit een operationele installatie?	<p>De geciteerde alinea gaat over 'hoogwaardiger' in de zin van een hogere trede op de afvalhiërarchie. Bij een minimumstandaard 'andere nuttige toepassing' zijn bijvoorbeeld ook verwerkingsvormen toegestaan die voldoen aan de definitie van 'recycling'. Dan is geen sprake van 'afwijken van' en hoeft dus ook geen mLCA te worden uitgevoerd. Wellicht dat de term 'hoogwaardiger' hier beter vervangen kan worden door de zinsnede 'een hogere trede van de afvalhiërarchie'. De eerste bullet van de betreffende alinea is geherformuleerd.</p> <p>De tweede bullet van diezelfde opsomming gaat over de situatie dat met een mLCA wordt aangetoond dat de verwerking even 'hoogwaardig' is dan de minimumstandaard. Hier speelt de mLCA dus wel en een vergelijking met de technieken uit de minimumstandaard is dan aan de orde. Het is inderdaad van belang dat hiervoor een juiste referentie wordt gebruikt voor de mLCA. Dit aspect komt aan bod in bijlage F.09 mLCA van het LAP.</p> <p>De vraag van inspreker in relatie tot bovenstaande maakt dat de tekst van paragraaf A.2.6.1 op een aantal punten is verduidelijkt om beter aan te sluiten bij de systematiek van de minimumstandaard i.r.t. het gebruik van de mLCA, zoals die is opgenomen in D.2 van het LAP:</p> <p>Er is geen sprake van afwijken van de minimumstandaard in de volgende situaties:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In de aanvraag voor een vergunning wordt een <u>hoogwaardigere</u> wijze van verwerking beschreven <u>op een hogere trede van de afvalhiërarchie</u> dan de minimumstandaard én de

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
						<p>minimumstandaard kent daarvoor geen beperkingen;</p> <ul style="list-style-type: none"> - In de aanvraag voor een vergunning wordt met een mLCA, die voldoet aan de systematiek van bijlage 9 bij dit LAP, aangetoond dat de <u>milieudruk van de aangevraagde verwerkingswijze minstens even hoogwaardig is als lager is dan of gelijk is aan die van de</u> minimumstandaard; - In de aanvraag voor een vergunning wordt een beroep gedaan op de in de minimumstandaard aangegeven mogelijkheid om partijen, die niet voor de genoemde verwerking in aanmerking komen omwille van het feit dat deze verwerking door de aard en eigenschappen van de afvalstof niet mogelijk is of duurder is dan €205,-/ton, op een <u>andere laagwaardigere wijze lagere trede van de afvalhiërarchie</u> te verwerken. Hoe dit moet worden aangetoond is beschreven in paragraaf D.2.6. - Voor de verwerking van een afvalstof met ZZS wordt een beroep gedaan op de in de minimumstandaard beschreven mogelijkheid om partijen anders <u>laagwaardiger, veelal op een lagere trede van de afvalhiërarchie</u>, te verwerken indien voorschriften van REACH of de POP-verordening of de beleidslijn ZZS daar aanleiding toe geven. <p>Zie verder ook het antwoord op zienswijze 26 voor nadere toelichting op de voorwaarden voor het uitvoeren van een mLCA i.r.t. een referentietechniek.</p>
22.	A.2.6.1 (Afwijken minimum-standaard)	12	13	1	<p>Inspreker vraagt of ook sprake is van 'afwijken van de minimumstandaard van het LAP' indien een vergunning wordt verleend in strijd met B.14 (ontbreken van een risicoanalyse) of in strijd met het mengbeleid?</p>	<p>Inspreker merkt terecht op dat niet meer duidelijk is of in dit geval ook sprake is van afwijken van het LAP.</p> <p>Er is ook sprake van afwijken van het LAP:</p> <ul style="list-style-type: none"> - indien een nuttige toepassing van een afvalstof toch vergund wordt bij het ontbreken van een risicoanalyse ZZS of bij een negatieve uitkomst van de risicoanalyse (en dus geen sprake is van doelmatig afvalbeheer); - als een menghandeling, die in strijd is met het mengbeleid, toch wordt vergund. <p>In paragraaf A.2.6 is beoogd in te gaan op twee situaties: 1) afwijken van het LAP bij vergunningverlening en 2) afwijken van het LAP bij het opstellen van beleid, etc.</p> <p>De eerste situatie is vertaald naar 'afwijken van de minimumstandaard' maar dat dekt onbedoeld minder lading dan voorheen, omdat het ook gaat over afwijken van beleid uit het beleidskader dat van belang is bij vergunningverlening (vb. beleid rond geschieden houden, mengen, ZZS, etc.). Daarom wordt dit gerepareerd en de tekst van A.2.6 zoals die in de inspraak is gebracht als volgt gewijzigd:</p> <p><u>A.2.6.1 Afwijken van de minimumstandaard het LAP bij vergunningverlening</u> Afwijken van het LAP de minimumstandaard bij vergunningverlening is pas aan de orde als het bevoegd gezag bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vergunning wil verlenen voor een beheerwijze die minder hoogwaardig is dan de minimumstandaard; - wil afwijken van in de minimumstandaard genoemde specifieke beperkingen of specifieke techniek; of - wil afwijken van een als voorkeursrecycling aangemerkte verwerkingswijze wil afwijken of <u>of</u> - <u>wil afwijken van het overige beleid beschreven in het beleidskader (vb. gescheiden houden, opslag, mengen, ZZS, etc....).</u> <p>In geval het bevoegd gezag wil afwijken van de minimumstandaard het LAP bij vergunningverlening, is de procedure uit paragraaf A.2.6.3 van toepassing.</p> <p>Er is ook sprake van afwijken van de minimumstandaard het LAP in onderstaande gevallen. Echter, in deze gevallen is het niet nodig om de afwijkingsprocedure uit paragraaf A.2.6.3 te volgen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het bevoegd gezag wil ...()... - ...()...toch te storten. <p>Er is geen sprake van afwijken van de minimumstandaard het LAP bij vergunningverlening in de volgende situaties:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In de aanvraag voor een vergunning ...()...; - ... (rest van de opsomming en de paragraaf) ... <p><u>A.2.6.2 Afwijken van het LAP bij het formuleren van beleid of het opstellen van plannen en verordeningen</u> ... (geen wijzigingen) ...</p>
23.	A.2.6.1 (Afwijken minimum-standaard)	12	46	Nvt	<p>De aanvulling dat in een aantal situaties de complexe en langdurige procedure voor afwijken van het LAP niet meer nodig is, is positief voor met name alle initiatieven op het gebied van circulair ondernemen en recycling van afvalstoffen. Inspreker vindt dit dan ook een positieve ontwikkeling die met name het bevoegd gezag meer ruimte geeft om af te wijken van gebaande</p>	<p>Inspreker maakt niet concreet in welke situatie het voorheen wel, maar nu niet meer nodig is om de afwijkingsprocedure te doorlopen. Met deze wijziging is namelijk niet beoogd het beleid op dit punt te wijzigen. Wel is het beleid, dat voorheen verspreid stond doorheen het LAP, nu op één punt samengebracht zodat het voor de gebruiker van het LAP overzichtelijker is wanneer wel of geen</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
					paden.	sprake is van afwijken en wanneer het wel of niet nodig is de afwijkingsprocedure te volgen. Zie ook het antwoord op zienswijze 22 voor een inhoudelijke beschouwing van de inhoud van de wijziging die samengaat met 'afwijken van het LAP'.
24.	A.2.6.1 (Afwijken minimum-standaard)	12	75	Nvt	Afwijken van het LAP is afhankelijk van de kennis, kunde en vooral durf van een bevoegde gezag. Om circulaire economie vorm te geven moet het hebben van ruimte voor innovatie en daarmee 'afwijken' van minimumverwerkingsstandaard ruimte krijgen. Verzocht wordt handvatten in het beoordelingsproces tussen bevoegde gezag en initiatiefnemer op te nemen in LAP3.	Inspreker reageert met deze zienswijze niet op een voorgenomen wijziging van het LAP en daarom is deze zienswijze in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien. Terzijde wordt opgemerkt dat ten tijde van het opstellen van deze nota een verkenning loopt rond het instrument 'experimenteerruimte'. Deze verkenning zal naar verwachting najaar 2020 worden afgerond.
25.	A.2.6.1 (Afwijken minimum-standaard)	12	75	Nvt	Naar aanleiding van de passage " <i>voor de verwerking van een afvalstof met ZZS wordt een beroep gedaan op de in de minimumstandaard beschreven mogelijkheid om partijen anders/laagwaardiger te verwerken indien voorschriften van REACH of de POP-verordening, of de beleidslijn ZZS daar aanleiding toe geven.</i> " is volgens inspreker te vrijblijvend. Wijzend op de ervaringen met PFAS stelt inspreker dat afvalstoffen met een ZZS onder landelijk beleid dienen te vallen. ZZS moet eerst als genormeerde stof worden opgenomen (verankerd in de wet), voordat sprake is van beperkende maatregelen.	De zinsnede die inspreker citeert gaat over wanneer wel of niet sprake is van afwijken van het LAP bij vergunningverlening. Inspreker deelt echter zijn visie op de wijze waarop het ZZS-beleid in Nederland vorm zou moeten krijgen in relatie tot afvalverwerking en normstelling. Deze zienswijze betreft derhalve geen inspraak op voorgestelde wijziging van de kern van beleid, maar gaat over staand beleid dat niet wordt gewijzigd. Inspraak op staand beleid valt buiten de reikwijdte van deze inspraakprocedure. Deze zienswijze is daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien.
26.	A.2.6.1 (Afwijken minimum-standaard)	12	69	Nvt	Er is geen sprake van afwijken van de minimumstandaard [citaat:] <i>'wanneer in de aanvraag voor een vergunning een hoogwaardigere wijze van verwerking wordt beschreven dan de minimumstandaard én de minimumstandaard daarvoor geen beperkingen kent'</i> . In het kader van LAP2 zijn niet altijd de juiste inschattingen gemaakt ten aanzien van niet-bewezen technieken. Verzocht wordt daarom de bewezen geschiktheid van technieken in LAP3 beter te borgen dan de huidige concepttekst doet op grond waarvan belanghebbenden een LCA kunnen gebruiken die op basis van niet bewezen aannames is opgesteld. Inspreker doet hierbij de suggestie toe te voegen dat de LCA moet worden uitgevoerd met gebruik van data uit een operationele installatie.	Zie allereerst het antwoord op zienswijze 21 waarin deze zinsnede wordt gewijzigd in <i>'In de aanvraag voor een vergunning wordt een verwerking beschreven op een hogere trede van de afvalhiërarchie dan de minimumstandaard én de minimumstandaard kent daarvoor geen beperkingen'</i> . Hier komt verder geen mLCA aan te pas. Wel bij het tweede aandachtstreepje: <i>'In de aanvraag voor een vergunning wordt met een mLCA, die voldoet aan de systematiek van bijlage 9 bij dit LAP, aangetoond dat de milieudruk van de aangevraagde verwerkingswijze lager is dan of gelijk is aan die van de minimumstandaard'</i> . Slechts indien een initiatiefnemer een verwerking vergund wil krijgen op een lagere trede van de hiërarchie of, een andere techniek vergund wil hebben dan voorgeschreven in de minimumstandaard, kan middels een uitgevoerde mLCA worden aangetoond dat niet wordt afgeweken van het LAP. Een afwijkingsprocedure is dan ook niet nodig. Het LAP schrijft vervolgens in bijlage F.09 voor welke uitgangspunten en waarden voor deze multi-cyclus LCA moeten worden gehanteerd. Daar hoort ook het gebruik van een geschikte referentie bij die gebaseerd moet zijn op reële waarden/data. Bij het toetsen aan nieuwe innovatieve technieken aan de minimumstandaard is het soms niet te voorkomen dat aannames worden gedaan, bijvoorbeeld op basis van het opschalen van testen op labschaal. In dat geval dient het effect van deze aannames op de uitkomst van de LCA expliciet te worden onderzocht middels gevoeligheidsanalyses. Zie specifiek hiervoor de tekst in paragraaf F.9.3.4.2 van het LAP. Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van de tekst die in de inspraak is gebracht.
27.	A.2.6.1 (Afwijken minimum-standaard)	12	51, 81	Nvt	Insprekers reageren op de volgende bullet van de beschreven situatie wanneer <i>geen</i> sprake is van afwijken van het LAP: <i>'In de aanvraag voor een vergunning wordt met een LCA, die voldoet aan de systematiek van bijlage 9 bij dit LAP, aangetoond dat de aangevraagde verwerkingswijze minstens even hoogwaardig is als de minimumstandaard'</i> . Inspreker 51 stelt dat een goede LCA nog niet aantoonde dat een product wel of niet recyclebaar is en of dit ook daadwerkelijk gebeurt, of gaat gebeuren. Een dergelijke voorwaarde is hier echter wel op zijn plaats. Bij afwijken van de minimumstandaard zou daarom ook de werkelijke circulariteit van het alternatief moeten worden meegewogen. Inspreker 81 leest hier dat het mogelijk wordt dat methoden die (grondstoffen voor) brandstof produceren worden toegestaan, terwijl de minimumstandaard materiaalherwinning voorschrijft. Dit acht inspreker onwenselijk en tegenstrijdig met de geest van het LAP3.	De betreffende passage gaat over een situatie waarbij een initiatiefnemer een vergunningaanvraag doet die niet voldoet aan de minimumstandaard maar waarvoor hij middels een mLCA heeft aangetoond dat het betreffende initiatief een gelijke of lagere milieudruk heeft dan de minimumstandaard. Er is dan geen sprake van afwijken van de minimumstandaard. Volgens de systematiek van het LAP kan vergunning worden verleend voor de betreffende werkwijze. Zie ook de beantwoording van zienswijze 21. <u>Ad inspreker 51:</u> In het geval een initiatiefnemer bij zijn aanvraag met een mLCA aantoonde dat een voorgenomen werkwijze een gelijke of lagere milieudruk kent dan de minimumstandaard, kan de betreffende werkwijze worden vergund. Bij de mLCA wordt rekening gehouden met de wijze van verwerken die op dat moment is voorgeschreven middels de minimumstandaard en met de mate waarin recycling (voor een volgende cyclus) daadwerkelijk plaatsvindt binnen de dan beschikbare kaders. <u>Ad inspreker 81:</u> Dit is – en feitelijk was al zo voor de tussentijdse wijziging van het LAP – in principe inderdaad het geval. Wel scoort, door te kijken naar meerdere cycli in de LCA, gebruik als brandstof al snel minder goed dan een op recycling gebaseerde minimumstandaard. In die gevallen waarin het wel even goed of beter scoort is verlenen van een vergunning in een dergelijk geval in lijn met de kaderrichtlijn – en daarmee met de Wet milieubeheer – waarin de afvalhiërarchie geen dogma is. Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van de tekst die in de inspraak is gebracht.
28.	A.2.6.1 (Afwijken	12	51	Nvt	Inspreker stelt dat het genoemde bedrag van 205,- dat in de minimumstandaard wordt gebruikt en waardoor 'geen sprake is van afwijken van de minimumstandaard' te laag is om het verschil te kunnen maken. Dit zou minimaal 250,-/ton moeten zijn om recycling een betere kans te	Deze zienswijze betreft geen inspraak op voorgestelde wijziging van de kern van beleid, maar gaat over staand beleid dat niet wordt gewijzigd. Inspraak op staand beleid valt buiten de reikwijdte van deze inspraakprocedure. Deze zienswijze is daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
	minimum-standaard)				kunnen geven en investeringen in recycling te kunnen verantwoorden.	voorzien.
29.	A.2.6.1 i.r.t. B.11.5 en B.12.14 (afwijken minimumstandaard)	11	69	Nvt	In B.11.5. wordt ingegaan op "Verbranden van afvalstoffen in de open lucht" en in B.12.14 op "Storten buiten stortplaatsen of anderszins op of in de bodem brengen". A.2.6.1 betreft "Afwijken van de minimumstandaard". Inspreker vraagt naar de samenhang van die onderdelen; welke criteria gaat het bevoegd gezag toepassen bij het afwijken van de minimumstandaard bij een verzoek om te mogen verbranden in de open lucht en storten buiten stortplaatsen.	<p>Het beleid zoals vastgelegd in de minimumstandaarden gaat voor op het algemeen beschreven beleid uit het beleidskader. Indien voor een afvalstof, middels de minimumstandaard, verbranden in open lucht kan worden toegestaan (zie bijvoorbeeld de minimumstandaard van sectorplan 8 groenafval: "incidenteel verbranden ...") dan is geen sprake van afwijken van het LAP bij het geven van toestemming voor bijvoorbeeld een kerstboomverbranding.</p> <p>In het beleidskader is echter in de delen waar de minimumstandaard naar verwijst opgenomen dat het bevoegd gezag terughoudend moet zijn in het toestaan van 'verbranden in open lucht' of 'op de bodem brengen buiten stortplaatsen'. Ook is opgenomen dat het daarom wenselijk is dat het gemeenten hiertoe regels opnemen in hun omgevingsplannen (bijvoorbeeld wanneer een dergelijke activiteit incidenteel kan worden toegestaan of juist niet).</p> <p>Terzijde wordt opgemerkt dat sectorplan 8 (groenafval) een dergelijke wijze van verwerking toestaat met de kanttekening dat rekening gehouden moet worden met het beleid zoals beschreven in de aangehaalde paragrafen B.11.5 en B.12.14. Wil het bevoegd gezag verbranden in de open lucht toestaan voor andere afvalstoffen dan deze van sectorplan 8 en de minimumstandaard biedt die optie niet, dan is sprake van afwijken van het LAP bij vergunningverlening en moet de afwijkingprocedure worden gevolgd.</p> <p>Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van de tekst zoals die in de inspraak is gebracht. Op basis van andere inspraak is de tekst van sectorplan 8 aangaande deze punten overigens wel aangepast (zie zienswijze 202).</p>
30.	A.2.6.3 (afwijking-procedure)	12	75	Nvt	Naar aanleiding van de afwijkingprocedure merkt inspreker op dat de 'wens' van een bevoegd gezag om een dergelijke procedure in te zetten leidend blijft. De rol van initiatiefnemer en welke beleidsmatige (en daarmee juridische) handvatten deze heeft om een dergelijke procedure in te laten zetten wordt buiten beschouwing gelaten. Daarvoor zitten in de begeleidingscommissies niet de relevante branches dan wel bedrijven uit de markt, waardoor een heldere kijk op ondernemingszin en praktische overwegingen (kosten) geen invloed heeft op het resultaat. A. Verzocht wordt om handvatten t.b.v. het beoordelingsproces tussen bevoegd gezag en initiatiefnemer. B. Het introduceren van de markt binnen de begeleidingscommissies dan wel extern advies is aan te raden.	<p>A. Het grootste deel het LAP en in ieder geval de minimumstandaarden zijn toetsingskader voor de vergunningverlener ofwel zijn gericht tot het bevoegd gezag. Het is het bevoegd gezag dat moet beoordelen of zij – bij een aanvraag die niet voldoet aan de geldende minimumstandaard - redenen ziet om af te wijken van het LAP en de afwijkingprocedure te volgen. Ziet het bevoegd gezag die redenen niet, dan zal zij de vergunning weigeren en kan een aanvrager dat laten toetsen door de rechter.</p> <p>B. Deze zienswijze betreft geen inspraak op voorgestelde wijziging van de kern van beleid, maar gaat over de samenstelling van de begeleidingscommissie LAP. Deze zienswijze is daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien.</p> <p>Terzijde wordt opgemerkt dat in de begeleidingscommissie alle grote brancheverenigingen van bedrijven die actief zijn binnen het beheer van afvalstoffen vertegenwoordigd zijn.</p>
31.	A.3.4 (doelstelling en LAP)	13	6, 69	Nvt	Beide insprekers vragen om meer concrete doelstellingen voor huishoudelijk afval aan te verbinden. Het huidige VANG-beleid respectievelijk de huidige VANG-doelstelling heeft geleid tot meer vervuiling van de gescheiden ingezamelde stromen en daarom is een concrete recyclingdoelstelling nodig. Inspreker 6 vult dit nog aan met het idee om ook een doelstelling voor preventie van huishoudelijk afval te overwegen.	Zoals al expliciet aangegeven in de inspraaknotitie is deze wijziging in tekst van het LAP alleen bedoeld om de doelstellingen beter in het zicht van de lezer te hebben zonder de doelstellingen op dit moment inhoudelijk te wijzigen. Binnen het programma VANG-HHA loopt op dit moment een discussie over deze doelstellingen, waarbij ook de kwaliteit van de deelstromen nadrukkelijk een rol speelt. Zolang partijen daar nog over overleggen, is het niet opportuun om deze doelstellingen in het LAP tussentijds te wijzigen.
32.	A.3.4 (doelstelling en LAP)	13	43	Nvt	Inspreker mist in de doelstellingen LAP drie elementaire voorwaarden voor een goede werking ervan, te weten [samengevat]: - Het stimuleren van beleid(maatregelen) inzake de productiefase teneinde recycling mogelijk te maken (inspreker gaat daarbij ook in op de (on)mogelijkheden van UPV); beleidskaders van EZK en IenW zouden beter geïntegreerd moeten worden. - De plaats van 'afvalverbranding' in de CE als sluitstuk van de afvalverwerking; onmisbaar om niet te vermijden en/of niet te hergebruiken afvalstoffen verantwoord te verwerken; - Actieve stimulering van het wegnemen van barrières i.r.t. de einde-afvalstofstatus; actievare rol en ondersteuning van de overheid om dit te realiseren. en verzoekt dit toe te voegen [inspreker doet concrete tekstvoorstellen].	Zoals al expliciet aangegeven in de inspraaknotitie is deze wijziging in tekst van het LAP alleen bedoeld om de doelstellingen beter in het zicht van de lezer te hebben zonder de doelstellingen op dit moment inhoudelijk te wijzigen. Deze tussentijdse wijziging leent zich dan ook niet om fundamentele wijzigingen in de doelstellingen aan te brengen en inspreker wordt uitgenodigd om haar suggesties – bij voorkeur via de begeleidingscommissie-LAP – in te brengen tijdens het proces voor opstellen van de opvolger van LAP3. Dat proces zal eind 2020 of begin 2021 starten.
33.	A.4.2.1 (voorkeursvolgorde)	14	51	Nvt	Ten aanzien van voorkeursvolgorde en 'voorkeursrecycling' en de daarin opgenomen zinsnede 'significant meer hoogwaardig' vraagt inspreker om meer duidelijkheid wanneer daar sprake van is. Inspreker geeft twee voorbeelden om haar vraag te illustreren: - "slim breken" van beton wordt zeer vaak als voorbeeld van ultieme circulariteit aangehaald. De flexibiliteit die ontstaat doordat weer vanuit de oorspronkelijke bouwstoffen kan worden gewerkt kan in principe als zeer circulair worden gekwalificeerd. Ten opzichte van de voorkeursvolgorde is dit echter een vorm van diepere recycling, waardoor dit lager in de voorkeursvolgorde zou eindigen. Dit lijkt niet logisch. - het is niet zo dat er altijd goede alternatieven zijn indien een grondstof opschuift in de voorkeursvolgorde. Als er bij recycling een residu overblijft kan het middel erger zijn dan de kwaal. Dit verschilt per situatie. Denk hierbij aan menggranulaat dat een zeer gewaardeerd product is in de wegenbouw, maar daarbij wel de keten verlaat van beton, baksteen en andere steenachtige producten. Een goed alternatief (kwalitatief en kwantitatief) is voor de	<p>Inspreker reageert op een aanpassing van de definities om in lijn te blijven met de kaderrichtlijn en het op basis daarvan uit het LAP schrappen van de definitie 'recycling als materiaal'. Inspreker stelt vervolgens een aantal inhoudelijke vragen. De keuze om binnen de trede van recycling te gaan onderverdelen is beleidsmatig reeds eerder gemaakt en staat voor deze tweede wijziging niet ter discussie. Met de tweede wijziging wordt alleen chemische recycling beter gepositioneerd op basis van voortschrijdend inzicht over de diverse vormen van chemische recycling. De doorwerking van deze hiërarchie voor specifieke afvalstromen vindt in een later stadium plaats via de minimumstandaarden in de sectorplannen. In concrete gevallen blijft ook vergunnen van andere varianten vaak nog mogelijk als met mLCA wordt aangetoond dat een voorgenomen initiatief 'op zijn minst even hoogwaardig is' als de minimumstandaard. In deze LCA wordt ook het effect van de inzet/verwerking van eventuele restfracties betrokken.</p> <p>Terzijde wordt opgemerkt dat de manier waarop aan 'voorkeursrecycling' in het LAP invulling wordt gegeven, te vinden is in paragraaf A.4.2.2 en hoofdstuk D.2 van het LAP.</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
					<p>wegenbouw niet zomaar voorhanden.</p> <p>Inspreker geeft aan dat het van belang is om een goede afweging te maken binnen een totaalvisie, dat is zeker niet eenvoudig. Hierbij dient men ook de effecten van restfracties te beschouwen en de effecten op aanpalende markten. Het is daarom van belang de voorkeursvolgorde met de juiste mate van stringentie te hanteren. Wellicht is het te vroeg om deze verbijzondering van de Ladder van Lansink op dit moment al zo nadrukkelijk op te nemen.</p>	
34.	A.4.2 (chemische recycling, algemeen)	14	68	1	<p>De voorgestelde wijzigingen betekenen een significante verbetering van de bestaande tekst op vele gebieden die allemaal hard nodig zijn om de zo gewenste omschakeling naar een (meer) circulaire economie vorm te geven. Toch zijn er kanttekeningen te plaatsen. Samengevat maken de nieuwe teksten over chemische recycling de verwarring niet kleiner. Het verdient wellicht de voorkeur om deze secties te herformuleren op basis van het beoogde resultaat (hoogwaardige en veilige circulaire materialen) en daarbij technologie neutraal te zijn. Hiermee worden de teksten meer inclusief en toekomstbestendig en wordt voorkomen dat onduidelijkheid over de categorisering vertragend gaat werken op de reeds ingeslagen geïntegreerde implementatiepaden voorkomen dat sommige routes onterecht de voorkeur krijgen boven andere routes waarmee het zelfde resultaat kan worden bereikt. Specifiek draagt inspreker aan:</p> <p>A Begrijpelijk is dat er onderscheid gemaakt wordt tussen verschillende vormen van recycling. Het is echter een te grote simplificatie om dit alleen op basis van het energiegebruik te doen en dan te komen tot de voorgestelde splitsing binnen de categorie 'chemische recycling'. Ook koolstof efficiëntie, energie efficiëntie, gebruik van hulpstoffen (incl. water), ontstaan van zijstromen (al dan niet schadelijk), en andere milieuaspecten spelen hierin namelijk een rol (overigens in zekere zin benoemd in A.4.2.2). Zonder uitgebreide Life Cycle Analyse (LCA) is op dit moment niet goed vast te stellen wat de hiërarchie zou kunnen of moeten zijn, laat staan om te stellen dat monomeer chemische recycling beter is dan feedstock chemische recycling.</p> <p>B Op zich is de definitie van chemische recycling in de concepttekst correct en zijn de ondersteunende voorbeelden illustratief. Echter, het is niet nodig om feedstock chemische recycling en monomeer chemische recycling nader te definiëren. Uitgangspunt in beide routes is overigens dat de structuur van het oorspronkelijke polymeer niet in stand blijft. Onduidelijk is waarom juist deze twee vormen expliciet worden genoemd als vormen van chemische recycling.</p> <p>C Er zijn of komen wellicht nog andere vormen van chemische recycling die hetzelfde beoogde resultaat opleveren. Daarnaast zijn er ook hybride vormen van recycling waarbij verschillende technieken worden gebruikt in diverse stappen van het proces. De gekozen differentiatie binnen de chemische recycling maakt het niet gemakkelijk om de huidige en toekomstige opties te classificeren en de vraag is ook of dat wel nodig is.</p> <p>D Feedstock chemische recycling wordt gedefinieerd als een subcategorie van chemische recycling. De gangbare definities van recycling en subcategorieën als opgesteld door diverse branche organisaties zijn wezenlijk anders en de voorgestelde indeling en definities in de ontwerp-wijziging geven verwarring. Inspreker stelt voor naar de Cefic definities te verwijzen (https://cefic.org/policy-matters/innovation/chemical-recycling)</p> <p>E Daarnaast meent inspreker dat mechanische recycling en chemische recycling complementair zijn en dat beide nodig zijn om de circulaire economie te realiseren.</p> <p>F Voor de meeste materialen kan er niet gekozen kan worden qua technologische routes. Dat maakt de ene route dus niet beter dan de andere. Het alternatief is namelijk stort of verbranding en niet een andere vorm van chemische recycling.</p> <p>G Voor sommige materialen kun je niet kiezen - vaak ook juridisch opgelegd - hoe te recylen. Bijvoorbeeld in de context van voedselhygiëne, de kwaliteit van het eindproduct of de beperkte afzetmarkt. Op basis van die overwegingen zou de voorkeursrecycling juist kunnen verschuiven van mechanische recycling naar chemische recycling of van monomeer recycling naar feedstock recycling. Hiervoor is ook Europese regelgeving in de maak die wellicht als basis zou kunnen dienen voor de Nederlandse regelgeving. In deze regelgeving wordt slechts onderscheid gemaakt tussen mechanische recycling en feedstock recycling (chemische recycling) en hebben de verschillende technieken binnen deze kaders allemaal hun specifieke pluspunten en minpunten.</p> <p>H De gekozen voorbeelden zijn illustratief voor de huidige situatie, maar zeker niet compleet en in sommige gevallen zelfs incorrect. Dit scheidt onnodige verwarring. Wij willen hierbij de volgende voorbeelden aanhalen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij solvolyse is primair geen sprake van vorming van monomeren. • Feitelijk ga je bij pyrolyse en/of vergassen tijdens de processtappen ook via een (nieuw) monomeer. • Feedstock chemische recycling zoals hier gedefinieerd kan ook heel goed materialen leveren die veilig zijn en een gelijke of vergelijkbare toepassing faciliteren. • Feedstock recycling loopt ook via monomeren, meestal in meerdere stappen. Of deze route via vervanging van primaire grondstoffen loopt of niet is feitelijk niet van belang. Ook het energieverbruik van de route en/of de koolstofefficiëntie van de route is hierbij niet (alleen) van belang. 	<p><u>Ad. A</u></p> <p>Als eerste is van belang dat voor deze wijziging alle vormen van chemische recycling vielen onder c3 – de laagste subtrede binnen de trede recycling – en dat dit ook primair op basis van energiegebruik tot stand was gekomen. Verder is de gekozen indeling niet puur ingegeven op energie, maar spelen ook de kwaliteit van het verkregen recycloaat, de mate waarin het ingangsmateriaal tijdens het proces wordt verbruikt (dat leidt immers tot een lagere 'yield', dus tot minder recycling en daarmee tot minder milieuwinst – ook op het thema klimaat) en de noodzakelijke vervolgbewerkingen om tot daadwerkelijke recycling te komen een rol. Dit onderdeel van deze zienswijze geeft geen aanleiding voor aanpassing van het LAP.</p> <p><u>Ad. B & C</u></p> <p>De begrippen 'monomeerrecycling' en 'feedstock chemische recycling' zijn geïntroduceerd om het onderscheid tussen de treden c1 en c2 duidelijk te maken. Gepoogd is om alle bruikelijke vormen van chemische recycling een plek te geven. Om zoveel mogelijk duidelijkheid te geven over wanneer welke subtrede van toepassing is, is er juist voor gekozen alle gangbare vormen van chemische recycling op te nemen (<i>N.B.: de genoemde vormen komen overeen met de vormen die in het document waar inspreker onder sub D van deze zienswijze naar verwijst</i>). Eventuele nieuwe vormen worden in eerste instantie in de indeling geplaatst naar aanleiding van de vraag of wel of niet sprake is van een kwalitatief gelijkwaardige toepassing. Indien nodig kan een verdere verfijning op een later moment alsnog in het LAP worden aangebracht. Wel is naar aanleiding van deze onderdelen van de zienswijze het LAP aangepast waarbij onder meer de term 'feedstock-chemische recycling' vervangen wordt door 'recycling via basischemicaliën' (zie onder het antwoord van op onderdeel H van deze zienswijze voor alle aanpassingen).</p> <p><u>Ad. D</u></p> <p>Chemische recycling volgens Cefic is:</p> <p><i>Feedstock recycling, also known as chemical recycling, aims to convert plastic waste into chemicals. It is a process where the chemical structure of the polymer is changed and converted into chemical building blocks including monomers that are then used again as a raw material in chemical processes. chemical recycling is a process where the chemical structure of the polymer is changed and converted into chemical building blocks including monomers that are then used again as a raw material in chemical processes. Feedstock recycling includes processes such as gasification, pyrolysis, solvolysis, and depolymerisation, which break down plastic waste into chemical building blocks including monomers for the production of plastics.</i></p> <p>bron: https://cefic.org/app/uploads/2020/03/Cefic-Position-Paper-on-Chemical-Recycling-1.pdf (Appendix I / Cefic definition)</p> <p>Wat betreft doel en genoemde processen bestaat geen verschil met de definitie uit het LAP. Wel ligt de focus van Cefic op plastics en houden we dat in het LAP bewust breder. Het belangrijkste verschil is dat Cefic het begrip 'feedstock chemische recycling' hanteert als alternatieve omschrijving voor chemische recycling terwijl 'feedstock chemische recycling' in het LAP – in het verlengde van een rapport van CE-Delft – als een onderdeel van chemische recycling werd gebruikt. Deze potentiële bron van onduidelijkheid is echter opgelost door in het LAP de term 'feedstock chemische recycling' niet meer te gebruiken (zie onder het antwoord van op onderdeel H van deze zienswijze voor de aanpassingen).</p> <p><u>Ad. E, F & G</u></p> <p>De opgenomen indeling van recycling betekent niet dat vormen van recycling niet naast elkaar kunnen of zelfs moeten bestaan. Het betekent ook niet dat er voor materialen altijd gekozen moet worden tussen vormen van recycling. De doorwerking naar specifieke afvalstromen vindt plaats via de elders in het LAP opgenomen minimumstandaarden en daar is in het algemeen alleen sprake van 'recycling'. Dat betekent dat op dit moment nog alle vormen van recycling voor een vergunning in aanmerking komen. De opgenomen hiërarchie kan wel een opmaat zijn om op termijn in specifieke gevallen wel te gaan sturen naar een bepaalde vorm van recycling voor een bepaalde afvalstof. Met de tweede wijziging van het LAP wordt bovendien juist beoogd om het aanvankelijke hiërarchische verschil tussen mechanische recycling en chemische recycling te nuanceren waarmee juist tegemoet gekomen wordt aan de wensen van inspreker. In het geval daadwerkelijk wordt overgegaan tot het sturen naar een bepaalde vorm van recycling voor een specifieke afvalstroom, wordt vanzelfsprekend rekening gehouden met geldende regelgeving en toepassingseisen. Onder verwijzing naar met name hoofdstuk D.2 uit het LAP, wordt nog opgemerkt dat voorkeursrecycling inderdaad voor die specifieke gevallen juist een vorm van chemische recycling is. Dit past dus in het beeld dat inspreker heeft van de toepassing van 'voorkeursrecycling'. Deze onderdelen van deze zienswijze geven geen aanleiding voor aanpassing van het LAP.</p> <p><u>Ad. H</u></p> <p>- Deze terechte opmerking van inspreker leidt tot aanpassingen van het LAP (zie onder voor de</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
						<p>feitelijke aanpassingen van de tekst).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inspreker heeft hier weliswaar een punt, maar de tekst van het LAP beoogt te zeggen dat de eerste stap in deze gevallen bestaat uit afbreken tot basischemicaliën als H₂, CO, C₂H₄, etc. Wel is dit verduidelijkt door het vervangen van de term 'feedstock chemische recycling' door 'recycling via basischemicaliën' (zie het antwoord onder onderdelen B & C van deze zienswijze). - Dit is correct en staat ook al in het LAP (paragraaf A.4.2.2, het laatste deel van de schuin gedrukte tekst van het tekstblok dat begint met III waar staat "Hoewel de kwaliteit van de verkregen secundaire materialen in het algemeen niet onder doet voor virgin materiaal zijn (...)"). - Zie het antwoord onder de tweede bullet van dit onderdeel H van deze zienswijze en zie het antwoord onder onderdeel A van deze zienswijze. <p>Op basis van de diverse onderdelen van deze zienswijze - en tevens rekening houdend met zienswijzen 36, 37 en 38 - zijn in paragraaf A.4.2 van het LAP de volgende wijzigingen aangebracht ten opzichte van de tekst uit de inspraaknotitie:</p> <p>De tredes c1 en c2 van de afvalhiërarchie (par.A.4.2.1) komen als volgt te luiden:</p> <p>c1. Recycling van het oorspronkelijke functionele materiaal in een gelijke of wat betreft de vereiste kwaliteit van het materiaal vergelijkbare toepassing, waaronder mechanische recycling en <u>chemische recycling in de vorm van 'monomeer chemische recycling' en 'solvolyse' maar niet als 'chemische recycling via basischemicaliën' (*)</u>;</p> <p>c2. Feedstock chemische recycling en/of Recycling van het oorspronkelijke functionele materiaal in een niet gelijke of wat betreft de vereiste kwaliteit van het materiaal vergelijkbare toepassing <u>en/of chemische recycling via basischemicaliën (*)</u>;</p> <p>In paragraaf A.4.2.2 (onderscheid tussen vormen van recycling) zijn de volgende wijzigingen aangebracht in vergelijking met de tekst uit de inspraaknotitie:</p> <p><i>Recycling, chemische</i> Proces waarbij de afvalstof op moleculair niveau wordt afgebroken in kleinere eenheden (<u>of wordt opgelost</u>), met als oogmerk de verkregen kleinere (<u>of opgeloste</u>) eenheden in te zetten bij de productie van nieuwe materialen of grondstoffen - al dan niet vergelijkbaar met de materialen waaruit de afvalstof bestaat, maar niet zijnde brandstoffen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het gaat hier bijvoorbeeld om afbreken tot eenvoudige chemische moleculen als CO, H₂, etheen en dergelijke met als doel deze vervolgens te gebruiken als basischemicaliën voor de productie van nieuwe materialen/<u>producten</u>. Het basisproces om het ingangsmateriaal af te breken is in deze gevallen in het algemeen pyrolyse of vergassen. Deze vormen van chemische recycling worden aangemerkt als 'feedstock chemische recycling <u>via basischemicaliën</u>'. • Ook het afbreken van polymeren in de oorspronkelijke monomeren - zoals bij magnetische <u>depolymerisatie</u> - valt onder chemische recycling, <u>mits die monomeren vervolgens weer dienen als grondstof voor de productie van nieuwe materialen/producten</u>. Deze vormen van chemische recycling worden <u>wordt</u> aangemerkt als 'monomeer chemische recycling'. • [nieuwe bullet] Solvolyse (=oplossen van het polymeer <u>waarna die in zuivere vorm weer opnieuw kan worden ingezet in materialen/producten</u>) is ook een vorm van <u>chemische recyclingen</u> (magnetische) depolymerisatie vallen hier bijvoorbeeld onder. Deze vormen van chemische recycling worden aangemerkt als monomeer chemische recycling. <p>Het LAP gebruikt expliciet de term 'chemische recycling' om duidelijk te maken dat dit als uitgangspunt hoogwaardiger is dan inzet voor energierugwinning. In praktijk blijkt dit nog al eens verwarring op te leveren omdat met name bij feedstock chemische recycling <u>via basischemicaliën</u> de verkregen mengsels ...()....</p> <p>...()... <i>Voor het aanmerken als installatie voor chemische recycling is het doel/oogmerk bepalend. ...()... Een installatie kan ook deels recycling en deels inzet als brandstof beogen, bijvoorbeeld wanneer bij het proces meerdere fracties ontstaan met ieder een eigen afzetroute. Hierbij is wel van belang dat een dergelijke installatie niet voldoet voor afvalstromen waarvoor de minimumstandaard 'recycling' is zonder nadere inperking. Een minimumstandaard 'recycling' is immers bedoeld als 100% recycling (zie paragraaf D.2.2.2 [#link] van het LAP).</i></p> <p>De 3 vormen van recycling die het LAP vervolgens onderscheidt zijn:</p> <p>(I) Recycling, voorkeurs- ...()...</p> <p>(II) Recycling van het oorspronkelijke functionele materiaal in een gelijke of wat betreft de vereiste kwaliteit van het materiaal vergelijkbare toepassing, waaronder mechanische recycling en <u>chemische recycling in de vorm van 'monomeer chemische recycling' en 'solvolyse' maar niet</u></p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP						
						<p>als 'chemische recycling via basischemicaliën'. Het betreft hier vormen van recycling waar het oorspronkelijke functionele materiaal weer apart beschikbaar komt in een kwaliteit vergelijkbaar met materiaal dat voor de toepassing voordat het in de afvalfase belandde is gebruikt.</p> <p><i>Het materiaal is in beginsel geschikt om ...(...)...</i> <i>Van de verschillende vormen van chemische recycling valt vallen monomeer chemische recycling en solvolyse ook onder deze trede van de afvalhiërarchie.</i></p> <p>(III) Feedstock-chemische recycling-en/of Recycling van het oorspronkelijke functionele materiaal in een niet gelijke of wat betreft de vereiste kwaliteit van het materiaal vergelijkbare toepassing en/of chemische recycling via basischemicaliën. Hieronder vallen alle vormen van recycling niet zijnde 'voorkeursrecycling' of 'recycling van het oorspronkelijke functionele materiaal in een gelijke of wat betreft de vereiste kwaliteit van het materiaal vergelijkbare toepassing', waaronder mechanische recycling en <u>chemische recycling in de vorm van 'monomeer chemische recycling' en 'solvolyse' maar niet als 'chemische recycling via basischemicaliën'.</u> <i>Dit omvat alle als eerste ...(...)..., etc.</i> <i>Daarnaast omvat deze trede van de afvalhiërarchie ook vormen van chemische recycling gebaseerd op pyrolyse of vergassen (feedstock chemische recycling via basischemicaliën).</i> <i>Hoewel de kwaliteit van de verkregen secundaire materialen ...()...</i></p> <p>In paragraaf B.9.6 (kern van beleid van hoofdstuk recycling) zijn de volgende wijzigingen aangebracht:</p> <p>Binnen recycling wordt onderscheid gemaakt in de volgende vormen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Recycling van het oorspronkelijke functionele materiaal in een gelijke of wat betreft de vereiste kwaliteit van het materiaal vergelijkbare toepassing, waaronder mechanische recycling en <u>chemische recycling in de vorm van 'monomeer chemische recycling' en 'solvolyse' maar niet als 'chemische recycling via basischemicaliën' ;</u> - Feedstock-chemische recycling-en/of-Recycling van het oorspronkelijke functionele materiaal in een niet gelijke of wat betreft de vereiste kwaliteit van het materiaal vergelijkbare toepassing en/of chemische recycling via basischemicaliën. <p>De hierboven weergegeven volgorde van ...(...)... aan de circulaire economie.</p> <p>In F.03 'begrippenlijst' blijft in afwijking van de inspraaknotitie uitsluitend het begrip 'chemische recycling' behouden en iets aangepast. De twee begripsomschrijvingen voor specifieke vormen van chemische recycling worden geschrapt:</p> <table border="1" data-bbox="1825 1176 2567 1942"> <tr> <td data-bbox="1825 1176 2033 1627">Recycling; Recycling van het oorspronkelijke functionele materiaal in een gelijke of wat betreft de vereiste kwaliteit van het materiaal- vergelijkbare toepassing, waaronder ook mechanische recycling en monomeer chemische recycling</td> <td data-bbox="2033 1176 2567 1627">Het betreft hier vormen van recycling waar het oorspronkelijke functionele materiaal weer apart beschikbaar komt in een kwaliteit vergelijkbaar met materiaal dat voor de toepassing voordat het in de afvalfase belandde is gebruikt. <i>Het materiaal is in beginsel geschikt om weer in de zelfde keten en op een vergelijkbare wijze te worden toegepast. Voorbeelden zijn het terugwinnen van verpakkingsglas waar weer nieuwe verpakkingen van gemaakt kunnen worden, terugwinnen van PET om weer een nieuwe PET fles van te maken, metaal wordt weer metaal, etc. Het omzetten van biologisch afbreekbaar materiaal in bruikbare compost wordt hiermee gelijkgesteld.</i> <i>Het gaat overigens om de kwaliteit van het materiaal en niet om het feit of het daadwerkelijk in dezelfde keten wordt toegepast — een heel andere toepassing die ook een hoge kwaliteit vraagt is ook goed.</i> Van de verschillende vormen van chemische recycling valt monomeer chemische recycling ook onder deze omschrijving</td> </tr> <tr> <td data-bbox="1825 1627 2033 1942">Recycling; Feedstock chemische recycling-en/of Recycling van het oorspronkelijke functionele materiaal in een niet-gelijke of wat betreft de vereiste kwaliteit van het materiaal-niet vergelijkbare toepassing</td> <td data-bbox="2033 1627 2567 1942">Alle vormen van recycling niet zijnde 'voorkeursrecycling', of 'recycling van het oorspronkelijke functionele materiaal in een gelijke of vergelijkbare toepassing, waaronder ook mechanische recycling en monomeer chemische recycling' of 'chemische recycling'. <i>Dit omvat alle vormen van recycling waarbij het materiaal wordt ingezet ter vervanging van andere primaire grondstoffen maar niet wordt teruggewonnen in pure en zuivere vorm. De vervangen grondstoffen hoeven dus niet identiek zijn aan het te recyclen materiaal. Voorbeelden zijn: PET (wordt in een gemengde kunststoffractie ingezet ter vervanging van hout), glas (wordt in de vorm van menggranulaat ingezet als bouwstof), etc.</i></td> </tr> <tr> <td data-bbox="1825 1942 2033 1953">Recycling,</td> <td data-bbox="2033 1942 2567 1953">Proces waarbij de afvalstof of op moleculair niveau wordt</td> </tr> </table>	Recycling; Recycling van het oorspronkelijke functionele materiaal in een gelijke of wat betreft de vereiste kwaliteit van het materiaal- vergelijkbare toepassing, waaronder ook mechanische recycling en monomeer chemische recycling	Het betreft hier vormen van recycling waar het oorspronkelijke functionele materiaal weer apart beschikbaar komt in een kwaliteit vergelijkbaar met materiaal dat voor de toepassing voordat het in de afvalfase belandde is gebruikt. <i>Het materiaal is in beginsel geschikt om weer in de zelfde keten en op een vergelijkbare wijze te worden toegepast. Voorbeelden zijn het terugwinnen van verpakkingsglas waar weer nieuwe verpakkingen van gemaakt kunnen worden, terugwinnen van PET om weer een nieuwe PET fles van te maken, metaal wordt weer metaal, etc. Het omzetten van biologisch afbreekbaar materiaal in bruikbare compost wordt hiermee gelijkgesteld.</i> <i>Het gaat overigens om de kwaliteit van het materiaal en niet om het feit of het daadwerkelijk in dezelfde keten wordt toegepast — een heel andere toepassing die ook een hoge kwaliteit vraagt is ook goed.</i> Van de verschillende vormen van chemische recycling valt monomeer chemische recycling ook onder deze omschrijving	Recycling; Feedstock chemische recycling-en/of Recycling van het oorspronkelijke functionele materiaal in een niet-gelijke of wat betreft de vereiste kwaliteit van het materiaal-niet vergelijkbare toepassing	Alle vormen van recycling niet zijnde 'voorkeursrecycling', of 'recycling van het oorspronkelijke functionele materiaal in een gelijke of vergelijkbare toepassing, waaronder ook mechanische recycling en monomeer chemische recycling' of 'chemische recycling'. <i>Dit omvat alle vormen van recycling waarbij het materiaal wordt ingezet ter vervanging van andere primaire grondstoffen maar niet wordt teruggewonnen in pure en zuivere vorm. De vervangen grondstoffen hoeven dus niet identiek zijn aan het te recyclen materiaal. Voorbeelden zijn: PET (wordt in een gemengde kunststoffractie ingezet ter vervanging van hout), glas (wordt in de vorm van menggranulaat ingezet als bouwstof), etc.</i>	Recycling,	Proces waarbij de afvalstof of op moleculair niveau wordt
Recycling; Recycling van het oorspronkelijke functionele materiaal in een gelijke of wat betreft de vereiste kwaliteit van het materiaal- vergelijkbare toepassing, waaronder ook mechanische recycling en monomeer chemische recycling	Het betreft hier vormen van recycling waar het oorspronkelijke functionele materiaal weer apart beschikbaar komt in een kwaliteit vergelijkbaar met materiaal dat voor de toepassing voordat het in de afvalfase belandde is gebruikt. <i>Het materiaal is in beginsel geschikt om weer in de zelfde keten en op een vergelijkbare wijze te worden toegepast. Voorbeelden zijn het terugwinnen van verpakkingsglas waar weer nieuwe verpakkingen van gemaakt kunnen worden, terugwinnen van PET om weer een nieuwe PET fles van te maken, metaal wordt weer metaal, etc. Het omzetten van biologisch afbreekbaar materiaal in bruikbare compost wordt hiermee gelijkgesteld.</i> <i>Het gaat overigens om de kwaliteit van het materiaal en niet om het feit of het daadwerkelijk in dezelfde keten wordt toegepast — een heel andere toepassing die ook een hoge kwaliteit vraagt is ook goed.</i> Van de verschillende vormen van chemische recycling valt monomeer chemische recycling ook onder deze omschrijving											
Recycling; Feedstock chemische recycling-en/of Recycling van het oorspronkelijke functionele materiaal in een niet-gelijke of wat betreft de vereiste kwaliteit van het materiaal-niet vergelijkbare toepassing	Alle vormen van recycling niet zijnde 'voorkeursrecycling', of 'recycling van het oorspronkelijke functionele materiaal in een gelijke of vergelijkbare toepassing, waaronder ook mechanische recycling en monomeer chemische recycling' of 'chemische recycling'. <i>Dit omvat alle vormen van recycling waarbij het materiaal wordt ingezet ter vervanging van andere primaire grondstoffen maar niet wordt teruggewonnen in pure en zuivere vorm. De vervangen grondstoffen hoeven dus niet identiek zijn aan het te recyclen materiaal. Voorbeelden zijn: PET (wordt in een gemengde kunststoffractie ingezet ter vervanging van hout), glas (wordt in de vorm van menggranulaat ingezet als bouwstof), etc.</i>											
Recycling,	Proces waarbij de afvalstof of op moleculair niveau wordt											

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
						<p>chemische afgebroken in kleinere eenheden (of wordt opgelost), met als oogmerk de verkregen kleinere (of opgeloste) eenheden in te zetten bij de productie van nieuwe materialen of grondstoffen – al dan niet vergelijkbaar met de materialen waaruit de afvalstof bestaat, maar niet zijnde brandstoffen.</p> <ul style="list-style-type: none"> Het gaat hier bijvoorbeeld om afbreken tot eenvoudige chemische moleculen als CO, H₂, etheen en dergelijke met als doel deze vervolgens te gebruiken als basischemicaliën voor de productie van nieuwe materialen/producten. Het basisproces om het ingangsmateriaal af te breken is in deze gevallen in het algemeen pyrolyse of vergassen. Deze vormen van chemische recycling worden aangemerkt als 'feedstock chemische recycling via basischemicaliën'. Ook het afbreken van polymeren in de oorspronkelijke monomeren – zoals bij magnetische depolymerisatie – valt onder chemische recycling, mits die monomeren vervolgens weer dienen als grondstof voor de productie van nieuwe materialen/producten. Deze vormen van chemische recycling worden aangemerkt als 'monomeer chemische recycling'. Solvolyse (=oplossen van het polymeer waarna die in zuivere vorm weer opnieuw kan worden ingezet in materialen/producten) is ook een vorm van chemische recycling (magnetische) depolymerisatie vallen hier bijvoorbeeld onder. Deze vormen van chemische recycling worden aangemerkt als monomeer chemische recycling.
35.	A.4.2 (chemische recycling, algemeen)	14	65	Nvt	De nu voorgestelde wijzigingen leiden tot onduidelijkheden en onzekerheden bij bedrijven. In buurlanden worden minder beperkingen gesteld aan chemische recycling. Hierdoor heeft inspreker al signalen ontvangen dat bedrijven zich voor hun vestiging meer op buurlanden oriënteren. Hierdoor kan Nederland haar relatieve voorsprong op chemische recycling verliezen. Het is nu juist zaak om chemische recycling als ontluikende industrie te stimuleren.	Het LAP stelt geen specifieke beperkingen voor chemische recycling en de tweede wijziging leidt eerder tot een betere positionering van chemische recycling ten opzichte van andere vormen van recycling dan een slechtere (zie ook het antwoord op de onderdelen E, F & G van zienswijze 34). De zorg van inspreker wordt daarom niet gezien. Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van de tekst zoals die in de inspraak is gebracht.
36.	A.4.2 / F.03 (definities van recycling)	14	57	1	In de wijziging worden drie verschillende type van recycling genoemd met steeds complexere naamgeving. A Daarbij wordt in de benaming gebruikt van 'functioneel' zonder dat dit extra verduidelijking of helderheid geeft B Inspreker ziet graag dat de naamgeving van de verschillende categorieën minder complex wordt gemaakt om in de praktijk sneller een recyclingsinstallatie te definiëren. Voorstel is om te hanteren: 1. recycling in een meer hoogwaardige toepassing, 2. recycling in gelijke of vergelijkbare toepassing, en 3. recycling in een meer laagwaardige toepassing. C Daarbij komt dat het gebruik in van het Engelse woord "feedstock" de tekst onduidelijker maakt en kan beter worden vervangen door het Nederlandse "grondstof". De Nederlandse term sluit beter aan bij de hedendaagse gebruik in relatie tot circulaire economie en het 'Van Afval Naar Grondstof'-programma.	<p><u>Ad. A</u> Met 'functionele' wordt bedoeld het gaat om het materiaal (kunststof, rubber) waaruit een afvalstof bestaat en niet het voorwerp / de toepassing zelf en is bij nader inzien inderdaad overbodig. Het woord 'functionele' daarom geschrapt uit de omschrijvingen van de afvalhiërarchie (deze aanpassing is verwerkt in de tekstwijziging onder zienswijze 34).</p> <p><u>Ad. B</u> Het voorstel van inspreker omvat termen als hoog- en laagwaardig die niet altijd makkelijk en uniform worden uitgelegd. In het LAP is juist gepoogd dit meer handen en voeten te geven. Ook wordt in het LAP juist heel expliciet de term 'voorkeursrecycling' aangehouden omdat het voor de vergunningverlening gevolgen gaat hebben wanneer op termijn een vorm van recycling als zodanig wordt aangemerkt (zie ook hoofdstuk D.2 van het LAP). Voorstel van inspreker voorziet hier niet in en het is niet wenselijk om dit bestaande beleid in het kader van deze tweede wijziging aan te passen. Wel wordt in lijn met het voorstel van inspreker zowel voor trede c1 als trede c2 de kwaliteit van de toepassing als eerste uitgangspunt genomen en wordt het LAP hierop aangepast (deze aanpassing is verwerkt in de tekstwijziging onder zienswijze 34).</p> <p><u>Ad. C</u> Met de term 'feedstock chemische recycling' werd beoogd te zeggen dat de eerste stap in deze varianten van chemische recycling bestaat uit afbreken tot basischemicaliën als H₂, CO, C₂H₄, etc. Zie verder de antwoorden op de onderdelen B & C en onderdeel H van zienswijze 34. Met het vervangen van de term 'feedstock chemische recycling' door 'recycling via basischemicaliën' is bovendien ook het bezwaar van inspreker ondervangen tegen het gebruik van de Engelse term 'feedstock'.</p>
37.	A.4.2.2/F.03 (definities van recycling)	14	31, 66	Nvt	Het is goed dat het thema chemische recycling verder is uitgewerkt, teneinde beter aan te sluiten bij de huidige ontwikkelingen t.a.v. chemische recycling. A De gehanteerde definities zijn echter verwarrend en deels onjuist. Solvolyse/oplossen van het polymeer wordt in het LAP nu aangemerkt als 'monomeer chemische recycling'. Bij solvolyse wordt het polymeer echter niet afgebroken tot kleinere bouwstenen. De term chemische recycling (zoals gedefinieerd in het LAP) is hiervoor derhalve onjuist. Depolymerisatie is overigens wel een vorm van chemische recycling. De in het LAP gebruikte term "Monomeer Chemische Recycling" moet derhalve worden aangemerkt als een vorm van depolymerisatie. B Door inspreker 66 wordt aanvullend nog voorgesteld de volgende indeling aan te houden: <ul style="list-style-type: none"> Mechanische recycling Recycling tot de oorspronkelijke polymeren via solvolyse Chemische recycling waarbij polymeerketens worden afgebroken tot kleinere moleculen (o.a. pyrolyse, gassificatie en depolymerisatie) 	<p><u>Ad. A</u> Het feit dat bij solvolyse het polymeer in takt blijft en dat daarmee de begrippen niet altijd correct zijn, is ondervangen met de aanpassingen van het LAP zoals opgenomen onder het antwoord op zienswijze 34. In die tekstaanpassingen komt bovendien de relatie tussen 'monomeer chemische recycling' en 'depolymerisatie' beter tot uiting. Hiermee is dit punt van insprekers ondervangen.</p> <p><u>Ad. B</u> De indeling van het LAP komt deels al overeen met het voorstel van inspreker. Wat afwijkt is ten eerste dat bepaalde vormen van chemische recycling op dezelfde trede worden geplaatst als mechanische recycling, onder meer vanwege de relatief lage milieu impact van het opwerkproces en de relatief hoge kwaliteit en opbrengst van die vormen van chemische recycling. Ten tweede wijkt af dat depolymerisatie niet op dezelfde trede maar op een hogere trede dan pyrolyse en vergassen wordt geplaatst om vergelijkbare redenen als hiervoor aangevoerd en omdat bij de productie van monomeren de keten van secundaire grondstof tot nieuw product korter blijft dan bij complete afbraak tot basischemicaliën als CO, H₂, etc. Inspreker maakt niet duidelijk waarom</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
						de in het LAP gemaakte keuzes niet valide zouden zijn. Dit onderdeel van deze zienswijze leidt dan ook niet tot aanpassing van het LAP ten opzichte van de tekst uit de inspraaknotitie.
38.	A.4.2 (Feedstock chemische recycling)	14	13	1	Inspreker citeert de definitie van 'Recycling; Feedstock chemische recycling...()' en de uitleg daarvan. Inspreker betoogt vervolgens om in de definitie van 'Recycling van het oorspronkelijke functionele materiaal .. ' een uitzondering op te nemen voor 'Feedstock chemische recycling' omdat ook 'Feedstock chemische recycling' kan leiden tot 'recycling van het oorspronkelijke functionele materiaal in een gelijke of wat betreft de vereiste kwaliteit van het materiaal- vergelijkbare toepassing'. Inspreker begrijpt dat dit als laagwaardiger wordt gezien vanwege het hoge energiegebruik, maar de definitie lijkt niet te kloppen.	Allereerst wordt – zie het antwoord op zienswijze 34 - de term 'feedstock chemische recycling' alsnog uit het LAP geschrapt. In de daar opgenomen wijziging van de LAP-tekst wordt tevens duidelijk gemaakt dat niet bedoeld is te zeggen dat met 'feedstock chemische recycling' geen 'gelijke of wat betreft de vereiste kwaliteit van het materiaal- vergelijkbare toepassing' mogelijk zou zijn (in tegendeel; het LAP zegt zelfs "Hoewel de kwaliteit van de verkregen secundaire materialen in het algemeen niet onder doet voor virgin materiaal zijn (...)"). In de gewijzigde tekst is nu duidelijker dat het gaat om een 'en/of-omschrijving' en dat 'feedstock chemische recycling' (nu als "chemische recycling via basischemicaliën") om een andere reden op hetzelfde niveau is ingedeeld als vormen van recycling die niet leiden tot "een gelijke of wat betreft de vereiste kwaliteit van het materiaal vergelijkbare toepassing". Om te voorkomen dat er onduidelijkheid ontstaat of "chemische recycling via basischemicaliën" vanwege de kwaliteit van de producten niet toch onder c1 valt, wordt dit – conform de wens van inspreker – meer expliciet opgenomen. Deze aanpassing is verwerkt in de tekstwijziging onder zienswijze 34. Er is naar aanleiding van deze zienswijze tevens voor gekozen om de omschrijvingen van c1 en c2 in de tekst verder te verduidelijken, maar deze lange omschrijvingen niet meer op te nemen in de begrippenlijst omdat het eigenlijk geen 'begrippen' (meer) zijn. Ook deze aanpassing is verwerkt in de tekstwijziging onder zienswijze 34.
39.	A.4.2.1 (positionering chemische recycling)	14	69	Nvt	Chemische recycling gebaseerd op pyrolyse of vergassen wordt aangemerkt als C2 vanwege het energiegebruik en het feit dat een deel van de input tijdens het proces als energie wordt verbruikt. Gevraagd wordt waar in het beleid de grens wordt gelegd tussen C1 en C2 bij deze vormen van chemische recycling? Hierbij merkt inspreker op dat voor mechanische recycling ook energie nodig is.	In een studie van CE-Delft is gebleken dat voor meerdere situaties het energiegebruik (in combinatie met het gebruik van een deel van de input als bron voor deze energie) voor vergassen en pyrolyse duidelijk hoger is dan voor mechanische recycling. Er bestaat in het LAP dan ook geen kwantitatieve grens tussen de treden c1 en c2; mechanische recycling valt onder c1 en pyrolyse/vergassen onder c2. Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van de tekst van het LAP.
40.	A.4.2 (positionering chemische recycling)	14	46	Nvt	Inspreker is voorstander om het beleid op het gebied van innovatieve verwerkingsmethoden, waaronder pyrolyse en solvolyse, flexibel in te richten. Deze technieken worden met name ontwikkeld om de grote hoeveelheid aan (gemengde) kunststofsoorten, welke als afval vrijkomen, circulair te kunnen verwerken. Deze technieken dragen daarmee dan ook bij aan de oplossing van één van de grootste milieuproblemen wereldwijd op dit moment. De ontwikkeling hiervan dient dan ook ondersteund te worden met een passend afvalbeleid. Inspreker is van mening dat Nederland zich in dit geval beter kan aansluiten bij de Europese afvalhiërarchie. Hiermee creëren wij een level playing field binnen Europa op het gebied van innovatieprojecten en bieden wij bedrijven de mogelijkheid deze projecten in Nederland verder te ontwikkelen. Dit geldt zeker voor meerdere multinationals waarvan er een aantal ook in de Rotterdamse haven actief zijn. In de uitgangspunten gaat het LAP voorbij aan het feit dat de energieconsumptie onder andere afhangt van de kwaliteit en samenstelling van feed stock en de wensen en/of eisen welke gesteld worden aan het eindproduct. Deze wensen of eisen kunnen gesteld worden op milieutechnisch- of commercieel vlak. Om die reden is inspreker van mening dat het mogelijk moet zijn, al dan niet met een overgangperiode, dat het geproduceerde eind- of tussenproduct ingezet kan worden als een brandstof, ook in de transportsector. Daarnaast zijn wij van mening dat een 100% circulaire economie zal bestaan uit een combinatie van meerdere processen waarvan een aantal hierboven genoemd zijn en andere nog ontwikkeld gaan worden. Het LAP 3 dient deze ontwikkeling zo efficiënt mogelijk te ondersteunen. Inspreker verzoekt in deze is om de voorgestelde wijziging aan te passen zodat deze beter - Aansluit bij de Europese afvalhiërarchie - In staat is om innovatieve projecten op een flexibele manier te ondersteunen - Rekening houdt met de samenstelling van de feed stock - Rekening houdt met de kwaliteit en de toepassingsmogelijkheden van de output. Indien gewenst kan en wil inspreker een actieve bijdrage aan het herschrijven van deze paragraaf leveren.	Zoals reeds aangegeven bij het antwoord op zienswijze 35 stelt het LAP geen specifieke beperkingen voor chemische recycling. Eveneens wordt verwezen naar het antwoord op de onderdelen E, F & G van zienswijze 34 waarin wordt toegelicht dat het opnemen van diverse vormen van chemische recycling in de afvalhiërarchie niet betekent dat hier al meteen op wordt gestuurd. De doorwerking naar specifieke afvalstromen vindt plaats via de elders in het LAP opgenomen minimumstandaarden. Juist om de circulaire verwerking van afval te kunnen ondersteunen, is het van belang om ook binnen recycling de mogelijkheid te hebben om te kunnen sturen richting een bepaalde vorm van recycling. In het geval voor een specifieke afvalstroom wordt overgegaan op het daadwerkelijk sturen op een vorm van (chemische) recycling, wordt vanzelfsprekend rekening gehouden met de voor die stroom – en bijbehorende fluctuaties in de feedstock – passende en noodzakelijke verwerkingsvormen. Dit kan voor een afvalstroom ook de door de inspreker genoemde 'combinatie van meerdere processen' zijn. Ook zal dan worden bezien of al dan niet tijdelijk een gedeeltelijke afzet als brandstof wenselijk is. Een voorbeeld waarin dat gebeurt is de wijziging van de minimumstandaard voor autobanden (ook onderdeel van de tweede wijziging – zie inspraaknotitie paragraaf 42). De afvalhiërarchie zoals die in het LAP is opgenomen is niet in strijd met deze uit de kaderrichtlijn afvalstoffen. Wel is zowel de trede 'verwijdering' als de trede 'recycling' in het LAP nader verfijnd ten opzichte van de Europese variant. Zoals hiervoor aangegeven heeft dit tot doel om waar daar aanleiding toe is ook binnen die treden nader te kunnen sturen naar een bepaalde vorm van verwerking. De verfijning van de hiërarchie betekent echter nog niet dat er beperkingen zijn voor bepaalde vormen van recycling. Hiertoe moet eerst een vorm van recycling in een minimumstandaard worden aangewezen als voorkeursrecycling voor die afvalstof. In lijn hiermee is ook geen sprake van obstakels voor nieuwe ontwikkelingen (zie in dit kader ook opnieuw het antwoord op de onderdelen E, F & G van zienswijze 34). Voor de verschillen in energiegebruik wordt verwezen naar het antwoord op zienswijze 39. Deze zienswijze geeft geen aanleiding voor aanpassing van het LAP.
41.	A.4.2.1 (positionering chemische recycling)	14	71	Nvt	Inspreker waardeert dat chemische recycling verder is uitgewerkt. De voorkeursvolgorde is echter gebaseerd op de vermeende energie-efficiency terwijl de kwaliteit van het gerecyclede materiaal primair bepalend is voor de mogelijkheid om dit opnieuw, circulair, toe te passen. De opgenomen kan daarom resulteren in downcycling. De volgorde moet daarom primair worden gebaseerd op kwaliteit van het recycleert en vervolgens zal het proces dat de gewenste kwaliteit tegen de laagste milieudruk kan produceren, de voorkeursoptie vormen.	Zie voor de afwegingen die ten grondslag liggen aan de in het LAP opgenomen indeling het antwoord op onderdeel A van zienswijze 34. Zie voor de classificatie van toekomstige (hybride) vormen van chemische recycling het antwoord op onderdelen B en C van zienswijze 34. De indeling van het LAP komt deels al overeen met het voorstel van inspreker. Het enige verschil is

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
					<p>Daarbij zijn er hybride vormen waarbij verschillende technieken worden gebruikt in diverse stappen van het proces. De nu gekozen differentiatie binnen de chemische recycling maakt het daarom niet gemakkelijker om de huidige en toekomstige opties te classificeren en de vraag is of dit nodig is.</p> <p>Ten derde is de gehanteerde categorisering voor de verschillende recyclingprocessen verwarrend en deels onjuist.</p> <p>Aansluitend bij de internationaal gebezigde terminologie zouden de volgende proces-categorieën voor chemische recycling moeten worden onderscheiden (gerangschikt naar afnemende grootte van de geproduceerde chemische bouwstenen):</p> <ul style="list-style-type: none"> o Oplosrecycling (waarbij het polymeer intact blijft, zoals o.a. Creasolv en PS Loop) o Depolymerisatie o Pyrolyse o Vergassing <p>Deze volgorde loopt overigens niet parallel aan die van een toenemend energieverbruik van de betreffende processen.</p>	<p>dat in het LAP gekozen is voor een indeling in 2 niveaus waarbij in het LAP de eerste 2 van inspreker en de tweede 2 van inspreker zijn samengevoegd.</p> <p>Voor de verschillen in energiegebruik wordt verwezen naar het antwoord op zienswijze 39.</p>
42.	A.4.2.1 (positionering chemische recycling)	14	73	Nvt	<p>Er worden zeker vier verschillende categoriseringsleidraden gebruikt. Die lopen vaak door elkaar heen. Ook worden er technieken genoemd die niet als zodanig bekend zijn in de industrie, zoals monomeerrecycling en magnetische depolymerisatie. De prioritering van de mogelijkheden wordt daardoor wel heel willekeurig. Inspreker onderscheidt:</p> <p>A) Kwaliteit van het uitgangspunt met als tredes:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Productiekwaliteit polymeer ("virgin" kwaliteit, identiek aan huidige producten) 2. Oligomeren voor herpolymerisatie 3. Monomeren geschikt voor herpolymerisatie 4. Polymeer met lagere kwaliteit 5. Producten geschikt als brandstof <p>B) Duurzaamheidscriteria met als deelaspecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - CO2 uitstoot - Energiegebruik - Aanwezigheid van ongewenste stoffen <p>C) Procesttechnologie als leidraad</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mechanische recycling (reinigen sorteren malen / reinigen sorteren malen en her-extruderen) - Chemische recycling (oplosrecycling / depolymerisatie / pyrolyse / vergassing) <p>D) Karakter van het chemisch tussenproduct als leidraad</p> <ul style="list-style-type: none"> - grondstof voor productie - tussenproduct voor productie (nafta, BHET) - polymeerbare bouwstenen voor productie - synthese gas <p>Het sturen op uitgangskwaliteit moet de belangrijkste leidraad zijn. Dus eerst kijken naar kwaliteit (A) en duurzaamheid (B), dan pas naar de soort technologie (C). De chemische tussenproduct indeling (D) hoeft eigenlijk geen rol te spelen. Dat betekent dat wij naar het eindproduct van de recycling moeten kijken en ons daarbij rekenschap te geven van de energie en CO2 effecten. Dit vereist een LCA-toets.</p> <p>NB1: pyrolyse wordt vanwege het energieverbruik op een lagere trede gezet in het voorstel, maar de LCA onderbouwing daarvoor ontbreekt.</p> <p>NB2: het Engelse woord "feedstock" geeft aanleiding tot verwarring omdat het synoniem is met chemische recycling en kan dus beter geheel vermeden worden in Nederlandse regelgeving</p>	<p>Zie voor de afwegingen die ten grondslag liggen aan de in het LAP opgenomen indeling het antwoord op onderdeel A van zienswijze 34. De kwaliteit van het recycklaat – in de vorm van een link met de mogelijke/beoogde toepassing – is een belangrijk criterium bij de in het LAP gekozen indeling, maar ook zaken als energiegebruik / CO2 en mate waarin de input ook voor recycling beschikbaar komt (yield) spelen hierbij een rol. In die zin volgen we de inspreker dat de criteria (A) en (B) een bepalende rol spelen. Daarnaast is - juist om duidelijkheid te geven - zo expliciet mogelijk aangegeven welke vorm van chemische recycling waar wordt ingedeeld. Criterium (C) van inspreker is dus niet direct gebruikt om tot een indeling te komen, maar speelt wel een rol bij het zo specifiek mogelijk formuleren van de gekozen indeling. Conclusie is dan ook dat de voor het LAP gevolgde aanpak grotendeels in lijn is met de wensen van inspreker.</p> <p>Zoals aangegeven in de antwoorden op diverse andere zienswijzen (zie onder meer het antwoord op de onderdelen E, F & G van zienswijze 34) betekent het opnemen van diverse vormen van chemische recycling in de afvalhiërarchie niet dat hier al meteen op wordt gestuurd. De doorwerking naar specifieke afvalstromen vindt plaats via de elders in het LAP opgenomen minimumstandaarden. Dit vereist maatwerk (zie ook de tweede alinea van het antwoord op zienswijze 40) en hierbij komt de door inspreker genoemde LCA-methodiek aan de orde.</p> <p><u>Ad. NB1</u> Zie https://www.ce.nl/publicaties/2405/chemische-recycling-in-het-afvalbeleid</p> <p><u>Ad. NB2</u> Zie het antwoord op de onderdelen B & C van zienswijze 34</p>
43.	A.4.2.1 (positionering chemische recycling)	14	6	Nvt	<p>Inspreker citeert <i>'Recycling; Recycling van het oorspronkelijke functionele materiaal in een gelijke of wat betreft de vereiste kwaliteit van het materiaal-vergelijkbare toepassing, waaronder ook mechanische recycling en monomeer chemische recycling'</i> en gaat vervolgens in op recent onderzoek door CE Delft in opdracht van IenW: In het LAP is een LCA leidend in het bepalen van de voorkeursrecyclingmethode. Recent onderzoek door CE Delft in opdracht van I&W geeft aan dat chemische recycling van PET een significant slechtere milieuscore oplevert in een LCA dan mechanische recycling: "Mechanische recycling zorgt bij PET voor een klimaatimpact van ca. -2,3 ton CO2-eq./ton input. (...) Voor PET-afval komt chemische recycling door middel van magnetische depolymerisatie op een geschatte klimaatimpact van -1,5 ton CO2-eq./ton input". Inspreker is van mening dat chemische recycling die 0,8 ton meer CO2-uitstoot oplevert per ton verwerkt materiaal niet opeens gelijk gesteld kan worden aan mechanische recycling. LAP3 zou daarom op dit punt ongewijzigd moeten blijven. Daarnaast is de LCA gemaakt op basis van een desk study en is het te voorbarig volgens inspreker om nu beleid te wijzigen terwijl nog niet in de praktijk bewezen is wat de werkelijke milieuscores zullen zijn (althoewel ze nu al slecht lijken te zijn). Volgens CE Delft is 7,4% van de 1.876 kton geconsumeerd plastic in Nederland PET. Als al deze PET niet meer mechanisch maar chemisch zouden worden gerecycled, dan zou de CO2-uitstoot met 111.000.000 kg. toenemen. Dat kan</p>	<p>De belangrijkste conclusies uit het genoemde rapport van CE-delft zijn</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) dat technieken als depolymerisatie en solvolyse qua energiegebruik in het algemeen beter scoren dan vergassen/pyrolyse (2) dat recycling via depolymerisatie en solvolyse qua milieuscore in het algemeen niet heel veel afwijkt van mechanische recycling. <p>Deze twee zaken zijn reden geweest om chemische recycling niet meer standaard als derde vorm te presenteren en ook niet meer alle vormen van recycling over 1 kam te scheren.</p> <p>Natuurlijk zijn er per materiaalstroom, vereiste kwaliteit en in te zetten proces verschillen, maar voor het overgrote deel van de kunststoffen gaan genoemde conclusies uit het rapport van CE-Delft wel op.</p> <p>Bovendien betekent aanpassing van de afvalhiërarchie niet dat hier al meteen op wordt gestuurd (zie ook het antwoord op de onderdelen E, F & G van zienswijze 34 en het antwoord op zienswijze 40). De voorgestelde wijziging betreft – in tegenstelling tot de uitleg van inspreker – niet dat voor alle kunststoffen hiermee ook een vorm van voorkeursrecycling is vastgesteld en ook niet dat dit de mogelijkheden om PET mechanisch te recycleren zou beperken. De doorwerking naar specifieke afvalstromen vindt plaats via de elders in het LAP opgenomen minimumstandaarden. In die</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
					niet de bedoeling van de wijzigingen in LAP3 zijn.	gevallen zullen voor een specifieke materiaalstroom de daarbij geldende milieuscores in de afweging worden betrokken. Deze zienswijze heeft geen gevolgen voor de tekst van het LAP.
44.	A.4.2.1 (positionering chemische recycling)	14	77	Nvt	Inspreker is verheugd met de toevoeging van chemische recycling als één van de mogelijkheden om huishoudelijk plastic afval tot een zo'n hoog mogelijk waarde te brengen. Echter, in de voorgestelde wijzigingen op dit punt wordt een hiërarchisch onderscheid gemaakt dat niet aansluit bij de werkelijkheid en de recycling van bepaalde type plastic verpakkingen juist achterstelt. Monomeerrecycling biedt de kans plastic weer als hoogwaardige voedselverpakking in te zetten maar vereist een zeer zuivere materiaalstroom (bijv. PET). Andere plastic materiaalstroom (bijv. plastic mix) zijn op dit moment niet goed recyclebaar en waarvoor innovatieve technieken die nu onder 'feedstock chemische recycling' zijn omschreven een belangrijke oplossing vormen. Inspreker pleit daarom om het hiërarchisch onderscheid te vervangen voor een beschrijving waarin het complementaire karakter van de diverse recycling technologieën wordt beschreven.	Zie het antwoord op de onderdelen E, F & G van zienswijze 34 waarin wordt toegelicht dat het opnemen van diverse vormen van chemische recycling in de afvalhiërarchie niet betekent dat hier al meteen op wordt gestuurd. De doorwerking naar verwerking van specifieke afvalstoffen vindt plaats via de elders in het LAP opgenomen minimumstandaarden. Zie verder ook de tweede alinea van het antwoord op zienswijze 40 waar nader wordt ingegaan op mogelijk en noodzakelijk maatwerk bij het doorvertalen van deze hiërarchie naar specifieke afvalstoffen.
45.	A.4.2.1 (positionering chemische recycling)	14	65	Nvt	In de herziening die nu voorligt wordt in de afvalhiërarchie een onderscheid gemaakt tussen monomeer recycling en feedstock recycling. Hierbij wordt monomeer recycling, net als mechanische recycling, als hoogwaardiger beoordeeld. A. Inspreker verzoekt om aan te sluiten bij de Europese afvalhiërarchie en de eigen hiërarchie binnen de recyclingtrede te laten vervallen. B. De aangepaste hiërarchie houdt geen rekening met het feit dat een goede vergelijking tussen processen moeilijk is, omdat ze vaak verschillende afvalstromen innemen en onderdeel zijn van andere ketens. In een circulaire economie zijn deze technieken complementair aan elkaar en allemaal nodig om kringloopketens te kunnen sluiten. Feedstock chemische recycling processen bieden flexibiliteit om de nog aanzienlijke stromen aan niet-recycleerbare gemengde en verontreinigde afvalstoffen kunnen verwerken die tot op heden alleen verbrand kunnen worden. Ook worden door middelen van deze processen halffabricaten geproduceerd die voor verschillende eindproducten kunnen worden benut.	<u>Ad. A</u> Zie voor de reden voor het verfijnen van de afvalhiërarchie de eerste alinea van het antwoord op zienswijze 40 en voor de relatie tussen de hiërarchie in het LAP en die in Europese regelgeving de derde alinea van het antwoord op zienswijze 40. <u>Ad. B</u> Zie het antwoord op zienswijze 44.
46.	A.4.2.1 (positionering chemische recycling)	14	67	Nvt	Voorgesteld wordt om de indeling in recyclingstypes (C1, C2) niet te baseren op de gebruikte technologie. Ofwel niet hanteren dat 'pyrolyse en vergassing leidt tot feedstock chemische recycling en solvolyse en depolymerisatie tot monomeer chemische recycling'. Het is veel correcter om enkel naar de toepassing te kijken onafhankelijk van de recyclingtechnologie: - is de toepassing van het geproduceerde materiaal gelijkaardig aan het oorspronkelijke: monomeer recycling - is de toepassing van het geproduceerde materiaal niet gelijkaardig: feedstock recycling	Ten eerste is de typering van de toepassing niet het enige criterium dat een rol speelt bij de gekozen indeling (het duidelijkst te zien bij de indeling van vergassing/pyrolyse; zie ook het antwoord op zienswijze 38). Ten tweede leidt juist het streven naar duidelijkheid tot het zo expliciet mogelijk aangeven van welke vorm van chemische recycling waar wordt ingedeeld. Ten derde zou de keuze van inspreker voor de term 'gelijkaardig' geen recht doen aan het uitgangspunt dat ook een qua aard heel andere toepassing dan de oorspronkelijke toepassing gelijkaardig kan zijn. Tot slot voorziet het voorstel van inspreker niet in het onderscheid tussen depolymerisatie enerzijds en solvolyse anderzijds en lijkt dit – ten onrechte – allemaal aan te merken als 'monomeer recycling'. Het voorstel van inspreker is niet overgenomen.
47.	A.4.2.1 (positionering chemische recycling)	14	81	Nvt	Het principe dat onderscheid wordt gemaakt tussen 'recycling van het oorspronkelijke functionele materiaal in een gelijke of wat betreft de vereiste kwaliteit van het materiaal- vergelijkbare toepassing' en 'recycling van het oorspronkelijke functionele materiaal in een niet gelijke of wat betreft de vereiste kwaliteit van het materiaal niet vergelijkbare toepassing' wordt onderschreven. In de herziening van de hiërarchie worden echter doel (meest hoogwaardige vorm van recycling) en middel (technologie) onterecht met elkaar verbonden. Bij de keuze voor een bepaalde vorm van recycling is niet enkel energie relevant maar ook de toepasbaarheid van het recyclaat in hoogwaardige eindproducten zoals voedselverpakkingen en het gewenste verlies van additieven en eventuele zorgwekkende stoffen die verwijderd worden uit de circulaire keten. Inspreker vraagt om af te zien van onderscheid tussen vormen van chemische recycling en om een gelijk speelveld voor mechanische vs. alle vormen van chemische recycling.	Met de tweede wijziging wordt een stap gezet naar een gelijk speelveld tussen mechanische en chemische recycling. Immers, met deze wijziging is het niet langer zo dat alle vormen van chemische recycling als laatste subtrede binnen de vormen van recycling worden aangemerkt. Omdat er echter verschillen zijn binnen vormen van chemische recycling qua gebruik van energie, mate waarin de input ook voor recycling beschikbaar komt (yield) en het energiegebruik (kan samenhangen met de yield), zijn niet alle vormen van chemische recycling op voorhand op dezelfde trede ingedeeld. Juist om duidelijkheid te geven is zo expliciet mogelijk (middel) aangegeven welke vorm van chemische recycling waar wordt ingedeeld. Zie verder het antwoord op de onderdelen E, F & G van zienswijze 34 waarin wordt toegelicht dat het opnemen van diverse vormen van chemische recycling in de afvalhiërarchie niet betekent dat hier al meteen op wordt gestuurd. De doorwerking naar specifieke afvalstromen vindt plaats via de elders in het LAP opgenomen minimumstandaarden. Zie verder ook de tweede alinea van het antwoord op zienswijze 40 waar nader wordt ingegaan op mogelijk en noodzakelijk maatwerk bij het doorvertalen van deze afvalhiërarchie naar specifieke afvalstoffen.
48.	A.4.2.1 (positionering chemische recycling)	14	51	Nvt	Inspreker vraagt, ten aanzien van de afvalhiërarchie, om een gelijk speelveld voor mechanische versus alle vormen van chemische recycling. Een algemene bevordering van de ene recycletechnologie boven de andere binnen het LAP is echter niet wenselijk gezien het grondstoffenverlies, de kwaliteit van het eindproduct, de kosten, het energiegebruik, de emissies bij opwerken en eventuele aanwezige verontreinigen, voor iedere technologie per specifieke toepassing kan verschillen. Inspreker geeft achtergronden: In de herziening van de volgorde worden het doel (meest hoogwaardige vorm van recycling) en het middel (technologie) onterecht met elkaar verbonden. De keuze voor een bepaalde vorm van recycling moet niet enkel afhangen van het energieverbruik van de recyclingsinstallatie. Ook de kwaliteit en de toepasbaarheid van het recyclaat in hoogwaardige eindproducten zoals voedselverpakkingen, het gewenste verlies van additieven en eventuele zorgwekkende stoffen die verwijderd worden uit de circulaire keten,	Zie het antwoord op zienswijze 47 voor de argumentatie met betrekking tot een gelijk speelveld tussen mechanische en chemische recycling en het indelen van specifieke technieken (middelen). Zie het antwoord op zienswijze 46 voor de aspecten die (onder meer) een rol spelen bij de indeling. De kwaliteit en toepasbaarheid van het recyclaat is één van de aspecten die bij de indeling in c1 en c2 een rol speelt. Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van de LAP-tekst.

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraaknotitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
					zouden mee moeten wegen bij de keuze voor een bepaalde technologie. Het onderscheid tussen 'recycling van het oorspronkelijke functionele materiaal in een gelijke of wat betreft de vereiste kwaliteit van het materiaal- vergelijkbare toepassing' en 'recycling van het oorspronkelijke functionele materiaal in een niet gelijke of wat betreft de vereiste kwaliteit van het materiaal niet vergelijkbare toepassing' (zoals een gemengde kunststoffractie ingezet ter vervanging van hout), leidt tot meer focus op de kwaliteit van het eindproduct. Als waste-to-product bedrijf moedigen we dat ook zeer aan.	
49.	A.4.2.1 (positionering chemische recycling)	14	67	Nvt	Inspreker benadrukt dat bij chemische recycling tot in het oneindige gerecycleerd kan worden en dat zelfs tot foodgrade toepassingen. Bij mechanische recycling is er geen oneindige recyclebaarheid en stopt het vaak na 1 recyclecyclus. Dat is ook een belangrijk aspect dat niet vergeten mag worden en hiermee moet rekening gehouden worden t.b.v. een gelijk speelveld tussen mechanische en chemische recyclage.	Zowel bij mechanische als bij chemische recycling zullen verliezen optreden. Dit verschilt per type recyclingsproces, maar is ook afhankelijk van de vereiste kwaliteit in de beoogde toepassing, de gebruikte wijze van inzamelen, het ontwerp van een eerdere toepassing, etc., etc. In het geval op termijn wordt gekozen om via de minimumstandaard voor specifieke afvalstoffen te gaan sturen naar een specifieke vorm van recycling, zal dit zeker worden betrokken bij de afweging. Juist om die reden kent het LAP een LCA-methodiek die naar meerdere cycli kijkt (bijlage F.09). Voor nu heeft deze opmerking van inspreker geen gevolgen voor de tekst van het LAP.
50.	A.4.2.2 (100% recycling)	14	51	NVT	Inspreker citeert (een groot deel van de uitleg van) chemische recycling en stelt vervolgens dat geen enkel recyclingproces (mechanisch dan wel chemisch) resulteert in 100% recycling van grondstoffen/recyclaat. Een proces kent vrijwel altijd verliezen/reststromen van het ingangsmateriaal en alle vormen van recycling gaan gepaard met energieverbruik. Wij zien in dit verband voor chemische recycling (alle vormen) graag een gelijk speelveld met mechanische recycling. Waarbij men voor het bepalen van materiaalverliezen een gelijkwaardige vergelijking maakt op vergelijkbaar meetpunt in de keten. En dat het deel van de input wat tijdens het proces als energie verbruikt wordt, gezien wordt als energiegebruik en niet als 'een vast deel van de output' wat wordt afgezet richting brandstof. Wij verzoeken u dat te verduidelijken.	Zie het antwoord op zienswijze 51 ten aanzien van de 100%. Zie het antwoord op de onderdeel A van zienswijze 34 ten aanzien van het effect van het verbruik van een deel van de input als energiebron tijdens het proces op de milieuscore. Terzijde wordt nog opgemerkt dat, nu de zinsnede over 100% komt te vervallen (zie het antwoord op zienswijze 51), de noodzaak om dit toe te lichten ook vervalt. Daarnaast wordt voor dit aspect verder verwezen naar hoofdstuk D.2 van het LAP.
51.	A.4.2.2 (100% recycling)	14	65	1	Het LAP stelt de eis dat een installatie alleen als recyclinginstallatie wordt gezien als deze volledig inzet op recycling. Voor afval met een minimumstandaard recycling geldt 100% recycling als uitgangspunt. Deze eis komt voort uit de wens om afvalstoffen toe te passen als grondstof in plaats van brandstof, maar is op dit moment nog te ambitieus. Vrijwel alle recyclingprocessen kennen uitval en bieden afvalstoffen voor energierugwinning aan. Verder richten chemische recycling processen zich juist op afvalstoffen die niet-recycleerbaar zijn. Bovendien kunnen ook brandstoffen, geproduceerd uit niet-recycleerbaar afval, naast gerecyclede grondstoffen, een relevante bijdrage leveren aan de reductie van CO2-emissies en primair grondstofgebruik. Deze brandstoffen worden dan ook gestimuleerd door de Europese Renewable Energy Directive. Inspreker vraagt of het strikte uitgangspunt voor recyclinginstallaties kan worden herzien, omdat deze negatief kan uitwerken voor recyclinginstallaties die geen 100% recycling halen of hybride installaties die inzetten op coproductie van grondstoffen en brandstoffen. Als dit niet wordt gewijzigd verzoekt inspreker om in elk geval een overgangsregiem voor diverse afvalstoffen te bieden, waardoor bedrijven in staat gesteld worden om de overstap te maken naar steeds meer grondstofproductie, vergelijkbaar met de aanpak voor banden.	De betreffende passage is opgenomen omdat er vanuit het veld regelmatig vragen kwamen of het een probleem is wanneer een installatie die zich primair richt op 'recycling', incidenteel toch kiest of moet kiezen voor een gedeeltelijke afzet op de brandstofmarkt (productie van brandstoffen is namelijk geen recycling). Het lastige is dat je eigenlijk <i>processen</i> classificeert als recycling en geen <i>verwerkingsinstallaties</i> . De vraag of en hoeveel residu bij een proces vrijkomt en welke afzet of verdere verwerking daarvoor acceptabel is, speelt een rol bij de vaststelling van de minimumstandaard voor een specifieke afvalstof. De laatste zin van de betreffende tekst onder A.4.2.2 is bedoeld om aan te geven dat de geldende minimumstandaard wel relevant kan zijn bij de vraag of afvoer als brandstof wel of niet is toegestaan (minimumstandaard 'recycling' laat productie van een brandstof in de basis niet toe). Dit wordt op deze plaats echter door meerdere insprekers gelezen als dat dit sowieso niet zou zijn toegestaan, ook niet voor een restfractie of residu. Omdat de uitleg van de minimumstandaard en wanneer deze 100% recycling wel of niet geldt al elders in het LAP staat en de betreffende zin op deze plek bovendien alleen maar verwarring blijkt op te roepen, wordt deze alsnog geschrapt. Ten opzichte van de tekst zoals deze in de inspraaknotitie was opgenomen is paragraaf A.4.2.2 het LAP overigens aangepast (zie onder het antwoord op zienswijze 34 voor de aanpassing).
52.	A.4.2.2 (100% recycling)	14	69, 81	Nvt	Naar aanleiding van de passage uit de inspraaknotitie die start met "Voor het aanmerken als installatie voor chemische recycling .." merken insprekers op dat geen enkel recyclingproces (mechanisch dan wel chemisch) resulteert in 100% recycling van grondstoffen/recyclaat, maar vrijwel altijd verliezen/reststromen (gemiddeld 25% van het ingangsmateriaal volgens inspreker 69) kent. Insprekers zien voor chemische recycling graag een gelijk speelveld met mechanische recycling, waarbij ook een redelijk percentage proces- en productverlies wordt toegestaan. Inspreker 81 vraagt dat te verduidelijken. Inspreker 69 gaat er van uit dat hier wordt bedoeld dat 100% van de output op recycling moet zijn gericht en dat het deel van de input wat tijdens het proces als energie verbruikt wordt, gezien wordt als energiegebruik en niet als 'een vast deel van de output' wat wordt afgezet richting brandstof. Verzocht wordt dit te bevestigen.	Zie het antwoord op zienswijze 51.
53.	A.4.2.2 (voorkeursrecycling, mLCA)	14	51	Nvt	Inspreker citeert de voorgenomen tekst van 'voorkeursrecycling' met daarin opgenomen de verwijzing naar bijlage 9 van het LAP met de methode voor de mLCA. Inspreker stelt vervolgens dat deze methodiek afwijkt van de meer gangbare technieken die wereldwijd gebruikt worden. De methodiek voor het uitvoeren van de LCA die beschreven wordt in bijlage 9 dient verduidelijkt te worden om een goede vergelijking te kunnen maken tussen recycletechnieken en de hoogwaardigheid van het outputmateriaal.	De zin waar inspreker op reageert is niet gewijzigd bij deze tussentijdse wijziging. Deze zienswijze is daarom in deze nota niet van een inhoudelijke reactie voorzien. Terzijde wordt opgemerkt dat de mLCA-methodiek van het LAP in beginsel niet afwijkt van een LCA volgens de ISO-14040 serie. Feitelijk is het enige verschil met de standaard LCA-methodiek dat in de fase van het definiëren van de systeemgrenzen meer dan 1 toepassingscyclus in de analyse wordt betrokken. Ook binnen de ontwikkelingen rond duurzaam bouwen wordt meer en meer gewerkt met LCA's waarbij naar meerdere cycli wordt gekeken.
54.	A.4.2.2 (voorkeursrecycling, mLCA)	14	81	Nvt	Basis voor beoordeling van voorkeursrecycling gebeurt middels de methodiek zoals beschreven in 'bijlage 9'. Deze methodiek wijkt af van de meer gangbare technieken die wereldwijd gebruikt worden. De methodiek voor het uitvoeren van de LCA die beschreven wordt in bijlage 9 dient verduidelijkt te worden om een goede vergelijking te kunnen maken tussen recycletechnieken en de hoogwaardigheid van het outputmateriaal.	Zie het antwoord op zienswijze 53.

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
55.	A.4.2.2 (indelen vormen van recycling)	14	6	Nvt	Onder de uitleg van 'chemische recycling' staat de volgende zin "De 3 vormen die het LAP vervolgens onderscheid zijn:" met daaronder volgens inspreker 3 niveaus van materiaalrecycling. Inspreker vraagt vervolgens op welk niveau van materiaalrecycling moet het omzetten van composteerbare kunststoffen in compost worden gezien? Het zou veel verduidelijken voor de markt als dit expliciet vermeld zou worden in LAP3.	Deze zienswijze betreft geen inspraak op een voorgestelde wijziging van de kern van beleid, maar gaat over staand beleid dat niet wordt gewijzigd. Inspraak op staand beleid valt buiten de reikwijdte van deze inspraakprocedure. Deze zienswijze is daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien. Terzijde wordt opgemerkt dat in het LAP bij de tekst over trede c1 als het volgende bestaande beleid is opgenomen: <i>Het omzetten van biologisch afbreekbaar materiaal in bruikbare compost wordt hiermee gelijkgesteld.</i> In principe staat hier het antwoord op de vraag van de inspreker. Kanttekening is echter wel dat goed biologisch afbreekbare kunststoffen vaak (vrijwel) geheel worden omgezet in CO2 en water en dus helemaal niet bijdragen aan (de goede eigenschappen van) de compost. In dat geval is het helemaal niet als recycling aan te merken en voldoet het ook niet aan de (Europese) algemene definitie van recycling.
56.	A.5 (criteria voor UPV)	2	13	Nvt	Inspreker vraagt of het uit het LAP schrappen van de criteria die gebruikt worden voor het overwegen van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid betekent dat niet meer wordt overwogen om op Nederlands niveau voor een bepaalde afvalstof producentenverantwoordelijkheid in de voeren? Inspreker vraagt om in het LAP wel aan te geven waar in de wet- en regelgeving de bepalingen uit de Kra wel worden geïmplementeerd.	Het schrappen van de criteria die worden gebruikt voor het overwegen van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (verder: upv) in paragraaf A.5.7 van LAP3 betekent niet dat upv op rijksniveau niet meer wordt overwogen; er zal weldegelijk nog gekeken worden naar het aanpassen van bestaande en het invoeren van nieuwe upv, in het bijzonder regelingen voor upv. Het schrappen van de criteria in paragraaf A.5.7 is een gevolg van het feit dat een nieuw kader voor upv in ontwikkeling is naar aanleiding van de introductie van nieuwe terminologie en nieuwe criteria voor regelingen voor upv in de Kra (richtlijn 2018/851). De criteria in paragraaf A.5.7 van LAP3 zijn daardoor achterhaald. Zie voor het nieuwe kader: Besluit regeling voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid en Regeling verzoek algemeen verbindend verklaring overeenkomst afvalbeheerbijdrage; een beleidsregel voor algemeen verbindend verklaringen volgt nog. Zowel paragraaf A.5.7 als paragraaf A.5.5.3 van LAP3 is afgestemd op dit nieuwe kader voor (regelingen voor) upv. Omdat het uitleg van wet- en regelgeving betreft heeft dit uitsluitend een toelichtend karakter. Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van de tekst die in de inspraak is gebracht.
57.	A.5.7 (criteria voor UPV)	2	75	Nvt	Door het schrappen van alinea's omtrent criteria wordt aan de verantwoordelijkheid voor het in de markt brengen van nieuwe circulaire producten minder houvast gegeven. Gezien de toenemende participatie en zorgplicht wordt het gebruik van nieuwe ofwel circulaire producten juist complexer gemaakt. Het kunnen toetsen van producten aan eisen is van groot belang. Het schrappen van handvatten zal innovatie en duurzaam hergebruik verlammen vanuit producent, toepasser en (eind)gebruiker.	Zie allereerst het antwoord op zienswijze 56. Het nieuwe kader zal houvast moeten bieden aan actoren die regelingen voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid initiëren of door deze regelingen worden geadresseerd, waaronder de relevante producenten. Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van de tekst die in de inspraak is gebracht.
58.	A.8.3.3 (Omgevingsplan, afvalvermalers)	Bijlage 6	29	Nvt	Versnijdende apparatuur [red. voedselvermalers] in keukens is nu verboden. Straks zullen gemeenten dat in hun omgevingsplannen moeten gaan regelen. Omdat daar niet direct een belang ligt voor de gemeenten zelf, liggen daar risico's. Het verbod moet een plek krijgen in die plannen. Wellicht is het verstandig dat er een lijst gemaakt gaat worden met punten waar waterschappen, als plannen van provincie en/of gemeente besproken worden, extra alert op moeten zijn.	Onder de Omgevingswet verhuist een aantal regels van het Rijk naar gemeenten en waterschappen. Het Rijk zorgt er met het Invoeringsbesluit voor dat deze regels automatisch in het omgevingsplan of de waterschapsverordening komen (de bruidsschat). Tot de bruidsschat behoort het verbod om huishoudelijk afvalwater te lozen dat afvalstoffen bevat die door versnijdende of vermalende apparatuur zijn versneden of vermalen en afkomstig zijn van het bereiden van voedingsmiddelen in een huishouden en daarmee samenhangende activiteiten. Daarnaast is in de bruidsschat ook de bepaling opgenomen dat afvalwater dat afvalstoffen bevat die door versnijdende of vermalende apparatuur zijn versneden of vermalen, niet mag worden geloosd. Vooralsnog zijn de verboden dus vastgelegd in de - voorlopige - omgevingsplannen. De bevoegdheid om dergelijke verboden een permanent karakter te geven in de omgevingsplannen ligt bij de gemeenten. Gemeenten moeten bij het opstellen van hun omgevingsplannen rekening houden met het LAP en met het daarin opgenomen beleid ten aanzien van voedselvermalers. Het borgen dat bepalingen die van belang zijn om te worden opgenomen in de omgevingsplannen van gemeenten daar ook daadwerkelijk in terecht komen, is een verantwoordelijkheid van de gemeenten zelf, al dan niet aangestuurd van uit de VNG. Inspreker wordt daarom voor het opstellen van een lijst met aandachtspunten naar de VNG verwezen.
59.	A.8.3.5 (Omgevingsplan, afval op of in de bodem)	3, Bijlage 6	69	Nvt	Gemeenten kunnen in het Omgevingsplan regels opstellen voor de nuttige toepassing van bepaalde soorten afvalstoffen op of in de bodem. Daarbij moet rekening worden gehouden met LAP3 en de minimumstandaard. Er mogen geen regels worden gesteld voor afvalstoffen waarvoor en voor zover al uitputtende rijksregels bestaan (zoals voor het toepassen van grond, bagger en bouwstoffen). Inspreker vraagt zich af in hoeverre gemeenten beleidsvrijheid hebben om bij het aanbesteden van bouwwerken nadere regels te stellen aan het nuttig toepassen van afvalstoffen op of in de bodem als er al uitputtend rijksregels bestaan. Verzocht wordt dit nader te duiden.	Deze zienswijze vraagt om verduidelijking van wet- en regelgeving en de daarbij bestaande beleidsvrijheid en valt daarom buiten de reikwijdte van deze inspraakprocedure en het LAP. Terzijde wordt opgemerkt dat er in het omgevingsplan vanzelfsprekend geen regels mogen worden opgenomen als de Omgevingswet of een specifieke wet een onderwerp al uitputtend regelt. Werkzaamheden die zijn aangewezen als milieubelastende activiteit in het Besluit activiteiten leefomgeving kunnen vaak worden aangevuld met maatwerk in het omgevingsplan. Daarnaast hebben gemeenten ruimte om regels te stellen die weliswaar hetzelfde onderwerp betreffen als regels in de Omgevingswet, maar een ander doel dienen.

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
60.	B.3 (Algemeen)	3	6	Nvt	Op basis van de laatste bullet van de inleidende toelichting in de inspraaknotitie bij het nieuwe hoofdstuk B.3 ("Bronscheiden wordt alleen gevergd wanneer dat meerwaarde heeft ten aanzien van de kwaliteit van de verkregen materialen en zo bijdraagt aan de transitie naar een circulaire economie") reageert inspreker als volgt: Het is nieuw en onbegrijpelijk dat de kwaliteit van verkregen materialen als hoofdcriterium wordt gebruikt om voor een inzamelvorm te kiezen. In het huidige LAP3 (A.4.2.2) staat "Omdat naast behoud van grondstoffen natuurlijk ook kosten, energiegebruik, emissies bij opwerken, aanwezige verontreinigen, etc. een rol spelen, is het wenselijk om binnen vormen van recycling te kunnen sturen". In LAP3 staat dat de voorkeursmethode nu wordt bepaald a.d.h.v. een LCA. Wij stellen voor om de tekst consistent te houden met LAP3: "Bronscheiden wordt alleen gevergd wanneer dat een betere milieuscore oplevert in een LCA en tot meer grondstoffenbehoud leidt".	Zoals inspreker zelf al constateert reageert hij met deze zienswijze niet op een voorgenomen wijziging van het LAP, maar op een toelichting in de inspraaknotitie. Deze zienswijze is daarom in deze nota niet van een inhoudelijke reactie voorzien. Terzijde wordt inspreker verwezen naar paragraaf B.3.2 van het LAP waaruit blijkt dat er meer aspecten een rol spelen om voor bronscheiding te kiezen. Dit blijkt ook uit meerdere andere delen van hoofdstuk B.3 (onder meer de paragrafen B.3.3.2.2 en B.3.4.2). De door inspreker ter discussie gestelde bullet (overigens geen LAP-tekst) zegt slechts dat bronscheiden alleen dan expliciet de voorkeur heeft wanneer dat ook meerwaarde heeft voor de transitie naar een Circulaire Economie. Dit is echter niet het enige (hoofd-)criterium. Verder moet onderscheid gemaakt worden tussen verschillende vormen van verwerking en verschillende methoden van inzamelen. Alleen voor het eerste hanteert het LAP de LCA-methodiek.
61.	B.3 (Afvalscheiding algemeen)	3, Bijlage 2	66	Nvt	Onder de titel 'gescheiden afvalstromen als norm' deelt inspreker mee dat in het kader van de transitie naar een circulaire economie, afvalstromen gescheiden moeten worden en ter recycling moeten worden aangeboden.	Inspreker reageert met deze zienswijze niet op een voorgenomen wijziging van het LAP maar ondersteunt de aangebrachte wijzigingen en het ingezette beleid in de tweede wijziging. Inspreker vraagt niet om aanpassing hiervan. Daarom wordt deze zienswijze in deze nota niet van een inhoudelijke reactie voorzien.
62.	B.3 (afvalscheiding textiel)	3, Bijlage 2	37	Nvt	Inspreker vraagt aandacht voor het feit dat textielinzamelaars en sorteerdere opdraaien voor de kosten van vervuiling door particulieren van de gescheiden inzameling van textiel. Inspreker vindt dat onterecht. Textielinzamelaars en sorteerbeidrijven treffen dagelijks goederen aan die niet thuisshoren in een textielcontainer. Voorbeelden hiervan zijn matrassen, radio's, zakken (rest)afval, blikken verf etc. De textielinzamelaars en sorteerdere worden hierdoor geconfronteerd met afval (zoals bijv. matrassen), dat zij als bedrijfsafval moeten afvoeren, wat veel geld kost. Inspreker noemt voorbeelden.	Inspreker reageert met deze zienswijze niet op een voorgenomen wijziging van het LAP en daarom is deze zienswijze in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien. Terzijde wordt opgemerkt dat onjuist gebruik van inzamelvoorzieningen en/of een ongewenst gedrag van consumenten bij het zich ontdoen van afval niet via beleid in het LAP is op te lossen. In het kader van het programma VANG-HHA is er wel aandacht voor het beïnvloeden van het gedrag van consumenten. Binnen dit programma zijn de inspanningen er op gericht om de kwaliteit van het ingezamelde textiel te borgen en waar nodig in gezamenlijkheid (met alle betrokken stakeholders) te verbeteren. Zie in dit kader ook het rapport https://www.vang-hha.nl/kennisbibliotheek/@234927/handreiking-aanpak-vervuiling-ingezameld-textiel/ .
63.	B.3 (afvalscheiding textiel)	3, Bijlage 2	37	Nvt	Textiel dat afgegeven wordt aan kringloopwinkels maar niet geschikt is voor verkoop (zgn. "geroofd goed"), wordt door deze bedrijven vaak in textielcontainers gedeponeerd. Textielcontainers zijn daar echter niet voor bestemd. Dit textiel is namelijk "bedrijfsafval" en moet als zodanig worden afgevoerd en/of, afhankelijk van de economische waarde, aan een textielinzamel- of sorteerbeidrijf (tegen betaling) te worden aangeboden. In het Ontwerp van de tweede wijziging (LAP3) wordt hier niets over vermeld. Dit zou wel moeten, omdat hier binnen de branche onduidelijkheid over is en er momenteel geen (eenduidige) regelgeving over bestaat.	Inspreker reageert met deze zienswijze niet op een voorgenomen wijziging van het LAP en daarom is deze zienswijze in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien. Terzijde wordt opgemerkt [1] dat kringloopcentra en inzamelaars/sorteerdere hier in praktijk vaak onderling ook afspraken over maken en [2] dat toezicht op een juist gebruik van inzamelvoorzieningen primair bij het lokale bevoegd gezag ligt.
64.	B.3.1.3 F.03 (Def. huishoudelijk afval)	3, Bijlage 2	13	1	Inspreker citeert de opgenomen definitie van huishoudelijk afval: Afvalstoffen afkomstig uit particuliere huishoudens, behoudens voor zover het ingezamelde bestanddelen van die afvalstoffen betreft, die zijn aangewezen als gevaarlijke afvalstoffen. Inspreker merkt op dat de tekst na de komma dient te vervallen. Ingezameld huishoudelijk afval is immers of bedrijfsafval of gevaarlijk afval. Eventueel na de komma invoegen: "voordat deze zijn afgegeven of ingezameld".	Paragraaf B.3.1.3 betreft geen kern van beleid maar toelichtende tekst. Deze zienswijze is daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien. Deze zienswijze heeft wel geleid tot aanpassing van de toelichtende tekst van deze paragraaf.
65.	B.3.1.3 (begrip 'voorafgaand aan afvalbeheer')	3, Bijlage 2	13	1	Onder het kopje 'voorafgaand aan afvalbeheer' versus 'tijdens afvalbeheer' A. Bij de laatste bullet graag voor de duidelijkheid toevoegen dat hier wel sprake is van de fase 'voorafgaand aan afvalbeheer' [alle overige bullets zijn dat niet]. B. Ook graag ter verduidelijking een bullet toevoegen waarin wordt aangegeven dat afval opgeslagen op de plaats waar dit vrijkomt ook wordt beschouwd als de fase 'voorafgaand aan afvalbeheer' met de uitzondering indien bewerking plaatsvindt op de plaats van ontstaan. In dat laatste geval is wel sprake van afvalbeheer.	Deze zienswijze betreft geen inspraak op een voorgestelde wijziging van de kern van beleid, maar gaat over de toelichtende tekst. Deze zienswijze is daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien. Deze zienswijze heeft wel geleid tot aanpassing van de toelichtende tekst van deze paragraaf.
66.	B.3.2 (uitgangspunten nascheiding)	Bijlage 2	69	Nvt	Bij de algemene uitgangspunten stelt het LAP dat nascheiding niet mag leiden tot een residustroom die moet worden gestort terwijl een stortverbod geldt en het in strijd is met de minimumstandaard. Inspreker stelt voor dit uitgangspunt nogmaals te onderzoeken en te bezien of het heroverwegen hiervan kan gaan bijdragen aan meer recycling als een relatief geringe hoeveelheid moet en mag worden gestort en leidt tot een minstens gelijke of zelfs hogere milieuscore (LCA).	Het is inspreker bekend dat in de begeleidingscommissie LAP meerdere keren over dit onderwerp is gesproken en dat er diverse studies zijn gepresenteerd om tot een alternatief voor de huidige beleidslijn te komen. Tot op heden is het niet gelukt om daar tot een gedragen aanpak te komen. Deze zienswijze vanuit de afvalsector is reden om dit onderwerp opnieuw in de begeleidingscommissie LAP te agenderen. Op dit moment is er – door het gebreken van een alternatief - geen reden om het LAP op dit punt aan te passen. Mogelijk geeft een nieuwe bespreking in de begeleidingscommissie aanleiding om dit bij een volgende herziening van het LAP te betrekken.
67.	B.3.2 (nascheiding als alternatief)	3, Bijlage 2	6	Nvt	Inspreker citeert de volgende voorwaarden voor nascheiding als alternatief voor bronscheiding: – nascheiding niet leidt tot een residustroom die moet worden gestort terwijl een stortverbod geldt en het in strijd is met de minimumstandaard, en – zeker is dat nascheiding ook daadwerkelijk plaatsvindt. Waarom gelden de genoemde voorwaarden ook niet voor bronscheiding? Wat maakt het dat	Bij bronscheiding is voor de verkregen monostroom in vrijwel alle gevallen de dan geldende minimumstandaard 'recycling'. Ook is het in het veel gevallen economisch aantrekkelijker om – wanneer het materiaal eenmaal als monostroom in handen is – dit in te zetten voor recycling. Juist wanneer een gemeente afziet van gescheiden inzameling met als argument dat er wordt nagescheiden, moet worden voorkomen dat de gemengde stroom toch integraal naar de

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
					deze voorwaarden worden opgenomen voor nascheiding en niet voor bronscheiding? In veel gemeenten vindt bijvoorbeeld al jaren bronscheiding van luiers plaats die al die jaren apart vervoerd worden en vervolgens verbrand worden, wat tot meer milieuschade leidt dan dat deze bronscheiding niet had plaatsgevonden. Recycling vindt namelijk al die jaren niet plaats. Wij zijn voorstander dat dezelfde voorwaarden gelden voor bron- en nascheiding.	<p>verbranding gaat. Aan de andere kant moet worden voorkomen (bestaand beleid en wet- en regelgeving) dat na de nascheiding van restafval alleen een te storten residu resteert. Hoewel dit op termijn mogelijk wordt heroverwogen (zie ook het antwoord op zienswijze 66) verbieden zowel de minimumstandaard als wet- en regelgeving op dit moment het storten van residu van het sorteren van huishoudelijk restafval.</p> <p>Het alsnog verbranden van gescheiden gehouden luiers wordt veroorzaakt door het feit dat veel gemeenten zijn gestart met de gescheiden inzameling ervan, terwijl er nog niet voldoende capaciteit voor verwerking is. Er wordt door diverse partijen gewerkt om dit probleem op te lossen.</p>
68.	B.3.2 (nascheidin g als aanvulling)	3, Bijlage 2	6	Nvt	<p>Inspreker citeert alle voorwaarden voor 'nascheiding als aanvulling op bronscheiding' en merkt twee zaken op:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De term 'recycalaat' wordt veelal geassocieerd met plastic. Nascheiding is echter mogelijk van plastic, drankkartons, metalen, e-waste, glas, etc. Het is dan ook de vraag of de term recycalaat de lading dekt. 2. Nascheiding van restafval leidt altijd tot een stroom die gestort wordt, want aan het einde van het proces ontstaat een residu uit de bodemasopwerking dat gestort wordt, dus deze woordkeuze zou nascheiding in alle gevallen onmogelijk maken. 	<p><u>Ad. 1</u> Het LAP bevat in bijlage F.3 een definitie van recycalaat die niet beperkt is tot plastic.</p> <p><u>Ad. 2</u> Dit uitgangspunt refereert duidelijk naar de 'residustroom uit de nascheiding' zelf. Die mag op basis van zowel de minimumstandaard als wet- en regelgeving niet worden gestort (wat ook bestaand beleid is). Het gaat hier dus niet om een residu van de opwerking van de bodemas die overblijft nadat een residu uit de nascheiding eerst is verbrand.</p> <p>Beide punten zijn dan ook geen redenen om naar aanleiding van deze zienswijze het LAP te wijzigen ten opzichte van de tekst die in de inspraak is gebracht.</p>
69.	B.3.2 (nascheidin g als aanvulling)	3, Bijlage 2	51	Nvt	<p>Inspreker verwijst naar het gestelde onder 'nascheiding als aanvulling op bronscheiding' dat het meerwaarde heeft als 'sprake is van kosten die maatschappelijk aanvaardbaar zijn'. Het is onduidelijk wat hier onder wordt verstaan en hoe dit wordt beoordeeld. Moet hiervoor een (uitvoerende) maatschappelijke kosten-baten analyse worden opgesteld? Hoe staat deze tekst in verhouding tot het beleid inzake gescheiden houden van afvalstoffen?</p>	<p>Onder verwijzing naar de opsomming aan het eind van paragraaf B.3.2 geldt als eerste dat de uitgangspunten die in deze paragraaf zijn opgesomd een rol hebben gespeeld bij zowel de regelgeving (denk aan het Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen) als het beleid ten aanzien van scheiden aan de bron (bijvoorbeeld de uitwerking wanneer gescheiden houden van bedrijfsafval geveerd kan worden in paragraaf B.3.3.2 van het LAP). In dergelijke gevallen is dus ook reeds afgewogen of de kosten aanvaardbaar zijn. In die gevallen vormen deze criteria – en dus ook dit kostencriterium – geen apart toetsingskader meer. Dat geeft antwoord op de laatste vraag van inspreker over de verhouding tussen de uitgangspunten van paragraaf B.3.2 en het beleid in de rest van hoofdstuk B.3.</p> <p>Anders is het wanneer een gemeente de vrijheid heeft om naast de gevallen die zijn geregeld in regelgeving en combinatie met het LAP – in te zetten op nascheiding voor extra stromen danwel om voor stromen die al worden brongescheiden. In dat geval houdt een gemeente – naast eventuele andere overwegingen en specifieke lokale aspecten – in ieder geval ook rekening met de hier genoemde uitgangspunten. Dat gescheiden inzameling hierbij ook kosteneffectief moet zijn – de burger / maatschappij moet het wel opbrengen – speelt hierbij ook een rol. De wijze en diepgang van deze analyse wordt aan de gemeente zelf overgelaten.</p> <p>Dit staat voldoende helder in de laatste delen van paragraaf B.3.2 en het LAP wordt daarom naar aanleiding van deze zienswijze niet aangepast ten opzichte van de tekst zoals die in de inspraak is gebracht.</p>
70.	B.3.3.2.1 (Criteria gescheiden houden)	3, Bijlage 2	31, 44, 66, 71	Nvt	<p>Uit de Kra zijn criteria overgenomen op basis waarvan gemeenten kunnen besluiten tot nascheiding. Insprekers vragen te overwegen om een criterium toe te voegen dat de opwerking tot recycalaat van afval uit nascheiding, niet meer energie vraagt dan de opwerking van brongescheiden materiaal. Nascheiding moet wel leiden tot milieuwinst.</p>	<p>Paragraaf B.3.3.2.1 betreft een weergave van geldende wet- en regelgeving en dit staat zelf niet open voor inspraak.</p> <p>Terzijde wordt opgemerkt dat de Kra primair uitgaat van scheiding aan de bron. De criteria uit de Kra geven vervolgens aan wanneer alsnog kan worden afgezien van scheiden aan de bron. Volgens één van de criteria kan nascheiding mogelijk een alternatief zijn mits dat leidt tot een vergelijkbaar niveau van hergebruik/recycling. Een aanvullend criterium gebaseerd op energie kan haaks staan op deze focus van de Kra op hergebruik/recycling.</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
71.	B.3.3.2.1 en B.3.3.2.2 (afvalscheiding glas en oud papier)	3, Bijlage 2	31	Nvt	<p>M.b.t. gescheiden inzameling is in ieder geval voor verpakkings- en vlakglas, maar ook oudpapier nadrukkelijker vastgelegd dat bronscheiding de norm is, en nascheiding alleen in aanvulling mag (en met heldere communicatie dat nascheiding geen bronscheiding mag vervangen). Voor oudpapier en glas is dit een stap vooruit, omdat in eerdere versies dit tekstueel meer aan de autonomie van gemeenten werd overgelaten.</p> <p>Bij 'glas' kan echter het vermelde in tabel 2 tot verwarring leiden, omdat hier wel expliciet is opgenomen dat voor nascheiding kan worden gekozen, indien dit niet leidt tot kwaliteitsverlies. Aangezien ook met glas altijd sprake is van kwaliteitsverlies, moet die optie in de tabel vervalten.</p> <p>Alhoewel de tekstomschrijving in deze 2e LAP-wijziging een stap vooruit is t.o.v. de bestaande tekst, pleit inspreker ervoor om zowel t.a.v. verpakkings- en vlakglas als t.a.v. de inzameling van oudpapier eenduidig en beleidsmatig te kiezen voor bronscheiding als enige optie. Inspreker verzoekt hiertoe de tekst over te nemen, die wordt gehanteerd voor de inzameling van textiel. Met een dergelijke tekst wordt ook beleidsmatig een aanpak vastgelegd die noodzakelijk is voor de transitie naar de Circulaire Economie.</p>	<p>Paragraaf B.3.3.2.1 – en dus ook tabel 2 – betreft een weergave van geldende wet- en regelgeving. Inspraak is daar via de wijziging van het LAP niet mogelijk. In paragraaf B.3.3.2.2 is aangegeven dat voor glas nascheiding (uit restafval) geen alternatief is voor bronscheiding en dat de mogelijkheid die de regelgeving biedt uitsluitend is bedoeld voor de gezamenlijke inzameling van metaal en glas dat daarna wordt nagescheiden.</p> <p>Voor zowel glas als papier zijn er wel proeven en/of pilots gericht op nascheiding. Dit is voor beide stromen echter uitsluitend mogelijk als aanvulling op bronscheiding en niet als alternatief voor bronscheiding. Als aanvulling op bronscheiding kan het wel een extra bijdrage leveren aan de transitie naar de circulaire economie (zie voor papier ook het antwoord op zienswijze 75). Omdat het als aanvulling weldegelijk mogelijk blijft, wordt geen formulering opgenomen waarbij wordt gekozen voor bronscheiding als enige optie. Dat zou juist niet in het belang van de transitie naar een circulaire economie zijn. Dat nascheiding voor zowel papier als glas geen vergelijkbaar resultaat geeft als bronscheiding staat reeds in het LAP. Het LAP wordt op basis van deze zienswijze daarom niet aangepast ten opzichte van de tekst zoals die in de inspraak is gebracht.</p>
72.	B.3.3.2.2 (Regelgeving gescheiden houden)	3, Bijlage 2	6	Nvt	<p>Over het gestelde onder 'gescheiden inzameling overige afvalstromen', en vervolgens 'speelt het streven om restafval van huishoudens terug te dringen een rol' geeft inspreker aan: Het doel zou moeten zijn om meer te recyclen en niet om minder restafval te hebben. Wij zien nu veel inzamelbeleid zich richten op minder restafval, waarbij niet noodzakelijkerwijs meer gerecycled wordt. Sinds er zwaar gestuurd wordt op minder restafval is de vervuiling van gescheiden ingezamelde stromen flink toegenomen. Daarom zou het overheidsbeleid en LAP3 en daarmee de gemeenten moeten focussen op meer recycling en niet op minder restafval.</p>	<p>Zie het antwoord op zienswijze 31.</p>
73.	B.3.3.2.2 (Basisvoorzieningen-niveau gft)	3, Bijlage 2	26	1	<p>Inspreker vindt het 'basisvoorzieningenniveau' van tabel 3 van paragraaf B.3.3.2.2. volledig ongeschikt als toetsingskader om te kunnen beoordelen of uitzonderingen gemaakt kunnen worden op de verplichting tot gescheiden inzamelen. Inspreker dringt er op aan om deze tabel uitsluitend te gebruiken als een illustratie van de verschillende mogelijkheden die gemeenten hebben om de gescheiden inzameling van huishoudelijke afvalstoffen te bevorderen en geeft hiertoe de volgende argumenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De genoemde elementen gaan veel verder gaan dan enkel 'voorzieningen', het gaat ook over communicatie over voorzieningen, het beheer van inzamelmiddelen etc. De genoemde elementen zijn van een uitzonderlijk gedetailleerd niveau. Er staat zelfs in dat graffiti op inzamelvoorzieningen snel moet worden verwijderd en dat afvalwijzers geplastificeerd moeten zijn. Omdat expliciet benoemd wordt dat aan alle elementen van het basisvoorzieningenniveau moet worden getoetst, kan in theorie dus de situatie ontstaan dat een beroep op de uitzonderingsmogelijkheid faalt omdat de afvalwijzer niet geplastificeerd is, of eventuele graffiti niet snel genoeg verwijderd wordt. - Tegelijkertijd is de gehanteerde terminologie in het overzicht niet overal even helder. Wat zijn bijvoorbeeld 'visuals', of wat is een 'deur-tot-deur actie'? Valt onder het laatste bijvoorbeeld ook het stoppen van een brief in elke brievenbus? <p>Nog afgezien van het feit dat de maatregelen in de tabel soms onduidelijk of multi-interpretabel zijn, is de mate van detaillering naar onze mening een ongewenste en ook ongepaste aantasting van de gemeentelijke autonomie. In de relatie tussen het Rijk en de lagere overheden is het gebruikelijk dat het Rijk de doelen stelt en de lagere overheden zelf bekijken welke middelen ze daarvoor inzet. Het is fijn wanneer in het LAP een overzicht wordt opgenomen van de middelen en werkwijzen die gemeenten hiervoor kunnen hanteren, maar het voert te ver om deze middelen te verheffen tot een samenhangend toetsingskader voor de effectiviteit van de gescheiden inzameling. Als het toch de bedoeling is om deze middelen te hanteren als een toetsingskader dan zal toch op zijn minst door middel van onafhankelijk onderzoek moeten worden aangetoond in hoeverre de inzet van elk van de middelen bijdraagt aan het inzamelresultaat, wat de samenhang is tussen de middelen en wat de kosteneffectiviteit is van de inzet van deze middelen. Deze onderbouwing ontbreekt nu ten ene male, waardoor de tabel tamelijk willekeurig overkomt.</p> <p>Daar komt bij dat niet duidelijk is hoe dit toetsingskader in de praktijk gehanteerd zou moeten worden. Hierbij spelen vragen als:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Moeten gemeenten die in het verleden reeds hebben besloten tot uitzonderingen op de verplichting tot gescheiden inzameling dit kader toepassen, en zo ja, hoe? Het is immers moeilijk om burgers via voorlichting te bewegen tot het gebruik van voorzieningen die er niet zijn. - Geldt het toetsingskader alleen voor uitzonderingen die de gehele gemeente betreffen, of ook 	<p>Inspreker geeft aan dat onderbouwing van het opgenomen toetsingskader ontbreekt. Het toetsingskader is gebaseerd op een bekend en veelgebruikt wetenschappelijke gedragsmodel (Triade-model, Behavioral Change Wheel) en de kennis en ervaringen die opgedaan zijn in het project Verbetering Afvalscheiding Hoogbouw. De vijf hoofdcriteria voor het basisvoorzieningenniveau zijn afgeleid van de drie hoofdfactoren van gedrag: motivatie, capaciteit (zelf kunnen, weten hoe, persoonlijke hulpmiddelen) en gelegenheid (voorzieningen in de omgeving die het mogelijk maken het gewenste scheidingsgedrag te vertonen). Vanuit de wetenschap is bekend dat de kans op het gewenste gedrag klein of zelfs nihil is indien aan een of meer van deze factoren onvoldoende invulling wordt gegeven.</p> <p>Inspreker vindt de mate van detaillering een ongewenste en ook ongepaste aantasting van de gemeentelijke autonomie. Het is uiteraard niet de bedoeling de gemeenten de middelen op te leggen om te voldoen aan de criteria. De uitwerking onder de hoofdcriteria 1, 2 en 3 moet dan ook gezien worden als voorbeelden van middelen waarmee voldaan kan worden aan de criteria. Om af te kunnen zien van gescheiden inzameling van bioafval van huishoudens moet een gemeente aantonen dat is voldaan aan deze hoofdcriteria. Voor hoofdcriteria 4 en 5 geldt dat aan alle subcriteria voldaan moet worden. Gemeenten hebben de vrijheid om zelf te bepalen met welke middelen aan deze hoofdcriteria en bijbehorende subcriteria wordt voldaan.</p> <p>In de tekst van het LAP worden de volgende aanpassingen aangebracht ten opzichte van de tekst uit de inspraaknotitie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) In de laatste zin boven de tabel wordt het onderstreepte woord 'alle' vervangen door 'de' zonder onderstreping. 2) Tussen de kop boven de tabel en de tabel zelf wordt de volgende tekst ingevoegd: <u>Leeswijzer bij de tabel:</u> <u>De uitwerking onder de hoofdcriteria 1, 2 en 3 in subcriteria 1.1 t/m 1.5, 2.1 t/m 2.3 en 3.1 t/m 3.3 is bedoeld als voorbeelden van middelen waarmee voldaan kan worden aan deze hoofdcriteria. Om af te kunnen zien van gescheiden inzameling van bioafval van huishoudens moet een gemeente aantonen dat is voldaan aan deze hoofdcriteria. Voor hoofdcriteria 4 en 5 geldt dat om af te kunnen zien van gescheiden inzameling van bioafval van huishoudens aantoonbaar zowel aan de hoofdcriteria als aan alle subcriteria (4.1 en 5.1 t/m 5.4) voldaan moet worden. Gemeenten hebben wel de vrijheid om zelf te bepalen met welke middelen aan de subcriteria wordt voldaan.</u> 3) De rechterkolom bij subcriterium 1.1: <i>Ten minste jaarlijks – bijvoorbeeld met een brief vanuit de gemeente - informeren van haar burgers waarin aangegeven wordt dat (...)</i> 4) De rechterkolom bij subcriterium 1.5: <i>Gemeentebreed eenmaal per jaar informeren van inwoners over waarom, wat, hoe en waar van afval scheiden, via de (social) media, minstens eenmaal per jaar.</i>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
					<p>voor uitzonderingen die een deel van de gemeente betreffen?</p> <ul style="list-style-type: none"> - De uitzonderingsmogelijkheid (d) van de KRA gaat over de economische kosten van gescheiden inzameling. Dit is in het toetsingskader geheel niet uitgewerkt. Mogen of moeten voor het bepalen van de economische kosten van gescheiden inzameling ook de kosten van de maatregelen uit het basis voorzieningenniveau meegerekend worden? Jaarlijkse deur-tot-deur acties kunnen namelijk zeer kostbaar zijn, waardoor al snel besloten kan worden dat de inzamelkosten buitenproportioneel worden. 	<p>5) De rechterkolom bij subcriterium 3.3: <i>Gemeentebreed eenmaal per jaar informeren en motiveren van inwoners over waarom, wat, hoe en waar van afval scheiden, via de (social) media minstens eenmaal per jaar.</i></p> <p>Indien gemeenten in het verleden hebben besloten tot uitzonderingen op de verplichting tot gescheiden inzameling van bioafval, zullen zij dit besluit moeten heroverwegen op basis van de nieuwe criteria. Ook zal de mogelijkheid om met een uitzondering te gaan/blijven werken in het omgevingsplan moeten worden opgenomen en met regelmaat opnieuw moeten worden heroverwogen. Dit volgt direct uit de geldende wettelijke bepalingen.</p> <p>Er mag pas afgezien worden van gescheiden inzameling als aantoonbaar is voldaan aan de criteria uit de tabel en het in (een deel van) de gemeente toch niet lukt om bioafval van voldoende kwaliteit te behalen of wanneer de kosten buitensporig zouden zijn. De kostenafweging volgt dus pas nadat is geprobeerd met het basisvoorzieningenniveau aan de wettelijke verplichting te voldoen. De kosten van het basisvoorzieningenniveau mogen dus niet vooraf reden zijn om af te zien van gescheiden inzameling.</p> <p>Om dit duidelijker te maken wordt punt 2 van paragraaf A.4.7 van het LAP als volgt aangevuld:</p> <p>2. Het kostenniveau van € 205,- per ton kan reden ook zijn om af te zien van scheiding aan de bron (zie paragraaf B.3.2.2). In dit geval gaat het om het verschil tussen de kosten voor het afvalbeheer bij bronscheiding of bij nascheiding ten opzichte van de kosten voor het afvalbeheer bij ongescheiden inzameling. <u>Het gaat hier alleen om meerkosten die direct samenhangen met het feitelijke gescheiden inzamelen zoals extra inzamelmiddelen, extra routes, extra overslag, etc. Kosten om te voldoen aan het basisvoorzieningenniveau van paragraaf B.3.3.2.2 blijven hierbij buiten beschouwing.</u></p> <p>Uiteindelijk blijft de vraag of de meerkosten inderdaad buitensporig zijn een oordeel van de gemeente zelf, maar hierbij dient wel rekening te worden gehouden met het LAP.</p>
74.	B.3.3.2.2 (afvalscheiding, metaal, kunststof en glas)	3, Bijlage 2	26, 51	1	<p>Over de passage over metaal (incl. blik), kunststof en glas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inspreker 26: In deze passage staat niets over de teruggewinning van metalen na verbranding. De metalen die na verbranding worden teruggewonnen tellen echter wel mee in de scheidingsdoelstellingen van gemeenten. Het is wenselijk om iets op te nemen in LAP3 over de teruggewinning van metalen na verbranding, bijvoorbeeld door dit als een bijzondere vorm van nascheiding te betitelen. - Inspreker 51: Dit lijkt een tekst die is gericht op verpakkingen, maar onduidelijk is of dit in het algemeen geldt. Duidelijkheid is gewenst. 	<p><u>Ad. inspreker 26</u></p> <p>Sectorplan metalen staat al langer toe dat metaalhoudende afvalstoffen ook mogen worden verbrand wanneer zeker is dat de metalen daarna worden teruggewonnen. Nu gaat het in dat geval wel over afvalstoffen met meer dan 50% (m/m) metaal, maar ook uit restafval wordt metaal in praktijk met hoog rendement teruggewonnen. Hoewel gescheiden inzameling van metalen in het algemeen vanuit oogpunt van kosten de keuze van gemeenten zal zijn, lijkt er geen bezwaar wanneer een gemeente afziet van gescheiden inzameling wanneer zeker is dat het restafval wordt verbrand in een installatie waarvan zeker is dat metalen worden teruggewonnen uit de bodemassen. In paragraaf B.3.2.2.2 wordt onder de kop "metaal (inclusief blik), kunststof of glas" tussen de beide bullets de volgende extra bullet ingevoegd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Voor metaal mag een gemeente ook afziet van gescheiden inzameling wanneer het gemengde afval met wordt verbrand in een installatie waarbij zeker is dat de metalen uit de reststoffen worden teruggewonnen t.b.v. recycling (bijvoorbeeld een Nederlandse AVI).</u> <p>Of en in welke mate dit aan de scheidingsdoelstelling van de gemeente bijdraagt, wordt bepaald binnen het programma VANG-HHA en niet in dit hoofdstuk van het LAP. Zie hiertoe ook het antwoord op zienswijze 31.</p> <p><u>Ad. inspreker 51</u></p> <p>De verplichting om een systeem van gescheiden inzameling op te zetten is niet beperkt tot verpakkingen. Die indruk wordt mogelijk gewerkt omdat bij de uitzondering voor kunststof en metaal wordt aangesloten bij de bestaande structuur voor PMD die (op dit moment) primair voor verpakkingen wordt benut, maar in de rest van het hoofdstuk wordt die indruk nergens gewekt. Deze zienswijze is geen reden om het LAP aan te passen ten opzichte van de tekst zoals die in de inspraak is gebracht.</p>
75.	B.3.3.2.2 (afvalscheiding oud papier)	3, Bijlage 2	41	Nvt	<p>Insprekers zijn tevreden met het beleid dat papier [red. van huishoudens] aan de bron gescheiden moet worden. Wel moet wat inspreker betreft de beperking tot nascheiding voor papier verder wordt aangescherpt zodat nog duidelijker is dat nascheiding alleen als aanvulling op bronscheiding kan dienen en niet als reguliere papierrecycling.</p> <p>De formulering in het LAP</p> <p><i>dit dient altijd helder te worden gecommuniceerd om te voorkomen dat een beeld als 'bronscheiden hoeft niet want het wordt toch nagescheiden' ontstaat</i></p> <p>is te vaag en gaat voorbij aan het Europese standpunt van de papierketen. Inspreker ligt dit standpunt vervolgens toe vanuit specificaties en het voldoen aan eisen gesteld in EN643. Inspreker verwijst naar afspraken met en gelijke standpunten van Europese partners dat oud-papier aan de bron gescheiden moet worden, dus gescheiden van zowel restafval als van andere recyclebare stromen.</p>	<p>Dat gescheiden inzameling vanuit kwaliteit voor deze stroom wenselijk is, staat niet ter discussie. Dat is daarom ook uitgangspunt van beleid. Toch is in diverse gemengde stromen (huishoudelijk afval, bedrijfsafval, bouw- en sloopafval) nog een aanzienlijke hoeveelheid papier en karton aanwezig en zal bronscheiding voorlopig niet overal geheel kunnen worden gerealiseerd. Vanuit de transitie naar een Circulaire Economie heeft het in de keten houden van ook dat papier en karton meerwaarde, ook wanneer het mogelijk alleen in andere toepassingen en/of buiten de reguliere papierketen plaats kan vinden. In het kader van convenant Meer en Betere Recycling wordt expliciet naar de mogelijkheden gekeken om afzetmogelijkheden voor papier uit de nascheiding te vinden. Op basis daarvan zou eventueel bij een volgende herziening van het LAP specifiek beleid voor papier en karton uit nascheiding kunnen worden opgenomen. Dit zou een aparte minimumstandaard of een onderscheid naar herkomst van het nagescheiden papier (huishoudelijk, bedrijfsafval, bouw- en sloopafval) kunnen inhouden. Zo lang dit niet is afgerond, is er naar aanleiding van deze zienswijze geen reden om het LAP te wijzigen.</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
76.	B.3.3.2.2 (afvalscheiding PMD)	3, Bijlage 2	77	Nvt	Hoewel LAP3 ruimte laat voor andere wijze van scheiding van huishoudelijk afval is in de voorliggende versie van LAP3 bronscheiding nadrukkelijk de norm. In gemeenten met sterke financiële prikkels om minder restafval te kunnen rapporteren, wordt tegelijkertijd een sterke verhoging van de vervuiling in de PMD-stroom geconstateerd. Ook is er in gemeentes met veel hoogbouw te weinig ruimte voor bronscheiding voor consumenten thuis. Er is geïnvesteerd in geavanceerde nascheiding, nl. in technieken waarbij PMD-uit restafval wordt gehaald ten behoeve van recycling. De resultaten zijn indrukwekkend. In plaats van een voorkeur voor bronscheiding pleit inspreker bij PMD voor een gelijkwaardige behandeling van bron- en nascheiding, waarbij de keuze wordt gebaseerd op de situatie in de desbetreffende gemeente / regio. Voor papier en glas blijft bronscheiding vooralsnog de norm.	Dat bronscheiding voor een aantal componenten de norm is, vindt zijn basis in het Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen en niet in het LAP. Dit besluit is weer een doorvertaling van Europese regelgeving. Ten aanzien van PMD wordt met deze tweede wijziging al in het LAP al opgenomen: <i>Voor metaal en kunststof is het zowel mogelijk om te kiezen voor nascheiding uit restafval als voor nascheiding uit een gecombineerde inzameling van droge componenten (PMD-inzameling, PD-inzameling of MG-inzameling)</i> Hoewel voor metaal en kunststof in het algemeen bronscheiding dus de voorkeur heeft (op basis van Europese regels), is gecombineerde inzameling als PMD en zelfs nascheiden van PMD uit restafval dus weldegelijk mogelijk. Gemeenten houden de vrijheid om dit zelf af te stemmen op de lokale of regionale situatie. Hierbij voldoet het LAP materieel aan de wens van inspreker en is aanpassing van de tekst op basis van deze zienswijze niet nodig.
77.	B.3.3.3.1 (milieustraat)	3, Bijlage 2	31, 44, 66, 71	Nvt	Insprekers pleiten voor een algemene verplichting voor gemeentelijke milieustraten om de scheiding van de kunststof materiaalstroom te faciliteren. Gemeenten mogen (op grond van ruimtegebrek) besluiten in milieustraten scheiding van bepaalde afvalstromen, die in beginsel apart moeten worden ingezameld, achterwege te laten als nascheiding plaatsvindt. Dit geldt o.a. voor harde kunststoffen, niet zijnde verpakkingen). In de praktijk blijkt deze nascheiding echter vaak achterwege te blijven, waardoor harde kunststoffen, zoals (tuin)meubilair, huishoudelijke producten en speelgoed geen weg vinden naar recyclinginstallaties. Uit cijfers van PlasticsEurope blijkt dat de recycling van deze waardevolle en hoogwaardige recyclingstromen in Nederland slechts 3% bedraagt (PlasticsEurope, 2018). Deze blijft daarmee sterk achter bij andere Europese landen.	Paragraaf B.3.3.3.1 betreft een weergave van geldende wet- en regelgeving. Deze zienswijze valt daarom buiten de reikwijdte van deze inspraakprocedure en is daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien. Terzijde wordt opgemerkt dat het LAP een beleidsinstrument is. Dit is niet het instrument waarmee een bevoegdheid die wordt geboden in wet- en regelgeving kan worden beperkt en ook niet het instrument om uitblijven van handhaving op het niet plaatsvinden van een verplichte nascheiding alsnog af te dwingen.
78.	B.3.3.3.1 (milieustraat)	Bijlage 2	81, 51	Nvt	Matrassen zouden in de tabel naar de linker kolom verplaatst moeten worden omdat vervuilde en/of vochtige matrassen niet recyclebaar zijn. Voor matrassen is het dus onmogelijk een gelijk niveau van afvalscheiding te realiseren met nascheiding.	Paragraaf B.3.3.3.1 – en dus ook de tabel – betreft een weergave van geldende wet- en regelgeving. Deze zienswijze valt daarom buiten de reikwijdte van deze inspraakprocedure en is daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien. Terzijde wordt opgemerkt dat de regelgeving al voorziet in de verplichting om matrassen droog op te slaan en dat als gezamenlijke opslag niet leidt tot een nascheiding met eenzelfde niveau van recycling, het al niet is toegestaan.
79.	B.3.3.3.2 (voorzieningsniveau milieustraat)	Bijlage 2	26	1	<p>Inspreker stelt voor om de richtlijnen voor een adequaat voorzieningsniveau van gemeentelijke milieustraten te beperken tot de volgende drie aspecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het is voor de burger duidelijk welke opslagvoorziening waar wel en waar niet voor is bedoeld. - Er is gekwalificeerd personeel aanwezig om vragen van burgers te beantwoorden en toezicht te houden op een juist gebruik van de verschillende opslagvoorzieningen. - Er wordt bij de inrichting en het beheer van de milieustraat aandacht besteed aan toegankelijkheid en laagdrempeligheid voor de burger. Dit omvat niet alleen fysieke bereikbaarheid, maar ook het beperken van wachttijden en administratieve procedures. <p>De uitwerkingen op middelenniveau kunnen worden toegevoegd als illustratie van de wijze waarop gemeenten hieraan invulling kunnen geven, maar niet als onderdeel van de richtlijn. Net als bij het basisvoorzieningsniveau voor gescheiden inzameling schieten deze richtlijnen op enkele plaatsen door tot middelvoorschriften. Inspreker verwijst naar haar opmerkingen over het basisvoorzieningsniveau (zienswijze 73).</p> <p>De tweede bullet in de opsomming "Aanbevolen wordt om er bij het inrichten van de milieustraat rekening mee te houden dat een restcontainer voor de aanbieder de laatste container is en een eventuele container voor het deponeren van kringloopmateriaal één van de eerste containers is die een aanbieder op zijn route door de milieustraat tegen komt"</p> <p>is een aanbeveling, en dus geen richtlijn. Deze kan dan ook vervallen.</p> <p>De specificering van het aspect toegankelijkheid en laagdrempeligheid in een viertal gedachtestreepjes met uitwerkingen op middelenniveau is onwenselijk en betuttelend en kan eveneens vervallen.</p>	<p>Enerzijds zijn de onderdelen van de richtlijn gebaseerd op een – inspreker bekende - studie van Witteveen&Bos en is voor de meeste milieustraten van toepassing. Anderzijds betreffen de drie aspecten die inspreker noemt wel een belangrijk deel van de kern. De tweede bullet is weliswaar als aanbeveling geformuleerd, maar het principe dat de inrichting van de milieustraat een goed gebruik van de opslagvoorzieningen moet stimuleren is ook dermate wezenlijk dat zij ook tot de kern gerekend kan worden.</p> <p>De laatste 4 bullets uit de LAP-tekst zijn inderdaad te zien als een nadere invulling. Door gebruik van andere opsommingstekens en het inspringen van de tekst was het al de bedoeling dit in het LAP tot uiting te laten komen, maar dat is kennelijk niet voldoende gelukt. Mogelijk speelt de formulering van de laatste 4 bullets hierbij ook een rol. Om dit nog duidelijk te maken wordt de LAP-tekst ten opzichte van de tekst uit de inspraaknotitie als volgt aangepast (het betreft ook deels wijziging in opmaak die niet zijn gemarkeerd):</p> <p>Naast aanwezig zijn (...). Hoewel iedere milieustraat anders is, gelden voor de invulling van het adequaat voorzieningsniveau (zie toelichting op art. 4.623 Bal) de volgende richtlijnen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het is voor de burger duidelijk welke opslagvoorziening waar wel en waar niet voor is bedoeld <u>en de inrichting van de milieustraat ondersteunt een juist gebruik van de verschillende opslagvoorzieningen.</u> <i>Naast gebruik van heldere aanduidingen bij de voorzieningen wordt bijvoorbeeld aAanbevolen wordt om er bij het inrichten van de milieustraat rekening mee te houden dat een restcontainer voor de aanbieder de laatste container is en een eventuele container voor het deponeren van kringloopmateriaal één van de eerste containers is die een aanbieder op zijn route door de milieustraat tegenkomt.</i> 2. Er is gekwalificeerd personeel aanwezig om vragen van burgers te beantwoorden en toezicht te houden op een juist gebruik van de verschillende opslagvoorzieningen. 3. Er wordt bij de inrichting en het beheer van de milieustraat aandacht besteed aan toegankelijkheid en laagdrempeligheid voor de burger. Dit omvat niet alleen fysieke bereikbaarheid, maar ook het beperken van wachttijden en administratieve procedures. <i>Voor de invulling van dit derde criterium wordt bijvoorbeeld aanbevolen om te zorgen</i> <ul style="list-style-type: none"> - In ieder geval wordt <i>indien hiervan sprake is</i> gezorgd voor <i>een snelle toegangscontrole en betalingshandelingen aan de poort (indien van deze handelingen sprake is) door bijvoorbeeld gebruik te maken van een uniek toegangspasje, saldokaart, knipkaart of eventueel contactloos betalen.</i> - Dat de containers belemmeren <i>de routing voor het publiek niet belemmeren</i> en er is voldoende ruimte is om stilstaande auto's te kunnen passeren op de locatie. - dat de containers met een hoog afvalaanbod staan niet meteen vooraan staan bij de ingang/opgang (met risico's op blokkades bij de ingang) maar meer naar achteren en verspreid zodat het bezoek zich beter verdeelt.

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
						- dat p Perscontainers worden spaarzaam <u>worden</u> gebruikt; weliswaar kan voor sommige afvalsoorten meer afval in een container geperst worden, maar persen van afval kost tijd waardoor een vlotte doorstroming op de milieustraat in het geding komt. Ook is de in-werp-opening van de pers (de trechter) beperkt waardoor hier een bottleneck kan ontstaan.
80.	B.3.3.4 (omgekeerd inzamelen)	3, Bijlage 2	6	Nvt	Inspreker kan het gestelde bij 'omgekeerd inzamelen', namelijk dat dit een methode is om de gescheiden inzameling van afvalstoffen te verbeteren niet plaatsen. Gemeenten die hebben gekozen voor omgekeerd inzamelen hebben over het algemeen meer vervuiling in hun gescheiden ingezamelde stromen (vooral PMD is vervuild), meer zwerfafval in hun gemeente en minder restafval. In de visie van inspreker zou in LAP3 moeten worden verankerd dat inzamelbeleid er op gericht moet zijn om zoveel mogelijk recycling en zo min mogelijk zwerfafval te krijgen en niet als doel hebben om het restafval te verminderen.	Deze zienswijze betreft geen inspraak op een voorgestelde wijziging van de kern van beleid, maar gaat over de toelichtende tekst. Deze zienswijze is daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien. Deze zienswijze heeft ook niet geleid tot aanpassing van de toelichtende tekst van deze paragraaf. Terzijde wordt voor de discussie over doelen voor restafval versus doelen voor recycling verwezen naar het antwoord op zienswijze 31. Wat betreft de kwaliteit van de ingezamelde stromen wordt verwezen naar het antwoord op zienswijze 81.
81.	B.3.3.4 (Omgekeerd inzamelen en diftar)	3, Bijlage 2	43	1	Inspreker reageert op het gestelde onder 'diftar' en 'omgekeerd inzamelen': Het gestelde aldaar moeten kwantitatieve constatering zijn, geen kwalitatieve beoordelingen. Op basis van onderzoek is geconstateerd dat de recyclebare stromen, ongeacht de inzamelmethode, ernstige vervuiling met restafval kennen (veelal tot 25%). Inspreker stelt voor de tekst aan te vullen met de kwalitatieve kant van het scheidingsgedrag. De kwalitatieve opbrengst van het scheidingsgedrag houdt een begrenzing in van de mogelijkheden van onder andere diftar en omgekeerd inzamelen.	Deze zienswijze betreft geen inspraak op een voorgestelde wijziging van de kern van beleid, maar gaat over de toelichtende tekst. Deze zienswijze is daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien. Deze zienswijze heeft overigens wel aanleiding gegeven tot enige aanpassing van de toelichtende tekst van deze paragraaf. Terzijde wordt opgemerkt dat wanneer inspreker bedoelt dat specifiek bij diftar en omgekeerd inzamelen de deelstromen voor 25% zijn vervuild met restafval, dit zeker geen algemeen beeld is. Voor PMD bleek uit een recent grootschalig statistisch onderzoek zelfs dat de samenstelling bij diftar significant beter was dan "geen diftar" en dat alleen bij een hele specifieke uitvoering van omgekeerd inzamelen (ondergrondse containers, niet doorzichtige zakken...) de samenstelling significant slechter was. Ook van belang is dat we diftar al vele jaren kennen en dat gemeenten die het toepassen al die jaren al goede scheidingsresultaten laten zien. De kwaliteit van de deelstromen was daarbij (naast mogelijk de opstartperiode) nooit een probleem. Met dit alles is niet gezegd dat kwaliteit van ingezamelde stromen in zijn algemeenheid geen issue is. Er wordt hard gewerkt om dit helder te krijgen en gemeenten handvatten te geven om de kwaliteit te borgen/verbeteren.
82.	B.3.3.4 (Benchmark)	3, Bijlage 2	6	1	Inspreker brengt haar visie in op de 'benchmark' huishoudelijk afval. Ook hier zou de benchmarking zich niet langer moeten richten op de hoeveelheid restafval, maar om de hoeveelheid recycling, hoeveelheid zwerfafval en compliance met LAP3. Het zou bijvoorbeeld niet langer mogelijk moeten zijn dat gemeenten geprezen worden omdat ze bovenaan scorelijstjes staan terwijl ze gft inzamelen in fossiele zakken. Of gemeenten die minder restafval noteren doordat ze luiers inzamelen via het gft-afval. Die gemeenten zouden er in een benchmark niet goed uit moeten komen, maar dat is nu niet het geval.	Deze zienswijze betreft geen inspraak op een voorgestelde wijziging van de kern van beleid, maar gaat over de toelichtende tekst. Deze zienswijze is daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien. Deze zienswijze heeft wel geleid tot aanpassing van de toelichtende tekst van deze paragraaf. Terzijde wordt voor de discussie over doelen voor restafval versus doelen voor recycling verwezen naar het antwoord op zienswijze 31.
83.	B.3.3.4 (Benchmark)	3, Bijlage 2	26	1	Hoewel de tekst van deze paragraaf niet onderhevig is aan de inspraak wijst inspreker op een omissie. In de passage over benchmarking staat "De NVRD, Rijkswaterstaat en Cyclus Management organiseren jaarlijks deze benchmark waaraan circa tweehonderd gemeenten meedoen." Dit is echter niet correct. De benchmark wordt georganiseerd door de NVRD in samenwerking met Rijkswaterstaat. Het bedrijf Cyclus Management voert uit in opdracht van de NVRD. Hier zou dan ook moeten staan: "De NVRD organiseert jaarlijks deze benchmark in samenwerking met Rijkswaterstaat".	Deze zienswijze betreft geen inspraak op een voorgestelde wijziging van de kern van beleid, maar gaat over de toelichtende tekst. Deze zienswijze is daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien. Deze zienswijze heeft wel geleid tot aanpassing van de toelichtende tekst van deze paragraaf.
84.	B.3.4. (afvalscheiding bedrijven algemeen)	3, Bijlage 2	25	Nvt	Inspreker heeft met belangstelling kennisgenomen van het ontwerp van de tweede wijziging van het LAP3 waarbij onder andere is gekeken naar de uitvoerbaarheid en duidelijkheid van de afvalscheidingsregels voor ondernemers en toezichthouders. Inspreker vindt het goed te zien dat deze nieuwe wijzigingen in een keer worden doorgevoerd en dat rekening wordt gehouden met de uitvoerbaarheid voor ondernemers. Daarnaast spreekt inspreker haar steun uit voor de intentie van het LAP3 om circulariteit te bevorderen en milieuvervuiling tegen te gaan.	Deze zienswijze bevat een ondersteuning van de aangebrachte wijzigingen en het ingezette beleid in de tweede wijziging en vraagt niet om aanpassing hiervan. Daarom wordt deze zienswijze in deze nota niet van een inhoudelijke reactie voorzien.
85.	B.3.4.1 (begrip 'gevaarlijk afval')	3, Bijlage 2	13	Nvt	Over de toelichting die gegeven wordt bij de definitie van 'gevaarlijke stoffen' is inspreker van mening dat de ontwerp-tekst voorbij gaat aan het feit dat meestal sprake is van complementair afval. Inspreker gaat vervolgens in op het gestelde in tabel 5 die een samenvatting geeft van de regelgeving betreffende het 'samenvoegen van bedrijfsafvalstoffen, niet zijnde grond en baggerspecie': - Zijn de genoemde activiteiten überhaupt mogelijk in de fase voorafgaand aan afvalbeheer? Zoals wij de term 'voorafgaand aan afvalbeheer' begrijpen kan dit alleen plaatsvinden op de locatie waar afval ontstaat of met meenemen van afvalstoffen die bij eigen werkzaamheden ontstaan bij derden. In die situaties kan toch slechts sprake zijn van opslag? Indien je wilt gaan bewerken dan is er toch sprake van de fase 'afvalbeheer'. Indien dit niet de juiste interpretatie is dan graag verder toelichten. - Het samenvoegen van afval met niet-afval door bedrijven en voorafgaand aan het afvalbeheer is vergunningplichtig. Dat betekent dat bijv. het steekvast maken van afval met niet-afval een vergunningplichtige activiteit is. Is dat de bedoeling? Daardoor zal het aantal vergunningplichtige bedrijven onnodig toenemen.	Zowel paragraaf B.3.1.3 als tabel 5 betreft geen kern van beleid maar toelichtende tekst respectievelijk een weergave van de geldende wet- en regelgeving. Deze zienswijze is daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien. Terzijde wordt het volgende opgemerkt: - Ook bij complementaire afvalstoffen heeft de variant met de genoemde gevaarseigenschappen een * en de variant zonder die eigenschappen niet. - Volgens de systematiek van het Besluit activiteiten leefomgeving is het samenvoegen van afval op de plaats waar het is ontstaan, met andere stoffen of met afvalstoffen van een andere categorie (= mengen), nog steeds "voorafgaand aan afvalbeheer" (namelijk voorafgaand aan afgifte of inzameling) en kan leiden tot een vergunningplicht. - Vergunningplicht voor het samenvoegen van afval met niet-afval, de reikwijdte van de uitzondering voor biomassa en de diverse uitzonderingen op de vergunningplicht voorafgaand dan wel tijdens afvalbeheer wordt bepaald door de wet- en regelgeving.

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
					<ul style="list-style-type: none"> - Een vergunning is niet vereist voor het mengen van verschillende soorten biomassa t.b.v. verbranden. Graag een definitie van 'biomassa' opnemen en daarvoor aansluiten bij de definitie in het Activiteitenbesluit. - Na afvalbeheer gelden meer uitzonderingen op de vergunningplicht voor het mengen van afval door bedrijven dan voorafgaand aan het afvalbeheer. Waarom gelden die uitzonderingen niet ook voor de situatie voorafgaand aan het afvalbeheer? 	
86.	B.3.4.1 (gescheiden houden bedrijfsafval)	3, Bijlage 2	51	Nvt	Inspreker citeert de eerste alinea van deze paragraaf [regelgeving gescheiden houden bedrijfsafval] en vervolgt: Inmiddels is er ervaring opgedaan met deze voorschriften en voor de praktijk werkt dit slechts gedeeltelijk. Daarom is het van belang er op te wijzen dat het gescheiden houden van afvalstromen wel doelmatig moet zijn en dat er van deze bepaling moet kunnen afge- weken indien dit niet doelmatig is en technisch of economisch niet haalbaar is (geen best be- schikbare techniek beschikbaar / een analyse maatschappelijk aanvaardbare kosten maken?). Een dogmatisch beleid op gebied van bronscheiding kan ertoe leiden dat ondoelmatig afvalbe- heer ontstaat. De doelmatigheid hangt samen met de hele keten van afvalverwerking, van inza- meling, verwerking tot het toepassingsgebied (en toepassings-eisen) van de uit recycling ont- stane grondstoffen.	Paragraaf B.3.4.1 – en dus ook de geciteerde passage – betreft een weergave van geldende wet- en regelgeving. Deze zienswijze valt daarom buiten de reikwijdte van deze inspraakprocedure en is daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien. Terzijde wordt opgemerkt dat dat zaken als beschikbare recycling, kosten, etc. vanzelfsprekend een rol spelen. Dit geldt zowel voor de geformuleerde wet- en regelgeving ten aanzien van gescheiden houden van afval als voor de beleidsmatige invulling hiervan in bijvoorbeeld paragraaf B.3.4.2 van het LAP.
87.	B.3.4 (afvalschei- ding bedrijven algemeen)	3, Bijlage 2	28	Nvt	Insprekers benadrukken dat ze de wijze waarop belanghebbenden geïnformeerd zijn over LAP3 waarderen. Ook vinden insprekers het belangrijk om aan te geven dat ze doelstellingen voor het scheiden en gescheiden houden van afvalstoffen –als middel om het afvalbeheer op een veilige manier te laten plaatsvinden en zoveel mogelijk voorbereiding voor hergebruik en recycling te behalen, onderschrijven.	Deze zienswijze bevat een ondersteuning van de aangebrachte wijzigingen en het ingezette beleid in de tweede wijziging en vraagt niet om aanpassing hiervan. Daarom wordt deze zienswijze in deze nota niet van een inhoudelijke reactie voorzien.
88.	B.3.4 (afvalschei- ding bedrijven, overgangs- termijn)	Bijlage 2	28	Nvt	Gezien de economische situatie waarin onder andere hun branche zich momenteel bevindt, verzoeken insprekers om terughoudend te zijn met maatregelen die aanzienlijke operationele en financiële gevolgen zullen hebben zonder dat daar veel duurzaamheidswinst tegenover staat. Voor die maatregelen die veel winst opleveren maar ook grotere investeringen vergen, bepleiten insprekers een ruime overgangstermijn.	Zie het antwoord op zienswijze 115. Aanvullend daarop wordt nog opgemerkt dat bij het afwegen wanneer scheiden aan de bron gevegd kan worden expliciet rekening is gehouden met uitvoerbaarheid, redelijkheid en financiële gevolgen van het in het LAP opgenomen beleid. Zie hiertoe onder meer ook de tekst zoals opgenomen in de inspraaknotitie als paragraaf B.3.4.7.
89.	B.3.4 (communica- tie)	Bijlage 2	25	Nvt	Inspreker doet de suggestie om de regels die in LAP3 staan te vertalen naar eenvoudige, duidelijke communicatiematerialen (bijvoorbeeld een infographic, checklist) zodat ondernemers nog beter begrijpen wat van ze wordt verwacht.	Een goede suggestie van de inspreker. De verwachting is inderdaad niet dat ondernemers allemaal het LAP zullen lezen. De tekst in het LAP wordt vertaald naar een duidelijke communicatie op onder andere de website ondernemersplein.kvk.nl. Voor de tekst van het LAP zelf leidt deze zienswijze niet tot wijzigingen.
90.	B.3.4 (typfouten)	Bijlage 2	25	Nvt	Een tweetal taalkundige opmerkingen: - pagina 68 Ad. III "Gescheiden". "Ge" is onjuist. - pagina 73 3e alinea vanaf onderen, PMD Het afval dat "in" zulke (semi.... "in" is weggeval- len).	Inspreker wijst terecht op 2 typfouten. De tekst in paragraaf B.3.4.6 is op basis van andere zienswijzen geheel herschreven (zie het antwoord op zienswijze 115) waarmee deze typfout ook is opgelost. De andere typfout betreft geen tekst die is aangemerkt als kern van beleid en wordt daarom niet inhoudelijk behandeld in deze Nota van Antwoord. Naar aanleiding van deze zienswijze is de betreffende passage in de toelichting wel aangepast.
91.	B.3.4.2 (foutieve nummering)	3, Bijlage 2	26	1	De nummering van de subparagrafen lijkt niet te kloppen. Na paragraaf B.3.4.2 volgt direct paragraaf B.3.4.3. Vermoedelijk moet dit B.3.4.2.1. zijn onder vernummering van de navolgende paragrafen tot aan B.3.5.	In de tekst van hoofdstuk B.3 in het inspraakdocument is de nummering van een aantal paragrafen inderdaad niet goed weergegeven. Het LAP wordt ten opzichte van de inspraaknotitie als volgt aan- gepast: a. De nummering van de paragrafen B.3.4.3 t/m B.3.4.9 wordt aangepast in B.3.4.2.1 t/m B.3.4.2.6 en B.3.4.3 b. De vierde bullet van paragraaf B.3.8 wordt als volgt aangepast: • B.3.4.2 Afvalscheiding door bedrijven (voorafgaand aan afvalbeheer) met uitzondering van subparagrafen B.3.4.7 <u>B.3.4.2.5</u> (Toelichting bij tabel 7).
92.	B.3.4.4 (tabel 6, veegvuil)	Bijlage 2	27, 58	1	In tabel 6 wordt gesproken over veegafval van de openbare ruimte. Vraag van insprekers is wat hieronder wordt verstaan?	Met de afvalstoffencategorie 14 veegafval wordt veegvuil van machinaal vegen bedoeld. Meer informatie hierover is te vinden in sectorplan 9 'Afval van onderhoud van openbare ruimten'. Het gaat om het afval dat bij de minimumstandaard voor verwerking genoemd staat onder punt a. Voor veegvuil van machinaal vegen geldt dat de zogenaamde 'inerte fractie', bijvoorbeeld zand, moet worden afgescheiden voor verdere verwerking. De toelichting van sectorplan 9 is naar aanleiding van deze zienswijze verduidelijkt.
93.	B.3.4.4 (tabel 6, veegvuil)	3, Bijlage 2	53	1	Het gescheiden houden van veegvuil wordt volgens het LAP altijd gevegd. Inspreker werkt in de strijd tegen veegvuil veel met gemeenten samen onder meer door de openbare afvalbakken nabij haar vestigingen beurtelings te legen. Op die manier komt er veegvuil uit de omgeving terecht bij het restafval van inspreker wat gemengd wordt afgevoerd voor nascheiding of verbranding. Gescheiden houden van veegvuil zou deze samenwerking onder druk zetten en omdat het beide restafval betreft geen milieuhygiënische meerwaarde hebben. Inspreker verzoekt om in dit soort gevallen toe te staan dat veegvuil door ondernemers gezamenlijk wordt ingezameld met eigen bedrijfsrestafval.	Zie ook het antwoord bij zienswijze 92. Het gaat om het afval dat staat vermeld onder punt a van de minimumstandaard, in het kort veegvuil van machinaal vegen. Het afval dat de inspreker beschrijft, zoals afval uit afvalbakken, valt onder de minimumstandaard punt c. Dit afval mag verbrand worden, heeft gaan aparte afvalstoffencategorie en mag worden afgevoerd met het restafval. De toelichting van sectorplan 9 is naar aanleiding van deze zienswijze verduidelijkt.
94.	B.3.4.4 en	Bijlage 2	27, 58	Nvt	Voor de afvalstoffen uit tabel 6 (gescheiden houden wordt altijd gevegd) gelden als mogelijke	Opname in tabel 6 betekent inderdaad dat metalen ook gescheiden moeten worden wanneer zijn

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
	B.3.4.6 (tabel 6, metalen)				<p>uitzonderingen alleen "nascheiding onder voorwaarden" en "(semi-) publieke ruimten". Insprekers vragen zich af of dit betekent dat de categorie "metalen" (bijvoorbeeld blikjes) altijd gescheiden moeten worden in kantoorafval, retailafval en overig bedrijfsafval, ook indien het maar in beperkte mate vrijkomt.</p> <p>Inspreker 27 voegt daarnaast toe: Als uitzondering wordt hier nascheiding van metalen i.p.v. bronscheiding genoemd, betreft dit daadwerkelijke nascheiding of valt hier het filteren uit de bodemas na verbranding ook onder?</p>	<p>slechts in kleine hoeveelheden vrijkomen. Dit tenzij wordt voldaan aan één van de twee de genoemde uitzonderingen.</p> <p>Gescheiden inzameling van aan de bron gescheiden metalen is mogelijk bij grotere hoeveelheden of door afgifte aan oud-ijzerhandelaren. Metalen (ferro en non-ferro) worden ook nagescheiden uit gecombineerde stromen zoals plastic, blik en drinkpakken of uit restafval. Onder nascheiding uit restafval valt ook nascheiding uit de bodemas die ontstaat na verbranding van het restafval. De afscheiding van metalen is opgenomen in de minimumstandaard voor AVI-bodemas in sectorplan 20.</p> <p>Kortom: Bronscheiding wordt niet gevegd als metalen worden nagescheiden uit een gecombineerde fractie of uit de AVI-bodemassen en daarbij wordt voldaan aan de voorwaarden vermeld in paragraaf B.3.4.6.</p> <p>De zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van de tekst van het LAP.</p>
95.	B.3.4.5 (tabel 7, alg.)	Bijlage 2	27, 58	1	<p>Wanneer het scheiden van een afvalstof uit tabel 7 van toepassing is, wordt dit gevegd voor het hele bedrijf / de hele organisatie. Het is onduidelijk wat de scope is van "het hele bedrijf / de hele organisatie" binnen de stationsomgeving, waar diverse partijen betrokken zijn, zowel m.b.t. de retailactiviteiten in bedrijfsruimten op de stations (die immers worden uitgevoerd door verschillende ondernemers), als de eigenaren van de stations en waar bovendien ook verschillende vormen van openbaar vervoer en verschillende vervoerders samenkomen.</p>	<p>Zie het antwoord bij zienswijze 112.</p> <p>Aanvullend wordt nog opgemerkt dat in deze zienswijze aan de tweede noot bij tabel 7 wordt gerefereerd. De noot was met name bedoeld als verduidelijking voor de situatie bij bioafval. Op basis van de zienswijze is geconcludeerd dat deze eerder verwarrend werkt en de noot is daarom verwijderd. De bestaande toelichting van de zelfde strekking is wel blijven staan bij de toelichting op bioafval. De bedoeling van het beleid voor afvalscheiding van bedrijfsafval is dat het afval gescheiden wordt gehouden vanaf het moment dat het afval vrijkomt en dat het vervolgens gescheiden wordt afgegeven.</p> <p>De volgende tekst onder tabel 7 is verwijderd: Indien wordt voldaan aan een criterium van deze tabel wordt het gescheiden houden van de betreffende afvalcategorie voor het hele bedrijf / de hele organisatie gevegd.</p>
96.	B.3.4.5 (tabel 7 alg.)	3, Bijlage 2	13	Nvt	<p>Inspreker vraag bij tabel 7 nogmaals te vermelden dat het om niet-gevaarlijk afval gaat.</p>	<p>In het LAP wordt dit op diverse plekken al expliciet benoemd. In de paragraaf aan het begin van het hoofdstuk afvalscheiding is de wetgeving toegelicht. Hierin komt bedrijfsafval en gevaarlijk afval aan de orde. In de paragraaf over bedrijfsafval wordt onder de reikwijdte benoemd dat het gaat om niet-gevaarlijk afval. Daarnaast volgt na de paragraaf over bedrijfsafval de aparte paragraaf over gevaarlijk afval. Naast deze teksten in het LAP zal dit ook in de communicatie naar de ondernemers worden benadrukt. De suggestie van inspreker is niet overgenomen.</p>
97.	B.3.4.5 (tabel 7 alg.)	3, Bijlage 2	26	Nvt	<p>Inspreker reageert op de opzet van tabel 7 en stelt dat het uitgangspunt voor de scheiding van de in tabel 7 genoemde afvalstoffen van bedrijven moet zijn dat deze afvalstoffen in principe altijd gescheiden worden. De opzet van tabel 7 moet worden omgedraaid tot een tabel die de uitzonderingen op deze regel beschrijft. Om de norm voor het scheiden en recyclen van deze afvalstoffen te versterken moeten deze uitzonderingsmogelijkheden bovendien restrictief van aard zijn.</p> <p>Inspreker beargumenteert als volgt: De afvalstoffen uit tabel 7 zijn afvalstoffen die qua aard en samenstelling vergelijkbaar zijn met huishoudelijke afvalstoffen. Bij het vaststellen van het programma Van Afval Naar Grondstof (VANG) is uitgesproken dat het normaal zou moeten zijn dat afvalstoffen die we thuis gescheiden inzamelen ook op het werk en op school gescheiden ingezameld worden. Het is daarom vreemd dat in het LAP3 de norm bij vergelijkbaar bedrijfsafval is dat dit niet gescheiden hoeft te worden tenzij je aan bepaalde voorwaarden voldoet. Dat is niet congruent en leidt er mogelijk toe dat (veel) minder afval van bedrijven wordt gescheiden dan mogelijk is, maar bovenal doet het afbreuk aan de norm voor afvalscheiding van huishoudelijk afval. Hiermee wordt immers eigenlijk gezegd dat de communicatie van gemeenten over het belang van de scheiding en recycling van deze afvalstoffen, op het werk minder relevant is.</p>	<p>De formulering in de wet is (samengevat): het mengen van afvalstoffen is verboden, als op grond van het LAP gescheiden houden gevegd kan worden. Het LAP beschrijft als uitwerking hiervan wanneer scheiden wel gevegd kan worden, en niet wanneer het niet gevegd kan worden. Het gaat om het afval van alle bedrijven in Nederland. Hierbij kunnen uitzonderingen niet voor alle afvalstromen en bedrijfstakken uitputtend beschreven worden.</p> <p>Daarnaast is de situatie voor bedrijven anders dan voor huishoudens. Anders dan bij huishoudelijke afvalstoffen moeten bedrijven namelijk zelf contracten met inzamelaars afsluiten. De afweging of gescheiden houden gevegd kan worden is gebaseerd op de hoeveelheid, manier van vrijkomen en kosten voor gescheiden inzameling van deze afvalstoffen. Die afweging is vervolgens beleidsmatig gemaakt voor het opstellen van tabel 6 en 7, inclusief uitzonderingsbepalingen. In tabel 7 wordt gescheiden houden gevegd als landelijk dekkende gescheiden inzameling voor die afvalstroom bestaat, de kosten voor gescheiden houden binnen de marges zijn van de huidige meerkostentoets, het afval frequent vrijkomt (en dus relatie heeft met de bedrijfsactiviteiten) of als het vrijkomt in grotere incidentele hoeveelheden.</p>
98.	B.3.4.5 (tabel 7)	3, Bijlage 2	31, 66, 71	Nvt	<p>Er is volgens inspreker voor stromen als glas/papier, kunststof en karton geen reden om niet een algemene verplichting aan te houden tot het apart houden van deze stromen. Kosten voor gescheiden inzameling en verwerking van deze stromen zijn lager dan van restafval. Materialen zijn niet bederfelijk en kunnen langer worden bewaard, waardoor inzameling minder dan eens per week niet bezwaarlijk is.</p>	<p>Inzamelmiddelen voor bedrijven zijn over het algemeen beschikbaar vanaf 240 liter of knapzak van 400 liter. Deze afvalstromen kunnen inderdaad worden bewaard en men kan dus ook bij kleinere hoeveelheden per week scheiden. Maar voor een meerdere containers en zakken is niet in elk bedrijf ruimte, sommige zijn niet meer dan een loket. Ook geldt dat gescheiden inzameling bij kleinere hoeveelheden relatief steeds duurder wordt. Daar wordt met de uitzonderingen rekening mee gehouden.</p> <p>Zoals beschreven in de vooruitblik naar toekomstige ontwikkelingen lopen er op dit moment diverse initiatieven om te zorgen dat de inzamellogistiek van bedrijfsafval efficiënter wordt. Het doel van het beleid is dat het voor ondernemers makkelijker en betaalbaarder wordt om afval te scheiden en dat vervoersbewegingen en emissies beperkt worden. Dit kan aanleiding zijn om het beleid voor het gescheiden houden van afval bij de herziening in 2023 aan te scherpen.</p>
99.	B.3.4.5 (tabel 7,	Bijlage 2	66	Nvt	<p>In B.3.4.5 tabel 7 staat dat landbouwplastic altijd apart gehouden moet worden. Hierbij moet een uitzondering gemaakt worden voor composteerbare landbouwfolie. Deze folie moet juist niet</p>	<p>Vanwege het voorzorgsbeginsel zal er geen uitzondering komen om landbouwplastic op het land te laten liggen. Ook met het oog op de doelen omtrent circulaire economie heeft recyclen de voorkeur,</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraaknotitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
	landbouw-plastics)				van het land gehaald worden, maar is bedoeld om op het land ondergeploegd te worden en wordt daar volledig omgezet in CO2 en water. Er blijven dus geen resten van kunststof in de grond achter.	zodat zo veel mogelijk waarde blijft behouden. Het beleid is op gericht dat al het landbouwplastic, ook het bioafbreekbare landbouwplastic, wordt ingezameld en zo mogelijk wordt gerecycled. Landbouwplastic valt onder de afvalstoffencategorie gemengd kunststofafval. Biologisch afbreekbare kunststoffen vallen hier niet onder (zie bijlage F.5 van het LAP). Deze moeten op basis van het LAP dus niet samen met ander landbouwplastic gescheiden worden gehouden. Op dit moment ligt de focus van de scheidingsregel van het LAP nog op niet-afbreekbaar plastic en het voorkomen dat de recycling daarvan wordt bemoeilijkt.
100.	B.3.4.4 en B.3.4.5 (tabel 7, matrassen)	3, Bijlage 2	69, 81, 51	1	<p>Insprekers menen dat gescheiden houden van matrassen niet slechts gevegd moet worden wanneer deze met meer dan 10 stuks vrij komen maar in alle gevallen.</p> <p>Inspreker 69: Matrassen komen in de praktijk immers vrijwel niet vrij in hoeveelheden onder de 10 stuks. Juist deze bepaling in LAP3 zal veel ontdoeners stimuleren de matrassen per stuk of in ieder geval in hoeveelheden kleiner dan 10 af te voeren, omdat dan een goedkopere verwerking met het grof restafval mogelijk is. Door deze beperking niet in LAP3 op te nemen zal er geen financiële prikkel zijn om zich te ontdoen van matrassen in kleine hoeveelheden en bevordert dit de recycling van deze stroom. Inspreker voegt toe dat ook wanneer matrassen incidenteel wel in een kleinere hoeveelheid worden afgedankt, het goed mogelijk is deze door heel Nederland in te laten zamelen door één van de in deze stroom actieve recyclers of inzamelaars.</p> <p>Inspreker 81: Matrassen moeten los van de verwerkingsmethode apart worden ingezameld omdat er meestal geen combinatie met andere afvalstromen (meer) mogelijk is. De locaties waar kleine hoeveelheden matrassen vrijkomen moeten hoe dan ook de matrassen apart laten inzamelen. Inspreker heeft zelf ook de mogelijkheid om matrassen vanaf 1 stuks gescheiden (droog) in te zamelen.</p> <p>Inspreker is - omdat gescheiden inzamelen essentieel is om te komen tot recycling - tevens van mening dat matrassen van tabel 7 (<i>Bedrijfsafvalstoffen waarvan gescheiden houden alleen in specifieke gevallen wordt gevegd</i>) zouden moeten worden verplaatst naar tabel 6 (<i>Bedrijfsafvalstoffen waarvan gescheiden houden altijd wordt gevegd</i>).</p> <p>Inspreker 51: Vervuilde en/of vochtige matrassen zijn per definitie niet meer recyclebaar. Voor matrassen is het dus onmogelijk een gelijk niveau van afvalscheiding te realiseren met nascheiding. Aparte inzameling en apart houden na inzameling zijn daarmee een belangrijke voorwaarde voor recycling. Vochtige matrassen veroorzaakten regelmatig branden, en vormen daarmee een gevaar voor de inzamelaars en verwerkers. Matrassen zouden moeten worden overgeheveld van tabel 7 'alleen in specifieke gevallen scheiden gevegd' naar tabel 6 'altijd scheiden gevegd'.</p> <p>Matrassen moeten los van de verwerkingsmethode apart worden ingezameld omdat er meestal geen combinatie met andere afvalstromen (meer) mogelijk is. De locaties waar kleine hoeveelheden matrassen vrijkomen moeten hoe dan ook de matrassen apart laten inzamelen. Wij hebben ook de mogelijkheid om matrassen vanaf 1 stuks gescheiden (droog) in te zamelen. Ons inziens moet scheiden van matrassen naar de tabel voor altijd scheiden (dus vanaf 1 stuks) verplaatst worden!</p>	<p>Onderschreven wordt dat het noodzakelijk is om matrassen droog op te slaan en gescheiden in te zamelen, om recycling mogelijk te maken. Nascheiding is niet mogelijk, zoals ook wordt aangegeven in paragraaf B.3.4.2.4.</p> <p>Uit zeer recent onderzoek (Rebel Group, mei 2020) blijkt echter dat er nog geen landelijk dekkende fijnmazige gescheiden inzameling van minder dan 10 matrassen is. In dit onderzoek zijn de belangrijkste inzamelaars en verwerkers geïnterviewd. Dit is de reden om nu nog een ondergrens van 10 matrassen te hanteren. Gescheiden inzameling kan van bedrijven redelijkerwijs alleen gevegd worden als dat ook overal in Nederland mogelijk is tegen redelijke kosten.</p> <p>Een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) is in ontwikkeling, waarbij producenten verantwoordelijkheid nemen voor de afvalfase van hun producten. Als de UPV in werking is getreden worden bij de volgende herziening van het LAP de mogelijkheden voor gescheiden inzameling voor bedrijven en de ondergrens in tabel 7 opnieuw bekeken.</p> <p>In de toelichting bij tabel 7 is in de tekst reeds opgenomen dat afgedankte matrassen droog opgeslagen moeten worden om recycling mogelijk te maken en branden te voorkomen. Dit zal ook in de aanvullende communicatie naar ondernemers benadrukt worden. Via het LAP is het niet mogelijk verplichtingen ten aanzien van opslag van afvalstoffen op te nemen die direct doorwerken op alle locaties waar afval ontstaat – dus bij primaire ontdoeners voorafgaand aan afvalbeheer.</p> <p>In paragraaf B.3.4.8 (nummering zoals opgenomen in inspraaknotitie) is in de vooruitblik de volgende toevoeging opgenomen: Daarnaast zijn er ontwikkelingen in kosten en opbrengsten, sorteer- en recyclingmogelijkheden, het meer circulair maken van ketens en uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (zoals verpakkingen, textiel, matrassen).</p>
101.	B.3.4.5	Bijlage 2	69, 81	Nvt	Verzocht wordt in het LAP aanvullende eisen te stellen aan de opslag van matrassen, waarbij deze zeker droog opgeslagen moeten worden. Dit is ook overeenkomstig het bepaalde in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en is noodzakelijk om te zorgen dat de gescheiden houden matrassen inderdaad voor recycling geschikt zijn.	Zie het laatste deel van het antwoord op zienswijze 100.
102.	B.3.4.5 B.3.4.7 (tabel 7, PMD)	Bijlage 2	26	Nvt	Inspreker regeert op de toelichting op tabel 7 dat plastic bekertjes, plastic verpakkingen (in combinatie met blik en drinkpakken, ook wel PBD of PMD genoemd) niet in tabel 7 is opgenomen omdat de inzameling en verwerking hiervan nog in ontwikkeling is en de kosten ten opzichte van restafval hoger zijn. Dit is een vreemd argument aangezien de inzameling en verwerking voor dezelfde stroom uit huishoudens inmiddels volwassen is. Dat de kosten hoge zijn dan voor restafval geldt voor meer afvalstromen die desondanks wel in tabel 7 zijn opgenomen. Het is daarom logisch en wenselijk om plastic bekertjes, plastic verpakkingen in combinatie met blik en drinkpakken te beschouwen als afvalstoffen die in principe gescheiden moeten worden en alleen de uitzonderingen daarop op te nemen in tabel 7.	<p>De gescheiden inzameling en nascheiding van PMD van bedrijven is nog niet volwassen, zoals bij huishoudelijk afval, hoewel de laatste jaren door de markt zeker goede vorderingen zijn gemaakt. Daarnaast speelt dat er een verschil is in de kostenstructuur. Het zijn daardoor twee aparte systemen. Dat heeft te maken met het verschil dat nu nog bestaat tussen de financiële producentenverantwoordelijkheid voor verpakkingen van huishoudens en van bedrijven (Besluit beheer verpakkingen, artikel 5 lid 3). Bedrijven zijn zelf verantwoordelijk voor de kosten van scheiden en verwerken. In de nieuwe Besluit regeling voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid is vastgelegd dat dit onderscheid komt te vervallen. De afvalstromen met een bestaande producentenverantwoordelijkheid dienen uiterlijk 5 januari 2023 te voldoen aan de in dit besluit opgenomen bepalingen.</p> <p>Zoals aangegeven in de inspraaknotitie wordt het scheiden van PMD-verpakkingen door bedrijven daarom nu nog niet gevegd, maar dit zal met de aanpassing van de producentenverantwoordelijkheid mogelijk veranderen.</p> <p>In paragraaf B.3.4.8 (nummering zoals opgenomen in inspraaknotitie) is in de vooruitblik wel een toevoeging opgenomen. Zie hiervoor het antwoord op zienswijze 100.</p>
103.	B.3.4.5 (tabel 7, papier en	Bijlage 2	25	1	Tabel 7 laat voor papier en karton zien dat als deze wekelijks ontstaat, er apart moet worden ingezameld. Inspreker geeft aan dat het verschil maakt of er in de horeca, in de productieruimte of in de restaurantruimte papier en karton wordt ingezameld. In de productieruimte is het	Zie het antwoord op zienswijze 115.

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
	karton)				<p>ingezamelde papier en karton schoon; hier heeft het zeker zin om apart in te zamelen. In het restaurant deel raakt het papier/karton echter vervuild met etensresten en wordt daardoor minder waardevol om in te zamelen. Hetzelfde geldt voor de openbare ruimten.</p> <p>Moeten etensresten die ontstaan in het restaurantdeel van cafetaria's apart door consumenten worden ingezameld? Wordt dit gezien als bioafval? Is het de investering waard om dit deel apart in te zamelen aangezien het zal gaan om een zeer kleine stroom? Een vergelijkbare vraag voor restaurants: worden etensresten die overblijven op het bord gezien als bioafval?</p>	
104.	B.3.4.5 (tabel 7, papier en karton)	Bijlage 2	41	Nvt	<p>Inspreker reageert op tabel 7 over papier en karton. Dit afval hebben alle bedrijven in meer of mindere mate. Met de regel dat papier en karton gescheiden moet worden als het wekelijks vrijkomt, zal dit ook voor bijna alle bedrijven verplicht zijn. Hierbij gelden alleen de uitzonderingen voor het minimale totale volume, kleine ruimte en de (semi) openbare ruimte. De kosten voor gescheiden inzameling en verwerking van papier zijn lager dan van restafval. Papier is niet bederfelijk en kan langer bewaard worden, waardoor het ook minder vaak dan eens per week kan worden ingezameld.</p> <p>Papieren bekertjes, papieren handdoekjes en drankkartons zijn niet in de tabellen opgenomen, omdat de inzameling en verwerking hiervan nog in ontwikkeling is. Gescheiden houden hiervan, apart van het overige oudpapier, is wel wenselijk, maar wordt (nog) niet geleverd. Mocht daar vanuit de recyclingketen verandering in komen, dan zullen wij dat aangeven.</p>	Deze zienswijze bevat een ondersteuning van de aangebrachte wijzigingen en het ingezette beleid in de tweede wijziging en vraagt niet om aanpassing hiervan. Daarom wordt deze zienswijze in deze nota niet van een inhoudelijke reactie voorzien.
105.	B.3.4.5 (tabel 7, textiel)	Bijlage 2	37	Nvt	<p>Inspreker vindt het voorstel om textiel gescheiden te laten houden vanaf 1 m³ een haalbaar voorstel (tabel 7). Inspreker noemt poorttarieven per ton voor de inname van bedrijfskleding al dan niet met vertrouwelijke vernietiging. De additionele (logistieke) inzamelkosten zijn echter sterk afhankelijk van het beschikbare volume en de frequentie. De recycling van textiel heeft de toekomst. Daar moet vol op worden ingezet. Ook wordt hierdoor bijgedragen aan nieuwe ontwikkelingen en technieken op het vlak van textielrecycling. Dit is cruciaal voor de toekomst van de recycling van textiel.</p>	Deze zienswijze bevat een ondersteuning van de aangebrachte wijzigingen en het ingezette beleid in de tweede wijziging en vraagt niet om aanpassing hiervan. Daarom wordt deze zienswijze in deze nota niet van een inhoudelijke reactie voorzien.
106.	B.3.4.5 (tabel 7, schoeisel)	Bijlage 2	37	1	<p>Inspreker vraagt of 'schoeisel' niet ook toegevoegd moet worden aan de rij 'textiel' van tabel 7? Het is namelijk niet duidelijk wat fabrikanten en/of retailers van schoeisel met hun oude schoenen of overtollige voorraad moeten doen. Zeker als dit (ook) valt onder de afvalstoffencategorie "Textiel".</p> <p>Inspreker geeft aan dat de inzameling en verwerking van werkschoenen heel anders is dan die van bedrijfskleding. Deze zouden dan ook bij voorkeur apart moeten worden ingezameld/aangeboden.</p>	<p>Schoeisel en werkschoenen vallen onder textiel. Bij huishoudelijk afval worden schoenen ook samen met textiel ingezameld en gesorteerd. Voor afgedankt schoeisel van bedrijven is dat anders zoals de inspreker aangeeft en is de verwerking ook nog in ontwikkeling. Voor schoeisel is nu nog geen verplichting voor gescheiden houden en gescheiden afgeven opgenomen. Dit is toegevoegd aan de toelichting op tabel 7 in paragraaf B.3.4.4 (nummering zoals opgenomen in de inspraaknotitie).</p> <p>Een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) is in ontwikkeling, waarbij producenten verantwoordelijkheid nemen voor de afvalfase van hun producten. Het is nog niet bekend of schoeisel hier ook in meegenomen wordt. Als de UPV in werking is getreden worden bij de volgende herziening van het LAP de mogelijkheden voor gescheiden inzameling voor schoeisel van bedrijven opnieuw bekeken.</p> <p>In paragraaf B.3.4.8 (nummering zoals opgenomen in de inspraaknotitie) is in de vooruitblik de volgende toevoeging opgenomen: Daarnaast zijn er ontwikkelingen in kosten en opbrengsten, sorteer- en recyclingmogelijkheden, het meer circulair maken van ketens en uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (<u>zoals verpakkingen, textiel, matrassen</u>).</p>
107.	B.3.4.5 (afvalscheiding werkschoenen)	3, Bijlage 2	37	Nvt	<p>Het is van belang of bedrijven/organisaties het bezwaarlijk vinden dat hun logo's en/of merknamen (op de bedrijfskleding) elders in de wereld weer (herkenbaar) op de markt terechtkomt. Indien dit niet wenselijk is, dan is de meest duurzame oplossing om dergelijke (bedrijfs)kleding af te voeren naar een textielrecycler of -vervezelaar (inspreker noemt een voorbeeld). Daar kan reguliere (bedrijfs)kleding worden aangeleverd met als doel een maximale recycling te bereiken (met of zonder "vertrouwelijke vernietiging").</p>	Deze zienswijze bevat een ondersteuning van de aangebrachte wijzigingen en het ingezette beleid in de tweede wijziging en vraagt niet om aanpassing hiervan. Daarom wordt deze zienswijze in deze nota niet van een inhoudelijke reactie voorzien.
108.	B.3.4.5 (uitzonderingsbepalingen tabel 7)	3, Bijlage 2	34	Nvt	<p>Inspreker haalt het rapport 'Afvalprikkel' aan en vat de conclusies samen m.b.t. de inzameling van bedrijfsafval dat vergelijkbaar is met huishoudelijk afval. Inspreker geeft aan dat de uitdaging met name ligt bij binnensteden en ziet kansen om dit in samenwerking met het MKB en particuliere inzamelaars op basis van vrijwilligheid aan te pakken. Insprekers vinden het dan ook onbegrijpelijk dat in de tweede wijziging wordt aangegeven dat uitzonderingsbepalingen gaan gelden voor bedrijven die een te kleine hoeveelheid afval hebben of beschikken over een te beperkte ruimte. Deze uitzondering geldt niet voor huishoudens en werkt dus een ongelijk speelveld in de hand.</p> <p>Als inspreker de uitzonderingsbepaling inschat zou dat betekenen dat 10% van de Amsterdamse bedrijven geen afval hoeft te scheiden op basis van beperkte ruimte, en 30% maar één afvalstroom naar keuze gescheiden moet houden. Bovendien werkt die 'vrije keuze' een inefficiënte inzameling in de hand. Dit staat haaks op het speerpunt van het ministerie om een efficiënte logistiek te organiseren.</p>	<p>De situaties van de gescheiden inzameling bij huishoudens en bedrijven zijn verschillend. Er is daarom nu nog reden om rekening te houden met bedrijven met heel weinig afval en weinig ruimte. Zie hiervoor ook de beantwoording van zienswijzen 97 en 98.</p> <p>Zoals beschreven in de vooruitblik naar toekomstige ontwikkelingen (als paragraaf B.3.4.8 opgenomen in de inspraaknotitie) lopen op dit moment diverse initiatieven om te zorgen dat de inzamellogistiek van bedrijfsafval efficiënter wordt. Het doel van het beleid is dat het voor ondernemers makkelijker en betaalbaarder is om afval te scheiden en dat vervoersbewegingen en emissies beperkt worden. Dit kan aanleiding zijn om het beleid voor het gescheiden houden van afval aan te scherpen bij toekomstige herzieningen van dit LAP.</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
					<p>Ook mist inspreker de prikkel en ambitie om bedrijven afval te laten scheiden. De hoeveelheid afval die vrijkomt blijft namelijk hetzelfde, of een ondernemer wel of geen afval scheidt. Er ontbreekt dus een positieve stimulans.</p> <p>Inspreker vindt de tijd [<i>red. 6 weken inspraak</i>] te kort om de impact van de uitzonderingsbepalingen te kunnen overzien. Bovendien komen de gekozen grenzen willekeurig over. Inspreker illustreert met een voorbeeld waarin ook vragen staan over 'het aantal verdiepingen' dat een bedrijfsspannend kent. Ook de keuze van de uitzondering voor semi-openbare ruimte maakt dat o.a. festivals, stations, parken en winkelcentra niet tot scheiden verplicht zijn.</p> <p>Inspreker pleit daarom voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het gelijktrekken van regels voor ondernemers voor afval gelijkaardig aan huishoudelijk afval; - Het opheffen van het onderscheid tussen huishoudelijk afval en daarmee vergelijkbaar bedrijfsafval dat in semi-openbare ruimtes vrijkomt zodat de inzameling efficiënter georganiseerd kan worden; - Het wezenlijk bevorderen van de samenwerking rond de inzameling van bedrijfsafval in binnensteden. 	
109.	B.3.4.5 (uitsonderingsbepalingen tabel 7)	3, Bijlage 2	13	Nvt	<p>Inspreker heeft de volgende vragen en opmerkingen ten aanzien van tabel 7 (bedrijfsafvalstoffen waarvoor gescheiden houden alleen in specifieke gevallen wordt gevergd) en bijhorende toelichting:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bij totale hoeveelheden afval tussen de 240 en 660 liter per week hoeft er slechts één categorie gescheiden van de rest te worden gehouden. Dit kan betekenen dat men kan kiezen voor de afvalstof die slechts in een zeer kleine hoeveelheid vrijkomt. En dat men de andere afvalstoffen gewoon met elkaar mag mengen. Bijvoorbeeld; 25 kg papier, karton houdt men apart en 400 liter bioafval mengt men met 235 liter glasafval. Dit lijkt ons een zeer ongewenste situatie. - Uitzondering voor klein oppervlakte tussen de 40 m² en 100 m²; ook hier geldt dat grote hoeveelheden afval ongewenst met elkaar gemengd kunnen worden. Is het een mogelijkheid om het 'soort bedrijf' als onderscheid mee te nemen? Bijvoorbeeld een klein restaurant waar voornamelijk bioafval vrijkomt moet verplicht dit afval gescheiden houden? Of indien voornamelijk glasafval vrijkomt dan dit verplicht apart houden? 	<p>De uitzonderingen gelden voor alle soorten bedrijven in Nederland, elk met aparte karakteristieken in locatie, ruimte, processen en soorten afval. Het is niet goed mogelijk om dit per soort bedrijf voor te schrijven, omdat het om heel veel verschillende soorten bedrijven gaat. Welke stroom het beste gescheiden kan worden is daarnaast ook niet eenduidig algemeen te kiezen, omdat overwegingen bijvoorbeeld gaan om volume, gewicht en/of milieu-impact.</p> <p>Met de uitzonderingen wordt beoogd om rekening te houden met kleine bedrijven met weinig afval of ruimte waar afval scheiden niet altijd praktisch of kostenefficiënt is. Daarom is de keuze aan de ondernemer wat meest praktisch is voor haar/hem is om gescheiden te houden.</p>
110.	B.3.4.5 B.3.4.6 (eigen afval vs afval van klanten)	3, Bijlage 2	63	Nvt	<p>Inspreker geeft aan dat op tankstations de samenstelling en kwaliteit van afval dat in de keuken vrijkomt sterk afwijkt van afval dat wordt ingezameld in het restaurant, op het terras of parkeerplaats. Waar in de keuken door middel van bronscheiding schone en hoogwaardige fracties vrijkomen, is het verpakkings- en voedselafval van gasten veel minder geschikt voor recycling vanwege vervuiling met voedsel- en drankresten. Inspreker geeft het voorbeeld van papieren verpakkingen van bakkerijproducten. Omdat het om papier gaat, dient dit volgens het ontwerp LAP3 alsnog gescheiden ingezameld te worden. De meerwaarde hiervan zal door de beschreven contaminatie (na verkoop) echter vrijwel geheel teniet worden gedaan.</p> <p>Naar aanleiding van het bovenstaande is het voorstel om "ruimtes waar eten en drinken wordt verkocht en/of genuttigd" te vervangen door een vereiste voor bronscheiding voor specifieke horecaconcepten zoals restaurants met tafelbediening waar meerwaarde van bronscheiding wel kan worden gewaarborgd. Voor overige (semi) openbare ruimtes kan een afweging ten aanzien van bronscheiding worden gemaakt op basis van de te verwachten kwaliteit van de verkregen materialen. Dit voorkomt dat gescheiden afvalstromen alsnog massaal bij het restafval terechtkomen door bronscheiding toe te passen waar het daadwerkelijk effectief is.</p>	Zie het antwoord op zienswijze 115.
111.	B.3.4.5 (eigen afval vs afval van klanten)	3, Bijlage 2	53	Nvt	<p>Inspreker ziet wat betreft recyclebaarheid een groot verschil tussen papier/karton uit de eigen keuken en papier/karton van het restaurant, het terras of de parkeerplaats. Van de laatste stroom is mogelijk met nascheiding nog iets voor recycling af te scheiden (proeven lopen), maar heeft bronscheiden heeft hiervoor geen meerwaarde.</p> <p>Bij folie maakt inspreker in de eigen keuken onderscheid tussen schone folie [bronscheiding] en (met organische resten) vervuilde folie [bij restafval]. Ook hier geldt dat van de vervuilde folie via nascheiding mogelijk nog iets voor recycling geschikt te maken is – eventueel via chemische recycling - maar dat bronscheiden geen zin heeft (afkeur voor recycling).</p> <p>Inspreker verzoekt in het LAP duidelijk te maken of [inspreker meent zelf dat dat zo is] een bedrijf aan de eisen voldoet wanneer van deze stromen het voor recycling geschikte deel aan de bron wordt gescheiden en een niet voor recycling geschikte deel met het restafval wordt afgevoerd.</p> <p>Organisch afval uit de eigen keuken wordt door inspreker aan de bron gescheiden, maar organisch afval van de gasten niet. Hoewel dit per restaurant onder de grens van 240 kg per week ligt en ook niet valt onder de definitie van bioafval uit het LAP, heeft inspreker toch behoefte aan nadere duiding van welk deel van het bioafval in welk deel van het bedrijf aan de bron moet worden gescheiden. Inspreker meent zelf dat ze met scheiden van bioafval in de eigen keuken voldoet aan de verplichtingen.</p>	Zie het antwoord op zienswijze 115.
112.	B.3.4.6	Bijlage 2	27, 58	1	Insprekers vragen of de uitzonderingsregels (ruimte en hoeveelheid) betrekking hebben op het	De vraag die inspreker stelt speelt niet alleen bij stations, maar bijvoorbeeld ook bij

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
	(uitzonde-ring)				<p>station als geheel of op diverse onderdelen georganiseerd binnen het station? Is het juist dat bij het beoordelen van het totale oppervlak of de hoeveelheid afval die vrijkomt bij "het bedrijf of de organisatie" gebruik wordt gemaakt van de perceelopper-vlakte die bij de huur of koop van de afzonderlijke ruimtes is vastgelegd?</p> <p>Inspreker 58 voegt toe: Bijvoorbeeld de (huur) van een retailunit op een station of verschillende locaties van een en dezelfde vennootschap? Met andere woorden, betekent dit dat er per retailformule op locatie gekeken mag worden naar het vloeroppervlak en de hoeveelheid afval die vrijkomt?</p>	<p>attractieparken, dierentuinen, evenementen en bedrijfsverzamelgebouwen. De uitzonderingen in het LAP voor bedrijven met weinig afval of weinig ruimte hebben betrekking op het geheel van de locatie en niet op kleinere onderdelen binnen dat geheel.</p> <p>Toelichting bij uitzonderingen kleine hoeveelheden en kleine ruimte Voor het gescheiden houden van afval zijn voorzieningen voor afvalscheiding nodig op de plekken waar het afval vrijkomt en daarnaast inzamelmiddelen voor de gescheiden inzameling. Scheiden op de plek waar het afval vrijkomt kan in verband met beperkte ruimte moeilijk zijn. Hier wordt verwacht dat binnen het bedrijfsproces met enige creativiteit een manier gevonden wordt om het afval gescheiden te houden. Dit is daarom geen aanleiding voor de uitzondering. De verzamelcontainers voor gescheiden inzameling zijn over het algemeen beschikbaar vanaf 240 liter containers. Omdat deze altijd een minimale ruimte innemen, is een uitzondering opgenomen voor bedrijven met beperkte ruimte.</p> <p>De uitzondering om geen of maar 1 afvalstroom gescheiden te hoeven houden is bedoeld voor echt kleine bedrijven, die weinig mogelijkheid hebben om binnen hun locatie ruimte te maken voor verantwoord opslaan en afvoeren van afval in zulke inzamelmiddelen of die in totaal weinig afval hebben. Voor locaties die meerdere bedrijven omvatten (zoals bedrijfsverzamelgebouwen, maar ook op een locatie of evenement met meerdere horecaconcepten of een station met winkels en horeca) en waar de verzamelcontainers op een centrale plaats staan, geldt deze uitzondering niet. De uitzonderingen hebben betrekking daarom op het geheel van de locatie en niet op kleinere onderdelen binnen dat geheel.</p> <p>Het LAP wordt als volgt aangepast ten opzichte van de tekst uit de inspraaknotitie: Met als subkop <u>"Toelichting bij uitzonderingen kleine hoeveelheden en kleine ruimte"</u> worden de laatste twee alinea's van deze beantwoording toegevoegd aan paragraaf B.3.4.6 (nummering zoals in de inspraaknotitie): <u>Voor het gescheiden houden van (...) bedrijven met beperkte ruimte.</u> <u>De uitzondering om geen (...) niet op kleinere onderdelen binnen dat geheel.</u></p>
113.	B.3.4.6 (uitzondering ruimte)	Bijlage 2	25	1	<p>Inspreker vindt het goed dat rekening wordt gehouden met kleine ondernemers die weinig afval produceren en weinig ruimte hebben om verschillende afvalstromen te scheiden. Inspreker heeft moeite met de voorgestelde oppervlakken bij de kleine ruimtes. Een horecaonderneming met meer dan 100m² oppervlak moet 5 stromen scheiden (4 stromen vanuit tabel 7 + de stroom restafval), hiervoor is ongeveer 10m² (+/- 1 m² voor het inzamelmiddel en 1m² "bewegingsruimte") ruimte nodig. Naar mening van inspreker nemen deze afvalstromen dan teveel ruimte van de onderneming in beslag. Voorstel is om niet te kijken naar totaal perceeloppervlak maar naar totaal perceeloppervlak minus productieruimte/keuken minus verkoopruimte/restaurant. Als deze ruimte kleiner is dan 20m² dan hoeft de horecaondernemer niet te scheiden. Als deze ruimte groter is dan 20m² dan wel.</p>	<p>De uitzondering geldt voor alle soorten bedrijven in Nederland, elk met aparte karakteristieken in locatie, ruimte, processen en soorten afval. Met de uitzonderingen wordt beoogd rekening te houden met de echt kleine bedrijven met weinig afval of weinig ruimte waardoor afval scheiden niet altijd praktisch of kostenefficiënt is. Daarbij moet een afweging worden gemaakt tussen rekening houden met verschillende situaties en de complexiteit en eenduidigheid van de uitzonderingsregels. Vandaar dat gekozen is voor de totale oppervlakte, omdat dit een criterium is dat objectief en eenvoudig door de ondernemer en toezichthouder voor alle bedrijven gehanteerd kan worden. De voorgestelde berekening wordt daarom niet overgenomen.</p> <p>De 100 m2 is gebaseerd op het uitgangspunt dat het redelijk is dat bedrijven 5% van hun oppervlak reserveren voor het afval dat dagelijks of wekelijks voortkomt uit hun primaire bedrijfsproces. Deze uitzondering is specifiek bedoeld voor bedrijven met weinig ruimte in en rond het bedrijfspand. Denk aan kleine winkels en horeca en zal met name spelen in binnensteden. Bij de uitzondering is uitgegaan van de minimale oppervlakte die afvalcontainers zullen innemen. De kleinste standaardmaat is 240 liter. Deze zijn ruwweg 0,6 x 0,75 = 0,45 m2 in oppervlak en inclusief ruimte om ze te kunnen gebruiken is uitgegaan van 1 m2 per container in totaal, waarbij 5 verschillende soorten afvalstoffen dan 5 m2 ruimte innemen.</p> <p>Omdat bij de evaluatie bleek dat ruimte voor kleine bedrijven in de praktijk uitvoeringsproblemen oplevert, is deze uitzondering opgenomen. De uitzondering om geen of maar 1 afvalstroom van de afvalstromen in tabel 7 te hoeven scheiden, is expliciet bedoeld voor kleine bedrijven, die weinig mogelijkheid hebben om binnen hun locatie ruimte te maken voor verantwoord opslaan en afvoeren van afval. Vanwege de eenduidigheid is gekozen voor een grens van 100 m2 oppervlakte voor alle typen bedrijven.</p> <p>Met inwerkingtreding van de Omgevingswet zullen de regels voor alle bedrijven in Nederland gaan gelden. Vanzelfsprekend kan dit in specifieke gevallen lastig uitpakken omdat iedere bedrijfssituatie anders is en deze regeling voor alle bedrijven geldt. Mochten bedrijven die niet onder de uitzondering vallen echt geen mogelijkheden hebben, dan kan in het uiterste geval aan het bevoegd gezag toestemming gevraagd worden om afval toch niet gescheiden te houden. Hiermee wordt in situaties waar toch onoverkomelijke problemen bestaan, de mogelijkheid voor een uitzondering geboden. Er wordt daarom vastgehouden aan de in de ontwerp tekst opgenomen grenzen van 40 m2 en 100 m2. De uitwerking in de praktijk zal worden bekeken en bij de een volgende wijziging van het LAP opnieuw overwogen worden.</p> <p>In paragraaf B.3.4.8 (nummering zoals opgenomen in de inspraaknotitie) is in de vooruitblik de volgende zin opgenomen:</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
						<p><u>Bij een volgende wijziging van het LAP worden in ieder geval de uitzonderingen voor kleine hoeveelheden en kleine ruimte en de uitzondering voor (semi) openbare ruimte opnieuw bekeken en wordt aanscherping overwogen.</u></p> <p>Tevens is in de toelichting op deze uitzondering voor kleine bedrijven in paragraaf B.3.4.6 (nummering zoals opgenomen in de inspraaknotitie) de volgende tekstuele aanpassing doorgevoerd: Uitzondering bij tabel 7: kleine ruimte Met name bedrijven in (...) klein is. Voor het bepalen van het totale oppervlak wordt de perceeloppervlakte gebruikt die bij de huur of koop van de ruimte is vastgelegd. Dit De totale oppervlakte omvat zowel de ruimte van het pand als de eigen buitenruimte. Als de gemeente (...) in het totale oppervlak.</p>
114.	B.3.4.6 (uitzondering openbare ruimte)	Bijlage 2	27, 58	Nvt	<p>Voor tabel 6 en 7 gelden uitzonderingsregels voor de (semi-) openbare ruimte. Een station kan gezien worden als openbare ruimte in de zin van het LAP3. Niet alleen omdat de definitie erg ruim lijkt, maar ook omdat de ratio van de uitzondering (zijnde dat het afval in deze ruimten te veel vervuild is) rechtvaardigt volgens insprekers dat een station onder deze uitzondering valt. Dit laatste geldt eveneens voor de trein. Binnen een station komen echter diverse vormen van "ruimtes" samen, zoals openbaar vervoer, loopruimtes, wachtruimtes en retail ruimten. Scheiden, zo geeft de toelichting aan, wordt wel geveerd in ruimtes waar eten en drinken wordt verkocht en/of genuttigd, incl. een terras. Insprekers geven aan dat dit voor onduidelijkheid zorgt. Ze lichten toe dat binnen een station reizigers op diverse plekken in het station eten en drinken kunnen kopen en nuttigen. In de meeste gevallen wordt het nuttigen van eten en drinken op een andere plek gedaan dan waar de aankoop plaatsvindt, zoals veelal het geval is in een zogeheten "to-go markt" zoals we die op een station kennen.</p> <p>Insprekers hebben daarover meerdere vragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Klopt het dat een station onder het begrip (semi)-openbare ruimte in de zin van het LAP3 valt? - Klopt het dat het begrip (semi)-openbare ruimte in de zin van het LAP3 betrekking heeft op de transferruimte (de stationshal, tunnels, traversen en perrons), ook als hiernaast of op het perron retail aanwezig is? - Is er onverkort sprake van (semi)-openbare ruimte in de zin van het LAP3 indien er zitplaatsen in de in de vorige vraag genoemde ruimten zijn waar mensen kort wachten of wat langer verblijven en soms ook om iets te consumeren? - Klopt het dat de trein onder het begrip (semi)-openbare ruimte in de zin van LAP3 valt? - Is er onverkort sprake van (semi)-openbare ruimte in de zin van het LAP3 indien er in de trein ook eten en drinken wordt verkocht? En is hierbij een onderscheid tussen enerzijds ambulante railcatering en anderzijds de boord bistro? - Valt de retail (bedrijfsruimte) op een station (indien daarin verkoop van eten en drinken plaatsvindt) ook onder de (semi) openbare ruimte in de zin van LAP3? - Klopt het dat scheiden alleen geveerd wordt indien het afval aan "de achterkant" van de retail vrijkomt, daar waar enkel medewerkers het afval verwerken, omdat scheiden in de (veelal zeer kleine) bedrijfsruimten op het station niet efficiënt en effectief bijdraagt aan afvalscheiding? Immers, de etenswaren die in de stationsretail wordt gekocht, wordt veelal pas op een later moment (bijvoorbeeld in de trein) geopend en genuttigd. Er is in dat opzicht geen verschil met de verkoop van non-foodproducten (die niet onder de scheidingsplicht vallen). <p>Inspreker 27 voegt toe: De ratio van de uitzondering voor (semi-) openbare ruimten is dat het afval nog te veel vervuild is. Is het reëel te veronderstellen dat dit binnen enkele jaren anders zal zijn?</p>	<p>Zie de beantwoording van zienswijze 112 en 115. Daarnaast worden de vragen van de inspreker apart beantwoord:</p> <p><i>Klopt het dat een station onder het begrip (semi)-openbare ruimte in de zin van het LAP3 valt?</i> Delen van het station vallen inderdaad onder het begrip (semi) openbare ruimte.</p> <p><i>Klopt het dat het begrip (semi)-openbare ruimte in de zin van het LAP3 betrekking heeft op de transferruimte (de stationshal, tunnels, traversen en perrons), ook als hiernaast of op het perron retail aanwezig is?</i> Dat klopt.</p> <p><i>Is er onverkort sprake van (semi)-openbare ruimte in de zin van het LAP3 indien er zitplaatsen in de in de vorige vraag genoemde ruimten zijn waar mensen kort wachten of wat langer verblijven en soms ook om iets te consumeren?</i> Zie de beantwoording van zienswijze 115. De tekst over het nuttigen van eten en drinken is aangepast.</p> <p><i>Klopt het dat de trein onder het begrip (semi)-openbare ruimte in de zin van LAP3 valt?</i> Dat klopt.</p> <p><i>Is er onverkort sprake van (semi)-openbare ruimte in de zin van het LAP3 indien er in de trein ook eten en drinken wordt verkocht? En is hierbij een onderscheid tussen enerzijds ambulante railcatering en anderzijds de boord bistro?</i> Zie de beantwoording van zienswijze 115. De tekst over het nuttigen van eten en drinken is aangepast.</p> <p><i>Valt de retail (bedrijfsruimte) op een station (indien daarin verkoop van eten en drinken plaatsvindt) ook onder de (semi) openbare ruimte in de zin van LAP3?</i> De ruimtes waar de klanten het afval weggooien, valt onder de uitzondering voor (semi) openbare ruimte. Achter de balie waar medewerkers afval weggooien niet, daar moet het afval wel gescheiden worden.</p> <p><i>Klopt het dat scheiden alleen geveerd wordt indien het afval aan "de achterkant" van de retail vrijkomt, daar waar enkel medewerkers het afval verwerken, omdat scheiden in de (veelal zeer kleine) bedrijfsruimten op het station niet efficiënt en effectief bijdraagt aan afvalscheiding? Immers, de etenswaren die in de stationsretail wordt gekocht, wordt veelal pas op een later moment (bijvoorbeeld in de trein) geopend en genuttigd. Er is in dat opzicht geen verschil met de verkoop van non-foodproducten (die niet onder de scheidingsplicht vallen).</i> Zie de beantwoording van zienswijze 112 en het antwoord hierboven.</p> <p><i>Inspreker 27 voegt toe: De ratio van de uitzondering voor (semi-) openbare ruimten is dat het afval nog te veel vervuild is. Is het reëel te veronderstellen dat dit binnen enkele jaren anders zal zijn?</i> Zoals de diverse insprekers terecht opmerken gaat het om afval van consumptie en verpakkingen. Veranderingen in dit afval zijn aan de ene kant op korte termijn te verwachten van gewijzigde en nieuwe wetgeving voor statiegeld en single use plastics. Daarnaast is op de langere termijn de verwachting dat producten meer circulair ontworpen worden en dat er betere recyclingtechnieken ontstaan.</p>
115.	B.3.4.6 (uitzondering openbare ruimte)	3, Bijlage 2	28	1	<p>Inspreker wijst er op dat in de inspraaknotitie wordt vermeld dat het zonder complexe analyses duidelijk moet zijn wat ten aanzien van scheiden aan de bron geldt en dat bronscheiding alleen wordt geveerd als dat meerwaarde heeft ten aanzien van de kwaliteit van de verkregen materialen. Inspreker geeft aan dat zij beide aspecten niet geheel in overeenstemming ziet met de voorgenomen wijziging wanneer het gaat om bronscheiding in (semi) openbare ruimtes. Inspreker plaatst meerdere kanttekeningen bij deze vereiste.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ten eerste is de afbakening van "ruimtes waar eten en drinken wordt verkocht en/of genuttigd" in de praktijk niet eenduidig vast te stellen voor dagrecreatieparken of dierentuinen. 	<p>Diverse insprekers vragen het aan de bron scheiden in de (semi) openbare ruimte waar eten en drinken verkocht en/of genuttigd, te heroverwegen. De twee belangrijkste redenen zijn het feit dat de kwaliteit van het afval van gasten sterk afwijkt van de kwaliteit van het afval dat ontstaat achter de schermen en dat het daarnaast niet goed mogelijk is om de ruimte waar eten en drinken genuttigd wordt goed af te bakenen.</p> <p>Het gaat bij deze uitzondering om de vraag of op elke plek waar een afvalbak staat in het bedrijf of de organisatie, ook gescheiden afvalbakken moeten staan. In situaties waar medewerkers voornamelijk het afval produceren en weggooien, is afvalscheiding goed mogelijk met de juiste</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
					<p>Eten en drinken wordt in deze parken verkocht en genuttigd in tijdelijke en permanente binnen- en buitenruimtes met en zonder horecafunctie. De nuttigheid van eten en drinken is tevens niet beperkt tot daartoe bestemde terrassen en straatmeubilair. Het is dus bijzonder lastig om ruimtes af te bakenen.</p> <p>- Ten tweede zijn er veel gevallen aan te wijzen van bronscheiding in (semi) openbare ruimtes waar eten en drinken genuttigd wordt waarvan de meerwaarde ten aanzien van de kwaliteit van de verkregen materialen zeer beperkt tot niet-bestaand zal zijn. Een belangrijk voorbeeld hiervan is bronscheiding bij "fastservice" horecaconcepten. Bij dit type horeca wordt veel gebruik gemaakt van papieren verpakkingen (disposables) om de verkoop en consumptie van eten en drinken zonder (vaste) zitplaats te faciliteren. Een kenmerk van deze verpakkingen is dat zij vrijwel allemaal in aanraking komen met voedsel(resten), dranken en vetten. Omdat het om papier gaat, dient dit volgens het ontwerp LAP3 alsnog gescheiden ingezameld te worden. De meerwaarde hiervan zal door de beschreven contaminatie echter vrijwel geheel teniet worden gedaan.</p> <p>Het scheiden van bioafval in de buitenruimte levert ook een risico op voor ongedierte dat overlast zou kunnen veroorzaken of een risico voor de voedselveiligheid.</p> <p>Het voorstel van inspreker is daarom om "ruimtes waar eten en drinken wordt verkocht en/of genuttigd" te vervangen door een vereiste voor bronscheiding voor specifieke horecaconcepten zoals restaurants met tafelbediening waar meerwaarde van bronscheiding wel kan worden gewaarborgd. Tevens zijn dergelijke ruimtes duidelijker af te bakenen. Voor overige (semi) openbare ruimtes kan een afweging ten aanzien van bronscheiding worden gemaakt op basis van de te verwachten kwaliteit van de verkregen materialen. Dit voorkomt dat gescheiden afvalstromen alsnog massaal bij het restafval terechtkomen door bronscheiding toe te passen waar het daadwerkelijk effectief is.</p> <p>In het LAP is niet alleen de systematiek maar ook de te hanteren uitgangspunten en definities herschreven. Insprekers geven aan dat onder andere de introductie van de definitie van bioafval verstrekkende gevolgen heeft voor de dagelijkse bedrijfsvoering.</p>	<p>organisatie en communicatie. In (semi) openbare buiten- en binnenruimten is goede afvalscheiding lastiger te realiseren. Het afval raakt makkelijker vervuild doordat er veel verschillende particulieren komen en het met name gaat om consumptieafval zoals verpakkingen met etensresten.</p> <p>Op basis van de zienswijzen van de insprekers is de uitzondering voor het scheiden in de (semi) openbare ruimte aangepast zodat afvalscheiding alleen geveerd wordt op die plekken waar voornamelijk medewerkers het afval maken (inclusief het afval van tafelbediening, waarbij etensresten inderdaad onder bioafval vallen, zie ook hieronder) Scheiden is daarmee niet verplicht in publieke ruimten waar voornamelijk particulieren (bezoekers, klanten, leerlingen, leden) het afval produceren en weggooien.</p> <p>Daarnaast was een vraag van de insprekers of aan de eisen wordt voldaan als bijvoorbeeld vervuild papier of folie met het restafval wordt afgevoerd en alleen het schone en recyclebare deel gescheiden wordt. Dit is een juiste werkwijze. Wat onder een afvalstroom valt, wordt bepaald door hoe het verwerkt moet worden op grond van de minimumstandaard het LAP. Op grond van sectorplan 4 papier en karton geldt voor schoon papier en karton als minimumstandaard 'recycling' en dergelijk papier en karton moet daarom ook aan de bron gescheiden worden gehouden. In praktijk kunnen inzamelaars goed aangeven welk papier en karton aan de bron gescheiden moet blijven. De bedoeling is natuurlijk ten eerste dat de vervuiling van materiaal zoveel mogelijk wordt voorkomen. Ten tweede geldt dat alles wat gerecycled kan worden, gescheiden wordt gehouden en gescheiden wordt afgegeven.</p> <p>Ook voor 'bioafval en vergelijkbaar afbreekbaar biologisch afbreekbaar bedrijfsafval, met uitzondering van groenafval' in tabel 7 was de vraag om te verduidelijken wat er onder verstaan wordt en wat hiervan gescheiden moet worden. In bijlage F.5 van het LAP is daarom een nadere toelichting op deze afvalstoffencategorie opgenomen. In tabel 7 is bedoeld dat gescheiden houden van bioafval geveerd wordt voor onverpakt bioafval als dat dagelijks ontstaat bij een bedrijf met een professionele keuken, of dagelijks ontstaat bij handel/verkoop. De genoemde stromen keukenafval, snijresten en/of onverpakte over-de-datum/onverkoopbare producten blijken niet volledig en zijn daarom weggehaald. Ze zijn opgenomen als voorbeelden in de toelichting op bioafval. Zie daarnaast ook de beantwoording van zienswijze 95.</p> <p>De tekst over bioafval in tabel 7 is als volgt gewijzigd: zijnde keukenafval, snijresten en/of onverpakte over de datum/onverkoopbare producten:</p> <p>De tekst in paragraaf B.3.4.6 (nummering zoals in de inspraaknotitie) is als volgt herschreven (n.b.: markering van de wijzigingen t.o.v. de inspraaknotitie voor de leesbaarheid achterwege gelaten en integrale tekst hieronder weergegeven): <i>Uitzondering bij tabel 7 en tabel 8: (semi) openbare ruimte</i> Het gaat bij deze uitzondering om de vraag of op elke plek waar een afvalbak staat in het bedrijf of de organisatie, ook gescheiden afvalbakken moeten staan. In situaties waar medewerkers voornamelijk het afval produceren en weggooien, is afvalscheiding goed mogelijk met de juiste organisatie en communicatie. In (semi) openbare buiten- en binnenruimten is goede afvalscheiding lastiger te realiseren. Het afval raakt makkelijker vervuild doordat er veel verschillende particulieren komen en het met name gaat om consumptieafval zoals verpakkingen met etensresten.</p> <p>Gescheiden houden van afval wordt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wel geveerd op de plekken waar voornamelijk medewerkers het afval produceren. Het gaat dan om de niet-publieke delen zoals de werkplekken van medewerkers, achter de balie in winkels en horeca en in de productieruimte of keuken, inclusief het afval van tafelbediening. • Niet geveerd in de (semi) openbare ruimte waar voornamelijk particulieren (zoals bezoekers, klanten, leerlingen, leden) het afval weggooien. Het gaat om de publieke buiten- en binnenruimtes van bijvoorbeeld winkelcentra, stations, attractieparken, onderwijsinstellingen, sportfaciliteiten of fastfoodrestaurants. Het maakt geen verschil of er door de particulieren voor toegang wordt betaald. In deze gevallen is goede afvalscheiding wel gewenst, maar wordt het momenteel nog niet geveerd. <p>Het scheiden van plastic verpakkingen en drankkartons wordt van bedrijven nu nog niet geveerd (zie tabel 7 en tabel 8), maar dit zal met de aanpassing van de producentenverantwoordelijkheid voor verpakkingen in de toekomst waarschijnlijk veranderen (zie ook de toelichting op kunststofafval). Daarnaast zullen maatregelen rond statiegeld en single use plastics tot veranderingen in het afval van (semi) openbare ruimtes leiden. Bij de herziening van het LAP in 2023 zal de uitwerking van de genoemde verandering in wetgeving worden bekeken en zullen de regels daarbij mogelijk worden aangescherpt.</p> <p>Ook is in paragraaf B.3.4.8 (nummering zoals opgenomen in de inspraaknotitie) in de vooruitblik een extra zin opgenomen (zie voor deze extra zin het antwoord op zienswijze 113).</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
116.	B.3.4.6 (combinatie uitzonderingen)	Bijlage 2	28	1	Insprekers vragen zich af hoe omgegaan moet worden met de combinatie van uitzonderingsgronden voor afvalscheiding (nascheiding, kleine hoeveelheden, kleine ruimte en (semi-) openbare ruimte). Ze geven aan dat dit in grote organisaties met deelactiviteiten kan leiden tot aanzienlijke operationele en financiële consequenties.	<p>Zie de beantwoording van zienswijze 112. De uitzonderingen voor kleine hoeveelheden en kleine ruimte hebben betrekking op het geheel. Op basis hiervan wordt ten eerste bepaald of en (met tabel 6 en 7) welke afvalsoorten een bedrijf gescheiden moet houden. De uitzondering voor de (semi) openbare ruimte gaat ten tweede over de vraag of dan op elke plek waar een afvalbak staat gescheiden afvalbakken moeten staan. Dit is verduidelijkt en gewijzigd naar aanleiding van de inspraak. Zie hiervoor de beantwoording van zienswijze 115. De uitzondering voor nascheiding geeft ten slotte voor een aantal afvalsoorten de mogelijkheid om het afval niet aan de bron te scheiden, maar achteraf te laten scheiden, als wordt voldaan aan de genoemde voorwaarden.</p> <p>De uitzonderingen in paragraaf B.3.4.4 (nummering zoals in de inspraaknotitie) zijn naar aanleiding van deze zienswijze in de volgende volgorde gezet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kleine hoeveelheden - kleine ruimte - (semi) openbare ruimte - nascheiding
117.	B.3.4.6 (uitsonderingsbepalingen tabel 7)	3, Bijlage 2	6	Nvt	<p>Inspreker reageert op het gesteld dat <i>'nascheiding uit restafval of gecombineerde stromen kan betekenen dat scheiden aan de bron niet wordt geveerd voor metaal-, kunststof- en houtafval'</i>.</p> <p>Het zou logisch zijn voor veel bedrijven om voor de recycling van plastic, metaal en drankverpakkingen (PMD) danwel bronscheiding danwel nascheiding als inzamelvorm te kiezen. Nascheiding van zowel bedrijfsafval als huishoudelijk afval vindt nu ook al plaats op deze recyclingstromen. Inspreker stelt voor om drankverpakkingen toe te voegen.</p>	<p>Zoals beschreven in paragraaf B.3.4.6 (nummering zoals in de inspraaknotitie) wordt het gescheiden houden van plastic verpakkingen en drankkartons of PMD nog niet geveerd. Derhalve is er ook geen uitzondering nodig voor nascheiding van PMD of drankverpakkingen. Het feit dat bronscheiding of nascheiding niet verplicht is op grond van de wet en het LAP, betekent niet dat bedrijven het niet mogen scheiden aan de bron of laten nascheiden. De uitzondering voor nascheiding is daarom niet aangepast ten opzichte van de tekst uit de inspraaknotitie.</p> <p>Per 2023 wordt de producentenverantwoordelijkheid voor verpakkingen gewijzigd. Dan worden ook de afvalstoffencategorieën en de verplichtingen voor het gescheiden houden voor PMD opnieuw bekeken.</p>
118.	B.3.4.6 (uitsonderingsbepalingen tabel 7)	3, Bijlage 2	6, 69	Nvt	<p>Over 'scheiden niet verplicht bij kleine hoeveelheden, kleine ruimten en openbare ruimten' merken insprekers op:</p> <p>In deze situaties is nascheiding altijd een optie en mogelijk een kosteneffectieve oplossing. Wellicht dat dit in de huidige versie van LAP3 nog niet verplicht zou moeten worden gesteld, maar het kan minimaal als wenselijk of wenselijk worden bestempeld. Met nascheiding wordt in ieder geval een deel van het materiaal gerecycled, terwijl bij de huidige omschrijving het restafval in deze situaties integraal verbrand zal worden.</p>	<p>De beleidsregels in het LAP voor het gescheiden houden van bedrijfsafval zijn bedoeld om de wettelijke verplichtingen verder uit te werken. De wenselijke behandeling van het afval is daarom ook zo veel mogelijk beperkt tot de verplichtingen die voortvloeien uit de wet. In paragraaf B.3.4.6 (nummering zoals in de inspraaknotitie) is uitgewerkt wanneer nascheiding een goede aanvulling of alternatief voor bronscheiding kan zijn.</p>
119.	B.3.4.6 (uitsonderingsbepalingen tabel 7)	3, Bijlage 2	59	1	<p>Inspreker mist een uitzonderingsbepaling voor evenementen die tijdelijk (max. 30 dagen) van aard zijn. Deze evenementen hebben geen omgevingsvergunning of exploitatievergunning maar vallen onder de APV. Op dit moment maken deze evenementen gebruik van de 'meerkosten-toets' met als resultaat dat afval niet gescheiden moet worden. Het scheiden aan de bron op festivals is een zeer kostbare aangelegenheid wat niet opweegt tegen de baten gezien de beperkte hoeveelheid afval die geproduceerd wordt in een zeer korte periode. Met het vervangen van de meerkostentoets door tabel 6 en 7 worden evenementen nu (wellicht onbedoeld) wel verplicht afval aan de bron te scheiden.</p> <p>Inspreker ziet voor evenementen die onder de APV vallen graag een uitzonderingsregel opgenomen dezelfde regels blijven gelden als onder LAP2. Inspreker zet uiteen dat de voordelen van afvalscheiding niet opwegen tegen de kosten. Evenementen op structureel daarvoor ingerichte locaties met omgevings- en/of exploitatievergunning kunnen wel onder de nieuwe regelgeving.</p> <p>Inspreker vraagt in het bijzonder aandacht voor de volgende bepalingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In tabel 7 staat bij de afvalsoorten opgenomen als het maandelijks, wekelijks of incidenteel vrijkomt. In paragraaf B.3.4.7. wordt hier een toelichting op gegeven. Aangezien onze evenementen tijdelijk van aard zijn en niet het hele jaar operationeel zijn is het lastig hoe deze criteria te lezen. In deze gevallen zouden voor onze branche de incidentele hoeveelheden kunnen gelden die nu genoemd staan. Wij vragen een verduidelijking op Tabel 7, hoe deze tabel van toepassing is bij een tijdelijk evenement. Ons afval ontstaat op 1 moment in het jaar en wij stellen voor dat een evenement van tijdelijke aard om deze reden valt onder 'incidenteel vrijkomt'. - In paragraaf B.3.4.6. wordt een uitzonderingsregel genoemd voor ruimtes waar eten en drinken worden verkocht en/of genuttigd inclusief het bijbehorende terras. In deze ruimtes dienen papier en karton, bioafval en glazen verpakkingen gescheiden te worden verzameld. Op evenementen staan op veel verschillende locaties diverse horecaconcepten. Ook staan er op diverse locaties meubilair waar men eten/drinken kan nuttigen. Echter kan men ook zijn drankje en/of maaltijd nuttigen ergens in het gras of al lopend naar een volgend concert. Het nuttigen van eten en drinken wordt hiermee niet beperkt tot specifieke ruimtes en het daarvoor bestemde meubilair. Daardoor is de afbakening van deze ruimte niet eenduidig vast te stellen en is het voor ons lastig om deze ruimtes af te bakenen. Tevens is na gebruik het papier en karton wat ingezameld dient te worden in de meeste gevallen te vervuild om te recyclen. Daarnaast is het vanwege crowd management niet mogelijk om op een veilige manier op alle locaties afvalbakken te plaatsen. Wij vragen hier om duidelijke specificatie van de omschrijving 'bijbehorend terras'. Een voorbeeld kan zijn dat dit geldt voor een terras met 	<p>De regels voor afvalscheiding van bedrijfsafval in het Activiteitenbesluit gelden op grond van het Besluit omgevingsrecht niet voor tijdelijke evenementen (alleen voor zogenaamde Wm-inrichtingen). Met ingang van de Omgevingswet gaan deze regels over naar het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Dit heeft als gevolg dat de regels voor afvalscheiding van bedrijfsafval voor alle bedrijven in Nederland gaan gelden. Dit geldt dan ook voor evenementen waar bedrijfsafval vrijkomt (ongeacht of het evenement onder de APV valt of exploitatievergunning heeft of een omgevingsvergunning heeft). Dat betekent dat, net als voor andere bedrijven waarvoor de regels tot dan toe niet golden, het LAP dan wel van toepassing is. Bij de wijziging is daarmee rekening gehouden bij het opstellen van tabel 6 en 7 en de uitzonderingsbepalingen.</p> <p>De afweging of gescheiden houden geveerd kan worden is gebaseerd op de hoeveelheid, manier van vrijkomen en kosten voor gescheiden inzameling van deze afvalstoffen. Die afweging is vervolgens beleidsmatig gemaakt voor het opstellen van tabel 6 en 7, inclusief uitzonderingsbepalingen. In tabel 7 wordt gescheiden houden geveerd als landelijk dekkende gescheiden inzameling voor die afvalstroom bestaat, de kosten voor gescheiden houden binnen de marges zijn van de huidige meerkostentoets, het afval frequent vrijkomt (en dus relatie heeft met de bedrijfsactiviteiten) of als het vrijkomt in grotere incidentele hoeveelheden.</p> <p>In tabel 7 is voor een aantal afvalsoorten aangegeven dat, als ze regelmatig vrijkomen, gescheiden houden geveerd wordt. Zoals in de toelichting is beschreven gaat het om afval dat frequent of structureel vrijkomt in een bedrijf of organisatie. Dit vanuit de gedachte dat dit afval onderdeel is van de bedrijfsprocessen en er voor dit afval een (jaar/meerjaren) contract kan worden afgesloten met een inzamelaar voor regelmatige inzameling voor een langere periode. Bij de toetsing van de kosten voor de verschillende afvalsoorten is ook hier van uitgegaan.</p> <p>Zoals de inspreker aangeeft is dergelijk frequent of structureel vrijkomen bij tijdelijke evenementen niet het geval, omdat het afval wordt geproduceerd in een zeer korte periode. Dit betekent dat voor tijdelijke evenementen gescheiden houden van afval alleen wordt geveerd bij hoeveelheden boven de in tabel 7 genoemde incidentele hoeveelheden en alle van toepassing zijnde afvalstoffen uit tabel 6. Afvalstoffen die dan bijvoorbeeld van toepassing zullen zijn: kunststof folie (vanaf 400 l), houtafval (vanaf 3 m3), textiel (vanaf 1 m3), metalen, batterijen en accu's en elektr(on)ische apparaten inclusief lampen. Daarnaast gelden voor evenementen ook de uitzonderingen voor de (semi) openbare ruimte (zie hiervoor de beantwoording van zienswijze 115) en voor nascheiding. Voor evenementen die wel regelmatig plaatsvinden (maandelijks, wekelijks, dagelijks) en/of plaatsvinden op structureel daarvoor ingerichte locaties, gelden dezelfde regels als voor andere</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
					<p>tafelbediening waarbij het scheiden van afval goed gecontroleerd kan worden zodat het ook juist gebeurt.</p> <p>Een uitzondering op Tabel 7 omschreven in paragraaf B.4.6. zijn de uitzonderingen voor een klein oppervlak. Op evenementen staan verschillende horecaconcepten op diverse locaties. Op dit moment is het ons onduidelijk of de uitzonderingregel voor kleine oppervlaktes geldt voor iedere horecastand apart, voor alle stands gezamenlijk of voor het gehele evenement. Graag zien wij hier een specificatie. Als voorbeeld kan deze regel van toepassing zijn op ieder horecaconcept apart waaronder tijdelijke en mobiele concepten, foodtrucks, pop-up restaurants, eetkraampjes en dergelijken.</p>	<p>bedrijven zoals beschreven in het LAP. Hiervoor wordt verwacht dat er een contract wordt afgesloten voor de van toepassing zijnde afvalsoorten. Dit is als toelichtende tekst opgenomen in paragraaf B.3.4.7 (nummering conform inspraaknotitie).</p> <p>De uitzonderingen in het LAP voor bedrijven met weinig afval of weinig ruimte hebben betrekking op het gehele evenement en niet op kleinere onderdelen binnen dat geheel. Zie hiervoor de beantwoording van zienswijze 112.</p> <p>Mochten evenementen echt geen mogelijkheden hebben om afval gescheiden te houden en gescheiden af te geven, dan kan op grond van het Bal in het uiterste geval aan het bevoegd gezag toestemming gevraagd worden om afval toch niet gescheiden te houden. Hiermee wordt in situaties waar toch onoverkomelijke problemen bestaan, de mogelijkheid voor een uitzondering geboden.</p> <p>Bovenstaande betekent dat tijdelijke evenementen op grond van tabel 7 (nog) geen papier en karton, bioafval of glas verpakkingen hoeven te scheiden. Afvalscheiding wordt bij evenementen wel gestimuleerd, maar voor deze stromen nog niet direct verplicht omdat de kosten voor gescheiden inzameling bij tijdelijke evenementen hoger zijn dan bij bedrijven die een contract voor langere periode kunnen afsluiten. Deze verplichting gaat er voor evenementen naar verwachting bij een volgende wijziging alsnog komen wanneer er meer informatie is over de kosten en voor welke evenementen en/of hoeveelheden afval dat gevergd kan worden.</p> <p>In paragraaf B.3.4.7 (nummering zoals in inspraaknotitie) is hiervoor een toelichting opgenomen.</p> <p>Ook is in paragraaf B.3.4.8 (nummering zoals in inspraaknotitie) in de vooruitblik de volgende zin opgenomen: <u>Ook voor evenementen wordt bekeken welke afvalstromen aanvullend gescheiden moeten worden. Hierbij wordt specifiek gekeken naar papier en karton, bioafval en glazen verpakkingen. De intentie is om gescheiden houden van deze afvalstoffen bij een volgende wijziging van het LAP als nog verplicht te stellen voor (op zijn minst een deel van de) evenementen.</u></p> <p>Tevens wordt de inleidende tekst van paragraaf B.3.4.8 (nummering zoals in inspraaknotitie) als volgt aangepast ten opzichte van de inspraaknotitie: <u>LAP3 wordt geëvalueerd en in 2023 herzien. Bij deze evaluatie zal ook de uitwerking van de in het LAP opgenomen regels voor het scheiden van bedrijfsafval zullen na invoering worden gevolgd en opnieuw bezien worden.</u> Hiermee wordt tevens invulling gegeven aan de verplichting uit de Kra om regelmatig uitzonderingen op gescheiden inzameling voor bepaalde stromen te toetsen, rekening houdend met goede praktijken op het gebied van de gescheiden inzameling, sortering en verwerking van afval en andere ontwikkelingen op het gebied van afvalbeheer.</p>
120.	B.3.4.7 (glazen verpakkingen)	3, Bijlage 2	13	Nvt	Het lijkt inspreker een tegenstelling dat het verplicht gescheiden houden van glazen verpakkingsafval niet geldt bij de uitzonderingen van tabel 7. Indien dit niet de bedoeling is, dan graag aanpassen en/of toelichten.	Glazen verpakkingsafval valt wel onder de uitzonderingen bij tabel 7. Zie antwoord zienswijze 98.
121.	B.3.4.9 (eigen afval van afval-verwerkers)	Bijlage 2	51	1	Onduidelijk is wat in onderstaand citaat is bedoeld en welke actor wordt aangesproken: <i>Voor zover afval vrijkomt in het eigen bedrijf of organisatie (kantoor, werkplaats) van een inzamelaar of verwerker geldt hetzelfde als voor andere primaire ontdoeners. Het afval van verschillende categorieën van bijlage II Bal dient in beginsel gescheiden te worden gehouden mits kan worden geconcludeerd dat dit scheiden aan de bron van het bedrijf of de organisatie gevergd wordt.</i>	De actoren die worden aangesproken zijn afvalbedrijven. Met de toelichting wordt bedoeld dat afvalbedrijven net als andere bedrijven hun eigen afval gescheiden moeten houden volgens de tekst in het LAP over bedrijfsafval. Omdat dit kennelijk niet duidelijk is wordt de hele tweede alinea van deze paragraaf zoals opgenomen in de inspraaknotitie vervangen door de volgende tekst: <u>Afvalbedrijven moeten hun eigen afval, dat niet voortkomt uit het afvalbeheerproces, gescheiden houden net als gewone bedrijven. Voor bijvoorbeeld afval van het kantoor van een inzamelaar of verwerker geldt hetzelfde als voor andere primaire ontdoeners (paragraaf B.3.4.2).</u>
122.	B.3.6.1 (bsa, isolatiemateriaal)	Bijlage 2	69, 81	Nvt	Eén van de grootste stoffen in bouw- en sloopafval is isolatiemateriaal, zowel de minerale (glaswol en steenwol) als kunststof fractie (EPS, PUR). De aanwezigheid van deze stromen leidt tot een behoorlijke afname van de kwaliteit van gesorteerd materiaal en daarmee de te realiseren recyclingpercentages. Insprekers wijzen er op dat artikel 7.24 van het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) spreekt over "fracties bouw- en sloopafval die als zij niet gescheiden blijven een negatief (vervuilend) effect hebben op het recyclingproces van het bouw- en sloopafval waarin het terecht komt, waardoor hoogwaardig hergebruik belemmerd wordt. Een voorbeeld is gips. Voorstel is om aan te sturen op het verplicht gescheiden houden van isolatiematerialen bij sloopwerken.	Zoals aangegeven in het antwoord op zienswijze 126 is de lijst met op de bouwplaats gescheiden te houden afvalstoffen uit het Bouwbesluit 2012 (huidig recht) / Besluit bouwwerken leefomgeving (toekomstig recht) limitatief. Deze kan niet zomaar via het LAP worden uitgebreid. Ten aanzien van de wens van inspreker om de lijst van tabel 9 uit te breiden, wordt verwezen naar de laatste alinea van paragraaf B.3.6.2 van het LAP en het antwoord op zienswijze 125. Hoewel gips niet specifiek is genoemd als voorbeeld, zal in het genoemde onderzoek zeker ook naar een dergelijke stroom worden gekeken.
123.	B.3.6.1 (bsa, isolatiemateriaal)	Bijlage 2	51	Nvt	Inspreker typeert tabel 9 en de alinea ervoor als arbitrair en wijst op 'isolatie' als grootste stoffen in BSA, zowel minerale (glaswol en steenwol) als kunststof (EPS, PUR). Deze stromen leiden tot grote devaluatie van de kwaliteit van gesorteerd materiaal en het verlagen van de sorteer- en recyclepercentages. Het op voorhand uitsluiten van uitbreiding op basis van de Bbl lijkt ons onwenselijk, temeer in Bbl artikel 7.24 wordt gesproken van - "fracties bouw- en sloopafval die, als zij niet gescheiden blijven een negatief (vervuilend) effect hebben op het recyclingproces van het bouw- en sloopafval waarin het terecht komt, waardoor hoogwaardig hergebruik belemmerd wordt". Een voorbeeld daarvan is gips, dat is	Paragraaf B.3.6.1 – en dus ook tabel 9 – betreft een weergave van geldende wet- en regelgeving. Deze zienswijze valt daarom buiten de reikwijdte van deze inspraakprocedure en is daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien. Terzijde wordt ten aanzien van de wens van inspreker om de lijst van tabel 9 uit te breiden verwezen naar de laatste alinea van paragraaf B.3.6.2 van het LAP en het antwoord op zienswijze 125.

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
					naderhand niet meer van het overige steenachtig afval te scheiden en daarom een negatief effect op de herbruikbaarheid van steenachtige materiaal heeft, en - "fracties bouw- en sloopafval die alleen voor recycling in aanmerking komen als er bronscheiding wordt toegepast omdat nascheiding technisch en/of economisch redelijkerwijs niet haalbaar is." In alinea B.3.6.2 wordt al wel verwezen naar Rijksbrede Programma Circulaire Economie. Ons voorstel is om nu al aan te sturen op verplicht gescheiden houden van isolatiematerialen bij sloopwerken.	
124.	B.3.6.1 (bsa, extra afvalstoffen)	3, Bijlage 2	34	Nvt	Ten aanzien van tabel 9 (waarin de afvalstoffen zijn opgesomd die bij bouw- en sloopwerkzaamheden aan de bron gescheiden moeten worden gehouden) merkt inspreker op dat het vanuit het oogpunt van circulaire economie wenselijk is dat gemeenten voorschriften in vergunningen zouden mogen opnemen om extra afvalstoffen gescheiden te laten houden. Dit is nodig om de landelijke doelstelling te kunnen halen. Inspreker noemt isolatiemateriaal, hout, gips en bitumen. Echter, deze lijst in tabel 9 is bestempeld als limitatief. Een van de insprekers wil deze lijst de komende jaren uitbreiden.	Paragraaf B.3.6.1 – en dus ook tabel 9 – betreft een weergave van geldende wet- en regelgeving. Deze zienswijze valt daarom buiten de reikwijdte van deze inspraakprocedure en is daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien. Terzijde wordt ten aanzien van de wens van inspreker om de lijst van tabel 9 uit te breiden verwezen naar de laatste alinea van paragraaf B.3.6.2 van het LAP en het antwoord op zienswijze 125.
125.	B.3.6.2 (bsa, extra afvalstoffen)	Bijlage 2	51, 61	1	In het LAP wordt een opsomming gegeven van een mogelijke verplichting om bepaalde fracties [red. in de toekomst] verplicht van te voren te gaan scheiden: " ...Hierbij wordt bijvoorbeeld gedacht aan cellenbeton, EPS en glaswol/steenwol..." Inspreker 61: Niet duidelijk is of glaswol en steenwol apart danwel gezamenlijk gescheiden zouden moeten worden. Dit is wel van invloed op de mogelijkheden om het materiaal te recyclen. Inspreker gaat er ook van uit dat genoemde stromen voorbeelden zijn en dat het geen uitputtende lijst is. Er zijn nog wel andere bouw- en isolatiematerialen denkbaar waarvoor scheiden aan de bron kan worden overwogen. Inspreker stelt voor de tekst als volgt te wijzigen: " ...Hierbij wordt bijvoorbeeld gedacht aan cellenbeton, EPS, cellenglas, glaswol en steenwol." Inspreker 51: Meer dan een lijst heeft het de voorkeur om in overleg met het afvalbedrijfsleven randvoorwaarden te formuleren wanneer verplicht te scheiden (kwantiteit, kwaliteit en uniformiteit).	<u>Ad. inspreker 61:</u> Het betreft hier - zoals de tekst al zegt - inderdaad voorbeelden. Ook is nog niet bepaald of steenwol en glaswol wel of niet samen kunnen worden gevoegd. Om ten aanzien van het laatste een verkeerde indruk te voorkomen, wordt het tekstvoorstel van inspreker overgenomen. De tweede zin van de laatste alinea van paragraaf B.3.6.2 wordt als volgt aangepast: Hierbij wordt bijvoorbeeld gedacht aan cellenbeton, EPS, en glaswol <u>en</u> steenwol. <u>Ad. inspreker 51</u> Het betreft hier in het LAP een aankondiging van een uit te voeren actie. Vanzelfsprekend worden partijen uit het afvalverwerkende bedrijfsleven – maar zeker ook partijen uit de bouwsector – bij de uitvoering betrokken. Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van de tekst van het LAP.
126.	B.3.6.2 (bsa, extra afvalstoffen)	3, Bijlage 2	57	Nvt	Inspreker zag openingen in de wet- en regelgeving om meer afvalstromen toe te voegen om aan de bron te scheiden op het bouw of sloopterrein dan in het bouwbesluit is genoemd. In de 2e wijziging van het LAP staat echter dat tabel 9 [Red: deze tabel bevat de stromen uit de regelgeving] uitputtend is bedoeld. Dit lijkt inspreker tegenstrijdig met het algemene idee in de circulaire economie van zuivere materiaalstromen (inspreker noemt een voorbeeld) en maakt het de lokale overheid onmogelijk om op lokaal niveau te experimenteren met verplichting tot het scheiden van dit materiaal waardoor meerdere afvalstromen nog steeds in één bak kan worden gemixt en dus wordt vervuild. Het is ook in de geest van de Omgevingswet om lokale overheden meer hun eigen beleid te laten bepalen. De huidige stelling dat de tabel uitputtend is en niet mag worden uitgebreid middels nadere voorwaarden moet worden verwijderd. Het wachten op een eventueel besluit uit overleg op Rijksniveau draagt nu niet bij aan de versnelling van de circulaire economie.	Het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) biedt, binnen bepaalde grenzen, de mogelijkheid tot het stellen van maatwerkvoorschriften. Uit de Nota van toelichting blijkt dat het Bbl hoofdzakelijk uitputtend is bedoeld en dat een bevoegd gezag geen aanvullende regels of maatwerkvoorschriften kan stellen over onderwerpen die het Bbl zelf uitputtend regelt. Wel zal een bevoegd gezag beleidsmatig invulling moeten geven aan het 'redelijkerwijs' criterium, zeker in het kader van toezicht en handhaving op het bouwen/slopen. Ook kan via maatwerk nader invulling worden gegeven aan de wijze van scheiden aan de bron of het elders laten nascheiden van stromen die niet aan de bron worden gescheiden op de locatie zelf. Dit betreft echter geen mogelijkheid om voor extra stromen aan te sturen op scheiding op de bouwplaats omdat het Besluit dit zelf al (uitputtend) regelt. Met het LAP kan geen bevoegdheid worden gecreëerd waar de wet- en regelgeving niet in voorziet. Deze zienswijze leidt dan ook niet tot aanpassing van de tekst van het LAP.
127.	B.4.11 (niet beroepsmatig inzamelen)	7	51	Nvt	Inspreker citeert de voorgestelde wijziging [niet beroepsmatig inzamelen] en stelt vervolgens: de gewijzigde tekst is onduidelijk en kan leiden tot een grijs circuit. Voorgesteld wordt dat de dubbele ontkenningen beter worden geformuleerd. Inspreker meldt bovendien dat steeds meer bedrijven actief worden die geen afvalstoffenvergunning hebben, maar wel afval (veelal uit eigen werk, zoals hoveniers, loonwerkers) inzamelen, opslaan, etc. De vergunningsvoorwaarden voor deze bedrijven (opgenomen in gemeentelijke vergunningen) laten vaak veel ruimte voor opslaan en bewerken van deze afvalstromen, zonder dat de goede randvoorwaarden in deze vergunningen zijn opgenomen. Vaak is feitelijk een provinciale vergunning vereist, maar dit is moeilijk aan te pakken. Bovendien blijkt toezicht en handhaving in deze gevallen moeilijk. Het LAP zou de gemeenten hier beter in aan moeten sturen.	De wijziging waar inspreker op reageert betreft uitsluitend het aanpassen van het LAP-beleid aan de Ow, in dit geval het vervangen van het begrip 'inrichting' door een passend alternatief. Hierin zit verder geen inhoudelijke beleidswijziging. Deze zienswijze betreft daarom geen inspraak op voorgestelde wijziging van de kern van beleid, maar gaat over staand beleid dat niet wordt gewijzigd. Inspraak op staand beleid valt buiten de reikwijdte van deze inspraakprocedure. Deze zienswijze is daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien. Terzijde wordt opgemerkt dat wanneer bedrijven activiteiten ontplooiën waarvoor een provinciale vergunning nodig is en ze die niet hebben, dit een zaak is voor toezicht en handhaving. Het LAP kan daar niet direct in sturen.
128.	B.5.6 (op- en overslag)	7	13	Nvt	Inspreker merkt op dat in plaats van 'inrichting' in het LAP de term 'locatie' wordt geïntroduceerd en daarnaast op sommige plaatsen de term 'terrein'. Inspreker vraagt het verschil tussen deze termen toe te lichten. Inspreker merkt ook op dat door het vervallen van de term 'inrichting' ook geen sprake meer is van 'binnen en buiten een inrichting'. Is met dit verschil wel rekening gehouden door het hele LAP?	Een milieubelastende activiteit vindt altijd plaats op een locatie. De term 'locatie' heeft geen juridische definitie en geeft aan dat de activiteiten die het Besluit activiteiten leefomgeving aanwijst een vaste plaats hebben. Uitgangspunt is dat een locatie ook een adres heeft. De gegevens die bij een aanvraag of melding verstrekt moeten worden hebben ook betrekking op de locatie. Het begrip 'locatie' is dus een belangrijk aangrijpingspunt. Soms wordt in of op basis van de Omgevingswet het begrip 'terrein' gebruikt. Ook dit woord heeft geen juridische betekenis. Een terrein kan deel uitmaken van een locatie, zo wordt er gesproken van 'een terrein waar afvalstoffen worden gestort'. Het terrein maakt dan deel uit van de locatie waar ook andere activiteiten dan storten plaatsvinden. Het woord terrein wordt soms ook gebruikt als het niet gaat om milieubelastende activiteiten maar om andere activiteiten op een terrein.

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
						Er is met het verschil tussen 'binnen een inrichting' en 'buiten een inrichting' rekening gehouden door het hele LAP. Het verdwijnen van het onderscheid tussen activiteiten binnen een inrichting en activiteiten buiten een inrichting heeft grote gevolgen. Het belangrijkste gevolg is dat nu ook bij (zeer) kortdurende activiteiten vaak zal moeten worden getoetst aan het LAP. De reikwijdte van het LAP wordt dus met de komst van de Omgevingswet verbreed.
129.	B.5.6 (tijdelijk opslag brandbaar afval)	7	13	1	Voor tijdelijke opslag van brandbaar afval in afwachting van verwerking in een AVI geldt de restrictie dat dit uitsluitend wordt toegestaan 'op het terrein van de verbrandingsinstallatie of op een stortplaats'. Graag verduidelijken of met stortplaats wordt bedoeld de stortplaats zelf of (ook) het (opslag)terrein horende bij de stortplaats.	De reden voor deze LAP-wijziging is de komst van de Omgevingswet. Met de aanpassing wordt het beleid ten aanzien van tijdelijke opslag van brandbaar afval in afwachting van verwerking in een AVI niet inhoudelijk gewijzigd. Dit betekent dat, gelet op het antwoord op zienswijze 128 over het wijzigingen van het begrip 'inrichting' in begrippen als 'locatie' of 'terrein', de tekst hier als volgt gelezen moet worden: <ul style="list-style-type: none"> Bij een AVI mag het afval in afwachting van verbranding worden opgeslagen 'op het terrein van de verbrandingsinstallatie' daar waar hier voorheen ook mocht, dus binnen de grenzen van wat nu de 'inrichting' is; Op een stortplaats mag dit net zoals nu uitsluitend 'op de stortplaats zelf', dus niet op het omliggende terrein. Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van de tekst die in de inspraak is gebracht. Deze zienswijze heeft wel geleid tot aanpassing van de toelichtende tekst van het LAP.
130.	B.6 Algemeen	-	38, 47	1	Ten aanzien van het bevorderen van korte kringlopen bepleiten insprekers, na uitvoering betoog, om lokale groenstromen te behoeden voor de afvalstatus indien deze van goede kwaliteit zijn en een nuttige toepassing krijgen. Uiteraard voor zover dit verantwoord kan vanuit de risico's van aanwezig zwerfafval en ongewenste kruiden zoals invasieve exoten.	Insprekers reageren niet op de voorgenomen wijziging van het LAP, maar willen [begin citaat] <i>de wijziging van het LAP3 aangrijpen om aandacht te vragen voor wenselijke, om niet te zeggen noodzakelijke, wijziging van de regelgeving ten behoeve van het circulaire terreinbeheer</i> [einde citaat]. Deze zienswijze valt buiten de reikwijdte van deze inspraakprocedure en is daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien. Terzijde wordt opgemerkt dat uit jurisprudentie blijkt dat voor geen enkel materiaal zonder meer gesteld kan worden dat het geen afvalstof kan worden. Dit kan dus ook niet voor lokale groenstromen. Wel wordt naar aanleiding van deze zienswijze aan de toelichtende tekst van het LAP toegevoegd welke 10 algemene uitgangspunten van belang zijn bij de beantwoording van iedere vraag of sprake is van een afvalstof of een product.
131.	B.6 (afval of niet, algemeen)	4, Bijlage 3	31, 66, 71	Nvt	Einde-afval-criteria worden nader uitgewerkt en ingevuld maar feitelijke erkenning van hoogwaardige recyclingstromen als grondstof in plaats van afvalstof, blijft echter achterwege. Insprekers hebben bij de totstandkoming van LAP3 reeds aangegeven dat concrete stappen moeten worden gezet om hoogwaardige recyclingstromen te erkennen als secundaire grondstof en te ontdoen van de administratieve rompslomp en restricties. Restricties die ertoe leiden dat ook secundaire grondstofstromen, waarvoor einde-afval-criteria zijn geformuleerd, nog altijd aan afvalstof-gerelateerde verplichtingen moeten voldoen. Hierdoor blijven deze onnodig duur en moeilijker af te zetten dan primaire materialen. Inspreker 31 voegt nog toe: Een concrete stap die eveneens nog niet is gezet, betreft het doorvoeren van de aanbeveling van het Benelux Comité om einde-afval-criteria door te voeren voor oud-papier en karton. Hierdoor blijven concrete stappen richting Circulaire Economie uit en blijft het beleid hangen in de semantiek van theoretische verhandelingen zoals de 'Leidraad Afval of Product'.	De afvalstof-gerelateerde verplichtingen voor de huidige bestaande einde-afvalcriteria volgen uit wetgeving. Bij het opstellen van Europese en nationale einde-afvalcriteria moet invulling gegeven worden aan de uitgangspunten, voorwaarden en vereisten die zijn opgenomen de Kra (zie Kra, artikel 6). Onderdeel hiervan is dat het aantoonbaar moet zijn dat geen sprake is van een afvalstof. Naar aanleiding van het advies van de Taskforce herijking afvalstoffen is het ministerie van IenW in het voorjaar 2020 een verkenning gestart naar 'instrumenten afval of product'. Binnen die verkenning komt het instrument 'nationale criteria' aan bod, naast ook andere instrumenten, zoals het opstellen van handreikingen en rechtsoordelen. Na afronding van deze verkenning zal het ministerie bezien of er nationale criteria opgesteld gaan worden en welke stromen hiervoor in aanmerking komen. Deze zienswijze geeft geen aanleiding tot wijziging van het LAP.
132.	B.6 (afval of niet, algemeen)	4, Bijlage 3	65	Nvt	Door de overgang naar de Omgevingswet lijken er meer stoffen als afvalstof te worden gedefinieerd. Zo worden grondwater en niet verontreinigde baggerspecie bijvoorbeeld als afvalstof aangemerkt waar eerder geen sprake van was. Dit belemmert het hergebruik van stoffen en de opschaling naar een circulaire economie. Inspreker verzoekt om deze overgang beleidsneutraal plaats te laten vinden.	Met het aanpassen van het LAP aan de Omgevingswet is niets gewijzigd aan de definitie van het begrip afvalstof. De definitie van afvalstof is (nog steeds, ongewijzigd) opgenomen in de Wet milieubeheer (ter implementatie van de kaderrichtlijn afvalstoffen). De Omgevingswet verwijst naar deze begripsbepaling. De overgang naar de Ow is wat betreft de definitie van het begrip afvalstof dus beleidsneutraal en er worden met de overgang naar de Omgevingswet niet meer stoffen als afvalstof gedefinieerd. Inspreker maakt niet duidelijk waar in het LAP de indruk wordt gewekt dat meer stoffen als afvalstof worden gedefinieerd. Op een vraag om een toelichting is van inspreker geen antwoord ontvangen. Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van de tekst van het LAP.
133.	B.6 (afval of niet, algemeen)	4, Bijlage 3	69	Nvt	De beoordeling van afvalstoffen die de handeling 'voorbereiding voor hergebruik' ondergaan (controleren, schoonmaken of repareren) heeft veel raakvlakken met de beoordeling of de einde-afvalfase is bereikt. Inspreker verzoekt een en ander in LAP3 uit te werken.	In paragraaf B.6.2.3 is artikel 1.1, achtste lid van de Wm overgenomen waarin staat dat een afvalstof een handeling van nuttige toepassing moet hebben ondergaan voordat er sprake kan zijn van de einde-afvalstatus. 'Voorbereiden voor hergebruik' is een handeling van nuttige toepassing. Dit betekent dat na een handeling die valt onder 'voorbereiding voor hergebruik' sprake kan zijn van de einde-afvalstatus als ook aan de (overige) voorwaarden voor einde-afvalstatus is voldaan. Dit is beschreven in par. A.4.4.5.1. Uit de regelgeving en de kern van beleid zoals opgenomen in het LAP is dan ook op te maken hoe voorbereiden voor hergebruik past binnen de einde-afvalfase. Deze zienswijze geeft geen aanleiding voor aanpassing van de kern van beleid.

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
						Terzijde wordt opgemerkt dat in de Leidraad afvalstof of product wordt ingegaan op de verschillende treden in de afvalhiërarchie die onder nuttige toepassing vallen, waaronder dus ook voorbereiden voor hergebruik. Het ministerie bekijkt of de Leidraad voldoende duidelijk is voor wat betreft 'voorbereiden voor hergebruik' i.r.t. einde-afval.
134.	B.6.1 (afval of niet, algemeen)	4, Bijlage 3	57	1	Dat bedrijven "onzekerheden en economische risico's ervaren bij het werken met afvalstoffen" is een subjectieve ervaring die niet echt gestoeld is op feiten. Werken met afvalstoffen zorgt voor markteconomisch minder interessante materialen. Als een materiaal een bijproductstatus heeft, is het geen afval en wordt het goedkoper door verminderde administratieve lasten. De economische risico's van het materiaal blijven hetzelfde als de productie-condities hetzelfde blijven. Er zal wellicht minder markt zijn voor producten die uit "afval" zijn gemaakt. Echter de risico's zijn het gevolg van bedrijven zelf die niet aan de regels willen voldoen, maar zelf aan de slag gaan.	Deze zienswijze betreft geen inspraak op een voorgestelde wijziging van de kern van beleid, maar geeft de mening van inspreker weer op de geciteerde zinsnede uit het toelichtende gedeelte van paragraaf B.6.1. Deze zienswijze is daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien. Deze zienswijze heeft wel geleid tot aanpassing van de toelichtende tekst van paragraaf B.6.1.
135.	B.6.1 B.6.4_tabel (aanvragen/afgeven rechtsoordelen)	4, Bijlage 3	13, 57	Nvt	In het hoofdstuk 'afvalstof of product' ontbreekt de rol van het ministerie I&W bij het afgeven van rechtsoordelen (over de vraag of sprake is van een afvalstof of niet) als ondersteuning van beoordelingen en besluiten door het bevoegd gezag. In Nederland zetten we steeds meer stappen richting circulaire economie. Innovatie heeft investeringen nodig. Hierbij is uniformering in de interpretatie of er sprake is van een afvalstof of niet en gelijke interpretaties van de regels van groot belang. Zo ook dus de rechtsoordelen door het centrale rijksoverheidsorgaan. In het adviesrapport van de Taskforce Herijking afvalstoffen is dit ook duidelijk naar voren gekomen. Wij beroepen ons op de aanbevelingen uit dit rapport om de rol van het Ministerie wederom hierin te benadrukken en vragen hier aandacht voor in de 2de wijziging van het LAP3: geef het ministerie van I&W nadrukkelijk een centrale rol in het afgeven van rechtsoordelen ter ondersteuning van het bevoegd gezag! Inspreker 13 voegt nog toe dat ook bij de bevoegdheden-tabel de rol van IenW bij het afgeven van rechtsoordelen ontbreekt.	De rol van het ministerie van IenW en welke taken zij op zich neemt, worden beschouwd in het kader van een traject dat is gestart als vervolg op het advies van de Taskforce herijking afvalstoffen. Dit betreft de 'Verkenning instrumenten afval of product' (gestart voorjaar 2020). Binnen die verkenning komt het instrument 'rechtsoordeel' aan bod, naast ook andere instrumenten, zoals het opstellen van nationale criteria en handreikingen. Na afronding van deze verkenning zal het ministerie bezien hoe deze instrumenten zo optimaal mogelijk kunnen worden ingezet. Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van de tekst die in de inspraak is gebracht.
136.	B.6.2 (praktijk-voorbeelden en expertise)	4, Bijlage 3	75	Nvt	Het doel is goed. De onduidelijkheid is met huidige versie LAP3 echter niet weggenomen. Het is en blijft een te abstract en juridisch stuk. Het is verstandig om meer info te verstrekken in de vorm van praktijkvoorbeelden waaruit blijkt wat wel of geen afvalstof is, alsook informatiebronnen en (in te huren) partijen met expertise. Hiermee worden initiatieven gestimuleerd door zaken concreet te maken.	In de inleidende paragraaf van hoofdstuk B.6 wordt verwezen naar de Leidraad afvalstof of product. De Leidraad geeft meer toelichting op, met daarbij ook voorbeelden hoe, een beoordeling concreet kan worden uitgevoerd voor de verschillende indicatoren. Naast de Leidraad zijn door IenW ook rechtsoordelen opgesteld die ook op de praktijk ingaan. In een rechtsoordeel staat een onderbouwde opinie van het ministerie wat de status is van een materiaal. Daarnaast bestaan ook handreikingen voor specifieke materialen en is een online tool ontwikkeld – de webtoets – om bedrijven en bevoegd gezag te helpen bij het beoordelen van de status van een materiaal. Deze instrumenten worden geactualiseerd als daar aanleiding toe is. De instrumenten zijn te vinden op www.afvalcirculair.nl en via LAP3.nl . Daarnaast is het ministerie een verkenning naar het instrumentarium gestart. Zie hiervoor de beantwoording van zienswijze 135. Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van de tekst die in de inspraak is gebracht.
137.	B.6.2.1 (voortgezet gebruik)	4, Bijlage 3	13	1	In de voorlaatste alinea van deze paragraaf over 'voortgezet gebruik' lijkt de daar gegeven stelling onjuist dat bij voortgezet gebruik in de praktijk vaak eerst wordt gekeken naar de mogelijkheid van een bijproduct. Inspreker verzoekt deze stelling te verwijderen. Bijproduct en voortgezet gebruik zijn expliciet gescheiden routes. Over de laatste alinea van diezelfde paragraaf merkt inspreker op dat het bevoegd gezag niet alleen bij voortgezet gebruik de verantwoordelijkheid heeft om hier op toe te zien, maar ook bij de beoordeling bijproduct en einde-afvalstof.	In de voorlaatste alinea wordt juist aangegeven dat (voortgezet) gebruik een andere route is dan die voor bijproduct of de einde-afvalstatus. Om mogelijke onduidelijkheden te voorkomen wordt de tekst hierover verduidelijkt. Ook wordt de tekst over het onderscheid tussen (voortgezet) gebruik, bijproduct en einde-afval verplaatst naar de inleiding van paragraaf B.6.2 zodat dit voorafgaand aan de uitleg over de drie verschillende beoordelingsroutes staat. Zoals inspreker terecht opmerkt heeft het bevoegd gezag niet alleen bij (voortgezet) gebruik verantwoordelijkheden, maar ook bij de beoordeling als bijproduct en einde-afvalstatus. Dit is ook steeds in de verschillende subparagrafen van B.6.2 in de laatste alinea opgenomen. Bij de beantwoording van zienswijze 139 wordt hierop verder ingegaan. De tekst van B.6.2 wordt - ten opzichte van de tekst zoals die in de inspraaknotitie werd voorgesteld – als volgt gewijzigd: Er zijn drie beoordelingsroutes om te bepalen of sprake is van een afvalstof of product: (voortgezet) gebruik, bijproduct en einde-afval. <u>Het onderscheid tussen de drie routes wordt bepaald door het 'ontstaan' van het materiaal:</u> - <u>bij (voortgezet) gebruik gaat om allerhande situaties waarin materialen vrijkomen of ontstaan;</u> - <u>Bij een bijproduct is specifiek sprake van het ontstaan van een residu uit een productieproces;</u> - <u>Materialen met een einde-afvalstatus komen voort uit handelingen van nuttige toepassing met een afvalstof.</u> <u>Om in de praktijk te bepalen om welke route het gaat, kan het makkelijkst eerst worden beschouwd of er sprake kan zijn van einde-afvalroute. Deze einde-afvalroute komt in beeld als</u>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
						<p><u>het aannemelijk is dat het materiaal gezien vanuit de houder voordat hij een be/verwerking doet een afvalstof is. Indien dat niet het geval is, kan gekeken worden of er sprake is van een residu uit een productieproces, als dit zo is dan komt de bijproductroute als beoordelingsroute in beeld. Zijn zowel de einde-afvalroute als de bijproductroute niet aannemelijk, dan komt (voortgezet) gebruik als beoordelingsroute in beeld.</u></p> <p>Uit de tekst van B.6.2.1 wordt de volgende alinea geschrapt: Bij (voortgezet) gebruik gaat het om allerhande situaties waarin materialen vrijkomen of ontstaan. Het gaat daarbij in elk geval niet om materialen die voortkomen uit productieprocessen en residuen zijn of, die voort komen uit handelingen van nuttige toepassing. Voor die gevallen zal namelijk gekeken moeten worden naar de mogelijke bijproduct of einde afvalstatus van het betreffende materiaal. Bij (voortgezet) gebruik wordt overigens in de praktijk vaak eerst bekeken of er mogelijk sprake is van een bijproduct alvorens de vraag van (voortgezet) gebruik aangesneden wordt. Als er zowel geen sprake is van een bijproduct als van (voortgezet) gebruik, komt de einde afvalroute in beeld. De einde afvalroute kan ook eerder al in beeld komen als het aannemelijk is dat het materiaal gezien vanuit de houder een afvalstof is.</p>
138.	B.6.2.1 (voortgezet gebruik)	4, Bijlage 3	26	Nvt	Mede met het oog op de ontwikkeling van een circulaire economie zou inspreker het een goed idee vinden om het concept van voortgezet gebruik in het LAP nader uit te werken zodat duidelijker wordt wanneer gesproken moet worden van 'het zich ontdoen' en wanneer voortgezet gebruik kan worden aangenomen. Het voortgezet gebruik van producten is één van de pijlers onder een circulaire economie. De huidige definitie van het afvalbegrip maakt het voortgezet gebruik soms moeilijk. Om die reden zou het goed zijn om het concept van voortgezet gebruik in het LAP nader uit te werken. Een duidelijker kader op dit punt zou bijvoorbeeld circulaire ambachtscentra kunnen faciliteren, die zich bij uitstek richten op voortgezet gebruik. Dit zou bijvoorbeeld kunnen door criteria of een checklist op te nemen voor voortgezet gebruik. Dat kunnen vergelijkbare criteria zijn die gelden voor bijproducten, maar het kunnen ook criteria zijn die gelden voor 'ontdoeners' en die gaan over de technische en financiële mogelijkheden en potentie voor voortgezet gebruik.	<p>De term (voortgezet) gebruik wordt in het LAP gebruikt voor die situaties waarin materialen vrijkomen en geen sprake is van zich ontdoen en ook niet van een bijproduct of einde-afvalstatus.</p> <p>In paragraaf B.6.3 worden indicatief drie toetsingsgronden gegeven die aangewend kunnen worden om te bepalen of een materiaal wel of geen afvalstof is. Deze toetsingsgronden zijn ook bruikbaar om te bepalen of sprake is van (voortgezet) gebruik. Een uitgebreide toelichting op de drie toetsingsgronden is te vinden in de Leidraad afvalstof of product, waarnaar ook in B.6.1 wordt verwezen.</p> <p>Het uitwerken van criteria of een checklist is niet direct onderdeel van het LAP. In het voorjaar van 2020 is in vervolg op het advies van de Taskforce herijking afvalstoffen de studie 'Verkenning instrumenten afval of product' gestart. Zie hiervoor verder de beantwoording van zienswijze 135.</p> <p>Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van de tekst die in de inspraak is gebracht.</p>
139.	B.6.2.1 B.6.2.2 B.6.2.3 (aantonen van)	4, Bijlage 3	69	1	<p>Aangegeven is dat het in eerste instantie aan de houder van een materiaal is om te beoordelen of het materiaal een afval- danwel een productstatus heeft. B.6.1 verwoordt het anders [<i>inspreker citeert een passage waarin het oordeel bij het bevoegd gezag wordt gelegd</i>] en onder B.6.4 is weergegeven dat het eindoordeel aan de rechter is. Verzocht wordt om in LAP3 helder aan te geven</p> <ul style="list-style-type: none"> Het is in eerste instantie aan de houder om te beoordelen of een materiaal een afvalstof is of een product. Dus ook bij de toetsing aan de voorwaarden voor bijproduct en einde-afvalfase. Het bevoegd gezag houdt toezicht en kan een andere mening zijn toegedaan. De houder kan zich vervolgens bij dit oordeel neerleggen of het eventueel aan de rechter voorleggen. 	<p>Zoals de inspreker terecht aangeeft staan de verschillende rollen van houder, bevoegd gezag en rechter niet consequent in de tekst van het hoofdstuk en kan dit duidelijker. Daarom wordt de tekst aangepast. In de subparagrafen van de drie routes ((voortgezet) gebruik, bijproduct en einde-afvalstatus) wordt de tekst over de bevoegdheden van bevoegd gezag weggehaald en wordt verwezen naar paragraaf B.6.4. De tekst in B.6.4 wordt aangepast zodat duidelijker is welke rol het bevoegd gezag en de rechter heeft. De tekst in B.6.4 is niet aangemerkt als kern van beleid. Dit is voor de rol van het bevoegd gezag en de rechter niet nodig omdat de rolverdeling is bepaald in wet- en regelgeving.</p> <p>De tekst van paragraaf B.6.2.1 is als volgt gewijzigd: Vervolgens is het de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag om erop toe te zien of al dan niet sprake is van afval in het kader van vergunningverlening, toezicht en handhaving. In paragraaf B.6.4 wordt weergegeven <u>welke rol het bevoegd gezag en de rechter hierbij hebben en bij welke besluiten van het bevoegd gezag een beoordeling plaatsvindt.</u></p> <p>De tekst van paragraaf B.6.2.2 is als volgt gewijzigd: Vervolgens is het de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag om erop toe te zien of al dan niet sprake is van afval in het kader van vergunningverlening, toezicht en handhaving. In paragraaf B.6.4 wordt weergegeven <u>welke rol het bevoegd gezag en de rechter hierbij hebben en bij welke besluiten van het bevoegd gezag een beoordeling plaatsvindt.</u></p> <p>De tekst van paragraaf B.6.2.3 is als volgt gewijzigd: Vervolgens is het de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag om erop toe te zien of al dan niet sprake is van afval in het kader van vergunningverlening, toezicht en handhaving. In paragraaf B.6.4 wordt weergegeven <u>welke rol het bevoegd gezag en de rechter hierbij hebben en bij welke besluiten van het bevoegd gezag een beoordeling plaatsvindt.</u></p>
140.	B.6.2.3 (aantonen van)	4, Bijlage 3	81, 51	Nvt	Naar aanleiding van de laatste alinea van deze paragraaf vragen insprekers op welke wijze kan worden geborgd dat een beoordeling van einde-afval door een houder daadwerkelijk en tijdig door het bevoegd gezag wordt getoetst. Inspreker 51 voegt toe: De houder kan zich bij dit oordeel neerleggen of het aan de rechter voorleggen.	<p>Het voorschrijven van taken en bevoegdheden is geen onderdeel van het LAP. Dit is geregeld in wet- en regelgeving. Zie verder ook het antwoord op zienswijze 139.</p> <p>Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van de tekst die in de inspraak is gebracht.</p>
141.	B.6.2.3 (voorwaarden einde-afval)	4, Bijlage 3	69	1	Eén voorwaarde of een afvalstof voldoet aan de voorwaarden voor een einde-afvalstatus is dat de afvalstof een behandeling van recycling of andere nuttige toepassing moet hebben ondergaan. De term 'behandelen' is echter niet gedefinieerd in de wetgeving of de KRA en dit vraagt dan ook om extra aandacht in LAP3. Verzocht wordt aan te geven wat hieronder wordt verstaan.	<p>De tekst van artikel 1.1, achtste lid van de Wm is overgenomen van artikel 6 van de Kra. Zoals de inspreker opmerkt is er geen definitie van 'behandeling' opgenomen in de Wm en de Kra.</p> <p>Uit de Engelse en Franse teksten van de Kra volgt dat met 'behandeling' en 'handeling' hetzelfde is bedoeld, want in die teksten wordt hetzelfde woord voor beide gebruikt. Het begrip nuttige</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
					Inspreker refereert vervolgens aan overweging 17 van de Richtlijn (EU) 2018/851 en overweging 22 Richtlijn 2008/98/EG, waarin deze term ook wordt gebruikt en waar een nadere uitleg wordt gevonden. Met name relevant is dat onder de behandeling niet enkel fysieke handelingen worden bedoeld, maar ook het controleren en toetsen van de controleresultaten aan de criteria genoemd onder a t/m d. Inspreker verzoekt deze toevoeging in Hoofdstuk B6 op te nemen.	toepassing is in de Kra gedefinieerd, waarbij met 'handeling' bedoeld wordt op het proces van de activiteit waardoor de nuttige toepassing wordt gerealiseerd. Om duidelijker te maken wat wordt verstaan onder 'behandeling van recycling of andere nuttige toepassing' is de tekst van paragraaf B.6.2.3 als volgt aangepast: Het gaat daarbij om afvalstoffen die een handeling van die een nuttige toepassing (bijvoorbeeld voorbereiden voor hergebruik of recycling) hebben ondergaan. In de Wm is dit verwoord als "... een behandeling van recycling of andere nuttige toepassing hebben ondergaan". Het uitgangspunt en de De-voorwaarden komen uit artikel 6, eerste lid, van de Kra.
142.	B.6.2.3 (voorwaarden einde-afval)	4, Bijlage 3	51, 81	1	De punten a t/m e uit artikel 6, tweede lid van Kra worden gebracht als een lijst met criteria. Dit is erg verwarrend, want het gaat namelijk om een lijst met onderwerpen waarop de criteria/afweging betrekking moeten hebben. De kop boven deze opsomming zou dan ook moeten luiden: "Aanvullende vereisten einde-afvalstatus dienen met name betrekking te hebben op artikel 6, tweede lid, van de Kra". Ook zou de tekst in de paragraaf direct onder het eerste tekstvak moeten worden aangepast.	De vereisten die staan in het tekstvak waarbij verwezen wordt naar artikel 6, tweede lid van de Kra zijn in vier gevallen van toepassing: 1. Bij het opstellen van einde-afvalcriteria op Europees niveau. In een EU verordening moeten deze vereisten dus terugkomen (artikel 6, lid 2 van de Kra). Dit behoeft geen implementatie in nationaal recht. 2. Bij het opstellen van einde-afvalcriteria op nationaal niveau. In een Nederlandse ministeriële regeling moeten deze vereisten dus terugkomen (artikel 6, lid 3 van de Kra). 3 en 4. Bij het per geval nemen van besluiten (3) of passende maatregelen (4). Over dit laatste is in de memorie van toelichting bij de implementatiewet van de Kra gezegd: "dat in hoofdstuk B.6 van het LAP zal worden opgenomen dat een dergelijke beoordeling in voorkomend geval, in lijn moet zijn met de vereisten van artikel 6, tweede lid, onder a t/m e, van de kaderrichtlijn, en hierbij rekening moet worden gehouden met grenswaarden voor verontreinigende stoffen en eventuele negatieve gevolgen voor het milieu en de menselijke gezondheid." Indien geen criteria bestaan voor een bepaalde afvalstof (met een specifieke toepassing) kan per geval een besluit worden genomen (of een afvalstof wel of niet einde-afvalstatus heeft) of kunnen passende maatregelen worden genomen. Een passende maatregel kan bijvoorbeeld een richtsnoer of een handreiking zijn. Bij het nemen van een besluit of passende maatregel moet dan rekening gehouden worden met deze vereisten (artikel 6, vierde lid van de Kra). Conclusie is dat de vereisten dus niet alleen van toepassing zijn bij het opstellen van criteria op Europees niveau. Omdat de tekst duidelijker kan (zie ook zienswijze 143) is de tekst in B.6.2.3 als volgt aangepast: <u>Een beoordeling moet, in het geval dit relevant is, in lijn zijn met de vereisten uit artikel 6 tweede lid onder a tot en met e van de Kra en hierbij dient rekening te worden gehouden met grenswaarden voor verontreinigende stoffen en eventuele negatieve gevolgen voor het milieu en de menselijke gezondheid.</u> <u>Artikel 6, vierde lid, van Kra voegt aan de voorwaarden voor einde afval toe dat in het geval een lidstaat per geval besluit of passende maatregelen neemt om te verifiëren dat een bepaalde afvalstof niet langer afval is, dit in een voorkomend geval in lijn moet zijn met de aanvullende vereisten van het tweede lid onder a tot en met e van dat artikel, en dat rekening gehouden moet worden met grenswaarden voor verontreinigde stoffen en eventuele negatieve gevolgen voor het milieu en de menselijke gezondheid. ...</u> [kader] <u>De vereisten zijn bij drie situaties in Nederland van belang.</u> <u>De eerste situatie betreft het opstellen van nationale regelingen waarbij criteria worden vastgesteld voor de beoordeling van de einde-afvalstatus van bepaalde materiaalstromen. Voor bepaalde materiaalstromen kunnen op basis van artikel 6, tweede en derde lid, van de Kra en artikel 1.1, negende lid, van de Wm specifieke Europese of nationale regelingen worden vastgesteld met criteria voor de beoordeling van de einde-afvalstatus. Deze criteria worden aan de hand van de voorwaarden en overeenkomstig de vereisten uit het tweede lid van artikel 6 van de Kra vastgesteld. Wanneer voor een materiaalstroom einde-afvalcriteria zijn vastgesteld, gelden ze als het uitputtend beoordelingskader om in een specifiek geval te kunnen bepalen of sprake is van een afvalstof of niet en kan niet worden teruggegrepen op de voorwaarden voor de einde-afvalstatus die staan in artikel 1.1, achtste lid, van de Wm. Dit voor bepaalde materiaalstromen kunnen op basis van artikel 6, tweede en derde lid, van de Kra en artikel 1.1, negende lid, van de Wm die bepalen hoe specifieke Europese of nationale regelingen worden vastgesteld met criteria voor de beoordeling van de einde-afvalstatus.</u> <u>De tweede situatie betreft het nemen van passende maatregelen waarmee een houder kan verifiëren of een bepaalde afvalstof niet langer een afvalstof is. Het gaat om passende maatregelen die een lidstaat nationaal neemt. Deze passende maatregelen kunnen bijvoorbeeld richtsnoeren zijn (zoals de Leidraad afvalstof of product) en/of handreikingen. Bij het opstellen van deze passende maatregelen zal ingegaan worden op de vereisten. Naast deze vereisten moet rekening gehouden worden met de grenswaarden voor verontreinigde stoffen en eventuele negatieve gevolgen voor het milieu en de menselijke gezondheid. Dit op basis van</u>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
						<p><u>artikel 6 vierde lid van de Kra. Wat onder passende maatregelen valt kan worden opgemaakt uit overweging 17 bij Richtlijn 2018/851.</u></p> <p><u>De derde situatie betreft het nemen van een besluit of een afvalstof niet langer een afvalstof is. In deze situatie moet gekeken worden of in het specifieke geval rekening moet worden gehouden met de vereisten. Naast deze vereisten moet ook rekening gehouden worden met de grenswaarden voor verontreinigde stoffen en eventuele negatieve gevolgen voor het milieu en de menselijke gezondheid. Dit op basis van artikel 6 vierde lid van de Kra.</u></p>
143.	B.6.4 (aanvragen/afgeven rechts-oordelen)	4, Bijlage 3	69, 81, 51	Nvt	<p>Inspreker wijst op het instrument 'rechtsoordelen' en de applicatie 'Webtoets Afval of Grondstof'. Dit laatste is zowel een hulpmiddel voor ondernemers om zelf een oordeel te vallen, als een ingang om een rechtsoordeel aan te vragen. Inspreker merkt op dat de gewijzigde tekst van het LAP3 de mogelijkheid om via de Webtoets een rechtsoordeel aan te vragen niet meer expliciet vermeldt, maar de leidraad van 2019 nog wel. Verzocht wordt aan te geven of de mogelijkheid tot het aanvragen van een rechtsoordeel in stand blijft.</p> <p>Ter toelichting merken insprekers op dat de recyclingactiviteiten van een bedrijf niet zelden plaatsvinden op meerdere locaties in het land en er ook diverse afzetkanalen in het hele land zijn. Het helpt deze bedrijven niet wanneer de afweging of sprake is van een afvalstof of niet, door ieder bevoegd gezag afzonderlijk moet worden gedaan, temeer omdat bij veel bevoegde gezagen nog kennis hieromtrent moet worden opgebouwd. Inspreker vreest onduidelijkheden en vertragingen in investeringen in nieuwe recyclinginstallaties. Daarom ziet inspreker graag in LAP3 een verwijzing zien naar de mogelijkheid voor een landelijke aanpak voor een einde-afvalstatus, niet enkel via een ministeriële regeling met nationale einde-afvalcriteria, maar ook voor individuele specifieke toepassingen.</p>	Zie het antwoord op zienswijze 135.
144.	B.6.4 (aanvragen/afgeven rechts-oordelen)	4, Bijlage 3	43	Nvt	<p>Inspreker citeert delen uit paragraaf B.6.4 over de bevoegdheidsverdeling. Inspreker stelt dat met de leidraad 'Afvalstof of niet' weliswaar een genormeerd en geborgd systeem bestaat, maar dat de materie nog steeds zo complex is, dat inspreker zich zorgen maakt wanneer een oordeel afval of product gevraagd moet worden aan het decentrale bevoegde gezag (omgevingsdiensten). Inspreker vreest een gebrek aan deskundigheid en een verschillende beoordeling tussen bevoegde gezagen.</p> <p>Inspreker pleit voor het wegnemen van barrières en het voortvarend samenwerken van deskundigheid op rijksniveau om de recyclingindustrie alsook de afvalverwerkers handvatten te geven ten behoeve van het welslagen van recycling.</p>	<p>De zorg van inspreker is een veelgehoorde zorg die niet met het LAP kan worden weggenomen. De Leidraad Afvalstof of Product is speciaal ontwikkeld om te streven naar een uniforme uitvoering van het beleid door de decentrale overheden. Door kennisdeling over casussen en het organiseren van bijeenkomsten streeft het ministerie naar een zo uniform mogelijke uitvoering door decentrale overheden. Zie verder ook de beantwoording van zienswijzen 135 en 136.</p> <p>Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van de tekst die in de inspraak is gebracht.</p>
145.	B.6.5 (voorwaarde n einde-afval)	4, Bijlage 3	51, 81	1	<p>Waar aan het eind van de laatste paragraaf staat: "Daarnaast (...), maar dat die beoordeling ook in lijn moet zijn met de vereisten uit het tweede lid van dat artikel (...)." zou moeten staan: "dat die beoordeling ook betrekking moet hebben op de onderwerpen uit het tweede lid van dat artikel (...)."</p>	<p>Wanneer de vereisten uit artikel 6 lid 2 van de Kra van toepassing zijn, wordt besproken in de beantwoording van zienswijze 142.</p> <p>Uit de zienswijzen blijkt wel dat het kort samenvatten van de paragraaf in de kern van beleid niet bijdraagt aan duidelijkheid.</p> <p>De tekst van B.6.5 is als volgt aangepast zodat duidelijk is wat kern van beleid is voor dit hoofdstuk:</p> <p>Heel paragraaf B.6.2 behoort tot de kern van beleid van dit hoofdstuk. In deze paragraaf worden allereerst de drie te volgen routes omschreven die gebruikt moeten worden bij de beoordeling of een materiaalafval is of niet. Gelet op de doelstelling van de Kra om de overgang naar een circulaire economie te stimuleren, maken de drie beoordelingsroutes duidelijk dat kritisch moet worden beoordeeld in welke gevallen sprake is van afvalstoffen en in welke gevallen dat op basis van het wettelijk beoordelingskader niet het geval is (zie artikel 1 van de Kra en overwegingen 16, 17 en 61 van Richtlijn 2018/851). Daarnaast wordt het vereiste uit de Kra aangehaald dat indien er geen einde-afvalcriteria zijn vastgesteld, de bevoegde gezagen in een voorkomend geval de einde-afvalstatus niet alleen aan de hand van de voorwaarden uit artikel 6, eerste lid, van de Kra moeten vaststellen, maar dat die beoordeling ook in lijn moet zijn met de vereisten uit het tweede lid van dat artikel, en dat hierbij rekening moet worden gehouden met de grenswaarden voor verontreinigende stoffen en eventuele negatieve gevolgen voor het milieu en de menselijke gezondheid.</p>
146.	B.6.3 (voldoende hoogwaardig)	4, Bijlage 3	69	1	<p>De toetsingsgrond 'voldoende hoogwaardig gebruik' ziet toe op de beoordeling of de voorgenomen toepassing van het materiaal uit het oogpunt van grondstoffenefficiëntie wenselijk is. Een afwegingskader voor deze toetsing ontbreekt echter. Zo is niet duidelijk of hierbij het volume aan grondstoffen of ook de kwaliteit van het uiteindelijke product wordt bedoeld. Aangezien dit met elkaar kan conflicteren, verzoekt inspreker dit nader toe te lichten.</p>	<p>De indicatieve toetsingsgrond 'voldoende hoogwaardig gebruik' houdt in dat het beoogde gebruik van een materiaal minimaal op een niveau moet zijn als dat het verwerkt zou moeten worden als het materiaal een afvalstof zou zijn. Hierbij wordt dan in eerste instantie gekeken naar de niveaus in de afvalhiërarchie zoals opgenomen in het LAP in relatie tot de geldende minimumstandaard. Afhankelijk van de formulering van de minimumstandaard waaraan wordt getoetst kunnen ook de mate/hoeveelheid nuttige toepassing (volume) en eventueel de type nuttige toepassing (kwaliteit) een rol spelen.</p> <p>Dit betekent in praktijk dat beoordeeld wordt of het beoogde gebruik van het materiaal als niet-afvalstof minimaal even hoogwaardig is als de minimumstandaard indien het wel een afvalstof zou zijn.</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
						Indien als afvalstof geen minimumstandaard van toepassing zou zijn geweest, wordt het beoogde gebruik als niet afvalstof vergeleken met verwerking als afvalstof volgens de afvalhiërarchie en is relevant of toetsten aan de afvalhiërarchie had geleid tot het oordeel dat het een voldoende hoogwaardige vorm van afvalverwerking zou zijn geweest die voor vergunningverlening in aanmelding zou zijn gekomen. Dit is verder toegelicht in de Leidraad afvalstof of product. Om dit beter voor het voetlicht te brengen is de toelichtende tekst van het LAP aangepast.
147.	B.10.7 (EoW brandstoffen)	17	13	Nvt	Ten aanzien van het schrappen van de actie over 'einde-afval criteria brandstoffen' vraagt inspreker om meer informatie over de reden waarom hier niet aan verder gewerkt is/wordt en of het voor een bedrijf dan wel nog reëel is om een verzoek tot niet-afvalstof voor oliehoudend afval in te dienen. Ook vraagt inspreker hoe, als het op centraal niveau niet is gelukt om tot criteria te komen, een bevoegd gezag op individuele basis danwel tot producteisen voor brandstof moet komen.	Het schrappen van deze actie uit het LAP heeft te maken met een lopende heroriëntatie op welke instrumenten rond afval of product het best geschikt zijn om in te zetten ten behoeve van het bevorderen van een circulaire economie en welke afvalstoffen zich daar het best voor lenen. Het overwegen om te werken aan nationale einde-afvalcriteria en vervolgens voor welke afvalstoffen, vormt daar onderdeel van. Ook de huidige werkwijze rond de rechtsoordelen wordt daarin meegenomen. Op basis hiervan wordt bezien hoe het IenW instrumentarium zo optimaal mogelijk kan worden ingezet.
148.	B.10.7 (EoW brandstoffen)	17	46	Nvt	De voorgenomen wijziging [<i>red. het schrappen van de actie te werken aan einde-afvalcriteria voor brandstoffen</i>] ontnemt volgens inspreker partijen de mogelijkheid om in de toekomst initiatieven op dit gebied te ontplooien. Daarom stellen wij dan ook voor om de huidige tekst te laten staan of, deze tekst als volgt aan te vullen: <i>'Mocht er de komende jaren initiatieven ontplooid worden in het kader van eindeafvalcriteria voor brandstoffen geproduceerd uit afvalstoffen dan kan door het bevoegd gezag afgeweken worden van de gestelde eisen in deze paragraaf'.</i>	Zie de beantwoording van zienswijze 147. Terzijde wordt opgemerkt dat een casusspecifieke beoordeling van de afvalstatus wel mogelijk blijft.
149.	B.10.7 (EoW brandstoffen)	17	65	Nvt	Inspreker vindt het niet formuleren van algemene einde-afvalcriteria voor brandstoffen geproduceerd uit afvalstoffen een gemiste kans. Zulke criteria bieden duidelijkheid aan marktpartijen en garanderen een geharmoniseerde aanpak. Consequentie van het ontbreken van de criteria is dat bedrijven steeds opnieuw einde afval oordelen moeten aanvragen per afvalstof en per toepassing wat een grote investering vergt van individuele bedrijven. Dit terwijl voor groepen vergelijkbare afvalstoffen, zoals bepaalde vormen van procesafval of scheepsafval, algemene criteria van toegevoegde waarde kunnen zijn. Inspreker vraagt zich ook af hoe de passage over het ontmoedigen van gebruik voor wegverkeer en scheepvaart gelezen moet worden in het licht van de herziene Renewable Energy Directive (RED2). RED2 stimuleert immers het gebruik van op afval gebaseerde brandstoffen voor wegverkeer en scheepvaart in Europa, waarbij naar een scala aan afvalstoffen wordt gekeken variërend van biogeen afval, fossiele reststromen tot restgassen. Inspreker is van mening dat het LAP deze toepassingen dient te stimuleren en faciliteren.	Zie de beantwoording van zienswijzen 147 en 148. Ten aanzien van de RED nog de volgende aanvullingen. Bekend is dat er spanning kan zijn tussen het (internationale) beleid om te komen tot duurzame energievoorziening enerzijds en het streven naar het sluiten van materiaalkringlopen anderzijds. Waar het gaat om afval- en materialenbeleid geven we in het LAP – in navolging van de Kaderrichtlijn afvalstoffen – vanuit de transitie naar een circulaire economie in het algemeen de voorkeur aan recycling boven inzet als brandstoffen. Daarnaast mag het inzetten van afval als brandstof nooit leiden tot onaantvaardbare risico's voor mens en milieu. Ook dit is soms een reden dat het LAP niet iedere vorm van het gebruik van afval als brandstof faciliteert.
150.	B.10.7 (importplafond)	18	43	Nvt	Hoewel inspreker zich realiseert dat de inspraaknotitie geen wijziging van het onderwerp 'importplafond' bevat, wil zij toch een formele (inspraak)reactie geven op dit onderwerp. Ook wijzend op eerdere overleggen met RWS en IenW en een eerdere brief aan RWS pleit inspreker om import van gevaarlijk afvalstoffen uit te zonderen. Import (en export) is voor het goed functioneren van de keten voor gevaarlijk afval van essentieel belang. Als voorschot op de aangekondigde nadere beschouwing van het importplafond noemt inspreker kort samengevat al de volgende 7 punten met het verzoek om die bij deze beschouwing te betrekken: 1. Het importplafond is gebleken te generiek (alle AVI's worden getroffen door een probleem bij 1 installatie), te weinig specifiek oplossingsgericht en vooral te laat te werken. 2. Uit diverse passages in het LAP (inspreker noemt B.10.2 en B.10.5) is af te leiden dat het importplafond is gericht op verbranding van niet-gevaarlijk afval. 3. Omdat residu van gevaarlijk afval in het geheel niet gestort mag worden, kan van de in paragraaf B.10.5 genoemde verdringing geen sprake zijn. 4. Het meetellen van capaciteitsuitbreiding vanaf 2007 is heel arbitrair en bevoordeelt geheel ten onrechte AVI's die vanaf 2007 uitbreiding hebben gerealiseerd. 5. Omdat bij import en export residu van gevaarlijk afval in het geheel niet wordt gestort, is voldaan aan de eis uit par B.13.5.2 dat er sprake dient te zijn van 0% verwijdering. 6. Paragraaf B.13.5 verwijst naar artikel 16, eerste lid Kra. In dat artikel wordt geduid op gemengd stedelijk afval en dat omvat volgens artikel 3 Kra geen gevaarlijk afval. Naar aanleiding van paragraaf B.11.3 LAP meent inspreker dat terugnemen van residu van voor nuttige toepassing geëxporteerd Nederlands gevaarlijk afval buiten de capaciteitsregulering zou moeten blijven.	Inspreker reageert niet op de wijziging van de LAP-tekst en is zich daar ook van bewust. Deze zienswijze is daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien.
151.	B.11.5 (verbranden in open lucht)	11	13	Nvt	Ten aanzien van het beschreven beleid voor 'verbranden van afvalstoffen in open lucht' vraagt inspreker, verwijzend naar bullet 3, of deze activiteit altijd vergunningplichtig is of dat een ontheffing voor nog niet ingezamelde of afgegeven huishoudelijke afvalstoffen wel is toegestaan?	Verbranding van afvalstoffen in de open lucht is alleen toegestaan met ontheffing, gelet op artikel 10.2 en 10.63 Wm (nog niet ingezamelde of afgegeven huishoudelijke afvalstoffen), en met vergunning gelet op artikel 5.1, eerste lid, van de Omgevingswet en artikel 3.40e van het Bal. Voor nog niet ingezamelde of niet afgegeven huishoudelijke afvalstoffen volstaat een ontheffing op basis van artikel 10.63 Wm. Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van de tekst die in de inspraak is gebracht.
152.	B.11.5	11	21	Nvt	Inspreker refereert aan het feit dat het LAP3 de komende jaren, en zelfs tot 2029 verbranden	Het LAP gaat expliciet in op emissies bij verbranden en het feit dat in het algemeen een meer

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
	(verbranden in open lucht)				van afvalstoffen en van hout blijft toestaan en citeert bovendien ook delen van paragraaf B.11.5 over 'verbranden van afvalstoffen in open lucht'. Inspreker stipt aan dat verbranden van afval van hout veel CO2 produceert wat, vooral bij hout, niet wenselijk is. Inspreker pleit, gestaafd door de nodige rapporten over de schadelijkheid van hout- en biomassaverbranding, voor een verbod op hout- en biomassaverbranding / -centrales. Boskap dient te stoppen. Het ontbreekt volgens inspreker aan ambitie om te komen tot een CE met de tweede wijziging van het LAP.	hoogwaardige verwerking mogelijk is. Het LAP geeft ook aan dat bevoegde gezagen hun bevoegdheid om verbranden in de open lucht toe te staan, slechts bij uitzondering mogen gebruiken. Hiervoor moeten zij regels opnemen in hun omgevingsplannen met de kanttekening dat verbranden voor gevaarlijk geval sowieso niet doelmatig is. Het LAP kan een bij wet toegekende bevoegdheid niet compleet terugnemen, maar omdat bevoegde gezagen met het LAP rekening moeten houden bij het uitoefenen van deze bevoegdheid komt het LAP zoveel als mogelijk tegemoet aan de wensen van inspreker. Er is geen reden om het LAP naar aanleiding van deze zienswijze aan te passen.
153.	B.12.14 (vullen zoutcavernes)	19	3	1	<p>Inspreker doet enkele voorstellen voor de tekst rond het opvullen van zoutcavernes. Inspreker beoogt hiermee twee zaken te bereiken:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. duidelijker maken dat alleen niet inherent veilige cavernes in aanmerking voor komen stabilisatie omdat deze, in geval van instabiel worden, schade aan het maaiveld kunnen veroorzaken. 2. beter tot uitdrukking brengen dat een caveerne of 'aangetoond instabiel' of 'potentieel instabiel' is. In de eerste situatie is stabilisering met een afvalstof nodig om schade aan het maaiveld te voorkomen. In de tweede situatie is stabilisering met een afvalstof nodig om het risico voor het kapitaalintensieve gebruik van de bovengrond weg te nemen. <p>Inspreker doet een tekstvoorstel.</p>	<p>Inspreker geeft aan dat het LAP door het gebruik van de diverse termen als 'stabiel', 'inherent veilig' en 'potentieel instabiel' niet duidelijk is en geeft een voorstel voor verbetering. Het voorstel van inspreker sluit echter niet helemaal aan bij hoe het beleid is bedoeld en daarom onderstaande uitleg én een ander voorstel voor verbetering van het geformuleerde beleid:</p> <p>In de toelichtende delen van het LAP wordt uitgelegd wat 'stabiel' en 'inherent veilig' betekent m.b.t. cavernes. Of cavernes stabiel zijn, wordt - volgens een daarvoor opgesteld plan van aanpak - bepaald door de dikte van het zoutdak. Of cavernes inherent veilig zijn wordt - volgens hetzelfde plan van aanpak - bepaald door de maximale cavernehoogte.</p> <p><i>Stabiele en/of inherent veilige</i> zoutcavernes hoeven niet gestabiliseerd, er is daarom geen opvulnoodzaak. Het inbrengen van afvalstoffen in deze cavernes is storten.</p> <p>Voor <i>aangetoond instabiele</i> cavernes geldt een opvulnoodzaak en kan het gebruik van afvalstoffen voor de stabilisatie worden gekarakteriseerd als nuttige toepassing. Deze stabilisatie dient in eerste instantie te gebeuren met kalkslurry die beschikbaar is en uit de ondergrond afkomstig. Indien aangetoond kan worden dat er onvoldoende kalkslurry (die vrijkomt bij het winnings- en productieproces) beschikbaar is om de stabiliteit te realiseren binnen de gewenste tijdspanne kunnen ook andere geschikte afvalstoffen worden gebruikt. Er is in dit geval sprake van nuttige toepassing.</p> <p>Daarnaast bestaan ook '<i>potentieel</i> instabiele en niet inherent veilige' cavernes. Dit zijn zoutcavernes waarvoor onbekend is of ze stabiel en inherent veilig zijn (veelal de oudere cavernes). Daarvoor geldt dat als sprake is van een kapitaalintensief gebruik van de bovengrond, een opvulnoodzaak bestaat. Ook dan geldt dat het gebruik van afvalstoffen voor het vullen van de caveerne kan worden gekarakteriseerd als nuttige toepassing en kunnen hiervoor, indien aangetoond kan worden dat er onvoldoende kalkslurry beschikbaar is, ook andere geschikte afvalstoffen worden gebruikt.</p> <p>De tekst in B.12.14 (nieuwe nummering B.12.15) van het LAP wordt als volgt aangepast: Het gebruik van afvalstoffen (<u>anders dan kalkslurry die is vrijgekomen bij de zoutwinning en -productie</u>) voor het stabiliseren van <i>aangetoond instabiele</i> zoutcavernes kan worden beschouwd als nuttige toepassing als aan de volgende voorwaarde is voldaan: het is aantoonbaar is aangetoond dat de hoeveelheid beschikbare kalkslurry onvoldoende is om de stabilisering binnen de gewenste tijdspanne tot stand te brengen, waardoor de inzet van andere materialen voor dit doel noodzakelijk is.</p> <p><u>Het gebruik van afvalstoffen (anders dan kalkslurry die is vrijgekomen bij de zoutwinning en -productie) voor het vullen van</u> In geval sprake is van een <i>potentieel</i> instabiele en niet inherent veilige cavernes <u>kan beschouwd worden als nuttige toepassing indien sprake is van een kapitaalintensief gebruik van de bovengrond én is aangetoond dat de hoeveelheid beschikbare kalkslurry onvoldoende is om de stabilisering binnen de gewenste tijdspanne tot stand te brengen, waardoor de inzet van andere materialen voor dit doel noodzakelijk is en een kapitaalintensief gebruik van de bovengrond, zal de toepassing van afvalstoffen als hiervoor aangegeven als nuttige toepassing kunnen worden beschouwd.</u></p> <p>Bij het gebruik van afvalstoffen voor het vullen van <u>Indien sprake is van</u> een zoutcaveerne die als stabiel en/of inherent veilig is aangemerkt, is sprake van storten (verwijdering). Dit wordt, gelet op het moratorium, niet toegestaan, ook niet in het geval er sprake is van preventief stabiliseren.</p>
154.	B.12.14 (opvulling versus diepe ondergrond)	19	13	Nvt	Inspreker grijpt de wijzigingen als gevolg van verduidelijking van 'opvulling' en 'in de diepe ondergrond brengen', in combinatie met het verdwijnen van het woord 'inrichting' aan om aandacht te vragen voor activiteiten zoals het toepassen van groenafval op landbouwgrond als bodemverbeteraar. Inspreker vraagt om in dit hoofdstuk 'op of in de bodem brengen' in te gaan op hoe daarmee om te gaan.	<p>Inspreker reageert niet op een voorgenomen wijziging van het LAP. Deze zienswijze is daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien.</p> <p>Terzijde wordt opgemerkt dat paragraaf B.12.13 ingaat op de verschillen tussen storten of nuttige toepassing bij het gebruik van afvalstoffen voor het vullen van mijnen en groeves. De nieuwe paragraaf B.12.14 (zie inspraaknotitie wijziging 11.d) beschrijft wanneer op of in de bodem brengen van afvalstoffen buiten stortplaatsen (en anders dus dan voor 'vullen') is toegestaan op basis van wet- en regelgeving en verwijst vervolgens naar de sectorplannen als toetsingskader voor het bevoegd gezag. Het opnemen van extra richtlijnen in deze paragraaf is niet gewenst.</p> <p>Verder wordt verwezen naar de beantwoording van de zienswijzen op sectorplan 8 van het LAP.</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
155.	B.12.14 (nuttige toepassing op of in de bodem)	11_3d	29	Nvt	Inspreker reageert op het gestelde bij 'Storten buiten stortplaatsen of anderszins op of in de bodem brengen', tweede bullet waarin staat <i>Voor op of in de bodem brengen als vorm van nuttige toepassing is dat anders. In het Bal zijn (net als nu in het Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen en in het Besluit bodemkwaliteit) voor bedrijfsafvalstoffen gevallen opgenomen waarin geen vergunning nodig is.</i> Die nuttige toepassing is onduidelijk en laat veel ruimte voor interpretatie. Om de controle te houden, is het wenselijk altijd een vergunning nodig te hebben.	De zin waarop inspreker reageert is een weergave van hoe het in de regelgeving is geregeld. Deze zin is slechts een inleiding voor de daarop volgende tekst die betrekking heeft op alle gevallen waarin wél een vergunning nodig is en waarbij het LAP toetsingskader is. Dat in het Bal een aantal gevallen zijn vrijgesteld van vergunningplicht, is niet iets dat via het LAP kan worden aangepast. Deze zienswijze leidt dan ook niet tot aanpassing van het LAP.
156.	B.12.14 (diepe ondergrond)	19	69	Nvt	Andere nuttige toepassing is omschreven als gebruik in de diepe ondergrond. Verzocht wordt toe te lichten: A. of de opvolplicht ten behoeve van stabilisatie betekent dat het gebruik 'eeuwigdurend' is. B. of bedoeling van de gewijzigde teksten is om bepaalde afvalstromen niet meer in de diepe ondergrond te mogen bergen. C. Inspreker heeft haar vraag op verzoek als volgt verduidelijkt: Onze vraag heeft betrekking op de opvolplicht die andere landen zoals Duitsland kennen voor zoutcavernes en waar afval voor nuttige toepassing wordt aangeboden. De teksten uit de inspraakversie worden aangepast en wij vragen ons af hoe zich dat verhoudt tot deze opvolplicht. Andere landen beschouwen deze opvulling als noodzakelijk voor stabilisatie en deze opvulling wordt daarmee eeuwig nodig. De vraag is hoe de Nederlandse overheid hier beleidsmatig en uitvoerend mee om zal gaan.	De voorgestelde wijziging van het LAP beoogt geen wijziging te brengen in wat wel en niet is toegestaan in relatie tot het overbrengen van afvalstoffen naar buitenlandse zoutmijnen waarvoor een opvolplicht geldt. Voor een dergelijk gebruik onder voorwaarde van de opvolplicht, blijft sprake van 'nuttige toepassing' van afvalstoffen. De afvalstoffen die daarvoor gebruikt kunnen worden zijn afvalstoffen waarvoor 'recycling' niet de minimumstandaard is. Voor een dergelijke toepassing binnen Nederland worden aanvullende eisen gesteld aan terugneembaarheid en het toepassen onder IBC-criteria. Voor buitenlandse toepassingen stelt de overheid van het ontvangende land eventueel voorwaarden en geldt vanuit het LAP alleen de eis dat sprake moet zijn van een opvolplicht om van 'overbrenging voor nuttige toepassing' te kunnen spreken. Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van de tekst die in de inspraak is gebracht.
157.	B.14 (ZZS algemeen)	20	44	Nvt	Inspreker verzoekt om een praktische uitwerking van de risicobenadering voor ZZS-stoffen en beargumenteert als volgt: Met betrekking tot ZZS worden teksten en zorgverplichtingen voor recyclingbedrijven steeds stringenter. Ook in deze LAP-wijziging. Dit terwijl vaststelling van (mogelijk aanwezige) ZZS waarden, zeker in heterogene gemengde materiaalstromen, in veel gevallen praktisch maar ook economisch niet haalbaar is. De Nederlandse overheid staat een risicobenadering voor. LAP3 biedt echter geen praktisch kader om deze risicobenadering voor ZZS stoffen in de praktijk uit te werken en toe te kunnen passen. Alles moet op batchniveau worden gemeten. Dat betekent in de praktijk dat alle afvalstromen waar mogelijk ZZS stoffen in zitten, moeten worden bemonsterd en in een laboratorium worden geanalyseerd. Dat is een kostbare en tijdrovende procedure. Hierdoor prijst recycelaat zich uit te markt. Daarbij komt nog dat de lijst van ZZS-stoffen zich voortdurend uitbreidt.	Zie de beantwoording van zienswijze 12. Terzijde wordt opgemerkt dat het LAP het gevraagde kader biedt in hoofdstuk B.14 van LAP3. Hierin is de risicobenadering opgenomen voor ZZS in te recyclen materiaal. De website van LAP3 bevat vervolgens onder 'achtergronddocumenten' als verdere uitwerking de handreiking 'Risikoanalyse ZZS in afvalstoffen'.
158.	B.14 (en D.4) (ZZS algemeen)	20 en Bijlage 4	55	Nvt	De voorgestelde wijzigingen in hoofdstuk B.14 en hoofdstuk B.7 (nu D.4) zijn niet volledig. Het betreft aansluiten bij overig beleid en (Europese) regelgeving (B.14) respectievelijk het in lijn brengen van het mengbeleid met de Omgevingswet (B.7) en niet op de rol van ZZS zelf. De uitgangspunten van het mengbeleid zijn niet wezenlijk veranderd waarmee wordt voorbijgegaan aan de signalen uit de uitvoeringspraktijk. Er is behoefte aan een verdergaand (beleids)kader voor de rol van zorgstoffen in de totale verwerking van afvalstoffen in algemene zin, inclusief [1] een uniforme aanpak om te bepalen of en in welke mate zorgstoffen aanwezig zijn of kunnen zijn en [2] een sluitend kader voor het handelen in het geval zich onverhoopt en onverwacht een zorgstof in geaccepteerde afvalstoffen voordoet. Inspreker wijst in dit kader op het Handelingsperspectief (rapport als bijlage bij de inspraak gevoegd). Inspreker geeft aan dat de systemen bij de afvalverwerker noch bij de ondoener, (onafhankelijke) laboratoria en overheidsinstanties op ingericht zijn op het grote aantal zorgstoffen. Dit leidt tot rechtsonzekerheid, rechtsongelijkheid of willekeur in de toepassing door verschillende overheden, en voorts het uitblijven van adequate verwerking van zorgstoffen en onbegrip in de maatschappij. Geborgd moet worden dat er geen rechtsonzekerheid, rechtsongelijkheid of willekeur kan ontstaan door (1) het ontbreken van een landelijk kader en door (2) de ruime discretionaire bevoegdheden die bestaan en in praktijk vaak ook nog eens bij uitvoeringsinstanties liggen (en die alleen door de rechter kan worden getoetst). Een suggestie voor de noodzakelijke gestructureerde aanpak voor de algemene verwerking van afvalstoffen en de relatie met zorgstoffen is gedaan middels het gedeelde Handelingsperspectief. Deze aanpak is breed binnen de afvalsector gedeeld en kan vanuit dit oogpunt als landelijk gedragen worden beschouwd. Dit signaal ziet inspreker, ondanks de toezegging in uw reactie op de zienswijze op de eerste wijziging van LAP3, niet terug in de wijzigingen. Deze tweede wijziging bevat daardoor een belangrijke omissie die direct de kern van het beleid raakt. Het betreft in hoofdzaak hoofdstuk B.14. Inspreker verzoekt om de vaststelling van de tweede wijziging uit te stellen, danwel deze aan te passen met inachtneming van deze zienswijze. Dit is het moment om gevolg aan te geven de gedane toezegging "ervaringen van partijen die in aanraking komen met de uitvoering te betrekken bij de verdere beleidsontwikkeling" voorafgaand aan verdere beleidsontwikkeling en niet daarna. Opnieuw wijst inspreker op het Handelingsperspectief.	Zie de beantwoording van zienswijze 12. Zie verder ook hoofdstuk 3 'Hoofdpijnen van de inspraak' waarin wordt ingegaan op deze en andere zienswijzen aangaande het ZZS-beleid algemeen en de totstandkoming of de uitvoering ervan.
159.	B.14.7 (ZZS)	20_3	51	Nvt	Over de wijzigingen rond 'toestaan van nuttige toepassing (waaronder recycling)' merkt inspreker op dat de problematiek van ZZS geheel bij afvalbedrijven wordt gelegd. Voor bekende ZZS	Zie de beantwoording van zienswijze 12.

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
	algemeen)				is dit acceptabel, maar voor onbekende ZZS is dit een loterij. Dit kan de sector binnen enkele dagen verlammen. Hoewel de zorg rond ZZS terecht is, is een meer gestructureerd beleid en meer rechtszekerheid voor alle partijen gewenst. Afvalbedrijven zijn ontvangers van stoffen die elders in de economie zijn toegestaan en toegepast. Bij einde levensduur ontdoet men zich hiervan en de afvalbedrijven ontzorgen de maatschappij van deze last. Het moet niet zo zijn dat de ontvanger van het afval de dupe wordt van het voorkomen van deze stoffen. Primair zouden ZZS niet meer moeten worden toegepast in nieuwe producten, maar dat wordt niet in het LAP geregeld. De acceptatie die er voor gebruik van ZZS is bij primaire productie, zou ook een rol moeten spelen in de afvalfase. Er is echter veel onduidelijkheid over schadelijkheid en concentratie. Als er geen duidelijkheid is over welke ZZS en welke concentraties, is het voor recyclingbedrijven niet mogelijk om hier, conform de opzet van het LAP, in alle gevallen 100% aan te voldoen. Op zijn minst dient het risico van de aanwezigheid van ZZS niet eenzijdig bij de bedrijven te worden gelegd. De recyclingsector zou hier graag samen met de overheid goede afwegingen maken. Onderdeel daarvan kan zijn dat er een groslijst van (potentiele) ZZS een lijst wordt opgesteld met duiding van schadelijkheid, voorkomen (in welke producten zijn ze toegepast), etc. Daarmee kan gericht worden gewerkt. De nieuwe ZZS die bekend worden moeten niet meteen leiden tot problemen, maar op gestructureerde wijze worden aangepakt.	Zie verder ook hoofdstuk 3 'Hoofdpijnen van de inspraak' waarin wordt ingegaan op deze en andere zienswijzen aangaande het ZZS-beleid algemeen en de totstandkoming of de uitvoering ervan.
160.	B.14.7 (ZZS en einde-afval)	20_4	13, 57	1	Op basis van de voorgestelde wijziging in de derde alinea zou volgens insprekers nooit nog een risicoanalyse plaats hoeven vinden voor het beoordelen van een einde-afvalstatus van een ZZS-houdend materiaal. Inspreker 13 adviseert deze wijziging niet door te voeren. Inspreker 57 vraagt om verduidelijking.	<p>Insprekers merken terecht op dat de gekozen formulering aan lijkt te geven dat nooit een risicoanalyse ZZS nodig is en dat is uiteraard niet wat is bedoeld. Bedoeld is uitsluitend te zeggen dat als een sectorplan een minimumstandaard kent voor een afvalstof die met de betreffende ZZS is verontreinigd (vb. dakafval met PAK), géén (aanvullende) risicoanalyse nodig is maar eenvoudigweg de betreffende minimumstandaard moet worden gevolgd.</p> <p>B.14.7 wordt als volgt aangepast ten opzichte van de voorgestelde tekst in de inspraaknotitie:</p> <p>Toepassing van de algemene beleidslijn ZZS De beleidslijn ZZS wordt niet toegepast indien een activiteit niet is toegestaan op grond van het beleidskader, bijvoorbeeld het hoofdstuk B.7 (mengen), of omdat niet wordt voldaan aan in de sectorplannen opgenomen bepalingen t.a.v. het verwerken van een afvalstof die voor de betreffende ZZS bevat of indien de minimumstandaard reeds aan geeft hoe de afvalstof verwerkt moet/mag worden in het geval sprake is van de betreffende ZZS, al dan niet in relatie tot bepaalde grenswaarden (bijvoorbeeld verwerking van met PAK verontreinigd dakafval boven en onder een bepaalde grenswaarde).</p> <p>Beoordelen van de status afval of product ...()...</p> <p>De analyse is alleen aan de orde voor zover REACH, de POP-verordening of een sectorplan uit het LAP geen voorwaarden stellen aan de verwerking van het materiaal of de beoogde toepassing <u>in relatie tot de ZZS</u>.</p> <p>...()...</p>
161.	B.14.7 (Handelingsperspectief afvalverwerkers en zorgstoffen)	20_4	69, 81, 51	Nvt	<p>Inspreker 69: Bij nieuwe ZZS moet de beoordeling van een niet-afvalstatus opnieuw plaatsvinden. Omdat afval- en recyclingbedrijven hier vrijwel geen zicht op hebben, leidt dit tot inspanningen en veel onzekerheid voor de sector, temeer daar normen ontbreken. De verwachting is dat dit niet goed zal uitpakken voor de investeringsbereidheid in de circulaire economie.</p> <p>Inspreker 51 noemt specifiek het toevoegen van ZZS aan de REACH en POP-verordening en geeft aan dat het voor afvalverwerkers ondoenlijk is om toevoegingen aan die verordeningen bij te houden. Inspreker vraagt de overheid aan te geven hoe afvalverwerkers daarmee om moeten gaan.</p> <p>Insprekers 69, 51 en 81 wijzen op het Handelingsperspectief Zorgstoffen voor Afvalverwerkers en hun Vergunningverleners dat binnenkort zal worden afgerond [<i>red. ondertussen mei 2020 definitief</i>]. Verzocht wordt in LAP3 naar dit Handelingsperspectief te verwijzen als basisdocument voor de verdere uitwerking van de inventarisatie naar ZZS binnen de afvalsector.</p>	<p>De wijziging die aanleiding is voor deze inspraak heeft uitsluitend betrekking op het feit dat de status van een materiaal opnieuw moet worden beoordeeld zodra componenten van dat materiaal bestempeld moeten worden als een ZZS (waar dat eerst niet zo was). Het is onvermijdelijk dat na toevoeging van nieuwe stoffen aan de ZZS-lijst van het RIVM, REACH of POP, beoordelingen van de status van een materiaal waar deze stof in zit, opnieuw moet gebeuren. Daartoe moet, indien aan de orde, een risicoanalyse ZZS plaatsvinden. Hoewel het ministerie zich bewust is van de complexiteit hiervan, leidt deze zienswijze niet tot een aanpassing van het voorgenomen beleid.</p> <p>Ten behoeve van de uitvoerbaarheid voor afvalverwerkers (maar ook voor bevoegde gezagen) wordt gewerkt aan hulpmiddelen rond afval en ZZS die in de eerste plaats gericht zijn op de identificatie van relevante ZZS voor bepaalde afvalstoffen en het ontsluiten van de informatie daarover. Het blijft echter te allen tijde de verantwoordelijkheid van de houder van een materiaal om de status ervan correct te bepalen (wel of geen afvalstof), ook bij gewijzigde omstandigheden of gewijzigde wetgeving.</p> <p>Ten aanzien van de suggestie om het Handelingsperspectief te omarmen als basisdocument voor de verdere uitwerking van het beleid, verwijzen we naar de reacties op zienswijzen 12 en 13.</p>
162.	B.14.7	20_4	69	Nvt	In de inspraaknotitie is opgenomen dat (huidig) B.14 uitsluitend verwijst naar de opties 'bijproduct' en 'einde-afval', maar ook van toepassing is bij beoordelingen van (voortgezet) gebruik. Inspreker vraagt zich af wat dit betekent ten aanzien van (voortgezet) gebruik en, of de huidige of mogelijke toekomstige normen hierbij het uitgangspunt vormen.	<p>De beleidslijn ZZS geldt ook voor 'voortgezet gebruik' omdat ook in materialen na een eerste gebruik ZZS kunnen voorkomen én dit materiaal in een volgend gebruik niet per se een zelfde toepassing kent als in het eerste gebruik. De ZZS beschouwen i.r.t. het volgende gebruik is daarom zeker relevant.</p> <p>Bestaan voor het volgende gebruik productnormen die toezien op de aanwezige ZZS, dan komt dit tot uiting in aspect A van de risicoanalyse ZZS en zal dit geen extra belemmering vormen als</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP																
						voldaan wordt aan de daarin geldende concentratiebepaling voor die ZZS (maximale waarde voor samenstelling, uitloging of emissie). Bestaan voor het volgend gebruik geen productnormen, of zien de productnormen niet toe op de betreffende ZZS, dan is het volgen van de beleidslijn ZZS (incl. risicoanalyse) nodig om te bepalen of sprake kan zijn van 'voortgezet gebruik' en niet van een afvalstof.																
163.	B.15 (stortcapaciteit)	21	4, 5	1	Insprekers menen dat de voorgenomen wijziging om in tabel 10 op te nemen dat de restcapaciteit voor stortplaats Stainkoeln op de genoemde datum nog 180.000 m ³ onjuist is. De juiste restcapaciteit zou op 31 december 2018 namelijk 775.000 m ³ bedragen. Insprekers wijzen in dit kader op de rapportage 'Afvalverwerking in Nederland, gegevens 2018' van januari 2020 waarin deze capaciteit vermeld staat en op een voetnoot in dat rapport waaruit zou volgen dat dit in het LAP wordt overgenomen.	<p>Uit de revisievergunning van 2003 blijkt dat de stortplaats Stainkoeln 2 een stortcapaciteit van 2,4 miljoen m³ bedrijfsafval en 475.000 m³ C3-afval omvat, ofwel bij elkaar 2,875 miljoen m³. Uit de vergunning uit 2019 blijkt dat de vergunninghouder 2,875 miljoen m³ afvalstoffen mag storten in het stortlichaam van Stainkoeln 2. Volgens de milieuvergunning heeft stortplaats Stainkoeln 2 dus een capaciteit van 2,875 miljoen m³, waarvan volgens de exploitant op 31 december 2018 nog 0,775 miljoen m³ niet is benut.</p> <p>Volgens de bestemmingsplancontour heeft de stortplaats een lagere restcapaciteit. De restcapaciteit volgens de milieuvergunning en het bestemmingsplan verschillen dus van elkaar. De waarde uit het bestemmingsplan is gedurende meerdere jaren in de jaarlijkse enquête voor de Werkgroep Afvalregistratie (WAR) door de vergunninghouder gerapporteerd. Deze gerapporteerde hoeveelheid is vervolgens overgenomen in de jaarlijkse rapportages 'Afvalverwerking in Nederland'.</p> <p>Uit geraadpleegde vergunningen blijkt dat de vergunde stortcapaciteit van Stainkoeln 2 sinds 2003 niet is gewijzigd. De door de inspreker voorgestelde aanpassing is dus geen verhoging van de capaciteit – wat in strijd zou zijn met het moratorium op stortcapaciteit wat al jarenlang uitgangspunt van beleid is – maar een correctie die in lijn is met de capaciteit zoals die al jaren volgens de vergunning is toegestaan.</p> <p>Tabel 15 wordt als volgt gewijzigd:</p> <table border="1"> <tr> <td>Groningen</td> <td>Stainkoeln 2</td> <td>exploitatie</td> <td>775.000-180.000</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Totaal Groningen</td> <td>775.000-180.000</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Totaal Nederland</td> <td>27.667.763</td> </tr> <tr> <td colspan="3"></td> <td>27.072.763</td> </tr> </table>	Groningen	Stainkoeln 2	exploitatie	775.000-180.000	Totaal Groningen			775.000-180.000	Totaal Nederland			27.667.763				27.072.763
Groningen	Stainkoeln 2	exploitatie	775.000-180.000																			
Totaal Groningen			775.000-180.000																			
Totaal Nederland			27.667.763																			
			27.072.763																			
164.	B.15 (stortcapaciteit)	21	5	Nvt	Inspreker zet graag het overleg over de restcapaciteit van voormalige stortplaats te Veendam voort.	Inspreker reageert met deze zienswijze niet op een voorgenomen wijziging van het LAP, maar stelt een procesvraag. Deze zienswijze is daarom in deze nota niet van een inhoudelijke reactie voorzien.																
165.	B.15 (stortcapaciteit)	21	35	1	In de tabel is opgenomen dat de stortplaats Zweekhorst nog uitgeruilde capaciteit van 36.320 m ³ op voorraad heeft. Dit is niet juist, deze uitgeruilde capaciteit is op 1 januari 2019 in voorraad bij VBM, ook onderdeel van Mineralz. Dit is ook per brief op d.d. 28 oktober 2016, kenmerk 16.0067 en 16.0066 aan IenW en RWS medegedeeld. De brieven zijn nogmaals als bijlage bijgevoegd.	<p>In de tabel staat alle capaciteiten zoals die op de peildatum op de plank lag op de regel van de stortplaats waarvan deze afkomstig zijn. Reden hiervoor is dat in het overgrote deel van de gevallen (nog) niet bekend is bij welke stortplaats de betreffende capaciteit te zijner tijd gaat worden ingezet. Omdat de betreffende capaciteit op de peildatum van 1 januari 2019 nog niet was toegevoegd aan de capaciteit van de VBM is er geen reden om dit in de tabel aan te passen.</p> <p>Wel is bekend dat de uitruil op het moment dat de tweede wijziging van het LAP in werking treedt wel is afgerond. Om die reden is voetnoot (3) bij de tabel uitgebreid.</p> <p>3. Bij de oorspronkelijke stortplaats <u>Zweekhorst</u> in mindering gebracht; was op 1 januari 2019 nog in voorraad bij Mineralz. <u>N.B.: deze capaciteit is op moment van inwerkingtreding van de tweede wijziging van LAP3 overigens inmiddels toegevoegd aan de capaciteit van VBM in Zuid-Holland.</u></p>																
166.	D.2.6 (aantonen niet verwerkbaar volgens de minimumstandaard)	16	13	1	<p>Aan paragraaf D.2.6 wordt toegevoegd hoe t.a.v. het bevoegd gezag moet worden aangetoond dat een afvalstof laagwaardiger mag worden verwerkt dan de minimumstandaard indien sprake is van het feit dat verwerking volgens de minimumstandaard gezien 'de aard of samenstelling' niet mogelijk is. Ten aanzien van het leveren van bewijsstukken en de mogelijkheid voor bevoegd gezag tot het vragen van een extra verklaring stelt inspreker de volgende vragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kan dit shopgedrag van bedrijven in de hand werken zoals we bij ontheffingen van het stortverbod hebben gemerkt? - Hoe moet bevoegd gezag achterhalen of er nog meerdere bedrijven in Nederland zijn die betreffende afvalstof kunnen verwerken? Kan op de site van RWS Afvalbeheer een overzicht worden geplaatst van bedrijven die een bepaalde afvalstof conform de minimumstandaard mag verwerken? <p>Verder vraagt inspreker in welke procedure de Minister voorziet dat het afwijken van de minimumstandaard (op basis van techniek of prijs) kan worden meegenomen, alsook wie dat moet goedkeuren? Zou het niet zo moeten zijn dat dit moet plaatsvinden in de acceptatieprocedures tussen ontdoener en acceptant/verwerker? En op voorhand moet dit dan zijn geregeld in de vergunning van de verwerker dat zij deze afvalstoffen in afwijking van de minimumstandaard toch mogen ontvangen. Op dit moment is daar hooguit sprake van bij AVI's en stortplaatsen.</p>	<p>Voorop staat dat deze uitwijkmogelijkheid alleen beschikbaar is voor afvalstoffen waarin deze mogelijkheid in de minimumstandaard is beschreven. Dat is dus een limitatieve lijst van afvalstoffen.</p> <p>Het betreft altijd uitwijken naar verwijdering (verbranden of storten) en een enkele keer naar 'hoofdgebruik als brandstof'. AVI's, stortplaatsen of R1-installaties moeten zich dus van tevoren afvragen of zij deze afvalstoffen willen verwerken en dit in hun vergunning laten opnemen, inclusief de wijze waarop ze bij acceptatie toetsen of aan de voorwaarden voor bewijsstukken van twee onafhankelijke verwerkers is voldaan (acceptatievoorwaarden). Zit de mogelijkheid tot het accepteren van deze afvalstoffen niet in de vergunning, dan mogen zij deze afvalstoffen sowieso niet verwerken.</p> <p>De mogelijkheid om uit te wijken naar laagwaardigere verwerking is niet nieuw. De bewijslast die hiervoor nodig is ook niet.</p> <p>De opgenomen mogelijkheid voor het bevoegd gezag om te vragen om een verklaring van een derde verwerker is overgenomen van eenzelfde, reeds bestaande bepaling bij import/export. Echter, in het geval van verwerken in Nederland is dit bij nader inzien wellicht niet zo eenvoudig. Immers, bij overbrenging kan dat als eis worden gesteld aan het in te dienen kennisgevingsdossier, maar in de nationale situatie zal het vaak gaan om het verkrijgen van toestemming in een specifieke situatie voor iets wat in beginsel in de vigerende vergunning is opgenomen. Bevoegde gezagen die deze mogelijkheid willen gebruiken zullen hier bij het verlenen van de vergunning reeds rekening mee</p>																

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
						<p>moeten houden wat vervolgens tot uiting dient te komen bij het formuleren van de vergunningvoorschriften en/of de inhoud van het acceptatiebeleid. Is dit niet goed in de vergunning geregeld, dan kan het bevoegd gezag in voorkomende gevallen geen gebruik maken van deze bepaling.</p> <p>Deze zienswijze is overigens wel reden tot de volgende aanpassing in het derde aandachtstreepje van de met de tweede wijziging aan paragraaf D.2.6 toegevoegde tekst: Indien het bevoegd gezag van oordeel is dat met de verstrekte verklaringen onvoldoende aannemelijk is gemaakt dat de voorgeschreven vorm van afvalbeheer niet mogelijk of te duur is, kan zij de houder <u>verzoeken (bij storten met ontheffing) danwel verplichten (bij alle andere vormen van verwerking)</u> een extra verklaring te overleggen van een door het bevoegd gezag aangewezen verwerker. Reden voor deze aanpassing is dat de Regeling verklaring stortverbod op dit punt minder ruimte biedt dan artikel 5.7 Bor.</p>
167.	D.2.6 B.13.9 (aantonen niet verwerkbaar volgens de minimumstandaard)	16	46	Nvt	<p>Inspreker citeert de voorgenomen wijziging van D.2.6 en geeft aan dat de zinsnede <i>kan zij [red. het bevoegd gezag] de houder verplichten een extra verklaring te overleggen van een door het bevoegd gezag aangewezen verwerker'</i> in de praktijk problemen kan opleveren. Aangezien in dit geval twee verklaringen van verwerkers onvoldoende blijken te zijn, acht inspreker het niet juist dat het bevoegd gezag een derde verwerker om advies vraagt. Deze derde partij dient onafhankelijk te zijn. Een derde verwerker kan, in verband met commerciële belangen, de verklaring in zijn eigen voordeel formuleren. Voorstel is om deze tekst te wijzigen in <i>'door het bevoegd gezag aangewezen onafhankelijke partij'</i>. Inspreker geeft aan dat deze opmerking ook geldt voor het artikel B.13.9 m.b.t. de EVOA-regeling.</p>	<p>Zie eerst de beantwoording van zienswijze 166, laatste alinea.</p> <p>Verder is er geen bezwaar indien een derde partij, met commercieel belang, aangeeft een partij wel te kunnen recyclen ondanks dat twee anderen het niet kunnen of alleen tegen een prijs aan de poort van meer dan € 205,-/ton. Het doel van deze bepaling in het LAP is namelijk dat afvalstoffen zo hoogwaardig mogelijk verwerkt worden door te borgen dat niet te snel naar laagwaardiger verwerking wordt uitgeweken.</p>
168.	D.2.6 (aantonen niet verwerkbaar volgens de minimumstandaard)	16	57	Nvt	<p>In paragraaf D.2.6 is sprake van bewijsstukken bij het gebruik van uitzonderingsbepalingen binnen minimumstandaarden. Om een landelijke uniformiteit te stimuleren zou een minimumlijst van bewijsvoering aangeleverd moeten worden. Met de Regeling verklaring stortverbod afvalstoffen als voorbeeld stelt inspreker voor toe te voegen:</p> <ol style="list-style-type: none"> de categorie van afvalstoffen of deel van deze categorie en de bijbehorende euralcodes waarvoor geen andere wijze van afvalbeheer mogelijk is dan recycling onder de minimumstandaard; een omschrijving van aard en samenstelling van de afvalstoffen; informatie over de oorsprong van de afvalstoffen en het proces waarbij de afvalstoffen zijn ontstaan; de hoeveelheid van de te storten afvalstoffen; de ontdoener van de afvalstoffen; de periode waarvoor de verklaring wordt gegeven; de reden dat de afvalstoffen niet op andere wijze te beheren zijn dan door storten; een overzicht van de initiatieven die zijn ondernomen om de betreffende afvalstoffen op andere wijze te beheren; <p>De stukken zijn van bedrijven waarvan mag worden aangenomen dat zij de betreffende afvalstoffen kunnen verwerken, waarin zij verklaren dat zij de betreffende afvalstoffen niet gedurende de periode waarvoor de verklaring wordt aangevraagd kunnen accepteren en de reden van deze weigering.</p>	<p>De voorgenomen inhoudelijke wijziging zit uitsluitend in het beschrijven van het feit dat twee verklaringen moeten worden overlegd om aan te tonen dat gebruik mag worden gemaakt van de uitzonderingsbepaling. Daarbij bovendien de mogelijkheid voor het bevoegd gezag een derde verklaring te vereisen. Deze werkwijze is echter niet nieuw want deze stond al in LAP2. Echter, met het vormgeven van LAP3 was deze beschrijving 'verloren' gegaan.</p> <p>De suggestie van inspreker om het hoe nog verder te specificeren, zou een te grote wijziging vragen van de voorgestelde tekst van het LAP om zonder inspraak van anderen hierop door te voeren (indien wenselijk wordt geacht). Bovendien is het de vraag of de werkwijze van ontheffingen op het stortverbod, waarvoor verzoeken bij het bevoegd gezag worden neergelegd, te vertalen is naar de situatie dat één en ander direct moet worden geregeld in de vergunning of acceptatieprocedure. Deze suggestie wordt daarom niet in overweging genomen om aan het LAP toe te voegen voor deze tweede wijziging. Inspreker wordt uitgenodigd om dit punt desgewenst in te brengen in het traject voor de opvolger van Lap3 dat in de loop van 2021 zal starten.</p>
169.	D.2.6 (aantonen niet verwerkbaar volgens de minimumstandaard)	16	51	Nvt	<p>Inspreker citeert de eerste bullet onder 'de minimumstandaard kent uitzonderingsbepalingen' en stelt voor de volgende voorwaarde toe te voegen: 'onder bewijsstukken vallen ook acceptatievoorwaarden van afvalverwerkers'. Verder verwijst inspreker ook naar haar mening over de gebruikte 205,-/ton (zie inspraak nr. 28).</p>	<p>De suggestie van inspreker wordt niet overgenomen. Het gaat immers juist om het beoordelen van een specifieke batch en de conclusie dat de verwerking van die specifieke batch niet mogelijk is. Deze verklaringen worden afgegeven door partijen die conform hun vergunning (en dus ook hun acceptatievoorwaarden) dergelijke afvalstoffen normaliter wel kunnen verwerken. Als de acceptatievoorwaarden dit al uitsluiten, is de betreffende partij dus niet vergund om ze te verwerken.</p> <p>Deze zienswijze leidt niet tot een aanpassing van de voorgenomen tekst van de tweede wijziging.</p>
170.	D.2.6 (aantonen niet verwerkbaar, rol bevoegd gezag)	16	51	Nvt	<p>Aanvullend op haar andere punten ten aanzien van D.2.6 vindt inspreker het zeer wenselijk om ook vanuit bevoegd gezag een verplichting op te leggen om een aanvraag tot ontheffing als toegekend te beschouwen indien niet met gegronde redenen wordt onderbouwd waarom materialen niet onder ontheffing mogen worden geaccepteerd. Het bevoegd gezag heeft namelijk ook de verplichting met adequate bewijslast te komen dat materialen anders verwerkt kunnen worden, incl. aantoonbare alternatieven.</p> <p>Verder zou het uitgangspunt niet de primaire ontdoener moeten zijn, maar de bemiddelaar. Hiermee wordt voorkomen dat er onnodig veel extra administratieve ballast wordt gecreëerd door voor ieder ontdoener-adres een separate aanvraag voor dezelfde stroom in te dienen. Proces en aard van de afvalstroom dienen dan wel vergelijkbaar te zijn.</p>	<p>De bewijslast dat een afvalstof niet via de aangewezen route verwerkt kan worden ligt bij de houder van de afvalstof. De houder is namelijk verantwoordelijk voor een juiste verwerking en hij is dus degene die toestemming wil voor een andere, laagwaardigere verwerking. De suggestie van inspreker wordt daarom niet overgenomen.</p> <p>Als aanvulling wordt er nog op gewezen dat het op grond van art. 10.37, eerste lid Wm verboden is bedrijfs- of gevaarlijk afval af te geven aan een ander dan de in het tweede lid van dit artikel genoemde personen. In dat tweede lid wordt niet de bevoegde bemiddelaar genoemd. Afgifte mag dus niet plaatsvinden aan een bemiddelaar en daarmee kan deze dus ook geen houder worden van de afvalstoffen.</p>
171.	D.2.6 (aantonen)	16	65	1	<p>Verwerkers van afvalstoffen moeten via hun acceptatie- en verwerkingsbeleid garanderen dat ze uitsluitend afvalpartijen accepteren waarvoor, middels verklaringen van hun leveranciers, is</p>	<p>Zie allereerst de beantwoording van zienswijze 166 waarin staat dat het slechts gaat over een beperkt aantal specifieke afvalstoffen en een beperkt aantal verwerkers (thermische</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
	niet verwerkbaar; opname in A&V-beleid)				aangetoond dat zij niet voor hoogwaardigere verwerking in aanmerking komen. Inspreker meent dat dit niet van verwerkers gevraagd kan worden. Verwerkers moeten uit kunnen gaan van de verklaringen die zij van hun leveranciers ontvangen. De leveranciers van de afvalstoffen beschikken immers over de informatie over deze afvalstoffen en mogelijke verwerkingen hiervan.	<p>verwerkingsinstallaties en stortplaatsen).</p> <p>Wat inspreker stelt is precies wat is bedoeld. Een voorbeeld: een AVI die partijen gemengd kunststof (sectorplan 11) wil mogen verbranden als middels verklaringen is aangetoond dat deze omwille van de aard en samenstelling niet gescheiden kunnen worden in te recyclen stromen, beschrijft die optie in haar vergunning en/of acceptatiebeleid. Hierin wordt ook beschreven dat deze gemengde partijen alleen geaccepteerd worden als bij die partijen bewijsstukken worden geleverd van minstens twee sorteerdere van gemengde kunststoffen dat het uitsorteren van deze partijen [met opgave van redenen] niet mogelijk is.</p> <p>De zienswijze van inspreker toont wel dat de tekst van het LAP onvoldoende duidelijk is. De tekst wordt daarom als volgt herschreven: Verwerkers van afvalstoffen die deze afvalstoffen willen accepteren, moeten hiervoor bevoegd zijn vergunning hebben. Het acceptatie- en verwerkingsbeleid zal bepalingen in de vergunning of in de bijbehorende acceptatievoorwaarden zullen hiertoe bepalingen moeten worden opgenomen. Ook moet duidelijk zijn omschreven in de acceptatieprocedure dat in voorkomende gevallen getoetst wordt op het feit dat de nodig bewijsstukken door de ontdeener worden overlegd. bevatten hoe zal worden gecontroleerd dat uitsluitend partijen worden geaccepteerd waarvoor middels bovenstaande verklaringen is aangetoond dat zij niet voor hoogwaardigere wijze van verwerking in aanmerking komen.</p>
172.	D.2.6 (aantonen niet verwerkbaar, bewijslast)	16	69, 81 (A en B); 51 (B)	Nvt	<p>A. Bij het tweede gedachtestreepje wordt melding gemaakt van te overleggen bewijsstukken van ten minste twee verwerkers. Verzocht wordt hieraan toe te voegen dat ook acceptatievoorwaarden van verwerkers als bewijsstukken worden beschouwd.</p> <p>B. Bij het derde gedachtestreepje wordt gesproken over een verklaring van een door het bevoegd gezag aan te wijzen verwerker. Verzocht wordt hieraan toe te voegen dat het moet gaan om een Nederlandse verwerker om misverstanden hierover te voorkomen.</p>	<p><u>Ad A.</u> Zie voor de beantwoording de reactie op zienswijze 166.</p> <p><u>Ad B.</u> Voor een aantal afvalstromen geldt dat verwerking vooral of uitsluitend in het buitenland plaatsvindt. Het bevoegd gezag heeft dan de mogelijkheid te verzoeken een verklaring van een buitenlandse verwerker te overleggen om zo te borgen dat het afval zo hoogwaardig mogelijk verwerkt wordt. Het ministerie gaat ervan uit dat het bevoegd gezag deze bepaling in alle redelijkheid zal gebruiken. In de meeste gevallen zal het echter gaan om een Nederlandse verwerker.</p>
173.	D.3.8 (+ E.08-I) (A&V en AO/IC plicht in het Bal)	10	69		<p>Ten aanzien van de wijze waarop de A&V en AO/IC-plicht wordt opgenomen in het Bal, wil inspreker weten of de wijziging betekent dat co-vergisters aan minder regels hoeven te voldoen dan een GFT-vergister voor dezelfde verwerking van bioafval. Als dat een correcte uitleg is, verzocht inspreker dat zo aan te passen dat een gelijk speelveld geborgd zal zijn.</p> <p>In reactie op de wijzigingen van sectorplan 8 vraagt inspreker zich ook af hoe de definitie van organisch afval zich verhoudt tot die voor bioafval en gft-afval, mede vanwege de passage 'organisch agrarisch bedrijfsafval valt vanwege de herkomst niet onder het begrip bioafval'. Ook hier vraagt inspreker naar de verplichtingen van co-vergisters (ten aanzien van acceptatie) en verzocht om het gelijke speelveld tussen marktpartijen te borgen.</p>	<p>In het Bal wordt geen onderscheid gemaakt tussen de eisen over het A&V-beleid en de beschrijving van de AO/IC die aan vergunningplichtige co-vergisters en vergunningplichtige composteerbedrijven worden gesteld.</p> <p>Het hanteren van deze begrippen in de sectorplannen heeft evenmin tot gevolg dat er aan vergunningplichtige co-vergisters en vergunningplichtige composteerbedrijven verschillende eisen worden gesteld ten aanzien van het A&V-beleid en de beschrijving van de AO/IC, waardoor een ongelijk speelveld zou ontstaan.</p> <p>Bioafval is ter implementatie van de Kra in de Wm gedefinieerd als "biologisch afbreekbaar tuin- en plantsoenafval, levensmiddelenafval en keukenafval afkomstig van huishoudens, kantoren, restaurants, groothandels, kantines, cateringfaciliteiten en winkels en vergelijkbare afvalstoffen van de levensmiddelenindustrie". Het begrip bioafval omvat naast groenafval (mits afkomstig van tuinen en plantsoenen) ook afval van levensmiddelen en keukenafval. Het gaat dan zowel om keukenafval afkomstig uit particuliere huishoudens als om keukenafval van bedrijven dat qua aard en samenstelling vergelijkbaar is met keukenafval uit huishoudens.</p> <p>Organisch agrarisch bedrijfsafval valt gelet op de expliciet genoemde herkomsten in de definitie van bioafval niet onder bioafval. Bioafval is dus minder breed afgebakend dan het begrip 'organisch afval' doet vermoeden. Ongeacht de vraag of deze inperking in de Kra ook zo strikt bedoeld is, blijft voor verwerkers van deze afvalstoffen de afbakening van de sectorplannen leidend. In beginstel valt al het organisch agrarisch bedrijfsafval onder sectorplan 7 én als gevolg daarvan onder afvalcategorie 13: bioafval en daarmee vergelijkbaar biologisch afbreekbaar bedrijfsafval, met uitzondering van groenafval.</p>
174.	D.4 (mengen en ZZS)	8, Bijlage 4	75	Nvt	ZZS is binnen LAP3 (met name D.4 vergunnen van mengen) in relatief veel onderdelen (te) expliciet benoemd. ZZS kenmerkt zich doordat er te weinig over de betreffende stoffen bekend is, waardoor er veel tijd nodig is om de gevolgen voor mens en natuur te onderzoeken en dit inpasbaar te maken in huidige wet- en regelgeving middels een normenkader. Met deze opzet van LAP3 is de verantwoordelijkheid neergelegd bij beoordelaar/bevoegd gezag ofwel decentrale overheden, waardoor de kans bestaat dat een lappendeken aan handhaving gaat optreden dan wel uitstel tot voldoende informatie bekend is om hier een goede afweging in te maken. Met (landelijke) stagnatie tot gevolg. Aanbevolen wordt ZZS een meer informatief karakter te geven, wat bij voorkeur door de centrale overheid georganiseerd moeten worden om het eerst wettelijk te verankeren om pas daarna de bevoegdheid neer te leggen bij lokale bevoegde gezagen.	<p>Zie ten eerste de beantwoording van zienswijze 12.</p> <p>Het ministerie deelt de opmerking van inspreker niet dat er te weinig bekend is over ZZS. Een stof komt op de ZZS-lijst van het RIVM als voor die stof volgens vaste wetenschappelijke methoden bepaalde voor mens en/of milieu schadelijke eigenschappen zijn aangetoond.</p> <p>Verder wordt opgemerkt dat het binnen het huidige stelsel van decentrale vergunningverlening niet anders kan dan dat de uitvoering van het LAP-beleid t.a.v. ZZS bij de decentrale overheden ligt. Zij zullen dus de inschatting moeten maken of sprake is van doelmatig afvalbeheer, ook als sprake is van afvalstoffen met ZZS. Het ministerie biedt diverse hulpmiddelen aan om de uitvoering van het beleid te ondersteunen. In besprekingen met bevoegde gezagen roept het ministerie actief op om ervaringen met het beleid en de hulpmiddelen met het ministerie en met elkaar te delen.</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
175.	D.4.2 (melden en mengen)	8, Bijlage 4	13	Nvt	Bij de algemene uitgangspunten van het mengbeleid wordt gesteld dat ook een melding duidelijk gegevens moet bevatten over het doel van een menghandeling. Inspreker vraagt of dit ook geborgd is in de Activiteiten Internet Module (AIM) en stelt voor deze eventueel aan te vullen hiermee. Inspreker wil vervolgens weten of een melding geweigerd mag worden indien deze gegevens ontbreken? Inspreker denkt van niet. Inspreker vraagt tot slot middelen ter beschikking te stellen zodat dit wordt geborgd in de melding.	Uit de melding moet blijken wat het doel van de menghandeling is. Uit de beschrijving van de activiteit in het kader van de AIM zal het doel van de menghandeling tot uitdrukking komen. Een melding kan, net als nu het geval is, niet geweigerd worden, ook niet als er gegevens ontbreken. Indien zonder melding of met een onvolledige melding wordt gestart met de activiteiten, kan het bevoegd gezag handhavend optreden. Terzijde wordt opgemerkt dat het niet mogelijk is om met een melding een menghandeling te legaliseren waarvoor een vergunningplicht geldt.
176.	D.4.2.1 (mengen en ZZS)	8, Bijlage 4	69, 51	Nvt	Mengen is niet toegestaan indien dit leidt tot onaanvaardbare blootstelling van mens of milieu aan ZZS. Insprekers verzoeken het begrip 'onaanvaardbare blootstelling' te preciseren. Inspreker 51 stelt daarbij dat de afvalsector met een probleem wordt opgezadeld waar moeilijk mee om te gaan is (zie eerdere commentaar inspreker). Inspreker zoekt graag samen met de overheid naar een werkbaar beleid.	Om 'onaanvaardbare blootstelling' te kunnen bepalen is in het LAP de systematiek van de risicoanalyse ZZS opgenomen in paragraaf B.14.4.3. Bij die systematiek hoort ook een aparte handreiking 'Risicoanalyse ZZS in afvalstoffen' die te vinden is op de website van LAP3 bij 'achtergronddocumenten'. Zie verder de beantwoording van zienswijze 12.
177.	D.4.2.1 (mengen en ZZS)	8, Bijlage 4	13	Nvt	Met verwijzing naar zienswijze 175 stelt inspreker ook voor het bepaalde in deze paragraaf [<i>red. mengen en ZZS</i>] dat als informatie over mengen geen indieningsvereiste is bij ofwel vergunningaanvraag ofwel melding, het bevoegd gezag de aanvraag niet buiten behandeling kan laten.	Inspreker reageert met deze zienswijze niet op een voorgenomen wijziging van het LAP, maar geeft inzicht in de uitvoeringspraktijk. Daarom is deze zienswijze in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien.
178.	D.4.2.1 (mengen en ZZS)	8, Bijlage 4	18	Nvt	Als inleiding bij haar zienswijze haalt inspreker het vigerende beleid aan rond 'mengen en ZZS' en het feit dat het doel van het beleid nu is dat geen verspreiding van ZZS mogen plaatsvinden. Inspreker is van mening dat het beleid aanzienlijk is versoepeld door de gekozen herformulering in D.4 van voorwaarde b) uit B.7. De formulering was als volgt: Er mag geen sprake zijn van <i>...de aanwezigheid van ZZS waaraan mens of milieu op enig moment blootgesteld kunnen worden....</i> Dit wordt gewijzigd in: <i>... bij aanwezigheid van ZZS in de afvalstoffen het mengen daarvan niet op enig moment leidt tot onaanvaardbare blootstelling van mens of milieu.</i> Deze nieuwe formulering bevordert wegmengen en verspreiden van ZZS. Temeer door het feit dat lagere overheden in het kader van vergunningverlening hierover uitsluitel mogen geven, is inspreker van mening dat het behoud van het striktere beleidskader gewenst is.	Deze wijziging van de mengbepaling (B.7.3.2.1) 'indien dit op enig moment leidt tot blootstelling van mens en milieu aan ZZS' in 'indien dit op enig moment leidt tot onaanvaardbare blootstelling van mens of milieu aan ZZS' (D.4.2.1) is om deze tekst in lijn te brengen met hoe het altijd al in LAP3 bedoeld was: middels de risicobenadering die beschreven is in B.14.4.3 wil het LAP ruimte laten voor nuttige toepassing van afvalstoffen die een beperkte hoeveelheid aan ZZS bevatten met als doel om materialen in de CE te houden waar het kan. In de (oude) mengregels was dit stringenter dan bedoeld opgeschreven en dat is nu hersteld. Het is wel een terecht aandachtspunt van inspreker dat het aan alle betrokken partijen is om er op toe te zien dat dit geen moedwillig wegmengen, met als gevolg diffuse verspreiding, tot gevolg heeft. Dit was echter ook al een aandachtspunt vanaf het inwerkingtreden van het ZZS-beleid met LAP3 (Mengbeleid hoofdstuk B.7 – oude nummering). Deze zienswijze leidt niet tot wijziging van het voorgenomen mengbeleid zoals weergegeven in de inspraaknotitie.
179.	D.4.2.1 (mengen en ZZS)	8, Bijlage 4	13	1	Over mengen t.b.v. nuttige toepassing merkt inspreker op dat onder deel b. van de opsomming onvolledig is. De zinsnede 'of, in de niet in de tabel genoemde gevallen, hoger is dan 0,1 % (g/g)' ontbreekt.	De mengbepaling waarop inspreker doelt wordt met de tweede wijziging beleidsneutraal overgezet van B.14.6 (kern van beleid van hoofdstuk over ZZS) naar D.4.2.1 (kern van beleid van het hoofdstuk D.4 'mengen van afvalstoffen'). Inspreker merkt op dat de bepaling b ("concentratiegrenswaarde opgenomen in tabel 17 van paragraaf F.11.4") onvolledig is en uitgebreid zou moeten worden met "of, in de niet in de tabel genoemde gevallen, hoger is dan 0,1 % (g/g)". De consequentie van het aanvullen van bepaling b) kan op dit moment niet worden overzien. Daarom wordt dit mengbeleid op dit moment niet gewijzigd op basis van deze zienswijze. Mogelijk dat dit wel gebeurt bij toekomstige herzieningen van het LAP. Wel is, als gevolg van deze zienswijze, een inconsistentie in het LAP gevonden omdat dit beleid door de tweede wijziging op twee plekken (B.14.6 en D.4.2.1) wordt vastgesteld. Dat is niet wenselijk. Daarom wordt de volgende passage uit de kern van beleid van hoofdstuk B.14.6 geschrapt en alleen behouden in de kern van beleid van hoofdstuk D.4: Toestaan van nuttige toepassing (waaronder recycling) De hiervoor genoemde afvalstoffen (a t/m d) mogen alleen nuttig worden toegepast als dat plaatsvindt op een manier die niet leidt tot risico's op onaanvaardbare blootstelling van mens en milieu aan de ZZS. Hiervoor wordt getoetst aan de 'algemene beleidslijn voor nuttige toepassing van afvalstoffen met ZZS' die is opgenomen aan het begin van deze beleidskern. Als sprake is van een afvalstof die ZZS bevat in een concentratie die gelijk of hoger is dan de: a. —concentratiegrenswaarde waarboven het op grond van REACH verboden is dergelijke stoffen in de handel te brengen of te gebruiken; of b. —concentratiegrenswaarde opgenomen in tabel 17 van paragraaf F.11.4; of c. —concentratiegrenswaarde opgenomen in bijlage IV van de POP-verordening; dan is het niet toegestaan om deze afvalstof ten behoeve van nuttige toepassing te mengen met een afvalstof waarvan de concentratie lager is dan genoemd onder a, b en c.
180.	D.4.3.1 (mengen en	8, Bijlage 4	13	Nvt	Inspreker geeft aan dat in de paragraaf over 'mengen voorafgaand aan afvalbeheer' staat dat alleen eisen worden gesteld indien sprake is van vergunningplichtige menghandelingen. Hoe	De menghandelingen mogen niet worden uitgevoerd zonder dat daarvan melding is gedaan. Het bevoegd gezag kan hierop toezicht houden en handhavend optreden indien zonder melding

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
	melden)				moet het bevoegd gezag omgaan met menghandelingen die uitsluitend meldingsplichtig zijn?	<p>menghandelingen worden verricht of indien andere menghandelingen worden verricht dan gemeld. Onder de Omgevingswet is het mengen van afvalstoffen met een andere categorie van afvalstoffen of materialen die geen afvalstoffen zijn bijna altijd vergunningplichtig. Slechts als het gescheiden houden en gescheiden afgeven gelet op de hoeveelheden en de manier van vrijkomen van eigen afvalstoffen en de kosten van het gescheiden houden en gescheiden afgeven op grond van het LAP niet kan worden gevegd, is geen sprake van een milieubelastende activiteit (en derhalve ook niet van een vergunningplicht).</p> <p>Deze zienswijze leidt niet tot wijziging van het voorgenomen mengbeleid zoals weergegeven in de inspraaknotitie.</p>
181.	D.4.3.2.1 (foute nummering)	8, Bijlage 4	13	1	Inspreker merkt op dat de paragraaf die begint met beleid het nummer D.4.3.2.2 moet hebben.	<p>Inspreker merkt terecht op dat kopnummer D.4.3.2.1 dubbel wordt gebruikt. Het LAP wordt als volgt gewijzigd ten opzichte van de tekst uit de inspraaknotitie:</p> <p>De tweede keer dat kopnummer D.4.3.2.1 wordt gebruikt wordt dit vervangen door <u>D.4.3.2.2</u>.</p> <p>In paragraaf D.4.6 wordt de verwijzing naar D.4.3.2.1 ook vervangen door een verwijzing naar <u>D.4.3.2.2</u>.</p>
182.	D.4.4.5 (mengen bouwstof)	8, Bijlage 4	51	Nvt	<p>De algemene uitgangspunten van het mengbeleid zijn inspreker vrij duidelijk. Echter bij de verdere invulling zoals in bijlage D4 ontstaan vragen en wordt mogelijk de ruimte om afvalstromen (weg) te mengen verruimd. Gezien de uitgangspunten van circulariteit vindt inspreker dit contraproductief en maakt de volgende opmerkingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - paragraaf D.4.4.5. gaat over het mengen t.b.v. de inzet als / productie van bouwstoffen. Op het algemeen beleid over de productie van of toepassen bouwstof (par. D.4.4.5.1), zijn uitzonderingen gemaakt (par D.4.4.5.2 en verder). De uitzonderingen zijn een uitholling van het mengbeleid. - paragraaf D.4.4.5.2. is als "uitzondering" op de functionaliteit opgenomen, maar zou onderdeel moeten zijn van het algemene mengbeleid. Zoals nu geformuleerd is het erg beperkt en bovendien is functionaliteit als een van de criteria in deze paragraaf opgenomen. Dit is op zijn minst verwarrend. De in D.4.4.5.2. opgenomen aspecten zijn bij iedere vorm van mengen relevant. - wat een functionele hoeveelheid is (opsomming in par D.4.4.5.2.) is vrijwel niet te beoordelen. Inspreker ziet wel dat er afvalstromen in mengsels worden toegepast, die geen functionele bijdrage hebben, terwijl die wel op te werken zijn tot een beter bruikbare grondstof. Een betere duiding van hoe de functionaliteit moet worden beoordeeld is gewenst. De functionele bijdrage van een primaire bouwstof kan in veel gevallen niet als maatstaf gelden voor de functionaliteit van de secundaire bouwstof. - wat 'onaanvaardbaar' is ten aanzien van ZZS-en (opsomming par. D.4.4.5.2.), is voor een bouwproducten-producent niet te bepalen, evenmin voor bevoegd gezag op gemeentelijk niveau. Zie ook het eerdere commentaar ten aanzien van ZZS. - een eis aan circulariteit van het mengsel ontbreekt bij de beoordeling van mengen, dus in de opsomming van par. D.4.4.5.2. Veel mengsels die we in de praktijk zien, zijn niet recyclebaar of verstoren na de gebruiksfase de gangbare recycling. Belangrijk aspect hierbij is dat het mengsel (het product) gemakkelijk herkenbaar is indien het voor recycling wordt aangeboden. Bijvoorbeeld bij AVI-bodemassen in beton is de herkenbaarheid een probleem. - Het verschil tussen wat een immobilisaat is, of beton (vormgegeven bouwstof) is onduidelijk. Daardoor is gelegenheidsgedrag mogelijk bij het kiezen tussen de uitzonderingen van par. D.4.4.5.2 en/of D.4.4.5.3. Een duidelijk onderscheid is daarom belangrijk. Het voorbeeld 2 in par. D.4.4.5.4. is mede gezien bovenstaande onwenselijk, ofwel niet duidelijk. Is het uitgangspunt hierbij immobilisaat of bouwstof? 	<p>Deze zienswijze betreft geen inspraak op een voorgestelde wijziging van de kern van beleid, maar gaat over staand beleid dat niet wordt gewijzigd maar alleen wordt verplaatst naar een ander hoofdstuk. Inspraak op staand beleid valt buiten de reikwijdte van deze inspraakprocedure.</p> <p>Terzijde wordt opgemerkt dat de door inspreker naar voren gebrachte kritische kanttekeningen bij de uitzonderingen op het algemene mengbeleid zullen worden meegenomen bij de volgende herziening van het LAP. Bovendien voert RWS een verkenning uit naar reinigen en immobiliseren van afvalstoffen, zoals de minister in haar brief van 11 december 2018 (Visie op duurzaam hergebruik van grond) aan de Tweede Kamer heeft aangekondigd.</p> <p>Het onderscheid tussen toepassen van een afvalstof in het kader van de productie van beton/een bouwstof (functionele hoeveelheid) en immobilisaten is in praktijk niet altijd even scherp. Bij de productie van beton (een bouwstof) wordt een afvalstof als vulstof (hulpstof) in relatief beperkte hoeveelheid gebruikt bij het maken van een ander materiaal. Bij immobilisaat gaat het met name om groter deel afvalstoffen waaraan een relatief beperkte hoeveelheid bindmiddel wordt toegevoegd. Het komt aan op de 'verhouding' tussen de afvalstof en het andere materiaal. Voor beiden geldt ook een andere BRL.</p>
183.	D.4.4.5 (i.s.m. E.20 en F.03) (mengen en bouwstof)	8, Bijlage 4	75	Nvt	<p>Komende decennia komen er in toenemende mate IBC-bouwstoffen (staalslakken, AEC-bodemassen, etc.) vrij die in het verleden in werken zijn toegepast. De minimumstandaard van sectorplan 20 'duwt' deze materialen naar erkende ver- of bewerkers. Hierop is naast storkosten ook de afvalstoffenheffing van toepassing, terwijl deze bouwstoffen reeds aanwezig zijn in deze werken. Er is binnen LAP3 wel enige ruimte gemaakt voor het "mengen t.b.v. productie van of toepassen als een bouwstof". Dit is interessant maar dient verder uitgewerkt te worden. Te meer omdat dit in voorgaande passages strakker verwoord is, waardoor de betreffende paragraaf haaks lijkt te staan op de rest van het hoofdstuk. Het valt of staat met het verkrijgen van een Omgevingsvergunning om een dergelijk MBA uit te voeren, wat door (lokaal) bevoegde gezag wordt afgegeven. Een brede consensus is daardoor noodzakelijk in de vorm van meer beleidsruimte dan wel overgangsbeleid om een gelijk speelveld te creëren voor de markt, beheerders en bevoegde gezagen. Inspreker voert aan:</p> <p>A. AVI dient te vervangen worden door AEC.</p> <p>B. Het is noodzakelijk om een BET uit te (laten) voeren op aanwezige wegfundatie met IBC-bouwstoffen, die zonder IBC voorziening zijn aangelegd. Door het in beeld brengen van deze hoeveelheid wordt ingezien dat meer beleidsmatige ruimte dan wel overgangsbeleid noodzakelijk is. Naar aanleiding daarvan kan worden besloten om (al dan niet tijdelijk) een aparte sectorplan op te stellen voor dergelijke IBC-bouwstoffen (zonder IBC-maatregelen).</p>	<p>Ad A.</p> <p>Zowel in nationale als in internationale wetgeving wordt de term 'verbrandingsinstallatie' gehanteerd. In het LAP wordt daarbij aangesloten. Het primaire doel van de installatie is ook het verbranden (vernietigen) van afvalstoffen en niet het opwekken van energie. Dit zou anders zijn indien, bij een gebrek aan afvalstoffen, grondstoffen (niet-afvalstoffen) in de installatie zouden worden gebracht om energie op te wekken.</p> <p>Ad B.</p> <p>Dat IBC niet meer mag worden toegepast volgt uit de regelgeving. De gevolgen hiervan voor bestaande stromen wordt gezien door het ministerie. Bij een volgende herziening van het LAP zal worden gezien of hierop nieuw beleid geformuleerd moet worden.</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
184.	D.4.4.5.1 (mengen en bouwstof)	8, Bijlage 4	13	1	Inspreker vraagt om toe te lichten wat wordt verstaan onder 'kwaliteitseisen van het Bbk' in de laatste alinea van de paragraaf die gaat over 'mengen t.b.v. de productie van of toepassen als een bouwstof'.	Als gevolg van dit verzoek is de laatste alinea van paragraaf D.4.4.5.1 als volgt gewijzigd: Om ongeclassuleerd wegmengen te voorkomen geldt, in aanvulling op deze algemene uitgangspunten én in aanvulling op hetgeen in het Bbk is geregeld ten aanzien van de <u>eindproducten</u> kwaliteitseisen van bouwstoffen (art. 33 Bbk) , dat het vanuit het oogpunt van doelmatig beheer van afvalstoffen niet is toegestaan om afvalstoffen die afzonderlijk niet voldoen aan de kwaliteitseisen van het Bbk, via mengen alsnog aan die eisen te laten voldoen. In paragraaf D.4.6 wordt een overeenkomstige aanpassing doorgevoerd: <ul style="list-style-type: none"> Voor het vervaardigen van bouwstoffen door mengen (...). Om ongeclassuleerd wegmengen te voorkomen geldt, in aanvulling op deze algemene uitgangspunten én in aanvulling op hetgeen in het Bbk is geregeld ten aanzien van de <u>eindproducten</u> kwaliteitseisen van bouwstoffen (art. 33 Bbk), dat (...), via mengen alsnog aan die eisen te laten voldoen.
185.	D.4.4.5.2 (functionele hoeveelheden)	8, Bijlage 4	18	Nvt	Inspreker vindt de titel van deze paragraaf onjuist gezien 'functionele hoeveelheden' één van de voorwaarden is om überhaupt te kunnen overgaan tot nuttige toepassing van een afval in een bouwstof, als de afvalstof op zich niet voldoet aan de kwaliteitseisen van het Bbk. Bovendien is inspreker van mening dat het zicht op het gebruik van afvalstoffen als bouwstoffen en de verspreiding daarvan in beton of vormgegeven bouwstoffen nog meer en in toenemende mate verdwijnt als dit niet langer als afvalstof, maar als product mag worden verhandeld (zie hoofdstuk B.6). Inspreker vindt dit ongewenst. Inspreker stelt daarom voor om aan de voorwaarden in B.4.4.5.2 een punt h) op te nemen dat als volgt moet luiden: <i>toepassing van de afvalstof in het product tijdens het 2de en 3de leven niet zal leiden tot een laagwaardiger bestemming dan door het gebruik aan primaire grondstoffen zou zijn geborgd.</i>	Deze zienswijze betreft geen inspraak op een voorgestelde wijziging van de kern van beleid, maar gaat over staand beleid dat niet wordt gewijzigd. Inspraak op staand beleid valt buiten de reikwijdte van deze inspraakprocedure. Terzijde wordt opgemerkt dat het gaat om een afwijking van het algemene uitgangspunt dat alleen materialen die afzonderlijk voldoen aan de kwaliteitseisen van het Bbk mogen worden gemengd. De titel van de paragraaf is derhalve juist. Een materiaal kan uitsluitend worden toegepast indien aan strikte voorwaarden wordt voldaan. Een van die voorwaarden is dat het materiaal geen onaanvaardbare risico's mag opleveren voor mens en milieu. De door inspreker naar voren gebrachte kritische kanttekeningen bij de uitzonderingen op het algemene mengbeleid zullen worden meegenomen bij de volgende herziening van het LAP.
186.	D.4.4.5.3 (immobilisaten)	8, Bijlage 4	18	Nvt	Inspreker refereert naar staand beleid rond immobilisaten mits geen sprake is van residuen waarin verontreinigingen zijn geconcentreerd. Met verwijzing naar haar inspraak samengevat bij nr. 185, laatste alinea, betoogt inspreker dat het gewenst is dat een centrale registratieplicht wordt ingevoerd voor immobilisaten conform bijvoorbeeld de registratie die voor IBC-bouwstoffen (vb. AVI-bodemas en thermisch gereinigde grond) wordt ingevoerd. Hiermee wordt invulling gegeven aan het gestelde in B.14.4.3 van het LAP. Immobilisaten zijn namelijk na jarenlang gebruik niet meer te onderscheiden van beton of andere vormgegeven bouwstoffen.	Deze zienswijze betreft geen inspraak op een voorgestelde wijziging van de kern van beleid, maar gaat over staand beleid dat niet wordt gewijzigd. Inspraak op staand beleid valt buiten de reikwijdte van deze inspraakprocedure. Terzijde wordt opgemerkt dat een centrale registratieplicht niet via het LAP geregeld kan worden, maar een aanpassing van wetgeving vereist.
187.	D.4.4.5.3 (immobilisaten en zuiveringsslib)	8, Bijlage 4	69	Nvt	Bij immobilisatie gaat het om handelingen zoals het mengen van vervuilde grond, slibben of assen met bijvoorbeeld cement, om te komen tot vormgegeven bouwstof. Inspreker verzoekt aan te geven of dit ook (rwzi)zuiveringsslib betreft. Het immobiliseren van zuiveringsslib vindt inspreker ongewenst en noemt als redenen (kort samengevat) <ul style="list-style-type: none"> De grote CO2-uitstoot; Het verlies aan nutriënten; Het onevenredig grote verbruik aan cement. De slibverwerkingsmarkt streeft naar een positieve lang-cyclische CO2-footprint en voor de toekomst ligt terugwinning van fosfaat uit het as in het verschiet. Indien uitzondering 2 in LAP3 wordt gehandhaafd, verzoekt inspreker op te nemen dat deze niet van toepassing is op stromen (zuiveringsslibben) die onder sectorplan 16 vallen.	Deze zienswijze betreft geen inspraak op een voorgestelde wijziging van de kern van beleid, maar gaat over staand beleid dat niet wordt gewijzigd. Inspraak op staand beleid valt buiten de reikwijdte van deze inspraakprocedure. Terzijde wordt opgemerkt dat op basis van sectorplan 16 immobiliseren van zuiveringsslib niet is toegestaan.
188.	D.4.4.5.3 (immobilisaten en BRL2506)	8, Bijlage 4	51	1	Het klopt niet dat in BRL 2506 voorwaarden zouden zijn gesteld aan het immobiliseren van afvalstoffen.	Deze zienswijze betreft geen inspraak op een voorgestelde wijziging van de kern van beleid, maar gaat over de toelichtende tekst. Deze zienswijze is daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien. Deze zienswijze heeft wel geleid tot aanpassing van de toelichtende tekst van paragraaf D.4.4.5.3 alsook van de opbouw van die tekst.
189.	D.4.4.5.4 (mengen met residuen)	8, Bijlage 4	18	Nvt	Ten aanzien van voorbeeld 2 [mengen van afvalstoffen die het resultaat zijn van het concentreren van vervuiling] maakt inspreker de volgende opmerkingen: <ul style="list-style-type: none"> De opgenomen verwijzing naar D.4.2.1 moet zijn D.4.4.5.2.; De term 'beton' in het voorbeeld is ongelukkig gezien het voorbeeld betrekking heeft op een 'immobilisat'. 	Deze zienswijze betreft geen inspraak op een voorgestelde wijziging van de kern van beleid, maar gaat over de toelichtende tekst. Deze zienswijze is daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien. Deze zienswijze heeft ook niet geleid tot aanpassing van de toelichtende tekst van deze paragraaf (D.4.4.5.4).
190.	D.4.4.6 (mengen grond en bagger)	8, Bijlage 4	29	Nvt	Het is fijn om te zien dat onderdelen (zoals bij bagger) die eerst wrongen, nu verholpen zijn.	Deze zienswijze bevat een ondersteuning van de aangebrachte wijzigingen ter verduidelijking van het mengbeleid in de tweede wijziging en vraagt niet om aanpassing hiervan. Daarom wordt deze zienswijze in deze nota niet van een inhoudelijke reactie voorzien.
191.	D.4.4.9 (mengen afvalwater)	8, Bijlage 4	69	Nvt	Voor verontreinigingen die worden aangemerkt als ZZS wordt in beginsel gestreefd naar een nullozing. Dit is geen kern van het beleid, maar kan wel leiden tot nadere eisen aan de lozing van percolaat van stortlocaties. Verzocht wordt dit verder te duiden.	Deze zienswijze vraagt om verduidelijking van wet - en regelgeving (in dit geval rond lozing) en valt daarom buiten de reikwijdte van deze inspraakprocedure. Deze vraag is inhoudelijk reeds beantwoord door de Helpdesk Afvalbeheer.

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
192.	E.06-I (norm voor vervuiling)	26	69	Nvt	Verwezen wordt naar een nieuwe "welles/nietes-lijst" voor GFT-afval. Inspreker verzoekt dit aan te vullen met een passage dat het voor de productie van hoge kwaliteit compost nodig is dat er een norm wordt opgenomen voor niet-organische vervuiling in het gft-afval, die op termijn toewerkt naar maximaal 1% verontreiniging in het gft-afval.	Zie voor de beantwoording zienswijze 249.
193.	E.07-I (afbakening)	27	13	1	Ten aanzien van de nieuwe afbakening van het sectorplan 'organisch bedrijfsafval' geeft inspreker 3 onduidelijkheden aan: <ul style="list-style-type: none"> - hoe moeten vergunningverleners weten in welke gevallen sprake kan zijn van organisch agrarisch bedrijfsafval waarin biociden en/of gewasbeschermingsmiddelen aanwezig zijn die kunnen leiden tot een risico voor de menselijke gezondheid of het milieu? Het verzoek is dit toe te lichten. - De afbakening met sectorplan 8 Groenafval is niet erg duidelijk. Bijvoorbeeld organisch agrarisch bedrijfsafval. De definitie roept veel vragen op. Graag verduidelijken. - Er wordt aangegeven dat organische bedrijfsafval voor het grootste deel valt onder het begrip bioafval. Graag aangeven welk deel niet, zodat discussies in de praktijk worden voorkomen. 	Zie ten aanzien van de eerste onduidelijkheid het antwoord op zienswijze 195. Ten aanzien van de tweede en derde onduidelijkheid (waarbij we uitgaan van het feit dat inspreker sectorplan 7 'Organisch bedrijfsafval' bedoeld) is in de toelichting van de sectorplannen 7 en 8 is in par. IV een verduidelijking opgenomen wat onder de verschillende sectorplannen 7 en 8 valt waar het gaat om gescheiden gehouden en/of gescheiden ingezameld/afgegeven organisch bedrijfsafval of groenafval. Hierbij is ook aangegeven hoe dit zich verhoudt tot het begrip 'bioafval' uit de wet- en regelgeving. Omdat de voorgestelde teksten over bioafval in de paragrafen I van de sectorplannen 7 en 8 wellicht verwarrend zijn t.o.v. de afbakening, zijn deze vereenvoudigd zodat dit met name een verwijzing is naar extra uitleg in de toelichting van paragraaf IV. De teksten worden respectievelijk als volgt gewijzigd: SP07: In dit sectorplan worden de begrippen 'Organisch bedrijfsafval' en 'Organisch agrarisch bedrijfsafval' gebruikt. De Kaderrichtlijn afvalstoffen kent het begrip bioafval. 'Organisch bedrijfsafval' als bedoeld in dit sectorplan valt voor het grootste deel onder het begrip bioafval of is daarmee qua aard en samenstelling vergelijkbaar. 'Organisch agrarisch bedrijfsafval' valt vanwege de herkomst niet onder het begrip bioafval. <u>Voor de relatie tussen deze begrippen zie de toelichting in paragraaf IV van dit sectorplan.</u> SP08: In dit sectorplan wordt het begrip 'groenafval' gebruikt. De Kaderrichtlijn afvalstoffen kent het begrip bioafval. Op basis van de herkomst valt 'groenafval' als bedoeld in dit sectorplan deels wel en deels niet onder bioafval (zie hiervoor verder paragraaf IV). <u>Voor de relatie tussen de begrippen 'groenafval' en 'bioafval' zie de toelichting in paragraaf IV van dit sectorplan</u> Terzijde wordt opgemerkt dat voor het vergunnen van verwerkingshandelingen de afbakening van de sectorplannen bepalend is en niet de reikwijdte van het specifieke begrip 'bioafval'. Voor het vergunnen van menghandelingen door verwerkers is de reikwijdte van de afvalcategorie bepalend. Aan bijlage 5 wordt bij categorie 13 (bioafval en daarmee vergelijkbaar bedrijfsafval, met uitzondering van groenafval) hiertoe een toelichting opgenomen.
194.	E.07-II (risico's)	27	6	Nvt	Door de verruiming van de Vrijstellingsregeling Plantenresten worden organische bedrijfsstromen (zoals berm- en slootmaaisel) minder vaak aangeboden bij composteringslocaties en in plaats daarvan in een straal van 5 km ondergeploegd. Hiermee worden zwerfafval (en daaruit ontstane microplastics) en invasieve exoten (zoals bv. de Japanse duizendknoop) verspreid over onze bodems, terwijl deze verspreiding voorkomen had kunnen worden als wel gecomposteerd werd. Welk beleid kan in LAP3 opgenomen worden om deze ongewenste verspreiding van microplastics en invasieve exoten te voorkomen? Is het bovendien geen tijd om tegelijkertijd de versoepeling in de Vrijstellingsregeling Plantenresten terug te draaien? Naast biociden en residuen van gewasbeschermingsmiddelen en zwerfafval vormen ook andere verontreinigingen in organische reststromen een risico. Denk hierbij aan ZZS, microplastics, broeikasgasemissies, PAK's en macrovervuiling. Het overheidsbeleid zou zich er op moeten richten om deze stoffen aan de bron uit te bannen. Het is namelijk ondoenlijk voor recyclers om van elke afvalvracht chemische analyses te gaan nemen. De risicobenadering, in plaats van normstelling, zoals nu beschreven, is vanuit de afvalverwerker de best mogelijke manier om hiermee om te gaan.	Het bezwaar tegen de verruiming van de vrijstellingsregeling plantenresten is geen reactie op een voorgenomen wijziging van het LAP, maar betreft de opvatting van inspreker over geldende wet- en regelgeving. Deze reactie valt buiten de reikwijdte van deze inspraakprocedure en wordt daarom niet in deze nota beantwoord. Het belang van ontwikkelen van beleid en regelgeving om vervuilende stoffen bij de bron aan te pakken, wordt onderschreven. Waar dit valt binnen het kader van het beleid zoals neergelegd in het LAP is dit meegenomen bij het formuleren van het algemene beleid en de inhoud van de minimumstandaard. Dit onderdeel van de zienswijze geeft niet concreet aan waar aandacht voor deze punten onvoldoende is. Daarom leidt deze zienswijze niet tot aanpassing van het beleid zoals is neergelegd in het LAP.
195.	E.07-II (risico's)	27	57	1	In het sectorplan wordt onderscheid gemaakt tussen organisch agrarisch bedrijfsafval waarin wel of geen biociden of gewasbeschermingsmiddelen zijn gebruikt die schadelijk kunnen zijn voor mens of milieu. Er mist echter nog een verwijzing naar de methode en het kader om analyses te toetsen om het risico van biociden en/of gewasbeschermingsmiddelen in organisch agrarisch afval te bepalen.	De minimumstandaard schrijft niet voor dat het betreffende organisch agrarisch bedrijfsafval verbrand moet worden. Dit is dan ook de reden dat er geen methode voor het toetsen is voorgeschreven. Wanneer een ontdoener/inzamelaar weet dat bepaalde biociden of gewasbeschermingsmiddelen zijn gebruikt die schadelijk kunnen zijn voor mens of milieu indien het agrarisch afval wordt gerecycled, dan is verbranding toegestaan. In de toelichting in paragraaf IV van het sectorplan is een lijst opgenomen welke biociden of gewasbeschermingsmiddelen dit betreft. Opname op deze lijst gebeurt uitsluitend op basis van uitgevoerd wetenschappelijk onderzoek. Op moment van schrijven is voor bepaalde azolen aangetoond dat er een relatie is met resistentie van de schimmel aspergillus fumigatus waardoor dit een risico kan geven voor de menselijke gezondheid als verwerkt via compostering. Deze zienswijze heeft geleid tot het aanpassen van de formulering van de minimumstandaard t.o.v.

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP									
						<p>de tekst die in de inspraak is gebracht. Recycling voor al het afval van dit sectorplan is voornamelijk toegestaan met een <i>uitwijkmogelijkheid</i> naar verbranding in voorkomende gevallen. Door het beschikbaar zijn van de bepalingen van de minimumstandaard is het wellicht duidelijker voor het bevoegd gezag dat ook recycling voor deze afvalstof voornamelijk toegestaan blijft.</p> <p>De minimumstandaard is als volgt gewijzigd t.o.v. de tekst uit de inspraaknotitie:</p> <table border="1" data-bbox="1822 457 2534 873"> <tr> <td data-bbox="1822 457 1863 722">b</td> <td data-bbox="1863 457 2119 722">Organisch agrarisch bedrijfsafval waarin geen biociden ...()... of het milieu</td> <td data-bbox="2119 457 2534 722">Recycling Voor organisch agrarisch bedrijfsafval afkomstig van teelt waarbij biociden en/of gewasbeschermingsmiddelen zijn gebruikt waarvan bekend is dat die kunnen leiden tot een risico voor de menselijke gezondheid of het milieu, is verwijderen door verbranden eveneens toegestaan. Zie de toelichting in paragraaf #V het sectorplan.</td> </tr> <tr> <td data-bbox="1822 722 1863 821">e</td> <td data-bbox="1863 722 2119 821">Organisch agrarisch afval waarin biociden ...()... of het milieu</td> <td data-bbox="2119 722 2534 821">Verwijderen door verbranden</td> </tr> <tr> <td data-bbox="1822 821 1863 873">d</td> <td data-bbox="1863 821 2119 873">Residuen die ...()...</td> <td data-bbox="2119 821 2534 873">...()...</td> </tr> </table> <p>De tekst onder 'ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard' is overeenkomstig aangepast:</p> <p>De minimumstandaard biedt de mogelijkheid om organisch agrarisch <u>bedrijfsafval afkomstig van teelt waarbij biociden en/of gewasbeschermingsmiddelen aanwezig zijn gebruikt waarvoor is aangetoond dat</u> die kunnen leiden tot een risico voor de menselijke gezondheid of het milieu te verbranden. Tijdens de planperiode wordt onderzocht voor welke van dergelijke stromen of het noodzakelijk is bepaalde welke verwerkingstechnieken voor die afvalstoffen te verplichten om zo voldoende zekerheid te bieden dat deze de risico's voor de menselijke gezondheid of het milieu worden weggenomen <u>weg te nemen</u>. Zo nodig wordt de minimumstandaard hierin de toekomst bij een volgende herziening van het LAP op aangepast.</p> <p>Aan paragraaf III (overbrenging) is een korte inleiding toegevoegd:</p> <p>Biociden en/of gewasbeschermingsmiddelen Voor organisch agrarisch bedrijfsafval afkomstig van teelt waarbij biociden en/of gewasbeschermingsmiddelen zijn gebruikt waarvan bekend is dat die kunnen leiden tot een risico voor de menselijke gezondheid of het milieu kan van onderstaand beleid worden afgeweken.</p> <p>In de tabellen van paragraaf III zijn de volgende wijzigingen aangebracht: c en d</p>	b	Organisch agrarisch bedrijfsafval waarin geen biociden ...()... of het milieu	Recycling Voor organisch agrarisch bedrijfsafval afkomstig van teelt waarbij biociden en/of gewasbeschermingsmiddelen zijn gebruikt waarvan bekend is dat die kunnen leiden tot een risico voor de menselijke gezondheid of het milieu, is verwijderen door verbranden eveneens toegestaan. Zie de toelichting in paragraaf #V het sectorplan.	e	Organisch agrarisch afval waarin biociden ...()... of het milieu	Verwijderen door verbranden	d	Residuen die ...()...	...()...
b	Organisch agrarisch bedrijfsafval waarin geen biociden ...()... of het milieu	Recycling Voor organisch agrarisch bedrijfsafval afkomstig van teelt waarbij biociden en/of gewasbeschermingsmiddelen zijn gebruikt waarvan bekend is dat die kunnen leiden tot een risico voor de menselijke gezondheid of het milieu, is verwijderen door verbranden eveneens toegestaan. Zie de toelichting in paragraaf #V het sectorplan.													
e	Organisch agrarisch afval waarin biociden ...()... of het milieu	Verwijderen door verbranden													
d	Residuen die ...()...	...()...													
196.	E.07-II (risico's)	27	69	Nvt	Bij de minimumstandaard wordt ingegaan op 'organisch agrarisch afval waarin biociden en/of gewasbeschermingsmiddelen aanwezig zijn die kunnen leiden tot een risico voor de menselijke gezondheid of het milieu'. Inspreker merkt op dat naast biociden en residuen van gewasbeschermingsmiddelen ook andere verontreinigingen in organische reststromen een risico vormen, zoals ZZS, micro-plastics, broeikasgasemissies, PAK's en macro-vervuiling. Welk beleid wordt ingezet om deze verontreinigingen te helpen tegengaan, en hoe gaat het beleid eraan bijdragen dat organische afvalstromen die zijn vervuild, niet leiden tot risico voor mens en milieu?	<p>De minimumstandaard biedt bij bepaalde biociden en gewasbeschermingsmiddelen die mogelijk in organische reststromen aanwezig zijn de mogelijkheid tot verbranden van de afvalstof. Inspreker vraagt vervolgens hoe vervuiling met andere soorten verontreiniging voorkomen kan worden en, als vervuiling voorkomt, de risico's voor mens en milieu zullen worden vermeden.</p> <p>Diverse beleidsterreinen dragen bij aan het voorkomen van verontreinigingen in agrarische reststromen. Het betreft dan bijvoorbeeld het meststoffenbeleid, het bodembeleid en het beleid rond luchtverontreiniging. Deze beleidsterreinen vallen buiten de reikwijdte van het LAP.</p> <p>Vooralsnog beperkt het LAP zich beleidsmatig tot bekende problematiek van de biociden en gewasbeschermingsmiddelen waarbij resistentie kan optreden. Specifiek voor ZZS kent het LAP ook nog de risico-benadering. Dit dient ook te worden ingezet voor agrarische reststromen die een nuttige toepassing krijgen, indien de meststoffenwet en de normenkaders voor compost daar onvoldoende in voorzien. Voor andere mogelijke verontreiniging met zorgstoffen bevat het LAP geen algemeen beleid en wordt teruggevallen op de andere genoemde kaders. Zodra specifieke zorgen m.b.t. zorgstoffen in agrarische reststromen bekend zijn en veel voorkomend worden, kan dit leiden tot nieuwe beleidsmatige afwegingen.</p>									
197.	E.08 (algemeen)	28	60	Nvt	Dit sectorplan is voor de eigenaar/beheerder van openbaar groen (begraafplaatsen, berm, bossen, buitensportaccommodaties, natuurgebieden en plantsoenen) moeilijk te lezen omdat constant wordt verwezen naar onderliggende milieuwet- en regelgeving. Voor de milieujurist vormt de milieuwet- en regelgeving geen probleem, maar weer wel het voorstellingsvermogen	<p>Inspreker geeft aan dat sectorplan 8 lastig te lezen is omdat de formulering juridisch-technisch van aard is, maar maakt dit niet concreet en geeft evenmin verbeteringsuggesties.</p> <p>De minimumstandaarden in het LAP zijn primair beleidsregels ten behoeve van bevoegd gezag zoals vergunningverleners en beleidsmakers bij provincies en gemeenten, die bij het opstellen van</p>									

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
					als het gaat om de beheerpraktijk. Het zou een groot goed zijn als de leesbaarheid en begrijpelijke teksten in helderheid zouden toenemen. Verder heeft inspreker naast zienswijze nummer 198 en 203 ook nog informatie en suggesties voor aanpassingen van paragraaf II (ontwikkelingen afvalstof en minimumstandaard), III (grensoverschrijdend transport) en de toelichtende paragrafen IV t/m VII van de sectorplannen.	een vergunning of het formuleren van beleid rekening moeten houden met het LAP. Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van de tekst die in de inspraak is gebracht. De overige suggesties van inspreker over paragraaf II en III betreffen geen inspraak op een voorgestelde wijziging van de kern van beleid, maar gaan over staand beleid dat niet wordt gewijzigd. Inspraak op staand beleid valt buiten de reikwijdte van deze inspraakprocedure. Dit deel van de zienswijze is daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien. De suggesties van inspreker voor verbetering en aanvulling van de toelichtende teksten van het sectorplan (par. IV t/m VII) en worden, waar het een verbetering of verduidelijking is, meegenomen bij het formuleren van de toelichting bij het sectorplan.
198.	E.08-I (afbakening)	28	60	Nvt	Ten aanzien van de afbakening heeft inspreker 3 opmerkingen: - In de eerste kolom in de overzichtstabel wordt in het kopje gesproken over afvalstoffen. Vanuit de gedachte van een circulaire economie is het beter te spreken/schrijven over grondstoffen. Of verdeel de eerste kolom in én grondstoffen én afvalstoffen als sprake is van residuen als glas, steen, touw enz. - Onder het kopje 'toelichting' wordt melding gemaakt van 'openbaar groen' zonder dat wordt aangegeven wat dat is. Het is gewenst om de definitie voor openbaar groen uit te schrijven naar begraafplaatsen, buitensportaccommodaties en plantsoenen of, apart te benoemen: begraafplaatsen en buitensport-accommodaties. - Ook wordt 'maaisel afkomstig uit berm en slootranden' genoemd. De voorkeur gaat uit naar: natuurlijk en onverdacht maaisel. Dit is van belang voor de toepassing als diervoeder en als bodemverbeteraar.	Inspreker reageert met deze zienswijze niet op een voorgenomen wijziging van het LAP maar geeft algemene suggesties over de formulering van de afbakening. Dit valt buiten de inspraakmogelijkheden en daarom is deze zienswijze in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien. Terzijde wordt nog wel opgemerkt dat de reikwijdte van LAP3 is beperkt tot materiaal dat het etiket 'afvalstof' heeft. De mogelijkheid tot het verder verbreden van de reikwijdte naar een 'materialenplan' wordt bij een volgende herziening van het LAP bekeken.
199.	E.08-I (bioafval)	28	38, 47, 54	Nvt	Insprekers vragen om nadere uitleg van het begrip 'bioafval' in relatie tot het begrip 'groenafval'. Insprekers missen een uitleg daarover in paragraaf IV van het sectorplan.	Uitleg bij deze begrippen en de onderlinge relatie wordt na vaststelling van deze nota toegevoegd aan de toelichtende paragraaf IV van het sectorplan. Omdat het een toelichtende paragraaf betreft, was deze tekst niet opgenomen in de inspraaknotitie omdat toelichtingen niet aan inspraak onderhevig zijn. De definitie van het begrip bioafval inclusief de reikwijdte ervan is wel reeds opgenomen in punt 1 van de inspraaknotitie.
200.	E.08-II (verbranden in open lucht)	28	1	Nvt	In veel Brabantse gemeenten is het toegestaan snoeihout in het buitengebied in de openlucht te verbranden. Op vele 10-tallen plekken per gemeente is dat praktisch. Dat heeft een onnodig hoge CO2 uitstoot tot gevolg. Daarom is het beter dat snoeihout van gemeentewege in te zamelen (ophalen of brengen) en te versnipperen/composteren.	Deze zienswijze gaat in op de toevoeging van de bepalingen aan de minimumstandaard dat in incidentele gevallen verbranden in de open lucht kan worden toegestaan. De wettelijke bevoegdheid om een ontheffing te verlenen van het verbod tot verbranden buiten een inrichting ligt bij de gemeente. De gemeente moet daarbij wel rekening houden met het LAP. Het beleid in het LAP (beschreven in A.8 en B.11.5) roept gemeenten al op om met verbranden in de open lucht terughoudend om te gaan en dit bijvoorbeeld te beperken tot paasvuren, kerstboomverbranding en/of ziek hout dat beter niet vervoerd kan worden om verspreiding van een ziekte te voorkomen. Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van de tekst die in de inspraak is gebracht.
201.	E.08-II (meer technieken)	28	38, 47	Nvt	Insprekers pleiten voor het toestaan van andere technieken dan alleen composteren zoals fermenteren en koude compostering. Om te zorgen voor een gelijk speelveld is het wenselijk deze nieuwe technieken op te nemen in de wet- en regelgeving.	Het resultaat van fermenteren kan onder meer Bokashi zijn. Bokashi is momenteel nog geen geaccepteerde meststof is in de meststofregelgeving. Deze inspraakreactie is daarmee feitelijk gericht op de wijziging van de meststofregelgeving. Een wijziging hiervan ligt op de weg van het ministerie van landbouw, natuur en voedselkwaliteit (LNV). Insprekers worden aangeraden zich met deze suggestie tot dit Ministerie te wenden. Het LAP geeft aan welke verwerking vergund kan worden (dus los van het feit of 'fermenteren' tot een officiële meststof leidt). De minimumstandaard is en blijft gericht op de productie van compost. Fermenteren en koude compostering wordt daarom nog niet als vergunbaar beschouwd met de tweede wijziging en is dus, ondanks de proefprojecten die lopen, nog niet toegevoegd aan de minimumstandaard. Pas wanneer nieuwe technieken bewezen effectief zijn en voldoende hoogwaardig, kan er ruimte komen voor aanpassing van de minimumstandaard. Dit onder de voorwaarde dat ook de Europese regelgeving, indien van toepassing, hier ruimte voor biedt. Bij het opstellen van dit sectorplan was hierover nog onvoldoende bekend. Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van de tekst die in de inspraak is gebracht.
202.	E.08-II (op of in de bodem brengen)	28	8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 20, 23, 24, 30, 32, 33, 36, 42, 43, 45, 48, 56, 62, 64	1	In de voorgestelde wijziging wordt het mogelijk gemaakt groenafval ongecontroleerd in het milieu te brengen, al dan niet na mechanische verkleining. Hiermee wordt deze laagwaardige toepassing gelijk gesteld aan het opwerken van groenafval tot compost, houtbrandstoffen en andere hernieuwbare grondstoffen. Dit is ongewenst daar invasieve exoten, zwerfvuil en schadelijke schimmels daardoor makkelijk verspreid worden. Inspreker 8 voegt nog toe dat we de kans lopen dat heel Nederland een vervuild buitengebied wordt. Inspreker 9 wijst in aanvulling ook nog op kans op overbemesting. In een vergunde inrichting wordt groenafval gecontroleerd verwerkt tot product. Hierdoor worden o.a. invasieve exoten, ongewenste schimmels en aaltjes bestreden. Ook wordt het groenafval ontdaan van plastics etc. De meeste insprekers hebben de ervaring dat per ton groenafval anders zeker 20 kilo plastic en andere vervuilingen worden verspreid. Aan compost worden steeds hogere eisen gesteld. Dit is juist om een schonere wereld te creëren. Minder vervuiling, zoals plastics en minder gebruik van bestrijdingsmiddelen, benodigd doordat schone compost zorgt voor een beter bodemleven en daardoor een ziekterende bodem. Inspreker vindt het	Uit deze en andere zienswijzen blijkt dat het invoegen van de optie 'op de bodem brengen van ongevaarlijk groenafval, al dan niet na mechanische verkleining' ruimer wordt geïnterpreteerd dan bedoeld was. Deze optie in de minimumstandaard geeft het bevoegd gezag de mogelijkheid om ontheffing op het verbod van artikel 10.2 Wm (het verbod afvalstoffen op of in de bodem te brengen) te verlenen voor de nuttige toepassing van bijvoorbeeld boomstronken in parken of langs wegkanten, boomschors op looppaden, etc. Strikt genomen is sprake van storten of nuttige toepassing buiten een inrichting (huidig recht) en moet ontheffing van het verbod worden verkregen. Vanaf de Ow moet hiertoe vergunning voor het uitvoeren van een milieubelastende activiteit worden verleend. Behalve wat daartoe al is geregeld onder de Vrijstellingsregeling plantenresten, moet het bevoegd gezag overige situaties in beide rechtstelsels (Wm en Ow) toetsen aan het LAP. Hierbij wordt opgemerkt dat het inhoudelijke beleid voor dit onderdeel niet gewijzigd is ten opzichte van het vingerende beleid. Deze wijziging van het LAP maakt deze mogelijkheid voor de bedoelde nuttige toepassing van groenafval dat niet als gevaarlijk afval moet worden geclassificeerd en waarbij geen andere bewerkingen nodig zijn dan verkleinen alleen maar expliciet. Het gaat hier dus om een nuttige

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP	
					<p>daarom dus vreemd dat groenafval zonder de juiste gecontroleerde bewerking in het milieu gebracht zou mogen worden. Voor bepaalde stromen groenafval zou er zelfs gevaar kunnen zijn voor de volksgezondheid, doelend op resistente schimmels.</p> <p>Naast de verwachte milieuschade wijzen insprekers op gedane investeringen in machines, terrein en het verzorgen van de door de overheid verplichte meldingen en administratie van afvalstoffen. Het toestaan van ongecontroleerd verwerken van groenafval is daarom oneerlijke concurrentie. Insprekers 9 en 33 voegen nog toe dat hier sprake is van een beleidswijziging waar zij als bedrijf geen rekening mee had kunnen houden.</p> <p>Insprekers verzoeken af te zien van de voorgenomen wijziging omdat de mogelijke milieuschade hun inziens onvoldoende is onderzocht.</p>	<p>toepassing die geval per beval beoordeeld moet worden op nut en noodzaak. Terzijde wordt opgemerkt dat voor het uitvoeren van experimenten met het op of in de bodem brengen van bewerkt groenafval verwezen wordt naar hoofdstuk A.4.8.3.2, het kader voor het doen van proefnemingen.</p> <p>Om bovenstaande beter voor het voetlicht te brengen in het sectorplan, is de minimumstandaard als volgt geherformuleerd:</p> <p>In paragraaf II (Minimumstandaard) wordt de volgende tekst ingevoegd [situatie onder huidig recht] boven de tabel en wordt vervolgens de minimumstandaard onder a gewijzigd t.o.v. de tekst uit de inspraaknotitie:</p> <p><u>De Vrijstellingsregeling plantenresten geldt voor het op of in de bodem toepassen van bepaalde afvalstoffen van dit sectorplan. Voor overige situaties waarin de vrijstellingsregeling niet geldt, moet bij het verlenen van een vergunning, of een ontheffing op het verbod van art 10.2 van de Wm, rekening gehouden worden met onderstaand beleid.</u></p> <table border="1"> <tr> <td> <p>Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)</p> <p>Recycling in de vorm van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ...() • ...() <p>Eveneens is toegestaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inzet als brandstof t.b.v. levering van elektriciteit en/of warmte. • Incidenteel verbranden in de open lucht (zie beleidskader hoofdstuk A.8 en paragraaf B.11.5) • Voor bermmaaisel, gebruik als diervoeder onder de voorwaarden van de Wet dieren. • Nuttige toepassing op de bodem van bepaalde plantenresten, stro of ander niet gevaarlijk landbouw- of bosbouw materiaal als bedoeld in art.3.178 tweede lid Ba, indien en voor zover aan de voorwaarden van dat artikel is voldaan. • Nuttige toepassing op de bodem van niet gevaarlijk groenafval al dan niet na mechanisch verkleining. • Incidenteel nuttig toepassen op of in de bodem van niet gevaarlijk groenafval al dan niet na uitsluitend mechanisch verkleinen, t.b.v. de aanleg van voorzieningen die anders met ander materiaal zouden moeten worden gerealiseerd [voetnoot]. Zie beleidskader A.8 en paragraaf B.12.14. • Incidenteel verbranding van groenafval in de open lucht voor zover dit past binnen het beschreven beleid in hoofdstuk A.8 en paragraaf B 11.5 van het beleidskader. </td> </tr> </table> <p>[voetnoot] Te denken valt aan toepassingen zoals schors voor bospaden, wilgentakken voor functionele houtwallen en boomstronken als parkeerbegrenzers. Deze bepaling is nadrukkelijk niet bedoeld voor inzet als meststof, bodemverbeteraar, etc....</p> <p>De formulering van de minimumstandaard past op beide rechtsstelsels.</p> <p>Zodra de Omgevingswet in werking treedt komt de inleidende alinea als volgt te luiden: <u>De Vrijstellingsregeling plantenresten geldt voor het op of in de bodem toepassen van bepaalde afvalstoffen van dit sectorplan. Voor overige afvalstoffen of situaties waarin de vrijstellingsregeling niet geldt, moet bij het verlenen van vergunningen voor toepassing of verwerking, of (voor huishoudelijk afval) ontheffing op het verbod van art 10.2 van de Wm, rekening gehouden worden met onderstaand beleid.</u></p>	<p>Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)</p> <p>Recycling in de vorm van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ...() • ...() <p>Eveneens is toegestaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inzet als brandstof t.b.v. levering van elektriciteit en/of warmte. • Incidenteel verbranden in de open lucht (zie beleidskader hoofdstuk A.8 en paragraaf B.11.5) • Voor bermmaaisel, gebruik als diervoeder onder de voorwaarden van de Wet dieren. • Nuttige toepassing op de bodem van bepaalde plantenresten, stro of ander niet gevaarlijk landbouw- of bosbouw materiaal als bedoeld in art.3.178 tweede lid Ba, indien en voor zover aan de voorwaarden van dat artikel is voldaan. • Nuttige toepassing op de bodem van niet gevaarlijk groenafval al dan niet na mechanisch verkleining. • Incidenteel nuttig toepassen op of in de bodem van niet gevaarlijk groenafval al dan niet na uitsluitend mechanisch verkleinen, t.b.v. de aanleg van voorzieningen die anders met ander materiaal zouden moeten worden gerealiseerd [voetnoot]. Zie beleidskader A.8 en paragraaf B.12.14. • Incidenteel verbranding van groenafval in de open lucht voor zover dit past binnen het beschreven beleid in hoofdstuk A.8 en paragraaf B 11.5 van het beleidskader.
<p>Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)</p> <p>Recycling in de vorm van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ...() • ...() <p>Eveneens is toegestaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inzet als brandstof t.b.v. levering van elektriciteit en/of warmte. • Incidenteel verbranden in de open lucht (zie beleidskader hoofdstuk A.8 en paragraaf B.11.5) • Voor bermmaaisel, gebruik als diervoeder onder de voorwaarden van de Wet dieren. • Nuttige toepassing op de bodem van bepaalde plantenresten, stro of ander niet gevaarlijk landbouw- of bosbouw materiaal als bedoeld in art.3.178 tweede lid Ba, indien en voor zover aan de voorwaarden van dat artikel is voldaan. • Nuttige toepassing op de bodem van niet gevaarlijk groenafval al dan niet na mechanisch verkleining. • Incidenteel nuttig toepassen op of in de bodem van niet gevaarlijk groenafval al dan niet na uitsluitend mechanisch verkleinen, t.b.v. de aanleg van voorzieningen die anders met ander materiaal zouden moeten worden gerealiseerd [voetnoot]. Zie beleidskader A.8 en paragraaf B.12.14. • Incidenteel verbranding van groenafval in de open lucht voor zover dit past binnen het beschreven beleid in hoofdstuk A.8 en paragraaf B 11.5 van het beleidskader. 							
203.	E.08_II (op of in de bodem brengen)	28	60	Nvt	Met betrekking tot 'nuttige toepassing op de bodem van niet gevaarlijk groenafval al dan niet na mechanische verkleining' licht inspreker toe dat diverse vormen van verwerking noodzakelijk zijn om natuurlijk maaisel of blad op of in de bodem te kunnen brengen. Inspreker geeft voorbeelden: het op een hoop zetten, zeven, verkleinen, tijdelijk opslaan, toevoegen van natuurlijke materialen t.b.v. fermentatie/Bokashi.	Zie de reactie op zienswijze 202 waarin het doel van deze bepaling uiteen is gezet en de wijze waarop de tekst van de minimumstandaard aangepast is.	
204.	E.08-II (op of in de bodem brengen)	28	69	Nvt	Door de woordkeuze wordt feitelijk toegestaan om groenafval te storten op de bodem. De geeft grote risico's voor groenrecycling-activiteiten en zorgt daarnaast voor een ongelijk speelveld. Zo is ook het onderploegen van bermgras om diverse redenen niet duurzaam.	Zie de reactie op zienswijze 202.	

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
205.	E.08-II (op of in de bodem brengen)	28	13	Nvt	<p>Inspreker zet vraagtekens bij de bepalingen in de minimumstandaard dat het is toegestaan om niet gevaarlijk groenafval nuttig toe te passen op de bodem, al dan niet na mechanische verkleining. Deze activiteit kan blijkbaar zonder enige beperking worden toegestaan, binnen en buiten een inrichting zoals we die nu kennen. Inspreker stelt drie vragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Is dat de bedoeling? - Gaat het om onbewerkt (dus geen composteren, Bokashi of andere bewerking) groenafval? - En dan moet natuurlijk wel andere regelgeving zoals de Vrijstellingsregeling plantenresten, nog worden nageleefd? 	Zie de reactie op zienswijze 202 waarin het doel van deze bepaling uiteen is gezet en de wijze waarop de tekst van de minimumstandaard aangepast is.
206.	E.08-II (op of in de bodem brengen)	28_2	19	Nvt	<p>Inspreker heeft bezwaar tegen het onderdeel van de minimumstandaard waarin staat: <i>"Nuttige toepassing op de bodem van niet gevaarlijk groenafval al dan niet na mechanische verkleining"</i> en verzoekt met klem af te zien van deze wijziging dan wel deze niet zonder voorafgaande gedegen impactanalyse door te voeren.</p> <p>Hoewel de reden voor deze wijziging in de inspraaknota is toegelicht, kan inspreker de gewijzigde tekst daar niet helemaal door plaatsen. Inspreker vreest dat de voorgestelde wijziging zal leiden tot het einde van een deel van de bestaande hoogwaardige verwerkingsinfrastructuur voor groenafval en tot verwarring in de markt en bij toezichthouders. Inspreker geeft de volgende argumenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Deze minimumstandaard stelt het rechtstreeks toepassen beleidsmatig gelijk aan het composteren en/of vergisten tot een goed gedefinieerde bodemverbeteraar; inspreker wijst op de motieven om sinds de jaren '90 in te zetten op compostering en vergisten vanwege milieu-hygiënische motieven (homogeniseren en afdoden van onkruidzaden en plantpathogenen); - In groenafval kunnen de nodig verontreinigingen voorkomen (inspreker noemt zwerfvuil, invasieve plantexoten, onkruiden en plantpathogenen) die via deze verwerking worden verspreid; - Het aanwezig stikstof en fosfaat wordt, zonder dat ze meetellen in de mestboekhouding, op de bodem gebracht; dit leidt tot risico's op overbemesting en verontreiniging van grond- en oppervlaktewater; via de compostering- of vergistingsroute worden dergelijke risico's ondervangen (inspreker refereert hierbij ook aan de strenge eisen voor compost); om deze route te borgen is een hoogwaardige infrastructuur met voldoende verwerkingscapaciteit ingericht; - Inspreker voorziet het weglekken van deze afvalstof naar de goedkope 'directe nuttige toepassing' waarbij aan de hierboven genoemde motieven om te homogeniseren en hygiëniseren voorbij wordt gegaan; - De productie van groencompost zal afnemen en dat wringt met de visie op 'kringlooplandbouw' waarin een centrale rol beschreven staat voor het toepassen van compost met een hoog gehalte aan effectief organische stof; - Onduidelijk is bovendien wat wel/niet wordt verstaan onder 'nuttige toepassing'; <p>Inspreker geeft vervolgens aan dat niet gezien wordt dat de hierboven geciteerde tekst uitsluitend is bedoeld om de vorige tekst die verwees naar de Vrijstellingsregeling Plantenresten te vervangen. Als dit wel de bedoeling was, dan behoeft dit nadere invulling, zowel voor wat betreft het soort groenafval, de gestelde voorwaarden en het feit dat de vrijstellingsregeling plantenresten geen betrekking heeft op bewerkingsvormen zoals Bokashi en composteren.</p> <p>Tot slot wijst inspreker graag op de noodzaak voor heldere uitleg van wet- en regelgeving. De ervaring van inspreker is namelijk dat terreinbeheerders, marktpartijen en toezichthouders verschillende interpretaties hebben, wat leidt tot ongewenste vormen van verwerking, milieurisico's en een ongelijk speelveld. Inspreker verwijst naar zijn brief hierover die op 14 mei, los van de inspraak op de tweede wijziging, gestuurd is naar de staatssecretaris.</p>	<p>Zie de reactie op zienswijze 202 waarin het doel van deze bepaling uiteen is gezet en de wijze waarop de tekst van de minimumstandaard aangepast is.</p> <p>Mocht daarnaast de inspraak ook bedoeld zijn om de inhoud van de vrijstellingsregeling plantenresten aan de orde te stellen, dan wordt opgemerkt dat dit buiten de reikwijdte van deze inspraakprocedure valt en wordt in deze nota niet in een inhoudelijk antwoord voorzien.</p> <p>Ook het verzoek om aandacht dat de stromen die vrijgesteld zijn van het stortverbod nutriërende waarde hebben en daarom onder de mestboekhouding moeten vallen, kan hier niet beantwoord worden. Deze kwestie valt onder de bevoegdheid van het ministerie van LNV. Inspreker wordt geadviseerd om hierover met dit Ministerie in contact te treden.</p>
207.	E.08-II (op of in de bodem)	28	69	Nvt	<p>Inspreker verzoekt aan te geven</p> <p>A. wat bij 'nuttige toepassing van niet gevaarlijk groenafval' precies wordt bedoeld met 'niet gevaarlijk groenafval' en of daarbij ook wordt gedacht aan de noodzaak van het vrij zijn van humaan- en plantpathogenen, microplastics, ZZS en andere visuele vervuilingen.</p> <p>B. dat stromen geen ongebreidelde hoeveelheden nutriënten bevatten en er geen ongewenste emissies van broeikasgassen plaatsvinden.</p>	Vragen met dezelfde strekking zijn ook gesteld over de afvalstoffen die vallen onder sectorplan 7 (organisch bedrijfsafval). Voor het antwoord wordt daarom verwezen naar het antwoord op zienswijze 196 in combinatie met de antwoorden gegeven bij zienswijze 202.
208.	E.08-II (Bokashi/fermentatie)	28	13, 26	Nvt	<p>Inspreker doet een voorstel om in de minimumstandaard te anticiperen op de ontwikkelingen en innovaties rond Bokashi / fermenteren en deze (door inspreker genoemde vorm van) recycling toe te voegen aan de minimumstandaard met de opmerking 'mits dit is gereguleerd in de meststoffenwet'.</p>	Zie de reactie op zienswijze 201.
209.	E.08-II (terminologie)	28	38, 47, 54	Nvt	<p>De gebruikte termen en de combinatie van toepasselijke regels en soorten materiaal zijn niet conform de wettelijke terminologie, voor zover inspreker dat kan overzien. Insprekers 38 en 54 geven vervolgens expliciet aan waar het om gaat:</p>	<p>Vermoedelijk bedoelen insprekers de verwijzing naar 3.178 tweede lid Bal. Die verwijzing is inderdaad niet (meer) correct. Verwijzend naar de reactie op zienswijze 202 en de daarin opgenomen definitieve teksten, valt de verwijzing naar het artikel uit het Bal weg.</p> <p>Verwijzend naar ook het antwoord en de tekstvoorstellen gegeven bij zienswijze 211 wordt nog het</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
					<ul style="list-style-type: none"> De verwijzing naar artikel 3.1787 tweede lid Bal is niet correct (inspreker 54). Op basis van de versie gepubliceerd in het Staatsblad van 2018, 293 meent inspreker dat artikel 3.183 het juiste is. Met "nuttige toepassing op de bodem" zal bedoeld zijn: nuttige toepassing op of in de bodem. De opsomming "...bepaalde plantenresten, stro of ander niet-gevaarlijk landbouw- of bosbouw materiaal" spooft niet met de opsomming in het Bal dat het heeft over: <ul style="list-style-type: none"> afvalstoffen die plantenresten zijn die op grond van besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen zijn aangewezen, en een afvalstof die stro en ander natuurlijk, niet-gevaarlijk landbouw materiaal of niet-gevaarlijk bosbouw materiaal is. "...niet gevaarlijk groenafval..." komt niet voor in het Bal. Dat spreekt van "een afvalstof die stro en ander natuurlijk, niet-gevaarlijk landbouw materiaal of niet-gevaarlijk bosbouw materiaal is". Niet duidelijk is wat de toevoeging- "al dan niet na mechanische verkleining" beoogt, of waar deze naar verwijst. Zonder verwijzing of verdere toelichting lijkt de toegevoegde waarde van "al dan niet" nihil. 	<p>volgende aangevuld:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ten aanzien van de vraag of bedoeld is 'op of in de bodem' wordt weldegelijk 'op de bodem' en niet 'op of in de bodem' bedoeld. Echter, om hierin uniformiteit te behouden doorheen het LAP is in zienswijze 202 'op of in' de bodem gebruikt; Ten aanzien van de opsomming '... bepaalde plantenresten, stro etc...': deze worden niet meer genoemd, er wordt nog slechts verwezen naar 'bepaalde afvalstoffen die onder de reikwijdte van de Vrijstellingsregeling plantenresten vallen'; Met 'niet gevaarlijk' groenafval wordt dat het gaat om groenafval dat op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt; 'al dan niet na mechanische verkleining' duidt op het feit dat of direct toepassing of eventueel mechanische verkleining wordt bedoeld, en geen andere handelingen.
210.	E.08-II (Ow i.r.t. Vrijstellings-regeling)	28_2	69	Nvt	Inspreker meent dat de verwijzing naar art. 3.178 2e lid Bal niet correct is. Momenteel wordt vanuit het Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen verwezen naar de bestaande Vrijstellingsregeling Plantenresten. Die regeling zal blijven bestaan, maar het kader wordt "milieubelastende activiteit". Volgens het Bal is voor het op of in de bodem brengen van plantenresten die zijn aangewezen in de vrijstellingsregeling, een omgevingsvergunning nodig. Verzocht wordt te verduidelijken wat de gevolgen zijn voor niet-agrarische plantaardige resten zoals bermmaaisel.	<p>Zie de reactie op zienswijze 202.</p> <p>Terzijde wordt opgemerkt dat voor plantenresten die vallen onder de voorwaarden van de vrijstellingsregeling op basis van het Bal geen vergunning nodig is. De systematiek van de vrijstellingsregeling blijft behouden maar krijgt een andere grondslag, namelijk: artikel 3.40c, tweede lid Bal.</p>
211.	E.08-II (gebruik voor bodemverbetering)	28_2	72	Nvt	<p>Inspreker gaat uitgebreid in op het belang van organische stof voor de bodem, het lokaal gebruikt van maaisel en de regelgeving die dit belemmert. Inspreker streeft naar een situatie waarbij (binnen een uitgebreide vrijstellingsregeling plantenresten of andere regeling/constructie) het mogelijk is om:</p> <p>[1] als agrariër 'schoon en onverdacht' maaisel te betrekken voor gebruik op het eigen bedrijf en</p> <p>[2] als leverancier door scheiding aan de bron 'schoon en onverdacht' maaisel te leveren aan lokale landbouwbedrijven in hoeveelheden die zijn afgestemd op de hiervoor beschikbare percelen.</p> <p>Het LAP kent wel meerdere aanknopingspunten, maar inspreker vindt het opvallend dat in sectorplan 8 veel mogelijkheden en richtlijnen geboden worden om groenafval te mogen verbranden, terwijl hoogwaardiger gebruik via bijdragen aan een gezonde en veerkrachtige bodem, nauwelijks (eenduidig) ondersteund wordt. Inspreker ziet de volgende mogelijke verbeteringen:</p> <ol style="list-style-type: none"> Het opnemen van fermenteren (voorbereiding voor hergebruik), naast composteren in de minimumstandaard voor groenafval. De mogelijkheid om (in de landbouw toegestane) middelen aan maaisel toe te voegen om een betere, op de plaatselijke bodem afgestemde bodemverbeteraar te kunnen produceren (i.h.k.v. 'voortgezet gebruik') Het opnemen in de regelgeving dat alleen geschikt maaisel beschikbaar komt voor verbetering van (landbouw)bodems (scheiden aan de bron). Het verbeteren van de duidelijkheid over de mogelijkheden om maaisel te gebruiken voor bodemverbetering waarbij er afstemming en overeenkomst is met de verschillende andere groepen van wet- en regelgeving waaronder: <ul style="list-style-type: none"> verwijzing naar het juiste artikel in het Besluit Activiteiten Leefomgeving omdat daar de voorwaarden voor gebruik van groenafval als 'nuttige toepassing' staan. Art. 3.178 , tweede lid van het Besluit Activiteiten Leefomgeving gaat over verbranding. inhoud van de termen groenafval en bioafval waar in de inspraaknotitie al sprake van is. 	<p>Inspreker pleit voor het aanpassen van de minimumstandaard om meer toepassingen van 'onverdacht maaisel' mogelijk te maken. In feite vraagt inspreker hiermee echter om een aanpassing van de regelgeving. Dit deel van de zienswijze valt buiten de reikwijdte van deze inspraakprocedure en is daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien.</p> <p>Ook vraagt inspreker om het toestaan van fermenteren (ook voor maaisel) naast composteren in de minimumstandaard. Voor het antwoord hierop wordt verwezen naar de reactie op zienswijze 201.</p> <p>Tot slot vraagt inspreker meer duidelijkheid dan wel het in overeenstemming brengen met wet- en regelgeving van de begrippen groenafval en bioafval. Zie hiervoor de reactie op zienswijze 193.</p>
212.	E.17-II	30	13	1	De verwijzing naar § 6.4 van SIKB-protocol 9335-1 moet worden gewijzigd in § 6.3.	<p>Deze zienswijze betreft geen inspraak op een voorgestelde wijziging van de kern van beleid, maar gaat over staand beleid dat niet wordt gewijzigd. Inspraak op staand beleid valt buiten de reikwijdte van deze inspraakprocedure. Deze zienswijze is daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien.</p> <p>Terzijde wordt wel opgemerkt dat inspreker wijst op een fout in het LAP. De zienswijze leidt wel tot de volgende een aanpassing van de tekst in paragrafen II-b van sectorplan 17 'Reststoffen van drinkwaterbereiding:</p> <p>Voor het opbulken van kleine partijen met als doel het produceren van een bouwstof worden, voor wat betreft het bepalen van de samenstelling, de regels die op basis van artikel 4.3.2, lid 3 van de Regeling bodemkwaliteit en § 6.4e.v. van SIKB-protocol 9335-1 gelden voor grond en baggerspecie voor deze afvalstroom van overeenkomstige toepassing verklaard.</p> <p>In afwijking van § 6.4.1 van SIKB-protocol 9335-1 is voor het toetsen aan deze mengregels geen analyse van het 'standaard stoffenpakket' noodzakelijk maar alleen een analyse op arseen noodzakelijk. Deze beperking staat vanzelfsprekend los van eventuele analyses die bij toepassing</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
				2		<p>als bouwstof op basis van geldende wet- en regelgeving verplicht zijn.</p> <p>Parallel aan deze wijziging wordt ook de toelichting van het sectorplan (paragraaf E.17-V) aangepast.</p> <p>Met het inwerkingtreden van de Omgevingswet wordt aanvullend ook de volgende aanpassing doorgevoerd: (...) voor wat betreft het bepalen van de samenstelling, de regels die op basis van artikel 4.3.2, lid 3 van de Regeling bodemkwaliteit artikel 4.1255 van het Besluit activiteiten leefomgeving (...)</p>
213.	E.18-I (afbakening KGA)	31	13	Nvt	Aan het LAP wordt een lijst toegevoegd waarin wordt aangegeven wat onder 'KCA' valt. Inspreker vraagt wat dit betekent voor [de afbakening van] KGA.	Klein gevaarlijk afval (KGA) van bedrijven omvat veel meer dan Klein Chemisch Afval (KCA) van huishoudens. Het kan bovendien gaan over hele andere afvalstoffen. Onder KGA van bedrijven vallen in principe alle afvalstoffen die op basis van de EURAL als 'gevaarlijk' moeten worden aangeduid, maar in kleine hoeveelheden vrijkomen. De KCA lijst voor huishoudens is daarom van geen betekenis voor KGA van bedrijven. Zie verder de uitleg over KCA en KGA in de toelichting van sectorplan 18.
214.	E.20 (toepassing in beton)	32	18	Nvt	<p>De voorgestelde wijzigingen dragen volgens inspreker niet bij aan de circulaire economie. Inspreker refereert hiertoe aan haar inspraak samengevat onder nr. 185 en 186. Inspreker geeft aan dat beton of immobilisaat waarin AVI-bodemas, na ontijzeren ontstane halffabrikaat t.b.v. een vormgegeven bouwstof, maar bijvoorbeeld ook beeldbuisglas of andere al dan niet minerale afvalstoffen zijn verwerkt, op dit moment ook om civieltechnische redenen niet in aanmerking komt voor de productie van hoogwaardiger eindproducten zoals zand en grind, gillers en cement. Dit is echter nog steeds beoogd in sectorplan 29 [red. steenachtig materiaal].</p> <p>De aanpassingen van E.20 gaan inspreker lang niet ver genoeg, gezien de minimumstandaard voor IBC-bouwstoffen wederom recycling is en voor 'halffabrikaat t.b.v. vormgegeven bouwstof' nog steeds een minimumstandaard ontbreekt. Inspreker doet een oproep om de ontwikkelingen rond de toepassing van (producten uit) AVI-bodemas in beton en niet al immobilisaat kritisch te volgen vanuit het gezamenlijk streven naar een circulaire economie.</p> <p>Inspreker sluit haar betoog met het dringende verzoek terughoudend te zijn met het gebruiken van beton als afvalputje voor afvalstoffen met zeer zorgwekkende stoffen.</p>	<p>Deze zienswijze betreft geen inspraak op een voorgestelde wijziging van de kern van beleid, maar geeft de mening van inspreker weer op staand beleid dat niet wordt gewijzigd. Inspraak op staand beleid valt buiten de reikwijdte van deze inspraakprocedure. Deze zienswijze is daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien.</p> <p>Terzijde wordt opgemerkt dat het signaal dat inspreker afgeeft, reeds is opgepakt. Op 11 december 2018 is een brief aan de Kamer gestuurd (kenmerk IENW/BSK-2018/272405). Op dit moment is het nog te vroeg om het LAP inhoudelijk te wijzigen. De tweede wijziging van LAP3 kan daar niet op wachten. Het in de brief genoemde onderzoek kan mogelijk wel van invloed zijn op toekomstige herzieningen van het LAP.</p>
215.	E.20 (toepassing in beton)	32	51	Nvt	Inspreker stelt dat alleen vrij toepasbare AVI-bodemassen in vormgegeven bouwstoffen (beton) zouden moeten worden toegepast. Dit omdat deze niet meer herkenbaar zijn in de afvalfase en daardoor de recycling verstoren voor de 2e leven betonsoorten. Met name de constructieve betonsector is zeer huiverig voor deze toepassing. Dit brengt daarom de totale betonkringloop in gevaar. Hoewel er ook betontechnologische problemen zijn in de tweede levensfase van dit beton, zou een voorwaarde moeten worden gesteld dat bij de toepassing van specifiek deze stroom, deze vrij toepasbaar moet zijn conform het Besluit bodemkwaliteit. Inspreker merkt op dat opgewerkte kwaliteiten AVI-bodemassen soms onder andere handelsnamen in de markt worden gebracht. Om duidelijkheid te verschaffen zouden ook deze stromen moeten worden inbegrepen in onderhavige voorschriften.	<p>Deze zienswijze betreft geen inspraak op een voorgestelde wijziging van de kern van beleid, maar geeft de mening van inspreker weer op staand beleid dat niet wordt gewijzigd. Inspraak op staand beleid valt buiten de reikwijdte van deze inspraakprocedure. Deze zienswijze is daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien.</p> <p>Zie verder de 'terzijde' opmerking die gegeven is bij het antwoord op zienswijze 214.</p>
216.	E.20-I (IBC-bouwstof)	32	69	Nvt	Met betrekking tot de 'Toelichting definitie IBC bouwstoffen' is de vraag hoe met deze materialen wordt omgegaan wanneer de IBC-categorie komt te vervallen. De passage lijkt vooral toe te zien op bodemas en de relatie met de Green Deal, maar er bestaan meerdere IBC-stromen zoals gieterijreststoffen, residuen uit compostering, slakken en andere minerale stromen die uit een werk komen. Vraag is daarom hoe vervolgens met deze stoffen in LAP3 zal worden omgegaan en verzocht wordt dit te verduidelijken.	<p>De voetnoot waarnaar inspreker verwijst licht toe dat de Ow niet meer toestaat om AVI-bodemassen te verwerken tot IBC-bouwstoffen. Voor sectorplan 20 is beleid uitgewerkt met betrekking tot de toepassing van AVI-bodemas en IBC maatregelen.</p> <p>Inspreker stelt een vraag over diverse andere afvalstromen en verwerking met IBC maatregelen. In feite stelt inspreker een vraag over of en hoe de Ow met IBC omgaat in relatie tot andere afvalstoffen die op dit moment met IBC-maatregelen worden toegepast. Deze zienswijze valt buiten de reikwijdte van deze inspraakprocedure en het LAP. Deze vraag is inhoudelijk reeds beantwoord door de Helpdesk Afvalbeheer.</p>
217.	E.20-II (IBC-bouwstof)	32	69	Nvt	Naar aanleiding van het aangekondigde onderzoek naar weer vrijkomende in het verleden onder IBC toegepaste AVI-bodemas, vraagt inspreker [1] hoe dit zich verhoudt tot de afspraken uit de Green Deal AEC-bodemassen en [2] wat dit betekent als tijdelijke bouwwerken zijn beoogd voor toepassing bij de eindafdekking. Inspreker wil graag nauw bij dit onderzoek worden betrokken.	<p>Inspreker stelt geen vraag over tekst die onderdeel uitmaakt van wijziging van het LAP. Inspreker vraagt ook niet om het beleid te wijzigen en reageert inspreker niet op een inhoudelijke wijziging van het LAP. Deze zienswijze valt buiten de reikwijdte van de inspraakprocedure en is daarom in deze nota niet van een inhoudelijke reactie voorzien.</p> <p>Terzijde wordt verwezen naar het antwoord op zienswijze 183.</p>
218.	E.52 (algemeen)	42	78	Nvt	De stelling dat op dit moment voor vrijwel alle banden recycling mogelijk is, is volgens inspreker onjuist. Inspreker komt met uitgebreide onderbouwing en Europese cijfers waaruit blijkt dat ongeveer 17% van de Nederlandse banden wordt ingezet als brandstof in met name cementfabrieken in België en Duitsland en, kwalijker, geëxporteerd wordt naar ontwikkelingslanden waar deze banden zonder enige vorm van bescherming of controle worden verbrand. Ook is de afzetmarkt voor de huidige gerecyclede banden in Nederland en Europa al jaren verzadigd. Inspreker onderschrijft dat er nog meer mogelijkheden van recycling moeten zijn (zoals pyrolyse), maar dat de urgentie hiervoor nog groter is dan in de tekst gesteld.	<p>Inspreker reageert met deze zienswijze niet op een voorgenomen wijziging van het LAP maar op de samenvatting in de inspraaknotitie. Daarom is deze zienswijze in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien.</p> <p>Terzijde wordt opgemerkt dat inspreker uiteindelijk de voorgenomen wijziging van de minimumstandaard voor banden onderschrijft.</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
219.	E.52 (rubbergranulaat)	Inleiding bij de wijziging	52	Nvt	<p>Inspreker reageert op de zin "Echter, door aanwezigheid van milieubelastende stoffen staan een aantal afzetroutes van rubbergranulaat uit banden ter discussie" uit de hoofdlijnen van de inspraakreactie. Deze passage is om meerdere redenen niet correct.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er is voor geen enkele toepassing aangetoond dat de aanwezige milieubelastende stoffen een risico voor de volksgezondheid of het milieu vormen. Wel dient bijvoorbeeld voor toepassing als infill in kunstgrasvelden de zorgplicht in acht te worden genomen voor de verspreiding van alle soorten "bodenvreemde" korrels in dit verband en inspreker zet zich daar ook voor in. - Een tweede punt is dat rubbergranulaat voor meerdere toepassingen, waaronder zeer zeker ook infill, een hoogwaardige, duurzame, secundaire grondstof is met uitstekende functionele eigenschappen [inspreker licht dit toe vooral wijzend op levensduur en CO2-winst]. De discussie over toepassingen hangt samen met het niet naleven van genoemde zorgplicht en zeer zeker niet met de eigenschappen van het product rubbergranulaat. 	<p>Inspreker reageert met deze zienswijze op de samenvatting in de inspraaknotitie. Met de bestreden zinsnede uit de inspraaknotitie wordt alleen gerefereerd aan de uitgebreide aandacht in zowel pers als politiek voor mogelijke verspreiden van verontreinigingen via infill naar de omgeving. Dit is slechts een constatering van een gegeven. De zinsnede bevat geen waardeoordeel over de toepassing van infill op zich en evenmin over de vraag of de discussie samenhangt met de kwaliteit van het materiaal danwel met het niet naleven van zorgplicht.</p> <p>De reactie van inspreker betreft geen inspraak op voorgestelde wijzigingen en leidt niet tot aanpassing hiervan.</p> <p>Zie verder ook zienswijze 220 en het antwoord daar op.</p>
220.	E.52-II (rubbergranulaat)	42	21	Nvt	<p>Inspreker pleit voor het stoppen met het toepassen van rubbergranulaat op kunstgrasvelden gezien de eco- en humane toxiciteit van chemicaliën, aanwezig in het rubbergranulaat. Deze afzetroute staat terecht onder druk, zo zegt inspreker.</p>	<p>Er is geen noodzaak deze toepassing per direct te stoppen. Volgens studies van RIVM en STOWA leidt het gebruik van rubbergranulaat op kunstgrasvelden namelijk niet tot risico's voor spelende kinderen en huisdieren. STOWA constateert ook dat er in vergelijking met sportvelden met natuurlijk gras bij een aantal onderzochte kunstgrasvelden gemiddeld weinig consequente verschillen zijn gevonden in de milieueffecten voor het aquatisch ecosysteem.</p> <p>Wel kunnen – met name wanneer de beheerder van de velden onvoldoende zorgt voor het voorkomen van verspreiding van infill naar de omgeving – de concentraties zink, kobalt en minerale olie de normen voor grond overschrijden. Deze bevindingen zijn wel reden geweest om via een wijziging van het LAP mogelijk te maken dat pyrolyse zich als alternatief voor de toepassing als infill op kunstgrasvelden kan ontwikkelen.</p>
221.	E.52-II (pyrolyse)	42	39	1	<p>Inspreker acht bij pyrolyse van banden een percentage van 40% recycling in de vorm van carbon black mogelijk. Tegelijkertijd zijn er echter praktische redenen, die aangeven dat 35% een meer zekere en realiseerbare voorstelling van zaken is. Inspreker noemt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. het feit dat de samenstelling van vrachtwagenbanden verschilt van die van t.o.v. personenwagen- en/of agrarische banden (waardoor verschillende percentages carbon black in het granulaat aanwezig zijn) in combinatie met het gegeven dat niet geheel zeker is welke mix inspreker gaat verwerken. 2. dat de grootte van het binnenkomende rubbergranulaat kan verschillen (o.a. afhankelijk van de granulaat-leveranciers en het type band) met als resultaat een verschillend percentage resterend staal in het granulaat. 3. dat bij het granuleringsproces water wordt gebruikt als koelmiddel, waarvan een deel mee komt met het granulaat. 4. dat in de praktijk nog rekening gehouden moet worden met lichte vervuiling, zoals restanten vezels, steentjes etc. <p>Inspreker toont ook een aantal scenario's en stelt voor om 'worst-case' percentage van 35% op te nemen in plaats van de genoemde 40%.</p>	<p>Het voorstel van inspreker wordt overgenomen. Het doet immers niet af aan het doel van de minimumstandaard, maar is primair bedoeld om discussies te voorkomen en het beleid uitvoerbaar en handhaafbaar te maken. De minimumstandaard is als volgt aangepast (waarbij ook aanpassingen naar aanleiding van zienswijze 222 onder B en zienswijze 231 zijn verwerkt):</p> <p>Ook toegestaan is pyrolyse van (granulaat van) banden gericht op de productie van carbon black waarbij</p> <ul style="list-style-type: none"> • op massabasis ten minste 3540% van de input <u>van de pyrolysestap (dus betrokken op het granulaat en grotendeels ontdaan van metaal, textiel, etc.)</u> wordt verwerkt tot carbon black dat wordt afgezet ten behoeve van recycling, en • (...) <p><u>* in het geval het pyrolyseproces banden of grote snippers als input hanteert waaruit metaal en textiel niet grotendeels zijn afgescheiden, wordt hiervoor gecorrigeerd zodat het te halen percentage uitsluitend wordt betrokken op de (delen van) banden exclusief textiel en metaal.</u></p>
222.	E.52-II (pyrolyse)	42	52	Nvt	<p>Het risico bestaat dat bij onvoldoende specificatie elke vorm van pyrolyse voldoet aan de minimumstandaard. Dit kan leiden tot onvoldoende hoogwaardige toepassingen.</p> <p>A. Het verdient aanbeveling om duidelijk te definiëren wat de standaard is voor de 40% recovered Carbon Black (rCB); nu staat er alleen dat het voor recycling geschikt moet zijn.</p> <p>B. Voor de 40% neemt inspreker aan dat hierbij verwezen wordt naar de massa van het rubbergranulaat dat als input dient voor de pyrolyse. Duidelijke specificatie met het aangeven of staal en textiel wel of niet is verwijderd of afzonderlijk meetelt na recycling leidt tot meer helderheid over het te behalen resultaat.</p> <p>C. De minimumstandaard kent wel een doelstelling voor de oliefractie, maar niet voor de gasfractie.</p>	<p>Ad. A Er staat niet alleen dat het voor recycling geschikt moet zijn, maar daarheen ook daadwerkelijk wordt afgezet. Er is op dit moment geen aanleiding om beleidsmatig te sturen op kwaliteitstandaarden en de wijze van recycling. Dit wordt aan marktpartijen overgelaten.</p> <p>Ad. B Bedoeld is dat dit percentage wordt betrokken op het granulaat dat de pyrolyse wordt ingevoerd. Dat zal mogelijk nog wat laatste restjes textiel, metaal, steentjes, etc. bevatten, maar die materialen moeten vooraf zo goed mogelijk zijn afgescheiden en die afgescheiden delen tellen niet mee bij het bepalen van het behaalde percentage. De minimumstandaard is op dit punt verduidelijkt; zie voor de aanpassing de tekst bij zienswijze 221.</p> <p>Ad. C Vooralsnog volstaat beleidsmatig de opgenomen eis voor de recycling van de carbon black en de beperkingen voor afzet van de oliefractie. Afzet van de lichte fractie wordt verder aan de markt overgelaten. Dit punt kan wel relevant worden wanneer de minimumstandaard – zoals in de vooruitblik aangekondigd – wordt aangescherpt in de richting van volledige (of zo volledig mogelijke) recycling.</p>
223.	E.52-II (pyrolyse-olie)	42	76	1	<p>Inspreker meent ook dat ruwe pyrolyse-olie in het algemeen niet voldoet aan de eisen voor direct gebruik in brandstoftoepassingen voor transport, en dat deze niet als zodanig zou moeten worden gebruikt. Er is echter een aanzienlijke variatie in de samenstelling van pyrolyse-oliën van verschillende producenten en technologieën. Veel bedrijven die banden verwerken hebben hun primaire focus op het verkrijgen van Recovered Carbon Black. De pyrolyse-olie wordt vaak als bijproduct gezien en veel pyrolyseprocessen en technologieën zijn niet gericht op de productie van deze pyrolyse-olie.</p> <p>Het verzoek is om misverstanden over de intentie van de beperking op het gebruik van pyrolyse-olie tijdens transport te voorkomen, en daarom te bevestigen dat de beperking op het</p>	<p>In paragraaf B.10.6 van het LAP wordt ingegaan op de beperkingen om uit afval geproduceerde brandstoffen in te zetten in voer- en vaartuigen. In deze paragraaf staat expliciet: <i>Deze beperking geldt ook niet voor uit afvalstoffen opgewerkte brandstoffen die voldoen aan de voorwaarden voor einde-afval en daarmee dus geen afvalstof meer zijn.</i></p> <p>Daarnaast geldt in zijn algemeenheid dat de minimumstandaarden uit het LAP alleen van toepassing zijn op situaties waarin sprake is van inzet/verwerken van afval.</p> <p>Er is strikt genomen geen reden om het LAP op basis van deze zienswijze aan te passen. Toch is, omwille van het verzoek van inspreker om de werking van deze beperking duidelijker aan te geven, de minimumstandaard als volgt aangepast:</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
					<p>gebruik van pyrolyse-olie als transportbrandstof niet van toepassing is op chemisch verschillende producten die het resultaat zijn van verdere verwerkings- en zuiveringsprocessen waarbij de pyrolyse-olie de procesgrondstof is, mits deze producten uiteraard voldoen aan alle geldende regelgeving en de einde-afvalcriteria.</p>	<p>Deze minimumstandaard betekent dat afzet van de pyrolyse-olie als, <u>dan wel het opwerken van de pyrolyse-olie tot, een (onderdeel van) brandstof</u> voor motoren van voer- en vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten inrichtingen waar emissiebeperking is gereguleerd in specifieke regelgeving en/of daarop gebaseerde vergunningen niet is toegestaan. <u>Dit alles voor zover sprake blijft van een afvalstof** (zie ook paragraaf B.10.2 van het beleidskader).</u> Hiertoe worden in vergunningen van verwerkers zo nodig sturingsvoorschriften opgenomen om afzet als, <u>dan wel opwerken tot, een brandstof</u> voor motoren van voer- en vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten inrichtingen te voorkomen.</p> <p><u>** Indien de afvalstatus is vervallen zijn er ook geen onaanvaardbare risico's meer voor mens en milieu. Dit vormt namelijk onderdeel van de beoordeling of de afvalstatus kan vervallen.</u></p> <p>Daarnaast wordt in de minimumstandaard van de volgende sectorplannen de volgende aanpassing doorgevoerd:</p> <p>sectorplan 3: Dit betekent dat <u>afzet als en</u> het verwerken van deze afvalstof tot <u>(onderdeel van) brandstof</u> voor motoren van voer- en vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten inrichtingen <u>voor deze afvalstof</u> niet is toegestaan.</p> <p>sectorplannen 55, 56, 58, 67 en 68: Dit betekent dat <u>afzet als en</u> het verwerken van [afvalstof] tot <u>(onderdeel van) brandstoffen</u> voor motoren van voer- en vaartuigen <u>voor [afvalstof]</u> niet is toegestaan. Hiertoe worden in vergunningen van verwerkers zo nodig sturingsvoorschriften opgenomen om afzet als, <u>dan wel opwerken tot, een (onderdeel van) brandstof (...)</u></p> <p>sectorplan 59: Dit betekent dat <u>afzet als en</u> het verwerken van olierestanten tot <u>(onderdeel van) brandstoffen</u> voor motoren van voer- en vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten inrichtingen niet is toegestaan.</p> <p>sectorplan 61: Dit betekent dat <u>afzet als en</u> verwerken van boor-, snij-, slijp- en walsolie tot <u>(onderdeel van) brandstoffen</u> voor motoren van voer- en vaartuigen <u>voor boor-, snij-, slijp- en walsolie</u> niet is toegestaan. Hiertoe worden in vergunningen van verwerkers van boor-, snij-, slijp- en walsolie zo nodig sturingsvoorschriften opgenomen om afzet als, <u>dan wel opwerken tot, een (onderdeel van) brandstof (...)</u></p>
224.	E.52-II (mechanische versus chemische recycling)	42	52	1	<p>Ten onrechte – in ieder geval voor banden – wordt chemische recycling geprofileerd als alternatief voor mechanische recycling. Beide vormen van recycling kunnen uitstekend naast elkaar bestaan en kunnen beide een belangrijke rol vervullen in de gewenste circulaire economie. De voordelen van mechanische recycling zijn het behoud van de functionele eigenschappen van rubber en de lange levensduur van toegepast rubbergranulaat.</p> <p>Chemische recycling omvat meer dan alleen pyrolyse. Ook devulkanisatie dient minimaal benoemd te worden. Inspreker wijst op diverse onderzoeken en ontwikkelingen op dit gebied en voegt ook een proefschrift over dit onderwerp toe aan de zienswijze. Inspreker kwalificeert devulkanisatie als monomeerrecycling omdat het in hoge mate gelijkwaardig is aan mechanische recycling doordat eigenschappen van het rubber behouden blijven. Anders dan devulkanisatie is pyrolyse van banden vanuit dit perspectief een vorm van feedstock chemische recycling en volgens de Ladder van Lansink is er bij pyrolyse veel eerder sprake van "downgrading" naar een laagwaardiger kwaliteits- en gebruiksniveau van grondstoffen zoals carbon black, olie en gas.</p> <p>Naast devulkanisatie en pyrolyse zou inspreker graag de toepassing van rubbergranulaat in asfalt als vervanger van bitumen genoemd zien als mogelijkheid voor een circulaire toepassing om Nederlands rubbergranulaat in te kunnen zetten.</p>	<p>Zoals aangegeven in het antwoord op zienswijze 220 is met de LAP-wijziging beoogd dat verwerking van rubbergranulaat via pyrolyse zich als alternatief voor de toepassing als infill op kunstgrasvelden kan ontwikkelen. Mechanische recycling staat niet zozeer ter discussie, maar wel de toepassing als infill op kunstgrasvelden (zie ook het antwoord op zienswijze 219). Inspreker wijst terecht op het feit dat naast pyrolyse ook andere vormen van verwerking bestaan waarbij de verspreiding naar de omgeving, zoals bij de toepassing als infill aan de orde kan zijn, niet speelt.</p> <p>De vooruitblik bij de minimumstandaard is naar aanleiding van deze zienswijze als volgt aangepast (waarbij ook rekening is gehouden met het antwoord op zienswijze 225):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Doel is om ook bij de pyrolyse van banden toe te groeien naar een situatie waarbij alle bij pyrolyse gevormde deelstromen worden afgezet voor recycling. De mogelijkheid die de minimumstandaard nu biedt om pyrolyse-olie af te zetten als brandstof is daarom tijdelijk. Bij inwerking treden van LAP4 toekomstige herzieningen van het LAP wordt dit opnieuw overwogen. • Bij voldoende verwerkingscapaciteit wordt voor deze afvalstroom op termijn ingezet op volledige recycling als enige verwerkingsroute. <u>Voorwaarde hierbij is dat de betreffende verwerkingsvormen niet leiden tot verspreiding van granulaat of verontreiniging in de omgeving van de toepassing.</u> • <u>In het kader van het convenant Meer en Beter Recycling wordt onderzocht of van de verschillende vormen van verwerking een specifieke vorm van recycling hoogwaardiger is dan andere. Hierbij wordt in ieder geval gekeken naar [1] reclaiming/devulkanisatie, [2] pyrolyse met recycling van carbon black + chemische recycling van de pyrolyseolie en [3] inzet in asfalt. De conclusies van dit onderzoek worden betrokken bij een toekomstige herziening van de minimumstandaard.</u>
225.	E.52-II (reclaiming en devulkanisatie)	42	74	Nvt	<p>De voorgestelde minimumstandaard sluit andere, deels reeds jaren courante en gevestigde technologieën uit en hij belemmert verdere ontwikkelingen om tot een doeltreffende en verantwoorde herverwerking van banden te komen.</p> <p>- "Reclaiming" van vrachtwagenbanden en meer specifiek vrachtwagenloopvlakken is "Stand der Techniek". Op dit moment is deze techniek hoofdzakelijk toepasbaar voor vrachtwagenbanden (voornamelijk gebaseerd op natuurrubber). Inspreker doet al jaren met succes onderzoek om door middel van "devulcanisatie" (een hoogwaardiger vorm van reclaiming, specifiek gericht op synthetische rubber) personenwagenbanden weer geschikt</p>	<p>Zie allereerst ten aanzien van de diverse vormen van verwerking en het feit dat met name de toepassing als infill ter discussie staat, het antwoord op zienswijze 224. Dit is in ieder geval aanleiding om de formulering van de vooruitblik bij de minimumstandaard aan te passen.</p> <p>Het betoog van inspreker dat reclaiming, of algemener devulcanisatie, hoogwaardiger zou zijn dan verwerking via pyrolyse is interessant. Voornemen is om dit nader te onderzoeken en eventueel te betrekken bij een toekomstige herziening van het LAP. Dit is verwerkt in de tekstaanpassing zoals opgenomen onder het antwoord op zienswijze 224.</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
					<p>te maken voor hergebruik in nieuwe banden. Deze technologie behoort op de "Ladder van Lansink" tot de hoogste categorie; de kringloop is hiermee volledig gesloten.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vermalen van oude banden en het granulaat/poeder verwerken in een scala aan toepassingen, wordt ook al vele jaren gebezigd. Dit omvat ook toepassingen die (anders dan "Infill") minder of geen negatief imago hebben gekregen en er lopen er ook ontwikkelingen om dit nog verder uit te breiden. Mede door de lange levensduur wordt een majeure besparing van de CO2-footprint van banden bereikt. Op de "Ladder van Lansink" is dit weliswaar een lagere categorie dan reclaiming, maar desalniettemin een waardevolle verwerkingsoptie voor afgedankte banden. - Door pyrolyse wordt de band ontleed in drie fracties? waarvan er één roet is. De kwaliteit van dit "roet" is een voortdurend punt van discussie en daarom kan het niet worden ingezet in nieuwe banden, of anders slechts in geringe mate. Bezien in het kader van de "Ladder van Lansink" valt pyrolyse onder de categorie van "downgrading". Van alle pogingen in de afgelopen 4 decennia om tot een industrieel bewezen proces te komen wereldwijd, is er niet één succesvol gebleken. <p>De nadruk op pyrolyse doet dus geen recht aan reclaiming, noch aan de verwerking van gemalen granulaat/poeder in een veelvoud aan toepassingen. Voorts zal het als een belemmering worden ervaren voor nodige ontwikkelingen op het gebied van recycling van afgedankte banden. Derhalve verzoekt inspreker met klem om de "reclaiming" of liever nog algemener "devulcanisatie" minstens een gelijkwaardige positie toe te kennen in LAP3.</p>	
226.	E.52-II (minimumstandaard banden)	42	69	Nvt	<p>Inspreker vraagt</p> <p>A. hoe voor het vaststellen van de eis van 40% van de input de massabalans hiervoor wordt opgesteld en specifiek of hierbij het staal in het rubber van de autobanden wordt meegeteld.</p> <p>B. of het voor het kwalificeren van recycling een voorwaarde is dat carbon black weer kan worden ingezet bij de productie van autobanden.</p>	<p><u>Ad. A</u> Zie het antwoord op zienswijzen 221 en 222.</p> <p><u>Ad. B</u> Nee, want de minimumstandaard spreekt van recycling in het algemeen zonder nadere specificatie. Alle vormen van recycling zijn dus in lijn met de minimumstandaard.</p>
227.	E.52-II (carbon black)	42	6, 69	Nvt	<p>Carbon black is opgenomen op de lijst van Potentiële Zeer Zorgwekkende Stoffen van RIVM. Inspreker acht het niet wenselijk (inspreker 6) of vraagt zich in ieder geval af of het wel wenselijk is (inspreker 69) om beleid te ontwikkelen met als doel producten te recyclen tot Zeer Zorgwekkende Stoffen. Zeer Zorgwekkende Stoffen dienen de Circulaire Economie juist te verlaten, zodat we schone stromen blijven recyclen.</p>	<p>Er is niet met zekerheid vastgesteld dat carbon black gevaarseigenschappen heeft. Carbon black staat nu gekwalificeerd als 'potentieel' en ZZS. De meeste producenten geven aan dat carbon black geen gevaarseigenschappen heeft, maar een aantal is van mening dat carbon black 'carcinogeen klasse 2' is (https://echa.europa.eu/nl/information-on-chemicals/cl-inventory-database/-/discli/details/13192). Hier loopt nog nader onderzoek naar.</p> <p>Het LAP kent (nog) geen beleid voor potentiële ZZS. Daar komt bij dat sommige potentiële ZZS noodzakelijk zijn voor het verkrijgen van bepaalde producteigenschappen, alternatieven zijn nog niet altijd voorhanden.</p> <p>Voor nu wordt kennis genomen van het feit dat carbon black op de lijst van potentiële ZZS staat. Ontwikkelingen rond deze stof worden gevolgd. Er is voor nu echter geen reden om het LAP naar aanleiding van deze zienswijze aan te passen.</p>
228.	E.52-II (carbon black)	42	76	1	<p>Carbon black is één van de belangrijkste componenten van het rubbercomponent van banden. Echter zitten er andere waardevolle componenten in banden die door het recycling proces van banden het materiaal 'Recovered Carbon Black (rCB)' vormen. Dit is dan ook de juiste benaming voor het teruggewonnen product. De term Recovered Carbon Black (rCB) is ook als zodanig officieel gedefinieerd in de internationale ASTM standaard en geldt als standaardterm binnen de industrie. Het verzoek is om de term 'Carbon Black' te vervangen door voor het correcte 'Recovered Carbon Black (rCB)'.</p>	<p>Allereerst toont een korte scan op internet aan dat ook producenten van recovered carbon black vaak de term 'carbon black' gebruiken zonder 'recovered'. Verder gaat het door het LAP heen vaak over teruggewonnen materialen zonder dat expliciet te vermelden met bijvoorbeeld 'recovered'. Ook zouden we er vanuit het gedachtengoed van een Circulaire Economie mogelijk naar moeten streven om juist geen verschil in benaming te gebruiken in 'virgin' en 'recovered' materialen. Er is dan ook geen reden om integraal te gaan spreken van recovered carbon black in plaats van carbon black. Wel wordt in paragraaf II van het sectorplan bij de eerste keer dat de term carbon black wordt gebruikt de volgende voetnoot toegevoegd:</p> <p>* In de industrie wordt in dit kader ook wel gesproken van recovered carbon black ofwel rCB.</p>
229.	E.52-II (besluit beheer autobanden)	1	52	Nvt	<p>Ten aanzien van voetnoot 1 in sectorplan 52 merkt inspreker op dat in haar beeld het begrip 'hergebruik als materiaal' in het Besluit beheer autobanden verwijst naar toepassingen die onder recycling vallen, zoals mechanische recycling, devulcanisatie en ook pyrolyse met terugwinning van staal en rCB. Het is van belang dat nieuwe initiatieven van recycling die op basis van een vergunning met toetsing aan LAP3 qua (minimum)standaard als recycling kwalificeren, ook bijdragen aan de geformuleerde doelstelling voor hergebruik als materiaal in het Besluit.</p>	<p>Deze zienswijze betreft geen inspraak op een voorgestelde wijziging van de kern van beleid, maar gaat over staand beleid dat niet wordt gewijzigd. Inspraak op staand beleid valt buiten de reikwijdte van deze inspraakprocedure. Deze zienswijze is daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien.</p> <p>Terzijde wordt opgemerkt dat met de betreffende voetnoot juist is bedoeld aan te geven dat voor het toetsen aan de doelen van het besluit de definities van het besluit bepalend zijn, ook wanneer deze afwijken van die in het LAP.</p>
230.	E.52-II (ontwikkelingen)	42	52	Nvt	<p>De vooruitblik bij de minimumstandaard verwijst voornamelijk naar pyrolyse. Inspreker verzoekt de ontwikkeling breder te zien en ook andere vormen van recycling zoals devulcanisatie of toepassing in asfalt te benoemen bij de ontwikkelingen. Deze toepassingen ziet inspreker als kansrijk in termen van circulair hergebruik en klimaatbijdrage.</p>	<p>Zie het antwoord op zienswijzen 224 en 225.</p>
231.	E.52-II (terminologie)	42	76	Nvt	<p>Het LAP gaat er vanuit dat (recovered) carbon black uit rubbergranulaat wordt teruggewonnen. Er zijn echter verscheidene pyrolyseprocessen voorhanden die respectievelijk hele banden, grote snippers (waarbij staaldraad en weefsel lagen nog geïntegreerd zijn), kleine snippers (waarbij grotendeels de staaldraad is verwijderd) of granulaat (met volledige verwijdering van staaldraad) als input gebruiken. Bij vele productieprocessen die in praktijk operationeel zijn</p>	<p>Zie als eerste de antwoorden op de zienswijzen 221 en 222. In het geval sprake is van een pyrolyse van banden zonder dat vooraf metaal en/of textiel zijn afgescheiden heeft het te halen percentage inderdaad betrekking op de band zonder metaal en textiel. Hiertoe wordt een voetnoot aan de minimumstandaard toegevoegd (zie voor de tekst het antwoord op zienswijze 221).</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
					(inspreker noemt voorbeelden) wordt het staaldraad uit de banden pas na de pyrolyse verwijderd. Het verzoek is om de term rubbergranulaat weg te laten, of waar nodig te vervangen door 'rubbercomponent van de band' om zo te zorgen voor een gelijk speelveld dat alle bedrijfsprocessen vertegenwoordigt.	
232.	E.82-I (terminologie)	55	13	Nvt	De term 'kwikhoudende afvalstoffen' wordt vervangen door 'kwikhoudende materialen en producten' om in lijn te zijn met terminologie/titels van andere sectorplannen. Deze wijziging leidt tot verwarring en moet niet worden doorgevoerd. Juist bij de aanwezigheid van kwik moet er geen discussie zijn over het afvaletiket.	<p>De term 'kwikhoudende afvalstoffen' wordt vervangen door 'kwikhoudende materialen en producten' om in lijn te zijn met terminologie/titels van andere sectorplannen. De titels van de meeste sectorplannen hebben geen expliciete verwijzing naar 'afval'. Dit is namelijk niet nodig vanwege de reikwijdte van het LAP als geheel: in het LAP worden de doelstellingen en uitgangspunten van het afvalstoffenbeleid beschreven, in beginsel niet die van het productenbeleid (niet-afvalstoffen). De voorgestelde titel 'Kwik en kwikhoudende materialen en producten' duidt dus evenals de titels van andere sectorplannen altijd op afvalstoffen en dus op kwikhoudende producten en materialen die afval zijn.</p> <p>Verwarring over de afvalstatus wordt vermeden, doordat de term 'kwik en kwikhoudende materialen en producten' in paragraaf I (Afbakening) van het sectorplan in de kolom 'Afvalstoffen' staat. Bovendien staat ook de term 'Metallisch kwik' in die kolom; bij die term is ook geen verwijzing opgenomen naar de afvalstatus, maar ook hier betreft het binnen het LAP 'afval'. Het voorgestelde, nieuwe begrip 'kwikhoudende materialen en producten' sluit zodoende ook aan bij de terminologie die gebruikt wordt in dit specifieke sectorplan.</p> <p>Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van de tekst die in de inspraak is gebracht.</p>
233.	E.84 (luiers en gft)	56	6	Nvt	Op dit moment worden in enkele gemeenten nog steeds luiers aan het GFT toegevoegd. Met de kennis van nu is hier sprake van een onaanvaardbaar risico. Is het ministerie bereid deze afdankroute voor luiers met onmiddellijke ingang te verbieden en dit expliciet duidelijk te maken in LAP3?	Op basis van het Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen moet een gemeente bioafval van huishoudens (gft-afval) gescheiden inzamelen. Hiervan mag alleen worden afgezien op basis van onevenredig hoge kosten of wanneer het technisch niet mogelijk is. Het LAP geeft een nadere invulling van deze gronden om af te zien van gescheiden inzameling. Met de inwerkingtreding van genoemd besluit is ook de mogelijkheid om <i>gft-afval samen met andere daarbij aangegeven bestanddelen van huishoudelijke afvalstoffen afzonderlijk van het overige huishoudelijk afval in te zamelen (Wm 10.26, lid 1, sub e)</i> vervallen. Hierdoor is het ook niet meer toegestaan om gft-afval en luiers gezamenlijk in te zamelen. Verdere verduidelijking of aanvulling van het LAP is daarmee overbodig.
234.	E.84-II (RIVM-methodiek)	56_1	22, 43	1	<p>De methodiek conform RIVM briefrapport 2019-0111 is dit moment helaas (nog) niet geschikt is om vast te stellen of een vorm van verwerking veilig is, want:</p> <p>I. De analyse van zogenaamde 'overige stoffen' is heel moeilijk zo niet onmogelijk, onder meer vanwege het ontbreken van onafhankelijke laboratoria die dit kunnen. Bovendien zijn de producten die ontstaan in de te gebruiken afbraaktest niet representatief voor de producten die ontstaan in het proces van inspreker. Tevens zijn geen toets criteria opgenomen;</p> <p>II. Ook voor de voorgeschreven 'afbraaktesten' – bedoeld om te demonstreren dat een afbraak van medicijnen optreedt – ontbreken goede analysemethoden die door onafhankelijke geaccrediteerde laboratoria kunnen worden uitgevoerd. Inspreker schrijft de ondervonden problemen bij afbraaktest 2 vervolgens uit, inclusief een bijlage met een beschrijving van de uitgevoerde analyses en daarbij gevonden resultaten en problemen;</p> <p>III. De afbraaktest zelf is onvoldoende uitgewerkt. Een aantal aspecten is niet vastgelegd zoals 'de mengverhouding luiers/urine', 'al of niet verkleinen', 'al of niet mengen tijdens de proef', 'verdisconteren van opwarmtijd en afkoeltijd', 'monsterbehandeling van de resulterende producten na de afbraaktest'. De uitvoering van de test kan – zeker op labschaal – eindeloos 'geoptimaliseerd' worden waardoor een goed resultaat bij de afbraaktest niet betekent dat het verwerkingsprocédé in de praktijk ook veilig is;</p> <p>IV. De afbraaktest zou 'universeel' moeten zijn, maar ze is maar zeer beperkt representatief voor de beoogde recyclingprocessen, in elk geval niet of nauwelijks voor dat van inspreker. Omdat in praktijk niet wordt gewerkt met een mengsel van kunstmatige urine en luiers, ontstaan in praktijk andere producten in andere verhoudingen. Ook hier geldt dus wederom dat de afbraaktest niet geschikt is om de veiligheid van een verwerkingsprocédé vast te stellen;</p> <p>V. De kosten van het uitvoeren van dit protocol en de opzet van de afbraaktest zijn hoog terwijl het weinig bruikbare informatie oplevert.</p> <p>Voor ca € 250.000 acht inspreker het mogelijk om een Nederlands instituut of Universiteit analyses en tests te laten ontwikkelen die de werkelijkheid van de luierverwerking wel nabootsen. Bijvoorbeeld door te testen bij verschillende temperaturen en behandelings tijden. Daarmee ontstaat een objectieve meetlat die voor alle belanghebbenden toegankelijk is. Tot het zover is kan een Zweeds onderzoek van Ola Svahn et al (2015) gebruikt worden om te beoordelen wat de bijdrage is van de temperatuur behandeling aan de veiligheid van ieders procedé.</p> <p>Inspreker verzoekt de RIVM-methodiek voorlopig niet op te nemen in het LAP en doet een alternatief tekstvoorstel.</p>	<p>Als eerste een korte reactie op de individuele punten die in de zienswijze naar voren zijn gebracht.</p> <p>I. Voor overige stoffen is testen inderdaad nog niet goed mogelijk. Dat daar (nog) geen eisen aan gesteld worden is daarom begrijpelijk. Daarentegen is het wel relevant voor de emissies naar het milieu (bijvoorbeeld SAP in afvalwater). Het is ook van belang dat een exploitant zich hiervan bewust is en dat blijft daarom in het LAP uitgangspunt (zie onder).</p> <p>II. De genoemde stoffen zijn in water in ieder geval te analyseren. Er kan bij een specifieke verwerker wel een probleem zijn voor de specifieke matrix waarin gemeten wordt, bijvoorbeeld slib of kunststof. De recovery moet immers voldoende hoog zijn om een bruikbare analyse te kunnen garanderen. Hier wordt in het LAP rekening mee gehouden (zie onder).</p> <p>III. De bedoeling is dat de test op lab- of pilotschaal representatief is voor de full-scale omstandigheden. Genoemde processen zijn relevant, maar dat geldt ook voor full scale. Het is de verantwoordelijkheid van de exploitant om de juiste condities te kiezen en dit in zijn rapportage bij de vergunningaanvraag te motiveren.</p> <p>IV. Bij het uitwerken van een test is standaardisatie van een aantal zaken nodig. In de beschrijving in het RIVM-rapport [#link protocol] is dit vastgelegd. Verder moet het aansluiten bij het voorgenomen verwerkingsproces.</p> <p>V. De kosten van het uitvoeren van een afbraak test zijn hoger dan alleen het uitvoeren van analyses van geproduceerd materiaal. Echter, door al in de lab of pilotfase naar het verwijderen te kijken is het mogelijk het full-scale proces nog aan te passen. Daarnaast is het grote voordeel van een afbraaktest met gespiket materiaal dat bekend is in welke mate afbraak optreedt. Het levert dus zeer goed bruikbare informatie op voor verschillende situaties en is naar verwachting dus uiteindelijk efficiënt (procesbeheersing 'aan de voorkant' van het proces).</p> <p>Daarnaast merkt inspreker wel terecht op dat de uitvoering van een aantal analyses uit het RIVM-rapport in praktijk nog lastig is. Dit is niet eens zozeer omdat de tests niet mogelijk zijn, maar wel omdat standaardisatie soms ontbreekt of dat de recovery niet wordt gehaald. Hierdoor is niet altijd zeker te stellen of de test een volledig antwoord geeft. De afbraaktest is echter wel een elegante en robuuste manier om van het proces als geheel direct aan te tonen dat het veilig is. Het geeft immers een duidelijk beeld van de afbraak van de hele lijst van indicatorstoffen en niet alleen van een paar stoffen uit deze lijst die toevallig in een partij luiers aanwezig zijn. Daar komt bij dat de lijst met indicatorstoffen ook expliciet op de afbraaktest is afgestemd en dat het meten van de hele lijst met indicatorstoffen in de waterfase in ieder geval uitvoerbaar is. Bij uitsluitend meten aan het product kun je te maken hebben met een toevallig schonere batch, dan weet je niet of het afbraak was of dat het aan het begin er al niet in zat. Meten in producten vergt dus meer metingen (omdat de batches sterk kunnen verschillen) om deze onzekerheid t.a.v. procesbeheersing te verkleinen. Insteek is daarom om het uitvoeren van een afbraaktest te behouden, maar dan wel voor dat deel</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP													
						<p>wat in ieder geval uitvoerbaar is.</p> <p>Om deze redenen worden een aantal tijdelijke wijzigingen aan het stappenplan aangebracht om het voor de praktijk uitvoerbaar te houden. Er wordt vastgehouden aan alle medicijnen en aan de door RIVM afgeleide grenswaarden, maar wel wordt hierbij rekening gehouden met nieuwe inzichten zoals recent gepubliceerd [#link rapport 2020-0088]. Ook aan de door RIVM ontwikkelde testmethodiek voor pathogenen wordt vastgehouden. Ook wordt rekening gehouden met het feit dat met name afbraaktest 2 uit het RIVM-stappenplan bij de uitvoering problemen geeft maar afbraaktest 1 niet. Tot slot is van belang dat inzichten rond analyses, relevante medicijnen en/of normen regelmatig worden herzien. Bij een volgende herziening van het LAP wordt dus ook de nu opgenomen werkwijze mogelijk herzien.</p> <p>Het LAP wordt naar aanleiding van deze zienswijze als volgt aangepast ten opzichte van de tekst uit de inspraaknotitie:</p> <p>a. De minimumstandaard onder e wordt als volgt gewijzigd: (...) Dit dient in de aanvraag voor een vergunning aannemelijk te worden gemaakt, gebruikmakend van de beschreven werkwijze in het <u>Interim Protocol veilige verwerking luiers en incontinentiemateriaal</u> rapport "beoordeling hergebruik van luier- en incontinentiemateriaal" van het RIVM. Ook verbindt het bevoegd gezag (...).</p> <p>b. Meteen onder het kader van paragraaf II wordt de volgende tekst ingevoegd (voor de leesbaarheid niet helemaal onderstreept):</p> <p><u>Interim Protocol veilige verwerking luiers en incontinentiemateriaal</u> Dit protocol bestaat uit 5 stappen die allemaal moeten worden doorlopen tenzij bij 1 van de stappen tussentijds de conclusie volgt dat het proces niet voldoende veilig is en daarom niet voor een vergunning in aanmerking komt. Deze benadering heeft dezelfde insteek als het RIVM-stappenplan met dezelfde randvoorwaarden, bijvoorbeeld wat betreft de herkomst van het materiaal (NL), de indicatorstoffen en de extractie-efficiëntie.</p> <p><u>Stap 1</u> Voer degradatietest 1 uit zoals beschreven in stap 2 en bijlage 5 van het RIVM-stapenplan [#link]. Doe dit voor alle in tabel 1 genoemde indicatorstoffen (alle stoffen moeten in voldoende mate gespiket worden, zodat ze na afbraak nog boven de detectielimiet te meten zijn). Indien de afbraak van alle medicijnen minimaal 99,9% is, is het proces voor wat betreft afbraak van medicijnen voldoende veilig en kan worden doorgegaan naar stap 3 van dit interim protocol.</p> <p>tabel 1</p> <table border="1" data-bbox="1902 1255 2133 1591"> <tbody> <tr><td>Metformine</td></tr> <tr><td>Metoprolol</td></tr> <tr><td>Hydrochloorthiazide</td></tr> <tr><td>Diclofenac</td></tr> <tr><td>Naproxen</td></tr> <tr><td>5-fluoro-uracil</td></tr> <tr><td>Sulfametoxazol</td></tr> <tr><td>Oestron</td></tr> <tr><td>Amoxicilline</td></tr> <tr><td>Clarithromycine</td></tr> <tr><td>Trimetroprim</td></tr> <tr><td>Estriol</td></tr> <tr><td>Allopurinol</td></tr> </tbody> </table> <p><u>Stap 2</u></p> <p>2a. Bepaal voor alle medicijnen uit tabel 1 waarvoor in stap 1 geen afbraak van minimaal 99,9% werd aangetoond met het in stap 1 gevonden afbraakpercentage en de verwachte concentraties in de ingaande stromen, de concentratie in alle vaste producten (kunststof, cellulose, compost, etc.) uitgaande van de aanname dat al het niet afgebroken medicijn in het betreffende product komt (zie stap 4 (paragraaf 3.5.1) en bijlage 4 van het RIVM-stappenplan [#link protocol]).</p> <p>2b. Bepaal voor alle medicijnen uit tabel 2 waarvoor in stap 1 geen afbraak van minimaal 99,9% werd aangetoond met het in stap 1 gevonden afbraakpercentage en de verwachte concentraties in de ingaande stromen, de concentratie in de waterfase uitgaande van de aanname dat al het niet afgebroken medicijn in de waterfase komt (zie stap 4 en 5 (paragraaf 3.5.1) en bijlage 4 van het RIVM-stappenplan [#link protocol]).</p>	Metformine	Metoprolol	Hydrochloorthiazide	Diclofenac	Naproxen	5-fluoro-uracil	Sulfametoxazol	Oestron	Amoxicilline	Clarithromycine	Trimetroprim	Estriol	Allopurinol
Metformine																			
Metoprolol																			
Hydrochloorthiazide																			
Diclofenac																			
Naproxen																			
5-fluoro-uracil																			
Sulfametoxazol																			
Oestron																			
Amoxicilline																			
Clarithromycine																			
Trimetroprim																			
Estriol																			
Allopurinol																			

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP																												
						<p>Wanneer cumulatief</p> <ul style="list-style-type: none"> - in stap 2a voor alle vaste producten de gevonden waarde lager is dan 100 µg/kg (20 ug/kg voor hormonen), en - in stap 2b de gevonden waarden lager zijn dan de grenswaarden in tabel 2, en - in het geval er specifieke wettelijke eisen zijn voor de eindproducten (bijvoorbeeld vanuit de Warenwet of de Meststoffenwet)*, dan wordt hieraan voldaan, dan is het proces voor wat betreft afbraak van medicijnen voldoende veilig en kan worden doorgedaan naar stap 3 van dit interim protocol. <p>Indien aan één van deze voorwaarden niet is voldaan, is het proces niet aangetoond veilig en kan niet worden vergund.</p> <p>(*) N.B.: los van de veiligheid ten aanzien van medicijnen en pathogenen is het vanuit doelmatig afvalbeheer ook zinvol om in dit stadium te bezien of ook aan andere specifieke producteisen worden voldaan en of het proces inderdaad leidt tot afzetbare producten.</p> <p>tabel 2 (zie #link protocol en #link rapport 2020-0088)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Indicatorstof</th> <th>Indicatieve PNEC (µg/l)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Metformine</td> <td>780</td> </tr> <tr> <td>Metoprolol</td> <td>8,6</td> </tr> <tr> <td>Hydrochloorthiazide</td> <td>6,3</td> </tr> <tr> <td>Diclofenac</td> <td>0,05</td> </tr> <tr> <td>Naproxen</td> <td>1,7</td> </tr> <tr> <td>5-fluoro-uracil</td> <td>0,055</td> </tr> <tr> <td>Sulfametoxazol</td> <td>0,118</td> </tr> <tr> <td>Oestron</td> <td>MTR water 322 ng/l</td> </tr> <tr> <td>Amoxicilline</td> <td>0,078</td> </tr> <tr> <td>Clarithromycine</td> <td>0,12</td> </tr> <tr> <td>Trimetroprim</td> <td>16</td> </tr> <tr> <td>Estriol</td> <td>0,00075</td> </tr> <tr> <td>Allopurinol</td> <td>0,45</td> </tr> </tbody> </table> <p>Stap 3 (inactivatie van pathogenen) Toon aan dat aanwezige pathogenen voldoende worden geïnactiveerd (zie stap 1-P, 2-P, 3-P en bijlage 3 van het RIVM-stappenplan [#link protocol]). Indien deze inactivatie niet kan aangetoond, is het proces niet voldoende veilig en kan de vergunning niet worden verleend. Is activiteit wel aangetoond dan kan worden doorgedaan naar stap 4.</p> <p>Stap 4 (rapportage) Stel een rapportage op van de bevindingen uit stap 1 t/m 3. Geef aan op welke wijze de afbraaktest is uitgevoerd en waarom de gehanteerde omstandigheden overeenkomen met condities op full scale. Geef hierin tevens een heldere beschrijving van het proces, in- en uitgaande stromen en toepassingen van gerecyclede materialen. Voeg dit rapport als bijlage bij de aanvraag om een omgevingsvergunning. In deze rapportage wordt tevens met onderbouwing ingegaan op het gedrag van de SAP's tijdens het verwerkingsproces en de kans dat deze via lozing van afvalwater of anderszins verspreiden in het milieu.</p> <p>Stap 5 (monitoring tijdens de operationele fase) Stel een monitoringsplan op dat borging kan geven dat de concentratie van de genoemde medicijnen in de operationele fase de weergegeven grenswaarden niet overschrijdt (in de vaste fase en in de waterfase). Dit plan moet ingaan op de wijze en frequentie van monsterneming en analyse en op corrigerende maatregelen. Daarbij is het aanbevolen periodiek een bredere screening te doen dan de indicatorstoffen. Voor stoffen die beneden detectiegrenzen kunnen voorkomen (hormonen) kunnen effectmetingen worden gedaan (bijvoorbeeld ER-Calux). Tevens beschrijft het monitoringsplan op welke wijze tijdens de operationele fase zal worden aangetoond dat de gewenste condities voor de afbraak van pathogenen optreedt. Resultaten van de monitoring worden vastgelegd en gedeeld met de vergunningverlener.</p> <p>c. Aan de vooruitblik bij deze minimumstandaard wordt – in aanvulling op de wijzigingen die staan opgenomen in het antwoord van zienswijze 238 – de volgende passage toegevoegd: <u>Het in de minimumstandaard opgenomen interim protocol maakt gebruik van de methodiek uit het rapport "beoordeling hergebruik van luier- en incontinentiemateriaal" van het RIVM. Op dit moment worden nog niet alle analyses uit methodiek door laboratoria aangeboden. Daar wordt echter - in ieder geval ook in Vlaanderen - wel aan gewerkt. Dit en het feit dat zowel het gebruik van medicijnen als het bepalen van normen en risico's ervan voortdurend in beweging is, betekent dat het interim protocol bij een volgende herziening van het LAP mogelijk wordt aangepast.</u></p>	Indicatorstof	Indicatieve PNEC (µg/l)	Metformine	780	Metoprolol	8,6	Hydrochloorthiazide	6,3	Diclofenac	0,05	Naproxen	1,7	5-fluoro-uracil	0,055	Sulfametoxazol	0,118	Oestron	MTR water 322 ng/l	Amoxicilline	0,078	Clarithromycine	0,12	Trimetroprim	16	Estriol	0,00075	Allopurinol	0,45
Indicatorstof	Indicatieve PNEC (µg/l)																																	
Metformine	780																																	
Metoprolol	8,6																																	
Hydrochloorthiazide	6,3																																	
Diclofenac	0,05																																	
Naproxen	1,7																																	
5-fluoro-uracil	0,055																																	
Sulfametoxazol	0,118																																	
Oestron	MTR water 322 ng/l																																	
Amoxicilline	0,078																																	
Clarithromycine	0,12																																	
Trimetroprim	16																																	
Estriol	0,00075																																	
Allopurinol	0,45																																	

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
235.	E.84-II (RIVM-methode)	56_1	81, 51	Nvt	Het RIVM protocol zou niet alleen van toepassing moeten zijn bij recycling maar ook bij alle andere vormen van verwerking incl. verbranding. Het is immers nog niet aangetoond dat bij verbranding de medicijnen afgebroken worden en niet verder in het milieu verspreid worden.	Uit navraag bij RIVM is gebleken dat er vanuit kan worden gegaan dat veel zorgstoffen en medicijnresten vernietigd worden bij een goede verbranding. Er zijn verhalen van de aanwezigheid van onverbrande luiers in bodemassen van AVI's bekend. Bij een AVI die wordt bedreven conform de geldende BBT-eisen zou dit echter niet kunnen voorkomen. Het is dus een kwestie van controle op een goede exploitatie van de AVI (toezicht en handhaving) en geen reden om het beleid in het LAP op dit punt aan te passen.
236.	E.84-II (voortuitblik)	56	41	1	Insprekers is tegen de recycling van cellulose uit luiers en incontinentiemateriaal in de reguliere papierrecycling als de recyclingtechniek niet kan borgen dat alle mogelijk aanwezige geneesmiddelen en ziekteverwekkers worden geëlimineerd. Het RIVM rapport over testen laat teveel onzekerheid bestaan over de contaminatie van de reguliere papierrecycling bij de inzet van cellulose uit luiers en incontinentiemateriaal. In papier en karton mogen grondstoffen die potentieel pathogenen of medicijnen bevatten NIET worden ingezet. Migratie van dergelijke componenten naar voedsel in het uit de grondstoffen vervaardigde verpakkingen brengt grote risico's met zich mee. Omdat de papierrecycling een gesloten kringloop is, zullen ook papierproducten die niet als verpakking worden gebruikt, uiteindelijk terug kunnen komen als verpakking. In het onderliggende rapport wordt melding gemaakt van een voorbehoud dat contact met voeding niet is toegestaan. Dit voorbehoud is te zwak, dit dient een verbod te zijn op de inzet in papier en kartonrecycling, omdat de recyclingtechniek niet kan borgen dat alle mogelijk aanwezige geneesmiddelen en ziekteverwekkers worden geëlimineerd. Dit moet ook zo worden opgenomen in het LAP.	<p>Om de risico's van bijvoorbeeld medicijnen en pathogenen bij de recycling van luiers te beperken, is een kader ontwikkeld dat toeziet op voldoende veiligheid daarbij. Daarmee worden in principe alle toepassingen mogelijk gemaakt. Wel is het toepassen in verpakkingen van voedingsmiddelen extra kritisch. Om die reden heeft het RIVM, bij wijze van worst-case, juist die toepassing in voedselcontactmaterialen als basis gebruikt bij de afleiding van het protocol. Hieruit volgt de conclusie dat ook die toepassing in principe veilig is wanneer een verwerking voldoet aan het protocol. Aanvullend kan echter gemeld worden dat de beoogde toepassing voor gerecyclede cellulose uit luiers voorlopig is gelegen buiten de papier- en kartonindustrie (denk vb. aan productie van kattenbakvulling).</p> <p>Toch geeft ook het RIVM meermaals aan dat het "niet de bedoeling is het materiaal daadwerkelijk voor die toepassing in te zetten [<i>red: het gaat hier om toepassing als voedselcontact-materiaal</i>]" resp. "dat er een voorbehoud blijft gelden dat contact met voeding niet is toegestaan".</p> <p>Kortom, de waarden in het protocol zijn afgeleid van inzet als voedselcontactmateriaal. Deze toepassing is daarmee in principe veilig maar wordt desondanks toch door het RIVM ontraden. Om die reden wordt de minimumstandaard toch als volgt aangevuld: <u>Dit betekent in ieder geval dat voor de vrijkomende kunststof en cellulose toepassingen waarbij direct contact met voedsel kan optreden (voedselverpakkingen, bestek, etc.) niet zijn toegestaan. Hiertoe worden sturingsvoorschriften aan de vergunning verbonden.</u></p>
237.	E.84-II (voortuitblik)	56_2	26	Nvt	Inspreker verzoekt om de voortuitblik op een minimumstandaard zodanig aan te passen dat deze beter rekening houdt met de samenstelling van het materiaal wat op de markt wordt gebracht en die bovendien ook een perspectief biedt aan bestaande initiatieven en bestaande contracten. In de voortuitblik wordt namelijk ingezet op tenminste het recyclen van de fracties kunststof en cellulose. Naar mening van inspreker doet deze voortuitblik geen recht aan de koplopers in de markt en is het mogelijk ook prematuur aangezien het aandeel cellulose in luiers en incontinentiemateriaal af lijkt te nemen. Hierdoor is het de vraag of de cellulosecomponent in de toekomst nog kosteneffectief teruggewonnen zal kunnen worden. De voortuitblik op een aldus geformuleerde minimumstandaard kan daardoor belemmerend werken op de ontwikkeling van de techniek. Maar bovenal doet de voortuitblik op een dergelijke minimumstandaard geen recht aan de koplopersinitiatieven in Nederland, die er mede voor hebben gezorgd dat de recycling van deze afvalstroom een impuls heeft gekregen. Deze initiatieven kunnen mogelijk niet of niet direct voldoen aan een dergelijke minimumstandaard. Inspreker vindt het belangrijk dat initiatieven die in de afgelopen jaren risico's hebben genomen en die hun nek hebben uitgestoken om de recycling van deze afvalstroom tot ontwikkeling te brengen, een perspectief hebben en houden. Dat geldt ook voor gemeenten en instellingen die inmiddels leveringscontracten hebben gesloten met deze verwerkers.	<p>Allereerst wordt de expliciete eis om cellulose terug te winnen als grondstof naar aanleiding van andere inspraak op het LAP genuanceerd (zie het antwoord op inspraakreactie 238).</p> <p>Ten tweede is bij het formuleren van de voortuitblik al gekeken naar de technieken zoals die door de - door inspreker genoemde - koplopers in de markt (gaan) worden gezet. Met genoemde de aanpassing van de voortuitblik (zie het antwoord op inspraakreactie 238) wordt dit zelfs nog meer expliciet gemaakt.</p> <p>Ten derde komt binnen de systematiek van het LAP een alternatieve verwerking die milieuhygiënisch vergelijkbaar scoort met de minimumstandaard ook voor een vergunning in aanmerking. Hoewel strikt genomen overbodig wordt dat in deze voortuitblik zelfs nog expliciet genoemd. Hiermee blokkeert het LAP dus geen nieuwe innovatieve vormen van verwerking, maar zet wel een kader neer waar nieuwe vormen qua milieuscore in ieder geval aan moeten voldoen.</p> <p>Deze reactie geeft geen aanleiding om het LAP aan te passen.</p>
238.	E.84-II (voortuitblik)	56	43	1	Inspreker kan zich vinden in de (vernieuwde) voortuitblik voor luiers en incontinentiemateriaal van deze minimumstandaard die in de tweede wijziging wordt voorgesteld. Inspreker wijst daarbij ook op herhaalde correspondentie met het ministerie over haar wijze van recyclen van luiers die samen met inspreker 22 ontwikkeld is, daarvoor uitgevoerde mLCA's door zowel CE-Delft als - meer recent - door SGS-Intron waaruit blijkt dat haar methode zich (opnieuw) heeft bewezen, hetgeen leidt tot de kwalificatie 'recycling'. De methode kan worden uitgerold in Nederland. Dit biedt het perspectief, tezamen met mogelijk andere verwerkingsmethoden, tot ophogen van de minimumstandaard naar 'recycling'.	<p>Allereerst betekent een minimumstandaard 'recycling' in de systematiek van het LAP 100% recycling. Zowel voor het proces van inspreker als voor andere uitvoeringsvormen waarvoor in Nederland concrete initiatieven zijn, geldt dat deze niet leiden tot 100% recycling. Hier is met inspreker buiten het LAP om al over gecorrespondeerd naar aanleiding van de brief van inspreker. Hoewel de voortuitblik nog niet de exacte formulering van de minimumstandaard zal zijn, vraagt dit toch om een nadere nuancering.</p> <p>Ten tweede betekent ophogen van een minimumstandaard dat technieken die minder hoogwaardig zijn, niet meer voor een vergunning in aanmerking komen. Om die reden wordt hierbij onder meer ook getoetst of er voldoende verwerkingscapaciteit is om de hele afvalstroom ten minste op het niveau van de minimumstandaard te verwerken. Op dit moment is de verwerking van gescheiden ingezamelde luiers en ander incontinentiemateriaal nog in ontwikkeling. De benodigde capaciteit om er zeker van te zijn dat verbranden niet langer nodig is, is er op dit moment nog niet. Het is daarom te vroeg om nu al invulling te geven aan de voortuitblik en de minimumstandaard op te hogen.</p> <p>Ten derde kan uit genoemde LCA's niet worden afgeleid dat de daar in geadresseerde vormen van verwerking wel of niet een kwalificatie als 'recycling' moeten krijgen. Uitsluitend de vergelijking is gemaakt hoe zij scoren ten opzichte van elkaar en ten opzichte van verbranden. Wel blijkt uit de LCA van SGS-intron (rapport te vinden op de LAP-site) dat de techniek van insprekers 43 en 22 weliswaar geen cellulose terugwint voor recycling, maar dat zij qua milieuprestatie niet significant afwijkt van de techniek die wel aan de formulering van de voortuitblik voldoet. Hoewel de formulering van de voortuitblik het vergunnen van technieken waarbij met de methodiek van bijlage F.9 van het LAP is aangetoond dat die op zijn minst gelijkwaardig scoren toestaat, is het toch wenselijk om de voortuitblik op dit punt meer expliciet te maken.</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
						Op basis van deze reactie, maar ook op basis van reacties 239 en 265 wordt de vooruitblik als volgt aangepast: Zodra voldoende recyclingcapaciteit beschikbaar is, wordt de minimumstandaard voor luiers en <u>ander</u> incontinentiemateriaal bovendien gewijzigd in recycling. Inzet hiervan zal zijn dat, — naast verwerking tot veilig toe te passen materialen, — ten minste - 90% (m/m) van de fracties kunststof (vooralnog niet de SAP's) en cellulose gerecycled worden en <u>dit via recycling</u> weer als grondstof beschikbaar komt, en - 90% (m/m) van de cellulose via recycling als grondstof beschikbaar komt danwel dat het proces via een vergistingsstap leidt tot de productie van biogas in combinatie met een als compost/bodemverbeteraar afzetbaar residu. Technieken waarbij met de methodiek van bijlage F.9 van het LAP is aangetoond dat die op zijn minst gelijkwaardig scoren komen ook voor vergunningverlening in aanmerking.
239.	E.84-II (vooruitblik)	56	6	Nvt	Inspreker citeert [een deel van] de vooruitblik op de minimumstandaard voor luiers en incontinentiemateriaal <i>'inzet is recycling van tenminste de fracties kunststof (...) en cellulose'</i> en stelt vervolgens de volgende vraag: Wat gebeurt er als een luierrecyclinginstallatie met heel veel energieverbruik uiteindelijk 10% van de kunststof en cellulose heeft teruggewonnen? Heeft deze recyclingroute dan nog steeds de voorkeur boven verwerking in een afvalenergiecentrale, zelfs als een LCA zou uitwijzen dat de afvalenergiecentrale beter scoort?	Dit is een terechte opmerking. Hoewel de vooruitblik nog niet de exacte formulering van de minimumstandaard zal zijn, vraagt dit toch om een nadere specificering. Uit een LCA die is uitgevoerd parallel aan de inspraakperiode op het LAP (rapport te vinden op de LAP-site) is gebleken dat beide uitvoeringsvormen waarvoor in Nederland concrete initiatieven zijn, substantieel beter scoren dan verbranden en dat in beide gevallen de recycling van kunststof een belangrijk onderdeel uit maakt van deze betere score. In beide processen wordt meer dan 90% van de kunststof voor recycling in handen gekregen. De vooruitblik wordt hierop aangepast. Dit is verwerkt in het antwoord op inspraakreactie 238.
240.	E.84-II (matrassen en UPV)	57	34	Nvt	Inspreker vraagt te vernemen of de Regeling voor UPV voor matrassen gelijktijdig ingaat met de voorgenomen LAP-wijziging m.b.t. het schrappen van de redelijkheidsgrens voor recycling van 205,-. Inspreker verneemt ook graag wat de UPV precies in gaat houden.	Inspreker reageert met deze zienswijze niet op een voorgenomen wijziging van het LAP, maar stelt een (proces)vraag. Deze zienswijze is daarom in deze nota niet van een inhoudelijke reactie voorzien. Terzijde wordt opgemerkt dat een UPV voor matrassen niet gelijktijdig in werking zal treden met de voorgenomen LAP-wijziging. De voorgenomen UPV voor matrassen wordt voornamelijk beoogd om door de sector zelf uitgevoerd te worden. De sector is namelijk voornemens uitvoering te geven aan de UPV met behulp van een AVV. Een besluit op de AVV wordt onafhankelijk van de voorgenomen LAP-wijziging getoetst en genomen. Een ontwerpbesluit op een AVV voor matrassen en de start van de terinzagelegging worden aangekondigd in de Staatscourant. Op het ontwerpbesluit kunnen zienswijzen worden ingebracht. Zie verder ook het antwoord op zienswijze 241.
241.	E.84-II (matrassen, UPV en recycling)	57	26	Nvt	Inspreker verzoekt om de minimumstandaard zodanig aan te passen dat het moment van loslaten van de grens van 205,-/ton aan verwerkingskosten, waarboven matrassen mogen worden verbrand, afhankelijk wordt gemaakt van het tijdstip waarop een UPV hiervoor in werking treedt. Inspreker motiveert dit verzoek als volgt: - In de wijziging wordt deze mogelijkheid geschrapt omdat er gewerkt wordt aan een UPV voor matrassen en, omdat er voldoende verwerkingscapaciteit [red. voor recycling] beschikbaar is. De UPV voor matrassen is echter nog niet rond en het is ook nog niet duidelijk wanneer producenten de kosten van inzameling en verwerking zullen financieren. Het schrappen van de mogelijkheid om te verbranden is in dat licht dan ook voorbarig. - Daarnaast vraagt inspreker zich af of er inderdaad voldoende recyclingcapaciteit beschikbaar is voor de vrijkomende hoeveelheid matrassen. Bij een vrijkomende hoeveelheid matrassen van ca. 1,6 miljoen stuks per jaar en een capaciteit van 1,4 miljoen stuks is er mogelijk nog steeds een tekort. - Tot slot is de Nederlandse markt voor de recycling van matrassen zelf niet evenwichtig en ontbreekt er concurrentie. Eén partij vertegenwoordigt ca. 80% van de hele markt en beschikt daardoor over een zeer machtige marktpositie.	Het moment van inwerkingtreden van een UPV voor matrassen is voornamelijk niet bekend. Het zou gezien de huidige ontwikkelingen in de markt ook niet nodig moeten zijn om te wachten op het moment dat uitvoering wordt gegeven aan de UPV middels een AVV (zie antwoord zienswijze 249), omdat de ambitie door de staatssecretaris en de markt zelf is uitgesproken om meer matrassen te recyclen. - Het sectorplan in het LAP en de voorgenomen UPV voor matrassen zijn beide instrumenten die worden ingezet om tot een hoger percentage van recycling van matrassen te komen. Het geeft een tegenstrijdig signaal af als deze twee instrumenten niet hetzelfde doel nastreven. Kosten voor recycling voor deze stroom, maar ook voor andere te recyclen stromen, worden op dit moment niet door de producenten gedragen. Dit is echter geen reden om te wachten op een moment dat financiering door producenten middels een UPV wordt geregeld. - Voorafgaand aan aanpassing van dit sectorplan is navraag gedaan bij de verschillende betrokken marktpartijen waarbij gegevens met betrekking tot de verwerkingscapaciteit zijn gedeeld. Op basis van deze gegevens is geconcludeerd dat de verwerkingscapaciteit bij inwerkingtreding van het LAP afdoende is voor de matrassen die voor recycling in aanmerking komen. - Er zijn meerdere geïnteresseerde partijen die aangegeven hebben een lijn te willen openen voor recycling van matrassen, daarvoor is er zekerheid nodig dat de matrassen die gerecycled kunnen worden ook daadwerkelijk aangeboden gaan worden ter recycling en niet verbrand zullen worden. Die zekerheid biedt deze wijziging van het sectorplan. Tevens geldt voor meerdere stromen dat er slechts 1 of maar enkele verwerkers actief zijn. Het is niet de taak van de overheid om hier op te sturen. In het streven naar een circulaire economie zou het vreemd zijn om dit als reden aan te grijpen om recycling, waar mogelijk, niet verplicht te stellen.
242.	E.85 (XPS)	58	79	Nvt	Met de voorgestelde wijzigingen is er nog geen specifiek voorschrift voor de verwerking van geëxtrudeerd polystyreen (XPS) in het LAP, zodat niet duidelijk is op welke wijze XPS verwerkt moet worden.	Inspreker merkt het ontbreken van een minimumstandaard in het LAP voor XPS op en het feit dat deze ook niet aan het LAP wordt toegevoegd met deze tweede wijziging. Het LAP heeft niet voor alle afvalstromen een minimumstandaard. Een afvalstof krijgt pas een minimumstandaard als sturen naar een bepaalde verwerking vanuit milieuoogpunt wenselijk of noodzakelijk is omdat de afvalstof anders op een minder wenselijke wijze wordt verwerkt. Voor XPS is het opnemen van een specifieke minimumstandaard nog niet overwogen. Zolang geen specifieke minimumstandaard in het LAP is opgenomen, moet het bevoegd gezag bij

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
						<p>het behandelen van vergunningaanvragen voor het verwerken van XPS zelf beoordelen of de verwerking voldoende hoogwaardig is op basis van het beleidskader en de afvalhiërarchie.</p> <p>Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van de tekst die in de inspraak is gebracht.</p>
243.	E.85 (indeling EPS-afval)	58	80	1	<p>De voorgenomen wijzigingen zijn nogal verwarrend. Onderscheid naar drie deelstromen kan zorgen voor eenduidigheid over de toepasselijke minimumstandaard:</p> <ul style="list-style-type: none"> • EPS-verpakkingsafval: huishoudens kunnen hun EPS verpakkingen gratis inleveren bij de gemeentelijke milieustraten. • EPS-sloopafval: tot augustus 2015 werd EPS voor de bouw voorzien van een brandvertrager (HBCDD). • EPS-bouwafval: EPS dat na augustus 2015 op de markt is gebracht bevat geen HBCDD. Derhalve (a) is het niet logisch dat moet "worden aangetoond dat het EPS-bouwafval geen HBCDD bevat in concentraties gelijk aan of hoger dan 1.000 mg/kg" en (b) is het onjuist dat voor EPS-bouwafval zou gelden dat "nuttige toepassing niet is toegestaan op grond van de POP-verordening". 	<p>In het sectorplan staat bij de term 'EPS-bouwafval' de volgende voetnoot: <i>"Om de uitvoerbaarheid te verzekeren wordt voor het sectorplan uitgegaan van het feit dat al het EPS uit bouw- en sloopwerkzaamheden met name afkomstig zal zijn uit sloopwerkzaamheden en dat dit de komende jaren altijd nog HBCDD zal bevatten in concentraties \geq 1000 mg/kg."</i></p> <p>EPS-bouwafval is in het LAP dus een verzamelbegrip, destijds zo opgesteld om de scheiding en verwerking van EPS uitvoerbaar te houden. Omdat dit kennelijk toch vragen oproept is het LAP als volgt aangepast en zijn andere onduidelijkheden opgelost:</p> <p>EPS-bouwafval wordt in het sectorplan (alle paragrafen) als volgt gewijzigd: EPS-bouw- en sloopafval¹</p> <p>De 4de bullet in paragraaf I bij de toelichting op EPS-bouw- en sloopafval wordt als volgt gewijzigd: In het verleden toegepast EPS-bouw materiaal bevat in het algemeen de brandvertrager HBCDD² in concentraties van \geq 1000 mg/kg; Als gevolg van REACH regelgeving stappen producenten over op alternatieve brandvertragers.</p> <p>Voetnoot 1 wordt als volgt aangevuld: Om de uitvoerbaarheid te verzekeren wordt voor het sectorplan uitgegaan van het feit dat al het EPS uit bouw- en sloopwerkzaamheden met name afkomstig zal zijn uit sloopwerkzaamheden en dat dit de komende jaren altijd nog HBCDD zal bevatten in concentraties \geq 1000 mg/kg. <u>De POP-verordening verbiedt inmiddels de productie en het op de markt brengen van producten die meer dan 100 mg/kg HBCDD bevatten.</u> Zie verder de toelichting op het sectorplan.</p> <p>Voetnoot 2 wordt als volgt gewijzigd en aangevuld: HBCDD (Hexabroomcyclododecaan) is een brandvertrager die in meer of mindere mate aanwezig is in (vooral de bestaande voorraad) EPS. <u>Het verwerken van afval met HBCDD gelijk of boven de concentratie van 1.000 mg/kg is gereguleerd in Verordening (EU) 2019/1021.</u></p> <p>De minimumstandaard van EPS-bouwafval kent naast de bepaling over de vernietiging van de HBCDD, ook de bepaling dat hoogwaardiger verwerken dan voorgeschreven in de POP-verordening is toegestaan indien wordt aangetoond dat het EPS geen HBCDD bevat in concentraties gelijk aan of hoger dan 1.000 mg/kg. De wijze waarop dit kan worden aangetoond is vrij. Volstaan kan worden met het feit dat het EPS betreft dat is geproduceerd na augustus 2016 en dus geen HBCDD bevat (wat bijvoorbeeld geldt voor restanten EPS bij bouwprojecten waar geen sloopafval vrij komt). Wel blijft gelden dat gerecycled EPS een maximale concentratie aan HBCDD mag hebben van 100 mg/kg (bijlage I POP-verordening), bedoeld voor 'unintentional contamination' van gerecycled EPS met HBCDD.</p> <p>Deze inspraak heeft ook geleid tot een tekstuele wijziging van de minimumstandaard van b) EPS-bouw- en sloopafval ten einde nog duidelijker te omschrijven welke verwerking is toegestaan: Verwerken conform de bepalingen van Verordening (EU) 2019/1021 (POP-verordening) (art. 7, lid 2 en bijlage V, deel 1) t.b.v. verwijdering/vernietiging van de HBCDD. Dat betekent dat slechts verwerken door D9 (fysisch-chemische behandeling), D10 (verbranden op land) of R1 (hoofdgebruik als brandstof of als ander middel voor energieopwekking) is toegestaan ^[3].</p> <p>Materiaal dat <u>Stoffen of materialen die overblijven of worden teruggewonnen bij een D9 handeling waarin het HBCDD na het vernietigen of onomkeerbaar omzetten van t.b.v. vernietigen is afgescheiden de HBCDD overblijft, kunnen kan</u> nuttig worden toegepast of gerecycled. <u>De afgescheiden HBCDD-fractie moet altijd worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet (D9 of D10).</u></p> <p><u>EPS-bouw- en sloopafval</u> hoogwaardiger verwerken dan bepaald in de POP-verordening, is slechts toegestaan voor apart gehouden partijen EPS-bouwafval waarvoor kan worden aangetoond dat het EPS-bouw- en sloopafval geen HBCDD bevat in concentraties gelijk aan of hoger dan 1.000 mg/kg.</p> <p>Er wordt een voetnoot [3] ingevoegd bij de 1ste alinea: <u>Zie voor de volledige beschrijving van de handelingen D9, D10 en R1 de bijlagen I en II van de Kra.</u></p> <p>Tot slot: Een splitsing aanbrengen tussen EPS-bouwafval en EPS-sloopafval is in praktijk moeilijk handhaafbaar. Op dit moment blijft de keuze om omwille van de uitvoerbaarheid in het sectorplan voor EPS uit bouwwerkzaamheden geen ander beleid te formuleren dan voor EPS uit</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP			
						sloopwerkzaamheden. De huidige indeling blijft behouden.			
244.	E.85-II (EPS-bouwafval)	58	13	Nvt	Bij de minimumstandaard voor EPS-bouwafval wordt aangegeven dat na vernietigen of onomkeerbaar omzetten van HBCDD het materiaal <i>kan</i> worden toegepast of gerecycled. Dit suggereert dat het niet om een eis maar om een mogelijkheid gaat. Is dat de bedoeling? Zo niet dan graag aanpassen.	De minimumstandaard voor EPS uit bouw en sloop is voornamelijk verbranden (D10 of R1) omdat er nog geen structuur is die leidt tot recycling van al het vrijkomende EPS uit bouw en sloop. Bovendien speelt het issue van de HBCDD voor EPS uit sloopwerkzaamheden waarvoor oplossingen die leiden tot recycling van polystyreen in de maak zijn, maar nog niet operationeel zijn. Minimumstandaard voor EPS met HBCDD is dus 'verwerken volgens D9, D10 of R1'. Een verwerking die zorgt voor de afscheiding en vernietiging van de HBCDD maar waarbij wel het polystyreen overblijft t.b.v. recycling is uiteraard vergunbaar, maar nog niet voorgeschreven. Vandaar het woord 'kan'.			
245.	E.85-II	58_3	79, 80	1	De verwijzing naar '(EU) 2019/2021' is onjuist. Dit moet zijn '(EU) 2019/1021'	Deze typefout wordt gecorrigeerd. (EU) 2019/ 2021 <u>1021</u>			
246.	E.85-III (grensoverschrijdend transport)	58_4	79, 80	1	Door de formulering van de passage <i>De eerste handeling na overbrenging betreft dus een verwijderingshandeling of 'andere nuttige toepassing', ongeacht of tegelijkertijd of daarna het van HBCDD ontdane EPS gerecycled wordt. De overbrenging zal daarom altijd onder EVOA procedures 'overbrenging voor verwijdering' (D9 of D10) of voor 'andere nuttige toepassing' (R1) zijn.</i> lijkt het voor insprekers onmogelijk om afval uit het buitenland te importeren omdat inspreker 79 het afval alleen voorbehandelt, maar de vernietiging van HBCDD niet zelf uitvoert. Inspreker schetst het proces waarbij de HBCDD vrijkomt in de vorm van een sludge die vervolgens bij een ander bedrijf door middel van verbranding (D10) wordt vernietigd en waarbij elementair Broom wordt teruggewonnen. Hoewel de daadwerkelijke vernietiging van de HBCDD plaatsvindt bij het naastgelegen bedrijf, zal inspreker 79 dit bij aanneming van het afval wel garanderen. Voor de aanvoer van HBCDD-houdend EPS-afval is inspreker 79 voor een belangrijk deel aangewezen op afval uit het buitenland, vooral uit Duitsland.	Het proces bij inspreker kan (voor verwerking van HBCDD-houdend afval) worden aangemerkt als D9 en is daarmee in overeenstemming met de POP-verordening. Overbrenging voor D9 (als eerste handeling na overbrenging) is volgens het LAP toegestaan. D9 wordt in de Kra als volgt omschreven: <i>"Fysisch-chemische behandeling op een niet elders in deze bijlage [lees Kra bijlage I] aangegeven wijze, waardoor verbindingen of mengsels ontstaan die worden verwijderd op een van de onder D1 tot en met D12 vermelde methoden (bv. verdampen, drogen, calcineren, enz.)."</i> Resultaat van het proces bij inspreker is, naast het teruggewonnen PS, een sludge met HBCDD. Toegestane verwerking van deze sludge is volgens de POP-verordening wederom D9, D10 of R1. Op basis van de informatie verstrekt door inspreker wordt deze sludge verwerkt volgens D10 (verbranding) wat is toegestaan volgens de POP-verordening. Deze verwerking hoeft niet bij hetzelfde bedrijf plaats te vinden. Wel moet gewaarborgd zijn dan na D9 bij inspreker wederom een D9, D10 of R1 volgt. Hiertoe zijn sturingsvoorschriften in de vergunning nodig. Het beschreven beleid in het LAP voor overbrenging naar inspreker vormt dus geen belemmering voor de import van EPS met HBCDD naar inspreker. De tekst opgenomen in het LAP wordt als volgt aangepast om nog duidelijker te verwoorden wat wel en niet is toegestaan volgens de POP-verordening i.r.t. de EVOA: Algemene toelichting overbrenging EPS met een concentratie aan HBCDD van 1000 mg/kg of meer Stoffen die HBCDD bevatten in een concentratie van 1000 mg/kg of meer, moeten op grond van de POP-verordening zodanig worden verwerkt dat de HBCDD wordt vernietigd, of onomkeerbaar wordt omgezet of wordt afgescheiden t.b.v. vernietiging. Op basis van art. 7, lid 2 en bijlage V, deel 1 van de verordening is daarom voor EPS-bouw- en sloopafval slechts overbrenging voor D9, D10 en R1 mogelijk. De eerste handeling na overbrenging betreft dus een verwijderingshandeling of 'andere nuttige toepassing', ongeacht of tegelijkertijd of daarna het van HBCDD ontdane EPS gerecycled wordt. De overbrenging zal daarom altijd onder EVOA-procedures 'overbrenging voor verwijdering' (D9 of D10) of voor 'andere nuttige toepassing' (R1) zijn. Voor dit sectorplan wordt er van uitgegaan dat dit geldt voor al het EPS-bouw- en sloopafval. Slechts indien kan worden is aangetoond dat het partijen EPS-bouw- en sloopafval betreft met een gehalte aan HBCDD van < 1000 mg/kg, kan van onderstaand beleid worden afgeweken.			
247.	E.85-III (grensoverschrijdend transport)	58_5	79, 80	1	In de wijziging staat niet dat EPS-bouwafval ook naar Nederland mag worden overgebracht t.b.v. recycling zoals in de installatie van inspreker 79. Het is van belang het proces van inspreker aan te merken als een 'handeling van nuttige toepassing' i.c. code R3 uit bijlage 2 van de KRA. Het proces leidt namelijk tot 99,5% herbruikbaar polystyreen en 0,5% HBCDD dat moet worden vernietigd. In dit kader is ook relevant dat de verwerking van HBCDD-houdend EPS afval door inspreker 79 is toegelaten als 'verwijdering en nuttige toepassing' overeenkomstig artikel 7 lid 2 van (EU) 2019/1021. Inspreker vraagt om – in overleg met Duitse regelgevers – te bezien hoe de tekst van het gewijzigde LAP3 zo aangepast kan worden dat de import van Duits HBCDD-afval t.b.v. verwerking in de installatie van inspreker 79 niet onmogelijk wordt gemaakt.	Zie allereerst de beantwoording van zienswijze 246. Overbrenging voor een handeling voor nuttige toepassing anders dan R1 (=hoofdgebruik als brandstof) is dus niet toegestaan. De zinsnede '... of nuttig toegepast' in het door inspreker aangehaalde artikel 7 lid 2 van de POP-verordening slaat voor HBCDD uitsluitend op R1 – hoofdgebruik als brandstof. Dit neemt niet weg dat een vervolghandeling op D9 uiteindelijk leidt tot de recycling van het polystyreen, zolang ook geborgd is dat de HBCDD-sludge die tijdens het D9 proces wordt afgescheiden, wordt vernietigd of onomkeerbaar wordt omgezet. Als gevolg van deze zienswijze zijn de volgende wijzigingen aangebracht aan paragraaf III, tabel 'vanuit Nederland': <table border="1" data-bbox="1804 1822 2516 1948"> <tr> <td>t.b.v. voorbereiden voor hergebruik</td> <td>Nee</td> <td>Voor EPS-bouw- en sloopafval, omdat nuttige toepassing niet is toegestaan op grond van de POP-verordening. geen materiaal op de markt mag worden gebracht met concentraties HBCDD van</td> </tr> </table>	t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Nee	Voor EPS-bouw- en sloopafval, omdat nuttige toepassing niet is toegestaan op grond van de POP-verordening. geen materiaal op de markt mag worden gebracht met concentraties HBCDD van
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	Nee	Voor EPS-bouw- en sloopafval, omdat nuttige toepassing niet is toegestaan op grond van de POP-verordening. geen materiaal op de markt mag worden gebracht met concentraties HBCDD van							

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP															
						<table border="1"> <tr> <td data-bbox="1804 281 1970 531">t.b.v. recycling of t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling</td> <td data-bbox="1970 281 2041 531">Nee</td> <td data-bbox="2041 281 2516 531">meer dan 100 mg/kg (bijlage I POP-verordening). Voor EPS-bouw- en sloopafval, omdat nuttige toepassing niet is toegestaan op grond van de POP-verordening uitsluitend overbrenging voor D9, D10 of R1 is toegestaan als eerste handeling na overbrenging, als gevolg van de aanwezigheid van HBCDD.</td> </tr> <tr> <td data-bbox="1804 531 1970 604">t.b.v. andere nuttige toepassing</td> <td data-bbox="1970 531 2041 604">Ja</td> <td data-bbox="2041 531 2516 604">Voor EPS-bouw- en sloopafval, uitsluitend indien het overbrenging voor R1 betreft (hoofdgebruik als brandstof betreft) (R1).</td> </tr> <tr> <td data-bbox="1804 604 1970 846">t.b.v. verbranden en t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten</td> <td data-bbox="1970 604 2041 846">ja</td> <td data-bbox="2041 604 2516 846">Voor EPS-bouwafval, uitsluitend indien de verwerking in overeenstemming is met de bepalingen uit de POP-verordening (zie de opmerking boven deze tabel) het overbrenging voor D9 of D10 betreft.</td> </tr> </table> <p data-bbox="1804 877 2792 926">Als gevolg van deze zienswijze zijn de volgende wijzigingen aangebracht aan paragraaf III _ tabel 'naar Nederland':</p> <table border="1"> <tr> <td data-bbox="1804 947 1970 1209">t.b.v. recycling of t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling</td> <td data-bbox="1970 947 2041 1209">Nee [5]</td> <td data-bbox="2041 947 2516 1209">Voor EPS-bouw- en sloopafval omdat als gevolg van de aanwezigheid HBCDD uitsluitend overbrenging voor D9, D10 of R1 is toegestaan als eerste handeling na overbrenging, de eerste handeling na overbrenging gericht moet zijn op het vernietigen of onomkeerbaar omzetten van de HBCDD, ongeacht of het overblijvende materiaal geschikt is (of wordt gemaakt) voor recycling. Zie de opmerking aan het begin van deze paragraaf.</td> </tr> <tr> <td data-bbox="1804 1209 1970 1451">t.b.v. verbranden en t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten</td> <td data-bbox="1970 1209 2041 1451">Ja</td> <td data-bbox="2041 1209 2516 1451">Voor EPS-bouw- en sloopafval, uitsluitend indien de verwerking in overeenstemming is met de bepalingen uit de POP-verordening (zie de opmerking aan het begin van deze paragraaf)* het overbrenging voor D9 of D10 betreft.</td> </tr> </table> <p data-bbox="1804 1482 2792 1608">Voetnoot [5] komt te luiden: De aanwezige HBCDD bepalen dat de overbrenging niet als 'overbrenging voor recycling van EPS' gekarakteriseerd kan worden. Dit betekent echter niet dat recycling van het polystyreen niet is toegestaan, alleen de overbrenging kan niet als dusdanig worden gekwalificeerd in de kennisgeving EVOA. Zie de toelichting in paragraaf VII voor meer informatie.</p> <p data-bbox="1804 1629 2733 1682">Als gevolg van al bovenstaande zijn ook wijzigingen in de toelichtende paragrafen IV t/m VII aangebracht.</p>	t.b.v. recycling of t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Nee	meer dan 100 mg/kg (bijlage I POP-verordening). Voor EPS-bouw- en sloopafval, omdat nuttige toepassing niet is toegestaan op grond van de POP-verordening uitsluitend overbrenging voor D9, D10 of R1 is toegestaan als eerste handeling na overbrenging, als gevolg van de aanwezigheid van HBCDD.	t.b.v. andere nuttige toepassing	Ja	Voor EPS-bouw- en sloopafval, uitsluitend indien het overbrenging voor R1 betreft (hoofdgebruik als brandstof betreft) (R1).	t.b.v. verbranden en t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten	ja	Voor EPS-bouwafval, uitsluitend indien de verwerking in overeenstemming is met de bepalingen uit de POP-verordening (zie de opmerking boven deze tabel) het overbrenging voor D9 of D10 betreft.	t.b.v. recycling of t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Nee [5]	Voor EPS-bouw- en sloopafval omdat als gevolg van de aanwezigheid HBCDD uitsluitend overbrenging voor D9, D10 of R1 is toegestaan als eerste handeling na overbrenging, de eerste handeling na overbrenging gericht moet zijn op het vernietigen of onomkeerbaar omzetten van de HBCDD, ongeacht of het overblijvende materiaal geschikt is (of wordt gemaakt) voor recycling. Zie de opmerking aan het begin van deze paragraaf.	t.b.v. verbranden en t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten	Ja	Voor EPS-bouw- en sloopafval, uitsluitend indien de verwerking in overeenstemming is met de bepalingen uit de POP-verordening (zie de opmerking aan het begin van deze paragraaf)* het overbrenging voor D9 of D10 betreft.
t.b.v. recycling of t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Nee	meer dan 100 mg/kg (bijlage I POP-verordening). Voor EPS-bouw- en sloopafval, omdat nuttige toepassing niet is toegestaan op grond van de POP-verordening uitsluitend overbrenging voor D9, D10 of R1 is toegestaan als eerste handeling na overbrenging, als gevolg van de aanwezigheid van HBCDD.																			
t.b.v. andere nuttige toepassing	Ja	Voor EPS-bouw- en sloopafval, uitsluitend indien het overbrenging voor R1 betreft (hoofdgebruik als brandstof betreft) (R1).																			
t.b.v. verbranden en t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten	ja	Voor EPS-bouwafval, uitsluitend indien de verwerking in overeenstemming is met de bepalingen uit de POP-verordening (zie de opmerking boven deze tabel) het overbrenging voor D9 of D10 betreft.																			
t.b.v. recycling of t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Nee [5]	Voor EPS-bouw- en sloopafval omdat als gevolg van de aanwezigheid HBCDD uitsluitend overbrenging voor D9, D10 of R1 is toegestaan als eerste handeling na overbrenging, de eerste handeling na overbrenging gericht moet zijn op het vernietigen of onomkeerbaar omzetten van de HBCDD, ongeacht of het overblijvende materiaal geschikt is (of wordt gemaakt) voor recycling. Zie de opmerking aan het begin van deze paragraaf.																			
t.b.v. verbranden en t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten	Ja	Voor EPS-bouw- en sloopafval, uitsluitend indien de verwerking in overeenstemming is met de bepalingen uit de POP-verordening (zie de opmerking aan het begin van deze paragraaf)* het overbrenging voor D9 of D10 betreft.																			
248.	E.85-III (grensoverschrijdend transport)	58_4 en 58_5	79, 80	1	<p data-bbox="825 1692 1795 1818">De aanvulling onder de tabel: <i>Dit betreft ook overbrenging voor verwerking waarbij de HBCDD via een fysisch of chemisch proces uit het EPS wordt verwijderd t.b.v. vernietiging, dan wel direct vernietigd of onomkeerbaar omgezet en waarbij het resterende materiaal geschikt is of wordt gemaakt voor nuttige toepassing, waaronder recycling.</i></p> <p data-bbox="825 1818 1795 1961">lijkt in tegenspraak met de aanvulling boven de tabel: <i>De eerste handeling na overbrenging betreft dus een verwijderingshandeling of 'andere nuttige toepassing', ongeacht of tegelijkertijd of daarna het van HBCDD ontdane EPS gerecycled wordt. De overbrenging zal daarom altijd onder EVOA-procedures 'overbrenging voor verwijdering' (D9 of D10) of voor 'andere nuttige toepassing' (R1) zijn.</i> Hierdoor wordt de tekst van sectorplan 85 waar het gaat om overbrenging van EPS</p>	<p data-bbox="1804 1692 2825 1745">Zie allereerst de beantwoording van zienswijze 246 en 247 en de aanpassingen die in de tekst van het sectorplan zijn gemaakt. Daarbij is voetnoot [6] overbodig geworden en vervalt:</p> <p data-bbox="1804 1745 2825 1839">[voetnoot 6]: Dit betreft ook overbrenging voor verwerking waarbij de HBCDD via een fysisch of chemisch proces (D9) uit het EPS wordt verwijderd t.b.v. vernietiging, dan wel direct vernietigd of onomkeerbaar omgezet en waarbij het resterende materiaal geschikt is of wordt gemaakt voor nuttige toepassing, waaronder recycling.</p>															

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
					onduidelijk. Inspreker vraagt de tekst eenduidiger te maken.	
249.	F.03 (gft/bioafval)	1	6, 69	1	<p>De definitie van GFT/bioafval zegt alleen iets over wat hier wel onder wordt verstaan, maar niet hoeveel procent niet aan deze omschrijving hoeft te voldoen (bijvoorbeeld hoeveel % vervuiling is toegestaan). Het is de mening van insprekers dat GFT afval als streven maximaal 2% vervuiling zou moeten bevatten en dat dit expliciet in LAP3 aan de definitie zou moeten worden toegevoegd.</p> <p>Inspreker 6 voegt nog toe dat dit 2x zoveel is als de vervuiling die we in Nederland in het jaar 2000 kenden.</p> <p>Daarnaast kan de term 'levensmiddelenafval' wellicht worden aangegrepen om ook verpakkingen bij het gft/bioafval te deponeren. Het moge duidelijk zijn dat alle verpakkingen, incl. biologisch afbreekbare verpakkingen niet gewenst zijn in het gft/bioafval.</p> <p>Verder vragen insprekers zich af hoe bio- en gft-afval zich wat mengen betreft tot elkaar verhouden en verzoeken u dat te verduidelijken.</p>	<p>De definitie die wordt opgenomen in het LAP is de letterlijke definitie zoals vastgesteld in de Kaderrichtlijn afvalstoffen. Hieraan wordt geen percentuele vervuilingsgraad toegevoegd. Het is aan de verwerkers, in samenspraak met de gemeenten, om een maximale vervuilingsgraad af te spreken om een correcte verwerking volgens de minimumstandaard te kunnen garanderen. Dit wordt niet wettelijk geregeld, ook niet via het LAP. Met het gezamenlijk vaststellen van de wel/niet-lijst voor gft-afval en het uniform uitdragen door alle gemeenten en verwerkers wordt duidelijkheid gegeven aan burgers wat wel bij het gft-afval mag. Deze duiding en de communicatie daarover gaat een positief effect hebben op het verminderen van de vervuilingsgraad.</p> <p>M.b.t. 'verpakkingsafval' bij levensmiddelenafval: Ook 'levensmiddelenafval' wordt in de Kra gedefinieerd en overeenkomstig overgenomen in bijlage F.03 het LAP. Omdat dit een wettelijke definitie is, is deze niet opgenomen in de Inspraaknotitie. Deze definitie luidt als volgt: 'Alle levensmiddelen als omschreven in artikel 2 van Verordening (EG) nr. 178/2002 van het Europees Parlement en de Raad (1) die afvalstoffen zijn geworden'.</p> <p>Verpakkingen van levensmiddelen vallen niet onder de omschrijving van artikel 2 van de genoemde verordening. Om dit in het LAP duidelijk te maken, wordt aan de definitie voor 'levensmiddelenafval' in het LAP onderstaande toelichting (na de definitie) toegevoegd:</p> <p><u>Toelichting: In artikel 2 van deze verordening staat uitputtend beschreven wat onder 'levensmiddel' wordt verstaan. Samengevat is dit "alles, al dan niet gedeeltelijk verwerkt, dat bestemd is om door de mens te worden geconsumeerd of waarvan kan worden verwacht dat het door de mens wordt geconsumeerd (incl. ook drank en alles – ook water – dat opzettelijk aan het levensmiddel wordt toegevoegd)". Niet onder 'levensmiddelen' valt onder meer geneesmiddelen, cosmetica, tabak(sproducten). Omdat art. 2 van de verordening een uitputtende omschrijving is van wat onder levensmiddelen valt, vallen verpakkingen van levensmiddelen er niet onder.</u></p>
250.	F.03 (gft/bioafval)	1	69	1	Naar aanleiding van de gewijzigde definitie vraagt inspreker zich af hoe bio- en gft-afval zich wat mengen betreft tot elkaar verhouden en verzoekt dat te verduidelijken.	Gft-afval is hetzelfde als 'bioafval dat ontstaat bij huishoudens' en bijgevolg een deelstroom van het bredere begrip bioafval. Met ingang van 1 juli 2020 is bijlage 11 van de activiteitenregeling milieubeheer aangepast (deze bijlage bevat de afvalcategorieën waaronder cat.13 'bioafval'). Met uitzondering van groenafval valt alle bioafval dat voldoet aan de definitie van bioafval, alsook daarmee vergelijkbaar biologisch afbreekbaar bedrijfsafval onder afvalcategorie 13 en mag dus in beginsel worden gemengd omdat het gezamenlijk kan worden verwerkt volgens dezelfde minimumstandaard.
251.	F.03 (gft/bioafval)	1	69	1	Naar aanleiding van de gewijzigde definitie wijst inspreker er op dat de wet milieubeheer spreekt over bioafval en het sectorplan 06 over gft-afval. Inspreker vraagt zich met betrekking tot vergunningen voor bijvoorbeeld overslag af of bioafval moet worden gezien als een generieke omschrijving waar ook gft-afval onder valt of dat sprake moet zijn van gft-afval (naast bijvoorbeeld bioafval).	Zie voor de relatie tussen bioafval en gft-afval het antwoord op zienswijze 250.
252.	F.03 (bouw- en sloopafval)	1	46, 65	1	<p>Insprekers reageren op de nieuwe definitie van 'bouw- en sloopafval'.</p> <p>Inspreker 46 geeft aan dat deze onduidelijkheid geeft op bedrijfsterreinen. Doordat "renovatie" en de toevoeging "werken in de weg- en waterbouw" zijn weggefallen, vallen de afvalstromen van deze activiteiten niet meer onder bouw- en sloopafval. Onder welke afvalgroep vallen deze afvalstromen dan wel? Deze aanpassing kan ook impact hebben op het bepalen van Euralcodes. Ons voorstel is om de oude definitie te handhaven.</p> <p>Inspreker 65 mist de weggefallen passage over afvalstoffen die vrijkomen bij het bouwen, renoveren en slopen van gebouwen en andere bouwwerken, waaronder ook werken in de weg- en waterbouw. Inspreker ontvangt graag de bevestiging dat deze afvalstoffen nog steeds onder deze definitie vallen.</p>	<p>Tot aan de herziening van de kaderrichtlijn afvalstoffen (Kra) bestond geen wettelijke definitie van 'bouw- en sloopafval' (bsa). Daarom was deze gedefinieerd in het LAP omdat het LAP dit begrip veelvuldig gebruikt. Deze luidde als volgt: <i>Dit betreft dit afvalstoffen die vrijkomen bij het bouwen, renoveren en slopen van gebouwen en andere bouwwerken, waaronder ook werken in de weg- en waterbouw.</i></p> <p>Nu de Kra wel een definitie kent, kan het LAP niet anders dan deze volgen. De definitie in de Kra voor bsa is minder afgebakend geformuleerd: <i>Afvalstoffen die geproduceerd worden bij bouw- en sloopwerkzaamheden.</i></p> <p>Dat is heel breed. Hieronder valt dus ook 'renovatie' en dit kan ook gaan over bouw- en sloopactiviteiten in de grond-, weg- en waterbouw.</p> <p>Om toch de link te behouden met de 'oude' LAP-definitie van bsa wordt in de begrippenlijst van F.03 een toelichting aan het begrip 'bouw- en sloopafval' toegevoegd waarin de oude definitie terug te lezen is:</p> <p><u>Toelichting: In het LAP betreft dit o.a. afvalstoffen die vrijkomen bij het bouwen, renoveren en slopen van gebouwen en andere bouwwerken, waaronder ook werken in de weg- en waterbouw.</u></p>
253.	F.03 (stedelijk afval)	1	69	Nvt	Verzocht wordt te verduidelijken wat wordt bedoeld met "de definitie van stedelijk afval geen afbreuk doet aan de toewijzing van verantwoordelijkheden voor afvalbeheer tussen publieke en private actoren". De achterliggende gedachte van deze vraag is dat de bestaande verantwoordelijkheden van enerzijds gemeenten (via onder meer de wettelijke zorgplicht) en anderzijds private marktpartijen (voor het 'vrije' deel van de markt) nu evident zijn en wat inspreker betreft niet ter discussie (komen te) staan.	De definitie voor 'stedelijk afval' die wordt opgenomen in het LAP is de letterlijke definitie zoals vastgesteld in de Kaderrichtlijn afvalstoffen. De Commissie heeft de door inspreker aangehaald toevoeging opgenomen omdat in de diverse lidstaten de verdeling van taken tussen publieke en private partijen voor de diverse deelstromen van stedelijk afval verschillend is. De Commissie heeft met het aanpassen van de definitie niet beoogd om wijzigingen aan te brengen. Om dezelfde reden is deze aanvulling overgenomen in het LAP. Al lopen er wel discussies over de verdeling van taken tussen publieke en private partijen, met deze definitie in het LAP wordt niet beoogd om in die discussie stelling te nemen.

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
254.	F.03 (UPV)	1	6, 69	Nvt	Definitie van 'uitgebreide productenverantwoordelijkheid' : Om consistent te zijn met de Kaderrichtlijn Afvalstoffen zou hier moeten staan "De gehele of gedeeltelijke financiële <u>en/of</u> organisatorische verantwoordelijkheid"	<p>De schrijfwijze van de voorgestelde definitie is inderdaad niet in lijn met die definitie van regeling voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (welke als basis dient voor de ter discussie gestelde definitie van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid in het LAP) uit de Kaderrichtlijn afvalstoffen. Dit is omdat het LAP de nieuwe definitie van regeling voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid uit de Wet milieubeheer (Wm) volgt; de wijzigingen aan de Kra moeten immers door de EU-lidstaten worden geïmplementeerd en in Nederland is de definitie van regeling voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid geïmplementeerd in de Wm. De Wm-definitie is daarom ook leidend voor het LAP.</p> <p>Dit neemt echter niet weg dat met de Wm-definitie hetzelfde wordt bedoeld als met de definitie in de Kra. Dit valt op te maken uit de Memorie van Toelichting van de Implementatiewet wijziging EU-kaderrichtlijn afvalstoffen. Daarin wordt uitgelegd dat in sommige gevallen alleen een financiële verantwoordelijkheid wordt opgelegd, terwijl het in andere gevallen gaat om een financiële en organisatorische verantwoordelijkheid.</p> <p>Overigens is ook de Wm-definitie van 'regeling voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid' toegevoegd aan de begrippenlijst in F.03 van het LAP. Omdat deze definitie letterlijk wordt overgenomen uit de Wm, is dit niet ter inzage voor inspraak gelegd.</p> <p>Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van de tekst die in de inspraak is gebracht.</p>
255.	F.03 (definitie andere nuttige toepassing)	19	43	1	<p>Inspreker citeert paragraaf A.4.3.7.2 en de nieuw voorgestelde definitie van 'andere nuttige toepassing' waaruit 'bergen in de diepe ondergrond' is vervangen door 'gebruikt in de diepe ondergrond'. Bovendien geeft inspreker aan dat de oorspronkelijke (**) bij het begrip zijn geschrapt. Inspreker heeft de volgende opmerkingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoewel de wijziging bedoeld is om interpretatieruimte weg te nemen, schept de wijziging nieuwe onduidelijkheden: De terminologie 'gebruik in de diepe ondergrond' suggereert dat dit wordt gelijkgetrokken met de stabilisatie van zoutcavernes in Nederland, waaraan Nederland onder andere de aanvullende eisen van terugneembaarheid en kapitaalintensief gebruik van de bovengrond verbindt. - Ook klopt volgens inspreker de verwijzing in de nieuwe (**) naar B.12.15 niet want deze paragraaf bestaat niet? - In de toelichting bij de wijziging wordt verwezen naar B.12.14, terwijl voor bergen in de diepe ondergrond wordt verwezen naar B.12.13.3 en bijlage F.6.7 <p>Inspreker verzoekt deze wijziging deels terug te draaien / aan te passen zodat duidelijk onderscheid kan worden gemaakt tussen 'opvulling', 'bergen in de diepe ondergrond' (i.e. mortels voor zoutmijnen in Duitsland op basis van opvolplicht) en 'gebruik in de diepe ondergrond' (zoals in Nederlandse situaties) om dit te onderscheiden van 'storten'. Inspreker doet een tekstvoorstel om de definitie van 'andere nuttige toepassing' aan te passen zodat de drie genoemde situaties aan bod komen.</p>	<p>Allereerst wat meer uitleg bij deze voorgenomen wijziging: Het LAP beschrijft de volgende situaties:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het vullen van mijnen/groeves aan de oppervlakte; dit is gezien de definitie in de Kra 'opvulling'; - Het vullen van mijnen/cavernes in de diepe ondergrond (niet aan de oppervlakte); dit kan, gezien die zelfde definitie volgens de uitleg van de Raad van State, geen 'opvulling' heten dus daarvoor heeft het LAP andere termen nodig. <p>Waar in het LAP 'opvulling' wordt gebruikt is altijd sprake van 'andere nuttige toepassing'. Bij het in de diepe ondergrond brengen van afvalstoffen kan zowel sprake zijn van 'storten' als van 'andere nuttige toepassing' (ongeacht of het gaat om Nederlandse zoutcavernes of buitenlandse mijnen - let wel op het feit dat uitvoer voor storten, behoudens een beperkt aantal uitzonderingen, niet is toegestaan).</p> <p>Met de eerste wijziging van LAP3 is het begrip 'bergen in de diepe ondergrond' geïntroduceerd als vorm van andere nuttige toepassing en ook in de definitie aan de voorbeelden in de begripsomschrijving toegevoegd. Achteraf geen gelukkige keuze omdat ook sprake kan zijn van 'storten' indien geen sprake is van een opvolplicht (buitenland) of opvolnoodzaak (Nederlandse instabiele zoutcavernes). Bovendien duidt het begrip 'bergen' op een permanente maatregel terwijl de afvalstoffen bij nuttige toepassing in principe terugneembaar moeten zijn.</p> <p>Dit alles heeft geleid tot de voorgestelde wijziging om 'bergen in de diepe ondergrond' niet langer te definiëren en teksten hier en daar aan te passen zodat altijd duidelijk is of bedoeld wordt op 'storten' of 'nuttig toepassen'.</p> <p>Tot slot is er geen verschil beoogd in voorwaarden om te spreken van nuttige toepassing in het buitenland of in Nederland m.b.t. wanneer sprake is van storten of van nuttige toepassing. In het buitenland moet sprake zijn van een opvolplicht en in Nederland (dat geen plicht kent) van een opvolnoodzaak. Wanneer sprake is van een opvolnoodzaak is afhankelijk van stabiliteit, of bij potentieel instabiele cavernes van het kapitaalintensief gebruik van de bovengrond. Zie ook de uitleg in de beantwoording van inspraakreactie 153.</p> <p>Ten aanzien van de verwijzing naar B.12.15 is relevant dat nadat alle wijzigingen van het LAP zijn doorgevoerd dit wel degelijke een bestaande paragraaf is, en dat de verwijzing strikt genomen juist is. Echter, het is wellicht handiger om te verwijzen naar B.12.13 (de gehele paragraaf met afwegingen) i.p.v. naar B.12.15 (kern van beleid). Dit wordt aangepast.</p> <p>Als gevolg van deze zienswijze wordt de begripsomschrijving in bijlage F.3 van 'andere nuttige toepassing' als volgt gewijzigd ten opzichte van de tekst uit de inspraaknotitie: Nuttige toepassing niet zijnde 'voorbereiden voor hergebruik' of 'recycling'. Voorbeelden (...) zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ...() - Opvulling volgens de definitie in de Kra; - <u>Stabiliseren gebruik van ondergrondse ruimten in de diepe ondergrond d.m.v. vullen met afvalstoffen</u> (**) - ...() <p>(**) De voorwaarden <u>waaronder wanneer</u> sprake is van nuttige toepassing i.p.v. storten zijn beschreven in paragraaf B.12.15<u>13</u>.</p>
256.	F.03	19	2	Nvt	In de definitie van 'andere nuttige toepassing' wordt gesproken over inzet van oude explosieven	Deze zienswijze betreft geen inspraak op voorgestelde wijziging van de kern van beleid, maar gaat

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP		
	(definitie andere nuttige toepassing)				in de mijnbouw. Mijnbouw komt al sedert enkele jaren niet meer voor binnen Nederland. Het gebruik van springstoffen voor winning delfstoffen eveneens niet. Er wordt wel gebruik gemaakt van springstoffen in de bodem bij onder meer verwijderen van z.g. groutankers.	over staand beleid dat niet wordt gewijzigd. Inspraak op staand beleid valt buiten de reikwijdte van deze inspraakprocedure. Deze zienswijze is daarom in deze nota niet van een inhoudelijk antwoord voorzien.		
257.	F.03 (Recycling, Feedstock chemische ...)	14	51	Nvt	Inspreker reageert op het voorbeeld van 'glas' dat is opgenomen in de begripsomschrijving van ' (... recycling van het oorspronkelijke functionele materiaal in een niet gelijke of wat betreft de vereiste kwaliteit van het materiaal niet vergelijkbare toepassing' en stelt dat glas hier geen goed voorbeeld is: glas is niet beoogd als onderdeel van menggranulaat. Het is hooguit een bijvangst uit de sloop omdat niet alle glas volledig apart kan worden gehouden. Het wordt niet doelbewust als onderdeel van menggranulaat toegepast.	Glas mag dan bijvangst zijn en niet thuis horen in menggranulaat, veel puinmengsels bevatten duidelijke hoeveelheden glas die daarmee niet meer als glas worden ingezet in een volgende toepassing. In die zin is het wel degelijk een goed voorbeeld. Onder verwijzing naar het antwoord op zienswijze 34 wordt echter opgemerkt dat deze hele passage om andere redenen sowieso uit het LAP wordt verwijderd.		
258.	F.03 (grond en baggerspecie)	6	13, 65	2	<p>Insprekers reageren op de voorgenomen wijziging van het begrip 'toepasbare grond of baggerspecie'.</p> <p>Inspreker 13 geeft aan dat de laatste zin van de definitie van 'toepasbare grond of baggerspecie' moet niet vervallen, dan wel moet elders zijn beschreven wat wordt bedoeld met 'direct toepasbaar'. In sectorplan 40 wordt het begrip 'direct' toepasbare baggerspecie gebruikt in de minimumstandaard. Partijen zijn direct toepasbaar als deze zonder verwerking, anders dan ontwateren, toepasbaar zijn.</p> <p>Inspreker 62 stelt vragen bij het vervallen van de passage over grootschalige toepassingen op of in de bodem of oever van een oppervlaktewaterlichaam. Deze toepassing is momenteel onder het Besluit bodemkwaliteit wel mogelijk en vindt bijvoorbeeld bij het verontdiepen van Maasvlakte 2 plaats. Inspreker ontvangt graag de bevestiging dat de nieuwe definitie niet leidt tot een beperking van deze toepassingsmogelijkheden.</p>	<p>De term 'toepasbare grond of baggerspecie' wordt in het LAP alleen gebruikt i.r.t. gescheiden houden (B.3) en vergunnen van menghandelingen (D.4). Beleid voor gescheiden houden en mengen is volledig gestoeld op de kwaliteitsklassen zoals beschreven in het Bbk. Met het begrip 'toepasbare grond of baggerspecie' wordt niet beoogd te definiëren wanneer of onder welke voorwaarden grond of baggerspecie mag worden toegepast of verspreid. Dat is beschreven in het Bal in combinatie met het Besluit bodemkwaliteit. Om die reden is het begrip in de begrippenlijst beperkt tot het aanduiden van de kwaliteitsklassen die worden bedoeld en zijn de overige bepalingen weggelaten. Dit wordt niet gewijzigd. Wel wordt dit verduidelijkt:</p> <table border="1"> <tr> <td>Toepasbare grond of baggerspecie</td> <td> <p>Waar dit begrip in het LAP wordt gebruikt wordt bedoeld op partijen grond of partijen baggerspecie die overeenkomstig artikel 29 van het Besluit bodemkwaliteit zijn ingedeeld met behulp van de kwaliteitseisen die gelden voor in de volgende kwaliteitsklassen van grond: 'landbouw/natuur', 'wonen', 'industrie', of in de volgende kwaliteitsklassen van baggerspecie: 'niet verontreinigd', 'licht verontreinigd', 'matig verontreinigd', met behulp van de kwaliteitseisen die daarvoor gelden.</p> <p>N.B. Dit begrip wordt in het LAP uitsluitend gebruikt in functie van het beleid rond gescheiden houden en mengen. Met het begrip 'toepasbare grond of baggerspecie' wordt niet beoogd te definiëren wanneer of onder welke voorwaarden grond of baggerspecie mag worden toegepast of verspreid. Dat is beschreven in het Bal in combinatie met het Besluit bodemkwaliteit.</p> </td> </tr> </table>	Toepasbare grond of baggerspecie	<p>Waar dit begrip in het LAP wordt gebruikt wordt bedoeld op partijen grond of partijen baggerspecie die overeenkomstig artikel 29 van het Besluit bodemkwaliteit zijn ingedeeld met behulp van de kwaliteitseisen die gelden voor in de volgende kwaliteitsklassen van grond: 'landbouw/natuur', 'wonen', 'industrie', of in de volgende kwaliteitsklassen van baggerspecie: 'niet verontreinigd', 'licht verontreinigd', 'matig verontreinigd', met behulp van de kwaliteitseisen die daarvoor gelden.</p> <p>N.B. Dit begrip wordt in het LAP uitsluitend gebruikt in functie van het beleid rond gescheiden houden en mengen. Met het begrip 'toepasbare grond of baggerspecie' wordt niet beoogd te definiëren wanneer of onder welke voorwaarden grond of baggerspecie mag worden toegepast of verspreid. Dat is beschreven in het Bal in combinatie met het Besluit bodemkwaliteit.</p>
Toepasbare grond of baggerspecie	<p>Waar dit begrip in het LAP wordt gebruikt wordt bedoeld op partijen grond of partijen baggerspecie die overeenkomstig artikel 29 van het Besluit bodemkwaliteit zijn ingedeeld met behulp van de kwaliteitseisen die gelden voor in de volgende kwaliteitsklassen van grond: 'landbouw/natuur', 'wonen', 'industrie', of in de volgende kwaliteitsklassen van baggerspecie: 'niet verontreinigd', 'licht verontreinigd', 'matig verontreinigd', met behulp van de kwaliteitseisen die daarvoor gelden.</p> <p>N.B. Dit begrip wordt in het LAP uitsluitend gebruikt in functie van het beleid rond gescheiden houden en mengen. Met het begrip 'toepasbare grond of baggerspecie' wordt niet beoogd te definiëren wanneer of onder welke voorwaarden grond of baggerspecie mag worden toegepast of verspreid. Dat is beschreven in het Bal in combinatie met het Besluit bodemkwaliteit.</p>							
259.	F.03 (installatie)	6	13	Nvt	Inspreker reageert op het voornemen om het begrip 'installatie' in het LAP te laten vervallen. Het begrip blijft namelijk in het LAP wel gebruikt worden (bijvoorbeeld verbrandingsinstallatie). Het moet duidelijk blijven wat in het LAP met 'installatie' wordt bedoeld.	<p>Het voornemen om het begrip 'installatie' te schrappen, betreft uitsluitend het schrappen uit de begrippenlijst. Dit omdat de huidige definitie afkomstig is uit de Wabo, die vanaf de Ow niet meer bestaat.</p> <p>In de Ow wordt het losse begrip 'installatie' niet gedefinieerd. Enkel worden de begrippen 'IPPC-installatie' en 'andere milieubelastende installatie' gedefinieerd. In het LAP wordt het begrip 'installatie' wel gebruikt, los of in samenstellingen zoals 'verbrandingsinstallatie'. Voor het juist kunnen lezen van het LAP heeft het geen meerwaarde om voor het begrip 'installatie' een nieuwe en niet op wetgeving gestoelde eigen definitie of begripsomschrijving op te nemen.</p> <p>Deze zienswijze heeft niet geleid tot een wijziging t.o.v. de tekst die in de inspraak is gebracht.</p>		
260.	F.03 (IBC-bouwstof)	6	69	2	<p>Dat de begrippen IBC-bouwstof en niet-IBC-bouwstof worden geschrapt uit de begrippenlijst en uit LAP3 is in lijn met eerder vastgesteld beleid en onder meer de Green Deal AEC-bodemmassen en de uitfasering van IBC-toepassing wordt ook geborgd in het Besluit vrijstellingen stortverboden buiten inrichtingen. Inspreker vraagt zich echter af</p> <p>A. wat de consequenties zijn als de Omgevingswet later dan 1 januari 2021 van kracht wordt.</p> <p>B. of het vervallen van IBC-bouwstof nu betekent dat de benaming 'bouwstof' niet meer terugkeert in het LAP.</p>	<p>Ad. A: Zoals aangegeven in hoofdstuk 2 van deze nota treedt deze wijziging pas in werking op het moment dat ook de Omgevingswet in werking treedt.</p> <p>Ad. B: De zienswijze is een reactie op wijzigingen in bijlage F.03. Deze bijlage bevat een opsomming van de gehanteerde termen, begrippen en definities in het LAP die van belang zijn voor een correcte interpretatie van het beleid. Deze bijlage kende naast het begrip 'IBC-bouwstof' ook het begrip 'niet-IBC-bouwstof'. Het schrappen van die laatste is inderdaad voorbarig want het begrip 'bouwstof' blijft veelvuldig gebruikt in het LAP. Daarom wordt het begrip 'bouwstof' (i.p.v. het begrip 'niet-IBC bouwstof') als volgt toegevoegd aan bijlage F.03:</p> <p>Bouwstof *: <u>materiaal waarin de totaalgehalten aan silicium, calcium of aluminium tezamen meer dan 10 gewichtsprocent van dat materiaal bedragen, uitgezonderd vlakglas, metallisch aluminium, grond of baggerspecie, dat is bestemd om te worden toegepast.</u></p> <p>* : <u>Besluit bodemkwaliteit</u></p>		
261.	F.03	15	13, 57	1	Inspreker geeft aan dat het schrappen van een definitie voor 'juridische afgifte' tot	Het klopt dat een handelaar niet per se de afvalstoffen fysiek in zijn bezit hoeft te hebben; dit kan		

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
	(juridische afgifte)				onduidelijkheden zal leiden gezien het feit dat afgifte aan een handelaar niet altijd betekent dat de handelaar de afvalstoffen ook fysiek in zijn bezit heeft. De vervanging van de begrippen 'fysiek' en 'juridisch' in 'onder zich heeft' leidt niet tot verduidelijking.	<p>ook 'op papier'. Zie naast artikel 10.37, tweede lid, onder g, van de Wm ook de definitie van handelaar in artikel 1.1, eerste lid, van de Wm. O.a. om deze reden is het woord 'fysiek' uit de LAP-definitie van wat voorheen 'fysieke afgifte' was gehaald. Er blijft zodoende een overkoepelend begrip over, namelijk 'afgifte', dat binnen de bepalingen van artikel 10.37 van de Wm valt, zonder daarbij een verschil te maken tussen fysiek en niet-fysieke afgifte.</p> <p>De term 'bezit' wordt in de Kaderrichtlijn afvalstoffen en daarmee ook in de hoofdstuk 10 van de Wm frequent gebruikt. Zie o.a. de definitie van handelaar en van afvalstofhouder in artikel 1.1, eerste lid, van de Wm. Het blijven gebruiken van de term in de nieuwe definitie is daarom gepast. Wel verdient het extra uitleg, zoals ook is gegeven onder de voorgestelde definitie van afgifte, omdat het niet mag worden verward met bezit in de goederenrechtelijke zin van het woord. Dit kan gebeuren, gezien het geschrapte begrip 'juridische afgifte' wél een link legde met eigendom in goederenrechtelijke zin. De extra uitleg is middels de zinsnede 'onder zich heeft' gegeven.</p> <p>Overigens, waar in het LAP afgifte staat in de betekenis van het geschrapte begrip 'juridische afgifte', is de toelichting 'dat ook het eigendom van de afvalstoffen overgaat' toegevoegd. Zo blijft 'afgifte' volledig gekaderd binnen de bepalingen van artikel 10.37 van de Wm en blijft duidelijk wanneer er als verbijzondering wordt verwezen naar wat voorheen 'juridische afgifte' was.</p> <p>Voorts is er aan paragraaf D.4.3 van het LAP een toelichtende paragraaf over 'afgifte' toegevoegd, waarin algemene uitleg wordt gegeven over afgifte in het kader van artikel 10.37 van de Wm. Deze aanvulling betreft geen aanpassingen aan kern van beleid en is dus niet in inspraak gebracht.</p> <p>Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassing van de tekst die in de inspraak is gebracht.</p>
262.	F.05.2 (cat.13)	Bijlage 5	13	1	Inspreker stelt voor om 'vergelijkbaar biologisch afbreekbaar' bedrijfsafval te wijziging in 'naar aard en samenstelling vergelijkbaar'. De voorgestelde formulering roept namelijk onduidelijkheden op: kunststof dat biologisch afbreekbaar is lijkt hier dan namelijk ook onder te vallen.	<p>De afvalcategorieën in bijlage 5 van het LAP sluiten aan bij de wet- regelgeving (nu bijlage 11 van de Arm, t.z.t. bijlage II Bal). Het LAP wijkt daar niet van af en de suggestie van inspreker wordt derhalve niet overgenomen.</p> <p>Bioafval is als volgt gedefinieerd: <i>biologisch afbreekbaar tuin- en plantsoenafval, levensmiddelen- en keukenafval van huishoudens, kantoren, restaurants, groothandel, kantines, cateringfaciliteiten en winkels en vergelijkbare afvalstoffen van de levensmiddelenindustrie.</i></p> <p>Afvalcategorie 13 luidt vervolgens: <i>Bioafval en daarmee vergelijkbaar biologisch afbreekbaar bedrijfsafval, met uitzondering van groenafval.</i></p> <p>De passage 'en daarmee vergelijkbaar' is opgenomen omdat de definitie van bioafval slechts bepaalde sectoren noemt, maar niet alle. Categorie 13 is dus breder dan alleen 'bioafval met uitzondering van groenafval'.</p> <p>Bovenstaande beschouwend valt biologisch afbreekbaar plastic, of biologisch afbreekbare verpakkingen van welke materiaal dan ook niet onder de definitie van bioafval want het is geen tuin- of plantsoenafval, levensmiddelenafval of keukenafval (bedoeld als het bekende GFT). Het valt dus ook niet onder afvalcategorie 13. In bijlage 12 van het LAP is een lijst opgenomen van wat wordt verstaan onder GFT. Verpakkingen van levensmiddelen, van welk materiaal dan ook, vallen vooralsnog niet onder GFT.</p> <p>Als toelichtende tekst wordt in het LAP in bijlage 5 en sectorplan 7 nog wel op de reikwijdte van deze categorie ingegaan. Daarin staat dat biologisch afbreekbaar kunststof niet valt onder deze afvalcategorie respectievelijk dit sectorplan.</p>
263.	F.05.2 (cat.22)	Bijlage 5	66, 71, 73, 77, 81, 51	2	<p>Aangegeven is dat kunststoflaminaten niet recyclebaar zijn. Dit is onjuist. Middels innovatieve technieken, die volop in ontwikkeling zijn en waarvoor in de recente jaren diverse initiatieven zijn opgestart is recycling in ieder geval voor een deel wel mogelijk.</p> <p>Insprekers 66 en 71 refereren ook aan het Versnellingshuis Chemische Recycling en geven aan dat deze stromen zijn te recyclen tot de oorspronkelijke polymeren dan wel chemische bouwstenen. Het kwalificeren van kunststof laminaten als niet recyclebaar kan de verdere ontwikkeling van deze initiatieven frustreren.</p> <p>Inspreker 77 stelt nog voor om ook op te nemen dat kunststof laminaatverpakking in de praktijk nog wel slechts beperkt daadwerkelijk worden gerecycled.</p> <p>Inspreker 73 voegt nog toe dat doorschuiven van deze materialen naar de restcategorie 112B een groot probleem oplevert voor de huidige kunststofinzameling en elke toekomstige innovatie blokkeert.</p>	<p>Ratio achter de in categorie 22 opgenomen uitzonderingen is dat deze in praktijk (nog) niet voor recycling geschikt zijn en/of ze de recycling van andere afvalstoffen binnen de categorie zouden kunnen bemoeilijken. Hoewel er zeker ontwikkelingen zijn, is recycling van kunststof laminaatverpakkingen in de praktijk nu nog niet of nauwelijks mogelijk.</p> <p>Echter, voor kunststof laminaatverpakkingen wordt een verwijderingsbijdrage betaald omdat deze onder een systeem van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid vallen. In de raamovereenkomst verpakkingen is voor deze stroom afgesproken dat deze bij huishoudens worden ingezameld met het plastic afval (of PMD). In de praktijk zullen de kunststof laminaatverpakkingen daarom in ieder geval bij huishoudens niet in dezelfde inzamelbak komen als bijvoorbeeld verfemmers of tuinstoelen, maar worden samen met andere (kunststof) verpakkingen ingezameld. Ook bij veel bedrijven worden deze stromen reeds apart gehouden.</p> <p>Deze inspraakreactie heeft dan ook geleid tot een heroverweging van het opnemen van deze uitzondering bij deze categorie. Het LAP wordt als volgt gewijzigd:</p> <p>Uit voetnoot [7] (die met deze wijziging wordt ondergebracht in een vierde kolom van bijlage 5) wordt de volgende passage geschrapt:</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
						<p>Kunststof laminaatverpakkingen worden uitgezonderd, omdat die in de praktijk niet geschikt zijn voor recycling.</p> <p>Dezelfde wijziging wordt ook doorgevoerd zodra het LAP wordt aangepast aan de OW in de beschrijving van de afvalcategorie zelf: kunststof laminaatverpakkingen (categorie 112);</p> <p>Terzijde wordt opgemerkt dat bijlage 5 volgend is aan wet- en regelgeving en derhalve toelichtend van karakter wordt. Deze bijlage is inhoudelijk in overeenstemming gebracht met bijlage 11 Arm (huidig stelsel) en wordt straks in overeenstemming gebracht met bijlage II Bal (stelsel van de Ow).</p>
264.	F.05.2 (cat.22)	Bijlage 5	68	Nvt	De opmerking dat laminaatverpakking is uitgezonderd omdat die in praktijk niet geschikt is voor recycling is te specifiek. Dit zou eerder in zijn algemeenheid moeten gelden voor alle verpakkingen die niet (goed) geschikt zijn voor recycling, mits je het begrip recycleerbaarheid goed kunt definiëren. Dat laatste is nog volop in ontwikkeling. Er zijn overigens diverse ontwikkelingen die gebruik van laminaten kunnen voorkomen (ontwerp voor recycling) of die de recycleerbaarheid van laminaten wel degelijk mogelijk maken (bijvoorbeeld verwijderen van een deel van het laminaat middels solvolyse, gevolgd door separate recycling van de gescheiden lagen).	Zie het antwoord op inspraakreactie 263.
265.	F.05.2 (cat.30)	Bijlage 5	13	2	Inspreker stelt voor deze categorie te formuleren als 'luiers en <i>ander</i> incontinentiemateriaal'. Een Luier is namelijk ook incontinentiemateriaal.	<p>Deze suggestie wordt overgenomen. Dit wordt niet alleen verwerkt in bijlage F.05, maar ook in sectorplan 84 van het LAP. Dit leidt tot de volgende aanpassingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Bijlage F.05.2 – categorie 30: luiers en <i>ander</i> incontinentiemateriaal De laatste rij van de tabel in par I van sectorplan 84: kolom 1: luiers en <i>ander</i> incontinentiemateriaal 2 keer in kolom 2: luiers en/of <i>ander</i> incontinentiemateriaal De kolom 'Omschrijving afvalstroom' in de minimumstandaard van sectorplan 84 onder e: luiers en <i>ander</i> incontinentiemateriaal De vooruitblik bij de minimumstandaard van sectorplan 84: <i>Dit is verwerkt in het antwoord op inspraakreactie 238.</i>
266.	F.05.2 (cat.86-88 (oud))	Bijlage 5	69	Nvt	Onduidelijk is of het schrappen van 'rookgasreinigingsresidu' uit de categorieën 86 t/m 88 (oude nummering) consequenties heeft en verzocht wordt dat toe te lichten.	Het schrappen van deze categorie heeft geen gevolgen. Met de eerste wijziging LAP3 is de minimumstandaard voor rookgasreiniging gewijzigd naar storten, waardoor 'ontkwikken' nooit gevegd wordt en nuttige toepassing, behoudens eventueel terugwinnen van aanwezige metalen, niet is toegestaan. Om die reden wordt rookgasreinigingsresidu uit de betreffende kwikhoudende afvalcategorieën geschrapt. Categorie 86 bevat afvalstoffen die in principe nuttig mogen worden toegepast. Categorie 87 bevat afvalstoffen die onder voorwaarden nuttig mogen worden toegepast. Categorie 88 bevat afvalstoffen die in principe eerst ontkwikt moeten worden.
267.	F.06.5	5	6	Nvt	Inspreker is blij met deze wijziging (het schrappen van de uitleg wanneer geen sprake is van indeling als R3, R4 of R5 – en de relatie met het opvullen van mijnen).	Deze zienswijze vraagt niet om aanpassing van een voorgenomen wijziging van het LAP. Deze opmerking wordt in het kader van de tweede wijziging van LAP3 daarom beschouwd als een ondersteuning van de aangebrachte wijzigingen en het ingezette beleid, die geen inhoudelijke reactie in deze nota vraagt.
268.	F.06.5	5	81	1	Van de tekst onder de kop 'Indelen als handeling R3, R4 of R5' citeert inspreker het derde aandachtsstreepje (<i>Er is geen sprake van R3, R4 of R5 als...</i>) en het toegevoegde vierde aandachtsstreepje (<i>Bij de handelingen R3, R4 of R5 kan het gaan om ...</i>). Beide teksten lijken inspreker tegenstrijdig en verzocht wordt om uitleg.	<p>Met de wijziging van de Kra zijn in bijlage II bij de handelingen R3, R4 en R5 nieuwe voetnoten opgenomen. In deze voetnoten staat dat de handelingen ook betrekking kunnen hebben op andere vormen van nuttige toepassing dan alleen terugwinning/recycling, waarbij het onder andere kan gaan, afhankelijk van de handeling, om voorbereiding voor hergebruik, pyrolyse en opvulling.</p> <p>Met de vierde aandachtsstreepje wordt erop gewezen dat als een handeling is aangeduid als R3, R4 of R5 dit niet altijd hoeft te gaan om een recyclingshandeling, maar ook kan gaan om voorbereiding voor hergebruik en andere nuttige toepassing. Dit is ook toegelicht in de voetnoot die hoort bij de vierde aandachtsstreepje.</p> <p>Om duidelijker te maken wat bedoeld wordt is de tekst aangepast.</p> <p>Aanpassing tekst F.6.5</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Als een handeling is aangeduid als R3, R4 of R5 betekent dit niet dat dit altijd een recyclinghandeling is. Met de wijziging van de Kra middels richtlijn (EU) 2018/851 zijn de voetnoten van sommige R-nummers aangepast. Hierdoor kunnen ook voorbereiden voor hergebruik en, voor R3 en R5, ook opvulling onder deze R-handelingen vallen.</u> - Bij de handelingen R3, R4 of R5 kan het gaan om een recyclinghandeling, maar het kan ook gaan om voorbereiden voor hergebruik en, voor R3 en R5, ook om opvulling. <p>Voetnoot *</p> <p>Met de wijziging van de Kra middels richtlijn (EU) 2018/851 zijn de voetnoten van sommige R-nummers aangepast waardoor ook voorbereiden voor hergebruik en andere nuttige toepassing onder deze R handelingen kunnen vallen.</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
269.	F.06.5 A.4.3.7.2 F.03 (opvulling)	5 19 1	51	1	<p>Inspreker houdt een uiteenzetting over 'opvulling', de definitie en de relatie tot 'hergebruik', 'recycling' en 'nuttige toepassing' [samengevat]: opvulling leidt tot ondoelmatig gebruik van afvalstoffen en niet tot nuttig hergebruik. De wijze waarop de term opvulling in de tweede wijziging van LAP3 is opgenomen, neemt de zorg niet weg dat opvulling een ontwijkroute wordt voor recycling. Dit wordt duidelijk als ook de termen "recycling" en "nuttige toepassing" in ogenschouw worden genomen.</p> <p>Als de definitie van "opvulling" naast die voor "nuttige toepassing" en "recycling" wordt gelegd, wordt duidelijk dat opvulling hoger in de rangorde lijkt te staan dan nuttige toepassing en recycling. Dit kan niet de bedoeling zijn.</p> <p>Inspreker licht dit als volgt toe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uit de KRA volgt dat zowel sorteren als recycling gezien worden als nuttige toepassing. Recycling is niet de handeling waarbij een materiaal wordt toegepast (in een product of werk). Recycling is bewerking waarbij een product, materiaal of stof ontstaat die later kan worden toegepast. De omschrijving bij R3, R4 en R5 duidt daar ook op: "recycling/terugwinning". - Het is niet duidelijk of opvulling een "nuttige toepassing" mag worden genoemd. Daar is de definitie van nuttige toepassing niet onderscheidend genoeg voor. <p>Hieruit volgt dat opvulling een vorm van recycling lijkt. Dit spoort niet met de definities in de KRA. Er wordt namelijk geen afvalstof bewerkt (definitie) of teruggewonnen (bijlage II).</p> <p>Opvulling kan geen R3 of R5 zijn. Opvulling kan al helemaal geen vorm van recycling zijn. Duidelijk is dat de KRA de term "opvulling" niet zo heeft bedoeld en daarom wordt voorgesteld dat genoemde teksten dienovereenkomstig worden aangepast. Inspreker citeert:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De derde bullet van F.6.5 en stelt dat men zou kunnen concluderen dat bijvoorbeeld breken van BSA geen recycling is, want "er is nog geen feitelijke sprake van vervanging". Immers: er wordt pas primair materiaal vervangen in een werk, dus na het breekproces. Door bovendien te verwijzen naar de uitspraak van de Raad van State geeft het LAP de indruk dat men hier enkel bedoelt het sorteren van afval. Vreemd is dat de betreffende uitspraak inhoudt dat sorteren geen vorm van nuttige toepassing is, de inspraaknotitie [het LAP] suggereert dat dat wel zo is. - De 2de en 3de situatie van A.4.3.7.2 en stelt hier letterlijk staat dat opvulling recycling is. Inspreker concludeert dat het LAP aangeeft dat 'opvulling' de beste wijze van verwerken is en vraagt om nadere verklaring. 	<p>Voorafgaand is het belangrijk te vermelden dat daar waar het LAP de term 'opvulling' gebruikt, deze bedoeld is zoals die [juridisch] is gedefinieerd in de Kra: voor het vullen van mijnen en groeves <i>aan de oppervlakte</i>, waar dat anders met andere materialen zou moeten worden gedaan. Hieraan zijn bovendien ook nog voorwaarden voor geschiktheid van de afvalstoffen aan verbonden, dat niet meer afvalstoffen worden gebruikt dan nodig, etc. Is aan alle voorwaarden voldaan, dan is sprake van 'nuttige toepassing' – zie ook de definitie van 'opvulling' in de Wm en de begrippenlijst van het LAP.</p> <p>In praktijk wordt de term 'opvulling' ruimer gebruikt, ook voor toepassingen die vaak niet voldoen aan de juridische definitie. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het vullen van ondergrondse ruimtes zoals zoutcavernes. Het LAP gebruikt voor die doelstelling niet langer het woord 'opvulling' maar andere omschrijvingen.</p> <p>Ten aanzien van het indelen van 'opvulling' of gelijkaardig gebruik van afvalstoffen in de diepe ondergrond in de afvalhiërarchie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De Kra definieert 'opvulling' als een vorm van 'nuttige toepassing' (definitie opvulling = <i>handeling voor nuttige toepassing</i> waarbij...). Er kan pas sprake zijn van nuttige toepassing als de afvalstoffen in plaats komen van primaire materialen die anders zouden worden gebruikt (zie de definitie van 'nuttige toepassing'). Dus als de afvalstoffen niet in de plaats komen van andere materialen, is geen sprake van 'nuttige toepassing' en dus ook geen sprake van 'opvulling' in de juridische betekenis van het LAP. Hetzelfde geldt voor het nuttig gebruik van afvalstoffen in de diepe ondergrond. - Nuttige toepassing is een verzamelbegrip voor 'voorbereiden voor hergebruik', 'recycling' en 'andere nuttige toepassing'. Opvulling is geen recycling (dit volgt uit de definitie van recycling). Het LAP deelt 'opvulling' en ook het nuttige gebruik van afvalstoffen in de diepe ondergrond daarom in als 'andere nuttige toepassing' en daarmee is 'opvulling' of nuttig gebruik van afvalstoffen in de diepe ondergrond lager in de afvalhiërarchie dan recycling (zie paragraaf A.4.2. van het LAP). Dit betekent dat afvalstoffen waarvoor de minimumstandaard 'recycling' is, niet mogen worden gebruikt voor 'opvulling' of andere vormen van op of in de bodem brengen als vorm van nuttige toepassing (zoals het stabiliseren van zoutcavernes). <p>Opvulling of gebruik in de diepe ondergrond kan dus niet de ontwijkroute zijn voor recycling, niet in Nederland en ook niet bij export.</p> <p>Over de relatie van 'opvulling' en 'nuttig gebruik in de diepe ondergrond' tot de handelingen R3 en R5:</p> <p>Inspreker geeft aan dat 'opvulling' geen R3 of R5 kan zijn. Echter, de Kra stelt zelf in bijlage II bij de handelingen R3 en R5 dat dit ook kan betreffen '<i>... nuttige toepassing van organisch (R3) / anorganisch (R5) materiaal in de vorm van opvulling</i>'. Het is dus de Kra die dit aangeeft en het LAP kan deze indeling alleen maar volgen. Hierin is in het LAP geen beleidskeuze mogelijk; het LAP conformeert zich aan de Kra.</p> <p>Over het gestelde door inspreker over paragraaf F.6.5:</p> <p>Deze paragraaf is bedoeld om helderheid te scheppen hoe de handelingen R3, R4 en R5 ingedeeld moeten worden binnen de afvalhiërarchie en zich verhouden tot specifieke vormen van verwerken zoals 'opvulling'. Inspreker noemt 'breken' en 'sorteren'. Het klopt dat op basis van de definitie van recycling bij uitsluitend 'breken' van BSA nog geen sprake is van recycling. Ook is dan geen sprake van R3, R4 of R5 maar van een voorbereidende handeling R12. Dat is wat hier in deze bullet wordt gesteld.</p> <p>Over de stelling van inspreker dat in paragraaf A.4.3.7.2. staat dat opvulling 'recycling' is:</p> <p>Het aanbrengen van noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen wordt in het LAP niet beschouwd als 'opvulling' volgens de definitie van de Kra. Opvulling is zoals eerder gesteld altijd 'andere nuttige toepassing'. Het aanbrengen van noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen is in het LAP wel ingedeeld als recycling.</p> <p>Al bovenstaande beschouwend is in het LAP onvoldoende duidelijk waarvoor de term 'opvulling' wel en niet wordt gebruikt. Daarom worden de volgende teksten aangepast:</p> <p>De N.B bij de definitie van 'opvulling' wordt als volgt aangevuld:</p> <p>N.B. Gezien de interpretatie van de definitie door de RvS in arrest ABRvS 27 december 2018, ECLI:NL:RVS:2018:4206, wordt 'opvulling' in het LAP alleen gebruikt voor <u>nuttige toepassing van afvalstoffen voor het opvullen van mijnen of groeves die aan de oppervlakte liggen</u>.</p> <p>Paragraaf A.4.3.7.2. wordt ten opzichte van de tekst uit de inspraaknotitie als volgt gewijzigd: <u>Voor een goed begrip van deze paragraaf volgt eerst uitleg bij het begrip 'opvulling'. Hier, maar ook op andere plaatsen in het LAP, wordt het begrip 'opvulling' alleen gebruikt voor situaties waarbij mijnen of groeves die zich aan de oppervlakte bevinden worden gevuld met afvalstoffen die daarvoor geschikt zijn, waarbij sprake is van de vervanging van niet-afvalmaterialen die anders voor dit doel zouden worden gebruikt en waarbij niet meer afvalstoffen worden gebruikt</u></p>

Nr.	Onderdeel LAP	Onderdeel inspraak-notitie	Inspreker (s)	Tranche Inwerking-treding wijziging LAP-tekst	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
						<p>dan nodig, etc. Er is dan sprake van 'nuttige toepassing' – zie ook de definitie van 'opvulling' in de begrippenlijst van het LAP. Voor andere situaties waarbij sprake is van het opvullen van mijnen of groeves, al dan niet aan de oppervlakte, wordt het begrip 'opvulling' niet gebruikt.</p> <p>Bij het op of in de bodem brengen van afval kan naast verwijdering (D1 en een enkele keer D5 of D12) in bepaalde gevallen sprake zijn van nuttige toepassing (veelal R3, R5 ¹³ of een R-handeling zonder nummer). Hieronder de meest voorkomende situaties:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bij het storten van afval in op een stortplaats is bijna altijd sprake van D1 en een enkele keer van D5 of D12. 2. Als een afvalstof die <u>op een</u> stortplaats niet ter verwijdering is aangeboden, <u>maar op een stortplaats</u> wordt gebruikt voor het aanbrengen van <u>noodzakelijke</u> voorzieningen én het materiaal voldoet aan het Besluit bodemkwaliteit (verder Bbk) dan is er sprake van nuttige toepassing (recycling), te weten R3 of R5, afhankelijk van de afvalstof. 3. Opvulling zoals gedefinieerd in de Kra is andere nuttige toepassing (R3 of R5). Is niet voldaan aan alle bepalingen van de definitie voor 'opvulling', dan is sprake van 'storten' (D1, en in een enkele keer D5 of D12). 4. Het vullen van mijnen of cavernes in de diepe ondergrond kan andere nuttige toepassing zijn indien voldaan wordt aan het gestelde in paragraaf B.12.4513. <p>[voetnoot x] Deze handelingen kunnen zowel 'voorbereiden voor hergebruik', 'recycling' als 'opvulling' zijn. Dit volgt uit de definitie van deze handelingen in bijlage II van de Kra. Dit betekent dat op basis van alleen het handelingsnummer (dus R3 of R5) niet bepaald kan worden welke vorm van nuttige toepassing plaatsvindt.</p> <p>Ter zijde wordt nog opgemerkt dat de EC werkt aan een handreiking hoe de definitie van 'opvulling' gelezen moet worden. Als deze tot nieuwe inzichten leidt, zal het LAP hier wederom aan worden aangepast.</p>
270.	F.09 (mLCA, k-waarden)	Bijlage 7	69	1	Verzocht wordt aan te geven wat de wetenschappelijke basis is voor het aanhouden van de genoemde k-waarden bij de berekening van emissie gedurende de levensduur vanuit de uitlooggegevens op labschaal.	De wetenschappelijke bron voor deze waarden wordt naar aanleiding van deze zienswijze opgenomen in het LAP. Aan de laatste bullet direct boven de tabel met k-waarden wordt een voetnoot toegevoegd met de volgende tekst: <u>Bron: Kritische emissiewaarden voor bouwstoffen. Milieuhygiënische onderbouw en consequenties voor bouwmaterialen; RIVM; 2007; rapportnummer 711701043.</u>
271.	F.09 (mLCA, algemeen)	-	73	Nvt	De LCA-toets wordt genoemd, maar is geen onderdeel van de wijzigingen. De LCA-toets in het LAP beschrijft een experimentele multicyclus LCA-methode waar nog te weinig praktijkervaring mee is opgedaan en daarmee niet inzetbaar is als eenvoudige en breed geaccepteerde toets om opties af te wegen. De standaard LCA-methode is nog onvoldoende ontwikkeld om op gebalanceerde wijze uitspraken te doen over recyclingprocessen waar immers sprake is van een "volgend leven". Dan is er altijd een zeer moeilijk punt aan welke cyclus we de lasten en de opbrengsten toewijzen en juist dat is cruciaal voor het resultaat. Inspreker is voorstander dat de ontwikkeling van een LCA-toets wordt opgenomen als actie voor de nabije toekomst.	<p>Zoals inspreker zelf al aangeeft is de voorgeschreven LCA-methodiek geen onderdeel van de wijziging van het LAP. Dat betekent dat er geen reden is om inhoudelijk op deze reactie in te gaan in deze Nota van Antwoord.</p> <p>Terzijde wordt opgemerkt dat de mLCA-methodiek van het LAP in beginsel niet afwijkt van een LCA volgens de ISO-14040 serie. Feitelijk is het enige verschil met de standaard LCA-methodiek dat in de fase van het definiëren van de systeemgrenzen meer dan 1 toepassingscyclus in de analyse wordt betrokken. Ook binnen de ontwikkelingen rond duurzaam bouwen wordt meer en meer gewerkt met LCA's waarbij naar meerdere cycli wordt gekeken.</p>
272.	F.12 (algemeen)	-	6	Nvt	Inspreker stelt voor de naamgeving van de verschillende lijsten die als bijlage 12 aan het LAP zullen worden toegevoegd wel/niet lijsten te noemen i.p.v. welles/nietes lijsten.	Bijlage 12 betreft een toelichtende bijlage bij het LAP. De suggestie van inspreker zal worden beschouwd bij het formuleren van de definitieve titel en tekst van deze bijlage.
273.	F.12 (algemeen)	-	26, 34	Nvt	Insprekers geven aan dat bijlage 12 bij de inspraaknotitie ontbreekt / de inhoud niet is gedeeld. Inspreker 34 worden graag betrokken bij de inhoud van de wel/niet lijsten voor textiel en gft, de uitlegbaarheid, begrijpelijkheid en de manier van werken die daarbij hoort. Inspreker 26 vraagt om publicatie van de lijsten voor zienswijzen voor ze definitief worden.	Bijlage 12 betreft een toelichtende bijlage bij het LAP en is derhalve niet voor inspraak voorgelegd. De daarin opgenomen lijsten bestaan namelijk al in het huidige LAP (KCA, verplaatst uit de toelichting op sectorplan 18), zijn tot stand gekomen binnen een Green Deal (textiel) of zijn tot stand gekomen in overleg met de betreffende sector i.h.k.v. het programma VANG-HH (gft-lijst).
274.	F.12 (textiel)	-	37	Nvt	Inspreker vraagt of de bijlage 12 (textiellijst) straks ook geldt voor bedrijfsafval of alleen voor textielafval van particulieren.	Bijlage 12 betreft een toelichtende bijlage bij het LAP. De vraag van inspreker zal worden beschouwd bij het formuleren van de definitieve tekst van deze bijlage.

Bijlage 4 Overige wijzigingen

In de tabel in deze bijlage worden nog een aantal andere aanpassingen aan het LAP vermeld die niet in de inspraak zijn gebracht (met vermelding van de reden). Deze staan los van de in de vorige tabel opgenomen wijzigingen naar aanleiding van ontvangen inspraak.

Nr.	Onderdeel LAP	Tranche Inwerking-treding	Wijziging
275.	A.2.6.1	1	<p>In specifieke gevallen kan een bevoegd gezag tot de conclusie komen dat voor die specifieke situatie scheiden aan de bron zoals volgt uit paragraaf B.3.4.2 van het LAP toch niet gevegd kan worden. In dat geval kan daar door het verlenen van een vergunning toch toestemming worden gegeven om alsnog niet of minder aan de bron te scheiden. Het is niet de bedoeling dat voor al die situaties de afwijkingsprocedure te doorlopen. Dit is abusievelijk niet expliciet gemaakt in de tekst die in de inspraak is gebracht. Dit wordt aan het LAP toegevoegd.</p> <p>Daarom wordt aan de eerste alinea van paragraaf B.3.4.3 (nummering volgens de inspraaknotitie) het volgende toegevoegd: (...) Wil een bedrijf of organisatie voorafgaand aan het afvalbeheer toch categorieën bedrijfsafval samenvoegen met andere categorieën afval of met andere stoffen dan afvalstoffen dan is een vergunning vereist (zie tabel 5) en is sprake van afwijken van het LAP (zie paragraaf A.2.6.1).</p> <p>Vervolgens is in paragraaf A.2.6.1 aan de situaties waarin wel wordt afgeweken van het LAP, maar geen afwijkingsprocedure hoeft te worden doorlopen, een derde situatie toegevoegd. Er is ook sprake van afwijken van het LAP in onderstaande gevallen. Echter, in deze gevallen is het niet nodig om de afwijkingsprocedure uit paragraaf A.2.6.3 te volgen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het bevoegd gezag wil een bedrijf toestemming verlenen voor het doen van proefnemingen die voldoen aan de criteria van (...). - Het bevoegd gezag wil ontheffing verlenen van het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen om (...). - Het bevoegd gezag wil vergunning verlenen om in afwijking van paragraaf B.3.4.2 [link] van het LAP toch af te zien van het aan de bron gescheiden houden van één of meer afvalstromen omdat zij er van overtuigd is dat dit in die specifieke situatie vanwege kosten of uitvoerbaarheid in redelijkheid niet gevegd kan worden. <p><i>N.B.: Het bevoegd gezag wordt wel verzocht om het verlenen van een dergelijke vergunning te door te geven aan de helpdesk afvalbeheer van Rijkswaterstaat onder vermelding van de reden waarom zij tot het oordeel is gekomen dat scheiding aan de bron in die specifieke situatie in afwijking van het LAP toch niet gevegd kan worden.</i></p>
276.	A.4.4.5.1 F.6.4.2	1	<p>Bij de aanpassing van het LAP aan de herziene Kra en de gewijzigde Wm zijn enkele verwijzingen naar wetsartikelen abusievelijk niet aangepast. Het gaat om vergelijkbare verwijzingen in A.4.4.5.1 en F.6.4.2. De wijzigingen zijn:</p> <p>Art. 6 Kra artikel 1.1, achtste lid, van de Wm</p> <p>Op enkele plekken in de toelichtende tekst van het LAP wordt een vergelijkbare aanpassing doorgevoerd.</p>
277.	B.3.3.2.2	1	<p>In paragraaf B.3.3.2.2 wordt boven de opsomming met richtlijnen voor het bedrijven van een milieustraat de volgende voetnoot ingevoegd: Een deel van onderstaande richtlijnen zijn ook al terug te vinden in de toelichting op art. 3.115 Arm, zie: p. 49 en 50 nota van toelichting https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2012-21524.pdf</p>
278.	B.3.3.2.3	1	<p>De eerste zin van paragraaf B.3.3.2.3 wordt als volgt aangepast Een deel van de regelgeving – waaronder een aantal regels m.b.t inzamelen – is per 1 januari 2021 nog niet overgegaan gaat bij inwerkingtreden van de Omgevingswet nog niet mee naar het stelsel van deze Omgevingswet.</p>
279.	B.3.3.2.3	1	<p>In de inspraaknotitie wordt in de nieuwe tekst van hoofdstuk B.3 in de eerste alinea van paragraaf B.3.3.2.3 verwezen naar tabel 5. Dat moet een verwijzing naar tabel 1 zijn en dat wordt aangepast. <i>N.B.: na invoegen van hoofdstuk B.3 uit de inspraaknotitie in het complete LAP wordt deze tabel 1 overigens venummerd tot tabel 2.</i></p>
280.	B.3.4.2	1	<p>In paragraaf 'B.3.4.2 Afvalscheiding bedrijfsafval (voorafgaand aan het afvalbeheer)' en daaropvolgende paragrafen zijn enkele ambtshale wijziging doorgevoerd om de teksten te verduidelijken (nummering zoals opgenomen in de inspraaknotitie).</p> <p>B.3.4.2 in de derde alinea: Voor een groot deel daarvan geldt dat gescheiden houden altijd gevegd wordt (tabel 6). Daarnaast zijn er afvalstoffen die alleen in specifieke gevallen gescheiden moeten worden gehouden (tabel 7). Als uitzondering geldt voor bepaalde afvalstoffen dat, als nascheiding aan een aantal voorwaarden voldoet, bronscheiding hiervoor niet gevegd wordt (paragraaf B.3.4.6 B.3.4.2.4). Bij tabel 7 gelden daarnaast twee algemene uitzonderingen <u>namelijk</u> voor kleine hoeveelheden afval en <u>voor</u> bedrijven met weinig ruimte (nogmaals B.3.4.6 paragraaf B.3.4.2.4).</p> <p>B.3.4.2 onder de kop Afvalstoffencategorieën is de laatste zin als volgt gewijzigd: Meer informatie over de afvalstoffen is te vinden in de betreffende sectorplannen in (deel E) <u>en in bijlage F.5</u> van het LAP.</p> <p>'B.3.4.4 Bedrijfsafval waarvoor scheiden altijd wordt gevegd', eerste zin: In tabel 6 staan de afvalstoffencategorieën benoemd waarvan scheiding door de bedrijven waar het afval ontstaat altijd <u>wordt</u> gevegd kan worden. (<i>N.B.: zie ook wijziging 281</i>)</p> <p>'B.3.4.6 Algemene uitzonderingen voor het scheiden van bedrijfsafval', onder de kop 'Nascheiding en gecombineerde inzameling (voor tabel 6 en tabel 7)' is de tekst herschreven, zonder inhoudelijke wijzigingen in het beleid ten opzichte van de tekst in de inspraaknotitie (markering van de wijzigingen ten opzichte van de inspraaknotitie voor de leesbaarheid in dit geval achterwege gelaten): Sommige afvalstoffen kunnen goed worden nagescheiden uit restafval. Ook kunnen combinaties van droge afvalstoffen samen ingezameld worden, waarna ze via handmatige of mechanische nascheiding goed kunnen worden gescheiden voor verdere verwerking.</p> <p>Het beleid hiervoor is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indien kleine afgedankte elektr(on)ische apparaten, lampen en/of batterijen worden ingezameld in een milieubox voor klein gevaarlijk afval (KGA), waardoor nascheiding uit de gecombineerde stroom mogelijk is, wordt scheiden aan de bron niet gevegd als voldaan wordt aan de hieronder genoemde voorwaarden. • Indien metaal-, kunststof- en houtafval uit restafval of gecombineerde stromen worden nagescheiden, wordt scheiden aan de bron niet gevegd als voldaan wordt aan de hieronder genoemde voorwaarden. <p>Voorwaarden (cumulatief):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. de verwerking volgens de minimumstandaard van die afvalstof blijft mogelijk; en 2. na samenvoeging kunnen de verschillende afvalstoffen worden teruggewonnen in een hoeveelheid en kwaliteit die op zijn minst vergelijkbaar zijn met de situatie waarin de betreffende afvalstoffen wel aan de bron gescheiden zouden zijn gehouden; en 3. de nascheiding is zeker, bijvoorbeeld doordat dit is vastgelegd in het contract met de afvalinzamelaar.

Nr.	Onderdeel LAP	Tranche Inwerking-treding	Wijziging																																																														
281.	B.3.4.4	1	<p>Voorafgaand aan afvalbeheer mogen bedrijven afval van een A en een B-categorie met hetzelfde categorienummer bij elkaar voegen (art. 2.9, lid 4, Activiteitenregeling milieubeheer). Op basis van artikel 2.12, lid 2 van het Activiteitenbesluit milieubeheer worden categorieën van afvalstoffen echter gescheiden gehouden wanneer dat volgens het LAP wordt gevergd. Dit kan leiden tot tegenstrijdige verplichtingen/mogelijkheden waarbij de verplichting tot gescheiden houden op grond van het Abm (hogere regel) waarschijnlijk boven de bepaling van het Arm gaat (lagere regel). Beleidsmatig is er echter geen reden om afval van de A- en de B-categorie van hetzelfde categorienummer aan de bron gescheiden te houden. Om die reden wordt aan de inleiding van paragraaf B.3.4.4 (paragraafnummering zoals in de inspraaknotitie) een zin toegevoegd::</p> <p>B.3.4.4 Bedrijfsafval waarvoor scheiden altijd wordt gevergd In tabel 6 staan de afvalstoffencategorieën benoemd waarvan scheiding door de bedrijven waar het afval ontstaat altijd wordt gevergd. <u>In gevallen waarin voor een categorie uit deze tabel in bijlage II van het Bal zowel een A als een B-categorie bestaat met hetzelfde categorienummer wordt het van elkaar gescheiden houden van deze A- en B-categorie op basis van het LAP niet gevergd.</u></p>																																																														
282.	B.3.4.4	1	<p>In paragraaf 'B.3.4.4 Bedrijfsafval waarvoor scheiden altijd wordt gevergd' (paragraafnummering zoals in de inspraaknotitie) zijn de afvalstoffencategorieën in tabel 6 en 7 op een aantal punten ambtshalve aangepast. Afvalstoffencategorieën die voortkomen uit afvalbeheer zijn verwijderd, omdat deze niet van toepassing zijn voorafgaand aan het afvalbeheer. Afvalscheiding van bouw- en sloopafval van bouwwerken is geregeld in de Regeling bouwbesluit en het Besluit bouwwerken leefomgeving, afvalstoffen die hieronder vallen zijn verwijderd en alleen de afvalstoffen die ook van niet-bouwwerken zoals wegen voorafgaand aan het afvalbeheer kunnen vrijkomen zijn opgenomen in deze tabel. Daarnaast zijn enkele verkorte benamingen van afvalstoffencategorieën verduidelijkt. In tabel 7 is ook de wijziging naar aanleiding van zienswijze 115 opgenomen.</p> <p>Tabel 6 Bedrijfsafvalstoffen waarvan gescheiden houden altijd wordt gevergd</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Afvalstoffencategorieën</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Afgedankte elektrische en elektronische apparatuur</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Afvalwaterstromen en baden</td> <td>Meerdere categorieën in Bijlage II Bal</td> </tr> <tr> <td>Afval van gezondheidszorg</td> <td>Meerdere categorieën in Bijlage II Bal</td> </tr> <tr> <td>Asbesthoudend afval</td> <td>Meerdere categorieën in Bijlage II Bal</td> </tr> <tr> <td>Asfalt</td> <td>Meerdere categorieën in Bijlage II Bal</td> </tr> <tr> <td>As van verbranding van zuiveringsslib</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Autowrakken</td> <td></td> </tr> <tr> <td>AVI bodemas</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Banden</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Batterijen en accu's</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Brandblussers > 1 kg en drukhouders</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Dierlijke bijproducten</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Elektrische en elektronische apparatuur</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Fracties uit de afvalverwerking</td> <td>Meerdere categorieën in Bijlage II Bal</td> </tr> <tr> <td>Gedecontamineerd afval van gezondheidszorg</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Grond en baggerspecie</td> <td>Meerdere categorieën in Bijlage II Bal</td> </tr> <tr> <td>Procesafhankelijk industrieel afval*</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Kunstgras</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Kwikhoudend afval</td> <td>Meerdere categorieën in Bijlage II Bal</td> </tr> <tr> <td>Metalen</td> <td>Meerdere categorieën in Bijlage II Bal</td> </tr> <tr> <td>Niet ontwikkeld fotopapier</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Ondergrondse opslag tanks</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Papier- en/of kunststofgeïsoleerde en/of oliedruk- en gepantserde papier-loodkabels</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Procesafhankelijk industrieel afval*</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Reststoffen van drinkwaterbereiding en energiecentrales</td> <td>Meerdere categorieën in Bijlage II Bal</td> </tr> <tr> <td>Riool, kolken, gemalen slib (RKG-slib)</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Slib van voedings- en genotsmiddelenindustrie afvalwater, afvalwaterstromen en baden</td> <td>Meerdere categorieën in Bijlage II Bal</td> </tr> <tr> <td>Steenachtig materiaal</td> <td>Meerdere categorieën in Bijlage II Bal</td> </tr> <tr> <td>Steenwol uit de tuinbouw</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Straalgrit dat reinigbaar is</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Afvalstoffencategorieën		Afgedankte elektrische en elektronische apparatuur		Afvalwaterstromen en baden	Meerdere categorieën in Bijlage II Bal	Afval van gezondheidszorg	Meerdere categorieën in Bijlage II Bal	Asbesthoudend afval	Meerdere categorieën in Bijlage II Bal	Asfalt	Meerdere categorieën in Bijlage II Bal	As van verbranding van zuiveringsslib		Autowrakken		AVI bodemas		Banden		Batterijen en accu's		Brandblussers > 1 kg en drukhouders		Dierlijke bijproducten		Elektrische en elektronische apparatuur		Fracties uit de afvalverwerking	Meerdere categorieën in Bijlage II Bal	Gedecontamineerd afval van gezondheidszorg		Grond en baggerspecie	Meerdere categorieën in Bijlage II Bal	Procesafhankelijk industrieel afval*		Kunstgras		Kwikhoudend afval	Meerdere categorieën in Bijlage II Bal	Metalen	Meerdere categorieën in Bijlage II Bal	Niet ontwikkeld fotopapier		Ondergrondse opslag tanks		Papier- en/of kunststofgeïsoleerde en/of oliedruk- en gepantserde papier-loodkabels		Procesafhankelijk industrieel afval*		Reststoffen van drinkwaterbereiding en energiecentrales	Meerdere categorieën in Bijlage II Bal	Riool, kolken, gemalen slib (RKG-slib)		Slib van voedings- en genotsmiddelenindustrie afvalwater, afvalwaterstromen en baden	Meerdere categorieën in Bijlage II Bal	Steenachtig materiaal	Meerdere categorieën in Bijlage II Bal	Steenwol uit de tuinbouw		Straalgrit dat reinigbaar is	
Afvalstoffencategorieën																																																																	
Afgedankte elektrische en elektronische apparatuur																																																																	
Afvalwaterstromen en baden	Meerdere categorieën in Bijlage II Bal																																																																
Afval van gezondheidszorg	Meerdere categorieën in Bijlage II Bal																																																																
Asbesthoudend afval	Meerdere categorieën in Bijlage II Bal																																																																
Asfalt	Meerdere categorieën in Bijlage II Bal																																																																
As van verbranding van zuiveringsslib																																																																	
Autowrakken																																																																	
AVI bodemas																																																																	
Banden																																																																	
Batterijen en accu's																																																																	
Brandblussers > 1 kg en drukhouders																																																																	
Dierlijke bijproducten																																																																	
Elektrische en elektronische apparatuur																																																																	
Fracties uit de afvalverwerking	Meerdere categorieën in Bijlage II Bal																																																																
Gedecontamineerd afval van gezondheidszorg																																																																	
Grond en baggerspecie	Meerdere categorieën in Bijlage II Bal																																																																
Procesafhankelijk industrieel afval*																																																																	
Kunstgras																																																																	
Kwikhoudend afval	Meerdere categorieën in Bijlage II Bal																																																																
Metalen	Meerdere categorieën in Bijlage II Bal																																																																
Niet ontwikkeld fotopapier																																																																	
Ondergrondse opslag tanks																																																																	
Papier- en/of kunststofgeïsoleerde en/of oliedruk- en gepantserde papier-loodkabels																																																																	
Procesafhankelijk industrieel afval*																																																																	
Reststoffen van drinkwaterbereiding en energiecentrales	Meerdere categorieën in Bijlage II Bal																																																																
Riool, kolken, gemalen slib (RKG-slib)																																																																	
Slib van voedings- en genotsmiddelenindustrie afvalwater, afvalwaterstromen en baden	Meerdere categorieën in Bijlage II Bal																																																																
Steenachtig materiaal	Meerdere categorieën in Bijlage II Bal																																																																
Steenwol uit de tuinbouw																																																																	
Straalgrit dat reinigbaar is																																																																	

Nr.	Onderdeel LAP	Tranche Inwerking-treding	Wijziging																										
			<table border="1"> <tr> <td>Tanks voor autogas van voertuigen</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Veegafval van openbare ruimte</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Zuurteer en overig zwavelhoudend afval met zwavel</td> <td></td> </tr> </table> <p>Tabel 7 Bedrijfsafvalstoffen waarvan gescheiden houden alleen in specifieke gevallen wordt geverg</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Afvalstoffencategorieën*</th> <th>Gescheiden houden en gescheiden afgeven wordt geverg als**</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Papier en karton</td> <td>wekelijks ontstaat</td> </tr> <tr> <td>Bioafval en daarmee vergelijkbaar biologisch afbreekbaar bedrijfsafval</td> <td>vrijkomt bij landbouw en veilingen of zijnde keukenafval, snijresten en/of onverpakte over de datum/ onverkoopbare producten: dagelijks ontstaat bij een bedrijf met een professionele keuken, of dagelijks ontstaat bij handel/verkoop (inclusief veilingen)</td> </tr> <tr> <td>Glazen verpakkingen</td> <td>dagelijks ontstaat</td> </tr> <tr> <td>Kunststof</td> <td>zijnde landbouwplastic dat vrijkomt bij landbouw of zijnde folie: wekelijks ontstaat, of incidenteel 400 liter of meer vrijkomt</td> </tr> <tr> <td>EPS (piepschuim) verpakkingen</td> <td>wekelijks ontstaat of incidenteel 1000 liter of meer vrijkomt</td> </tr> <tr> <td>A- en B-hout of Houten verpakkingen</td> <td>maandelijks 3 m³ of meer vrijkomt of incidenteel 3 m³ of meer vrijkomt</td> </tr> <tr> <td>Groenafval</td> <td>vrijkomt bij landbouw, bos en natuur of openbaar groen of wekelijks vrijkomt, of incidenteel 3 m³ of meer vrijkomt</td> </tr> <tr> <td>Textiel</td> <td>zijnde bedrijfskleding, linnengoed en/of onverkoopbaar textiel: wekelijks ontstaat, of incidenteel 1 m³ of meer vrijkomt</td> </tr> <tr> <td>Matrassen</td> <td>incidenteel in hoeveelheden van 10 stuks of meer vrijkomen</td> </tr> </tbody> </table>	Tanks voor autogas van voertuigen		Veegafval van openbare ruimte		Zuurteer en overig zwavelhoudend afval met zwavel		Afvalstoffencategorieën*	Gescheiden houden en gescheiden afgeven wordt geverg als**	Papier en karton	wekelijks ontstaat	Bioafval en daarmee vergelijkbaar biologisch afbreekbaar bedrijfsafval	vrijkomt bij landbouw en veilingen of zijnde keukenafval, snijresten en/of onverpakte over de datum/ onverkoopbare producten: dagelijks ontstaat bij een bedrijf met een professionele keuken, of dagelijks ontstaat bij handel/verkoop (inclusief veilingen)	Glazen verpakkingen	dagelijks ontstaat	Kunststof	zijnde landbouwplastic dat vrijkomt bij landbouw of zijnde folie: wekelijks ontstaat, of incidenteel 400 liter of meer vrijkomt	EPS (piepschuim) verpakkingen	wekelijks ontstaat of incidenteel 1000 liter of meer vrijkomt	A- en B-hout of Houten verpakkingen	maandelijks 3 m ³ of meer vrijkomt of incidenteel 3 m ³ of meer vrijkomt	Groenafval	vrijkomt bij landbouw, bos en natuur of openbaar groen of wekelijks vrijkomt, of incidenteel 3 m ³ of meer vrijkomt	Textiel	zijnde bedrijfskleding, linnengoed en/of onverkoopbaar textiel: wekelijks ontstaat, of incidenteel 1 m ³ of meer vrijkomt	Matrassen	incidenteel in hoeveelheden van 10 stuks of meer vrijkomen
Tanks voor autogas van voertuigen																													
Veegafval van openbare ruimte																													
Zuurteer en overig zwavelhoudend afval met zwavel																													
Afvalstoffencategorieën*	Gescheiden houden en gescheiden afgeven wordt geverg als**																												
Papier en karton	wekelijks ontstaat																												
Bioafval en daarmee vergelijkbaar biologisch afbreekbaar bedrijfsafval	vrijkomt bij landbouw en veilingen of zijnde keukenafval, snijresten en/of onverpakte over de datum/ onverkoopbare producten: dagelijks ontstaat bij een bedrijf met een professionele keuken, of dagelijks ontstaat bij handel/verkoop (inclusief veilingen)																												
Glazen verpakkingen	dagelijks ontstaat																												
Kunststof	zijnde landbouwplastic dat vrijkomt bij landbouw of zijnde folie: wekelijks ontstaat, of incidenteel 400 liter of meer vrijkomt																												
EPS (piepschuim) verpakkingen	wekelijks ontstaat of incidenteel 1000 liter of meer vrijkomt																												
A- en B-hout of Houten verpakkingen	maandelijks 3 m ³ of meer vrijkomt of incidenteel 3 m ³ of meer vrijkomt																												
Groenafval	vrijkomt bij landbouw, bos en natuur of openbaar groen of wekelijks vrijkomt, of incidenteel 3 m ³ of meer vrijkomt																												
Textiel	zijnde bedrijfskleding, linnengoed en/of onverkoopbaar textiel: wekelijks ontstaat, of incidenteel 1 m ³ of meer vrijkomt																												
Matrassen	incidenteel in hoeveelheden van 10 stuks of meer vrijkomen																												
283.	B.10.7	1	<p>Deze wijziging (onderdeel 17 van de inspraaknotitie) treedt met tranche 1 in werking (zie paragraaf 2 van deze nota). Abusievelijk is in het eerste en tweede aandachtstreepje al een formulering gebruikt die is afgestemd op de Ow en dus hoort bij tranche 2. Bij inwerkingtreding van tranche 1 luidt de test van deze twee streepjes als volgt.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het is niet toegestaan om uit afvalstoffen geproduceerde vloeibare brandstoffen die niet voldoen aan de voorwaarden voor einde-afval in te zetten in motoren van voer- en vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten inrichtingen locaties waar milieubelastende activiteiten worden uitgevoerd, voor zover deze beperking expliciet in de minimumstandaard van de betreffende sectorplannen is opgenomen. - Om dit te waarborgen neemt het bevoegd gezag in vergunningen van verwerkers zo nodig sturingsvoorschriften op om afzet als brandstof voor motoren van voer- en vaartuigen, andere mobiele toepassingen of vormen van inzet buiten inrichtingen locaties waar voorzieningen aanwezig zijn om emissies tot een aanvaardbaar niveau terug te brengen, te vermijden. <p>Bij inwerkingtreding van tranche 2 wordt de formulering alsnog zoals aangegeven in de inspraaknotitie</p>																										
284.	B.11.6 en B.12.15	1	<p>In de inspraaknotitie zijn in paragraaf 11 de integrale teksten van nieuwe paragrafen B.11.6 en B.12.14 opgenomen. Deze waren integraal in de inspraak gebracht om deze onderdeel van de kern van beleid te maken. Verzuimd is echter om dit ook expliciet te maken. Om die reden wordt</p> <ul style="list-style-type: none"> - aan het laatste aandachtstreepje van paragraaf B.11.6 (nieuwe nummering) toegevoegd: <u>De nadere uitwerking van 'verbranden van afvalstoffen in de open lucht' in paragraaf B.11.5 is ook kern van beleid.</u> - aan het laatste aandachtstreepje van paragraaf B.12.15 (nieuwe nummering) toegevoegd: <u>De nadere uitwerking van 'op of in de bodem brengen als vorm van verwijdering van afvalstoffen (storten) buiten stortplaatsen' in paragraaf B.12.14 is ook kern van beleid.</u> <p>Tevens wordt aan het tweede aandachtstreepje in paragraaf B.11.5 (nieuwe nummering) toegevoegd: <u>Zie ook hoofdstuk A.8 'LAP3 en de Omgevingswet'.</u></p>																										
285.	D.3.8	1	<p>In hoofdstuk D.3 mist de kern van beleid (paragraaf D.3.8) een aantal nuances die wel in de rest van het hoofdstuk staan. De tekst van de paragraaf D.3.8 wordt als volgt aangepast:</p> <p>Vergunningplichtige inrichtingen en bedrijven die:</p>																										

Nr.	Onderdeel LAP	Tranche Inwerking-treding	Wijziging					
			<p>a. <u>Vergunningplichtige inrichtingen die afvalstoffen op- en overslaan, nuttig toepassen of verwijderen en vallen onder categorie 28.4 en 28.5 van het Bor</u> of en</p> <p>b. vallen onder bedrijven die een vergunning nodig hebben op grond van het Besluit inzamenen afvalstoffen, moeten beschikken over beschrijvingen van het A&V-beleid en de AO/IC. <u>Uitgezonderd zijn inrichtingen die op grond van het gestelde in categorie 28.7, 28.8 en 28.9 (van bijlage I, onderdeel C van het Bor) voor de toepassing van onderdeel 28.4 buiten beschouwing blijven.</u></p>					
286.	D.4.2	1	Ter verduidelijking wordt de tweede zin van paragraaf D.4.2 als volgt aangevuld: ... De ratio hierachter is dat de vraag of mengen kan worden toegestaan niet los gezien kan worden van de vervolghandelingen met dit mengsel i.r.t. de minimumstandaarden voor de <u>verwerking van de afzonderlijke</u> , te mengen afvalstoffen.					
287.	D.8	2	In de laatste paragraaf 'kern' ontbreekt de standaard inleiding van deze paragraaf. Direct onder kop D.8.2 wordt alsnog een inleidende zin toegevoegd: D.8.2 kern van beleid <u>In deze laatste paragraaf zijn de punten samengevat die de kern vormen van het beleid zoals opgenomen in dit hoofdstuk. Overige informatie in dit hoofdstuk is toelichtend aan onderstaand beleid of dient als duiding bij bijvoorbeeld bestaande wet- en regelgeving of jurisprudentie. Voor wijziging van onderstaande kern van beleid zal altijd een procedure van openbare inspraak worden gevolgd. Voor wijziging van meer toelichtende delen van dit hoofdstuk zal worden volstaan met bekendmaking.</u> In alle vergunningen voor activiteiten met afvalstoffen (...) de omgeving van de locatie waar de activiteit wordt uitgevoerd.					
288.	E Algemeen	1	In de ZZS bepalingen die zijn opgenomen in een groot deel van de sectorplannen wordt de volgende tekstuele optimalisatie doorgevoerd: Paragraaf II: Onderstaande minimumstandaard houdt rekening met de mogelijke aanwezigheid van [ZZS] in [afvalstof]. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in een van de genoemde afvalstoffen <u>aanwezig zijn</u> , dan geldt dat de voorschriften van REACH, de POP-verordening en/of de beleidslijn ZZS van hoofdstuk B.14 paragraaf B.14.4.3. van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze bepalingen moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie hoofdstuk B.14, paragraaf B.14.5.2 van het beleidskader). Paragraaf III: Bij onderstaand beleid voor overbrenging van afvalstoffen is rekening gehouden met de aanwezigheid van [ZZS] in [afvalstof]. Als zich andere situaties voordoen van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in een van de genoemde afvalstoffen <u>aanwezig zijn</u> , dan kan dit betekenen dat afgeweken moet worden van de in paragraaf II beschreven verwerking en als gevolg daarvan ook van het onderstaande beleid voor overbrenging. Of overbrenging kan worden toegestaan moet dan getoetst worden aan het beleid voor overbrenging i.r.t. ZZS zoals beschreven in hoofdstuk B.14 paragraaf B.14.5.3 van het beleidskader. Als gevolg van het herstructureren van het LAP voor wat betreft de inhoud van hoofdstuk B.7 naar deels hoofdstuk B.3 en deels hoofdstuk D.4 worden de volgende veel gebruikte tekst in paragraaf II als volgt gewijzigd: Recycling met inachtneming van: • het algemene mengbeleid <u>beleid voor het vergunnen van menghandelingen</u> (hoofdstuk B.7 <u>D.4</u> beleidskader) en in het bijzonder mengen t.b.v. de productie van een bouwstof (paragraaf B.7.5.4 <u>D.4.4.5</u> beleidskader); • de voorwaarden voor gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' (hoofdstuk B.12, paragraaf B.12.9.2 beleidskader).					
289.	E.05-II	1	In de minimumstandaard onder b. wordt een verkeerde verwijzing naar paragraaf IV in de toelichting aangepast in een verwijzing naar paragraaf V: Dit betreft (...) is (zie paragraaf IV voor toelichting en voorbeelden) of (...)					
290.	E.07-I en E.07-II	1	De diverse inspraakreacties op enerzijds de aanpassing van sectorplan 7 en anderzijds de teksten van het nieuwe hoofdstuk B.3 waren aanleiding om een en ander nog eens te heroverwegen. Conclusie was dat de voorgenomen aanpassing in par I niet helemaal duidelijk was, dat een bijbehorende aanpassing in paragraaf II over het hoofd was gezien en dat het geheel in relatie tot de scheidingsregels zoals opgenomen in het nieuwe hoofdstuk B.3 onduidelijk waren. Ten opzichten van de tekst uit de inspraaknotitie wordt de tekst van het LAP als volgt gewijzigd/aangevuld: E.07-I, eerste rij van de tabel: <table border="1" data-bbox="587 1304 2801 1465"> <tr> <td>Organisch bedrijfsafval</td> <td>Het gaat hierbij om organische afval 1) <u>organisch afval</u> dat: - vrijkomt bij (niet limitatief) handel, diensten, overheden en industriële bedrijven; en - gescheiden is ingezameld dan wel gescheiden is afgegeven, en - wat naar aard en samenstelling vergelijkbaar is met (...). 2) <u>overig onverpakt of uitgepakt organisch afval</u> van veilingen, tuincentra, (<u>groot- en detail</u>)handel, etc.</td> </tr> </table> E.07-II, eerste rij van de tabel: <table border="1" data-bbox="587 1520 2801 1675"> <tr> <td>a</td> <td>Organisch bedrijfsafval</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> Composteren met het oog op recycling of; Vergisten met gebruik van het gevormde biogas als brandstof gevolgd door narijping (nacompostering of een andere vorm van aerobe droging) met het oog op recycling van het digestaat. <u>Specifiek voor substream 2 van de in paragraaf I opgenomen afbakening van 'Organisch bedrijfsafval' zijn ook andere vormen van recycling toegestaan, zoals bijvoorbeeld inzet als of verwerken tot diervoeder.</u> </td> </tr> </table>	Organisch bedrijfsafval	Het gaat hierbij om organische afval 1) <u>organisch afval</u> dat: - vrijkomt bij (niet limitatief) handel, diensten, overheden en industriële bedrijven; en - gescheiden is ingezameld dan wel gescheiden is afgegeven, en - wat naar aard en samenstelling vergelijkbaar is met (...). 2) <u>overig onverpakt of uitgepakt organisch afval</u> van veilingen, tuincentra, (<u>groot- en detail</u>)handel, etc.	a	Organisch bedrijfsafval	<ul style="list-style-type: none"> Composteren met het oog op recycling of; Vergisten met gebruik van het gevormde biogas als brandstof gevolgd door narijping (nacompostering of een andere vorm van aerobe droging) met het oog op recycling van het digestaat. <u>Specifiek voor substream 2 van de in paragraaf I opgenomen afbakening van 'Organisch bedrijfsafval' zijn ook andere vormen van recycling toegestaan, zoals bijvoorbeeld inzet als of verwerken tot diervoeder.</u>
Organisch bedrijfsafval	Het gaat hierbij om organische afval 1) <u>organisch afval</u> dat: - vrijkomt bij (niet limitatief) handel, diensten, overheden en industriële bedrijven; en - gescheiden is ingezameld dan wel gescheiden is afgegeven, en - wat naar aard en samenstelling vergelijkbaar is met (...). 2) <u>overig onverpakt of uitgepakt organisch afval</u> van veilingen, tuincentra, (<u>groot- en detail</u>)handel, etc.							
a	Organisch bedrijfsafval	<ul style="list-style-type: none"> Composteren met het oog op recycling of; Vergisten met gebruik van het gevormde biogas als brandstof gevolgd door narijping (nacompostering of een andere vorm van aerobe droging) met het oog op recycling van het digestaat. <u>Specifiek voor substream 2 van de in paragraaf I opgenomen afbakening van 'Organisch bedrijfsafval' zijn ook andere vormen van recycling toegestaan, zoals bijvoorbeeld inzet als of verwerken tot diervoeder.</u>						
291.	E.28-I	1	De definitie van bouw- en sloopafval in het LAP is gewijzigd n.a.v. de herziene Kra. Dit heeft ook gevolgen voor de tekst in de afbakening van sectorplan 28 (gemengd bouw- en sloopafval). Gelijktijdig wordt verduidelijkt dat het in dit sectorplan uitsluitend gaat over <u>gemengd</u> bouw- en sloopafval. Inhoudelijk wijzigt niets aan het beleid voor de verwerking ervan. a. De titel van het sectorplan wordt als volgt gewijzigd: Gemengd bouw- en sloopafval, met <u>gemengd</u> bouw- en sloopafval vergelijkbaar afval van bedrijven en particulier gemengd verbouwingsafval b. De inleidende zin van paragraaf I wordt als volgt gewijzigd: <u>Gemengd</u> bouw- en sloopafval komt vrij bij het bouwen, renoveren en slopen van gebouwen en andere bouwwerken waaronder ook bouwwerken in de weg- en waterbouw. <u>bouw- en sloopwerkzaamheden in situaties waarin afvalstoffen op basis van regelgeving niet of niet allemaal per component gescheiden hoeven te worden gehouden.</u>					
292.	E.56-II	1	Conform het beleid ten tijde van LAP2 – toen ook nog werd gestuurd op regeneratie van afgewerkte olie – wordt aan de minimumstandaard van overige afgewerkte olie de volgende passage toegevoegd:					

Nr.	Onderdeel LAP	Tranche Inwerking-treding	Wijziging											
			<u>In afwijking van de algemene uitgangspunten van het LAP worden geen verwerkingsvormen vergund waarvan met LCA technieken is aangetoond dat deze gelijkwaardig zijn aan het regenereren tot basisolie.</u>											
293.	E.56-II en E.64-II	1	<p>Uitgangspunt is dat – conform de POP-verordening - bij de verwerking de aanwezige pcb's worden vernietigd. Het LAP is hierbij echter onnodig strenger dan de POP-verordening terwijl de toelichting bij beide sectorplannen wel aansluit bij de POP-verordening. Dit wordt aangepast:</p> <p>sectorplan 56:</p> <table border="1"> <tr> <td>a</td> <td>PCB-houdende afgewerkte olie</td> <td>Verwijderen door verbranden (D10) of chemische/fysische behandeling (D09) waarbij verzekerd moet zijn dat alle PCB's worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet. Vanwege de verontreiniging met PCB's, zijn hoogwaardigere verwerkingsvormen dan de minimumstandaard niet toegestaan.</td> </tr> </table> <p>sectorplan 64:</p> <table border="1"> <tr> <td>d</td> <td>PCB houdende apparaten die niet verwerkt kunnen volgens a, en/of PCB-houdende producten, vloeistoffen of preparaten (ook deze gebruikt voor spoelen bij verwerking a)</td> <td>Verwijderen door verbranden (D10) of chemische/fysische behandeling (D09) waarbij verzekerd moet zijn dat alle PCB's worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet. Vanwege de verontreiniging met PCB's, zijn hoogwaardigere verwerkingsvormen dan de minimumstandaard niet toegestaan.</td> </tr> </table>	a	PCB-houdende afgewerkte olie	Verwijderen door verbranden (D10) of chemische/fysische behandeling (D09) waarbij verzekerd moet zijn dat alle PCB's worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet. Vanwege de verontreiniging met PCB's, zijn hoogwaardigere verwerkingsvormen dan de minimumstandaard niet toegestaan.	d	PCB houdende apparaten die niet verwerkt kunnen volgens a, en/of PCB-houdende producten, vloeistoffen of preparaten (ook deze gebruikt voor spoelen bij verwerking a)	Verwijderen door verbranden (D10) of chemische/fysische behandeling (D09) waarbij verzekerd moet zijn dat alle PCB's worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet. Vanwege de verontreiniging met PCB's, zijn hoogwaardigere verwerkingsvormen dan de minimumstandaard niet toegestaan.					
a	PCB-houdende afgewerkte olie	Verwijderen door verbranden (D10) of chemische/fysische behandeling (D09) waarbij verzekerd moet zijn dat alle PCB's worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet. Vanwege de verontreiniging met PCB's, zijn hoogwaardigere verwerkingsvormen dan de minimumstandaard niet toegestaan.												
d	PCB houdende apparaten die niet verwerkt kunnen volgens a, en/of PCB-houdende producten, vloeistoffen of preparaten (ook deze gebruikt voor spoelen bij verwerking a)	Verwijderen door verbranden (D10) of chemische/fysische behandeling (D09) waarbij verzekerd moet zijn dat alle PCB's worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet. Vanwege de verontreiniging met PCB's, zijn hoogwaardigere verwerkingsvormen dan de minimumstandaard niet toegestaan.												
294.	E.82	1	<p>Bij het schrijven van de toelichting op het sectorplan bleken nog een aantal optimalisaties nodig te zijn aan paragraaf I (voetnoot 2), maar vooral paragrafen II (minimumstandaarden d en e) en overeenkomstig III om beter aan te sluiten bij de gebruikte terminologie rond 'tijdelijke en permanente opslag' in de kwikverordening i.p.v. het gebruik van de term 'storten' in het sectorplan. Dit alles leidt tot de volgende optimalisaties:</p> <p>Voetnoot 2: De kwikverordening bevat beperkingen en voorschriften ten aanzien van het gebruik, de opslag en de in- en uitvoer van <u>niet-afvalstoffen in de vorm van metallisch kwik en kwikhoudende materialen (waaronder kwikverbindingen en kwikmengsels)</u> en <u>kwikhoudende producten</u> en ten aanzien van het beheer van <u>metallisch kwik en bepaalde kwikhoudende materialen kwikafval (als afvalstof)</u>.</p> <p>Paragraaf II:</p> <table border="1"> <tr> <td>d</td> <td>Metallisch kwik en gestabiliseerd metallisch kwik t.b.v. permanente berging opslag, m.u.v. metallisch kwik zoals bedoeld onder e.</td> <td> <p>Storten op een daarvoor geschikte stortplaats [voetnoot 3]. <u>Permanente opslag conform de bepalingen van artikel 13 van de kwikverordening.</u> <u>Voorafgaand aan permanente opslag is tijdelijke opslag (max. vijf jaar) van metallisch kwik toegestaan conform de bepalingen daartoe uit de kwikverordening en de Regeling acceptatie afvalstoffen op stortplaatsen.</u></p> <p>Hoogwaardiger verwerking van metallische kwik is uitsluitend toegestaan indien: - [geen wijzigingen]</p> </td> </tr> <tr> <td>e</td> <td>Metallisch kwik dat vrijkomt bij de winning en reiniging van aardgas</td> <td> <p>Storten op een daarvoor geschikte stortplaats [voetnoot 3]. <u>Permanente opslag conform de bepalingen van artikel 13 van de kwikverordening.</u> <u>Voorafgaand aan permanente opslag is tijdelijke opslag (max. vijf jaar) van metallisch kwik toegestaan conform de bepalingen daartoe uit de kwikverordening en de Regeling acceptatie afvalstoffen op stortplaatsen.</u></p> <p>Andere verwerking dan verwijderen is conform de bepalingen van <u>artikel 11 van de kwikverordening</u> niet toegestaan [voetnoot 4].</p> </td> </tr> </table> <p>Paragraaf III onder 'Algemeen': Onderstaand beleid voor de overbrenging van metallisch kwik en kwikhoudende materialen en producten vanuit en naar Nederland is in lijn met overweging 12 en de artikelen 4, eerste en vierde lid (beperkingen invoer), en 11 (afvalstatusbepaling en verwijdering van <u>metallisch kwikafval</u> en kwikhoudende materialen van 'grote bronnen') van de kwikverordening. De EVOA blijft van toepassing.</p> <p>Paragraaf III in de tabel bij 'Overbrenging vanuit Nederland':</p> <table border="1"> <tr> <td rowspan="2">t.b.v. storten (D1) of permanente opslag (D12) <u>[voetnoot]</u></td> <td>Nee</td> <td>Voor afval als bedoeld in paragraaf II, onder a, b, c, d en e, op grond van nationale zelfverzorging.</td> </tr> <tr> <td>Ja</td> <td> <p>Overbrenging t.b.v. storten/permanente opslag is in afwijking van bovenstaande wel toegestaan voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> kwikhoudende materialen en producten dat die na ontwerpen <u>wordt worden</u> verbrand of nuttig toegepast en waarvan de overbrenging uitsluitend is gekwalificeerd als overbrenging voor storten/permanente opslag. Dit is het geval indien voorafgaand aan het nuttig toepassen of verbranden van een deel van het afval: <ul style="list-style-type: none"> sprake is van ontwerpen als eerste handeling en die eerste handeling is gericht <u>is</u> op het afscheiden en vervolgens storten/permanente opslag van het afgescheiden kwik. Daarbij moet zeker zijn dat na het ontwerpen inderdaad een deel van het ontworpen materiaal wordt verbrand of nuttig toegepast. Kwikhoudende materialen en producten waarvoor uit de kennisgeving blijkt dat het betreffende afval om technische redenen niet geschikt is om in Nederland <ul style="list-style-type: none"> te worden ontworpen conform de minimumstandaard, of te worden gestort na immobilisatie. metallisch kwik als bedoeld in de Regeling acceptatie afvalstoffen op stortplaatsen en gestabiliseerd metallisch kwik <ul style="list-style-type: none"> t.b.v. permanente opslag conform de bepalingen daarvoor uit de kwikverordening; en dat in Nederland niet volgens deze bepalingen permanent opgeslagen kan worden. gestabiliseerd metallisch kwik dat permanent ondergronds wordt opgeslagen en is ontstaan bij het stabiliseren van metallisch kwik dat is vrijgekomen bij het ontwerpen van kwikhoudende materialen en producten en </td> </tr> </table>	d	Metallisch kwik en gestabiliseerd metallisch kwik t.b.v. permanente berging opslag, m.u.v. metallisch kwik zoals bedoeld onder e.	<p>Storten op een daarvoor geschikte stortplaats [voetnoot 3]. <u>Permanente opslag conform de bepalingen van artikel 13 van de kwikverordening.</u> <u>Voorafgaand aan permanente opslag is tijdelijke opslag (max. vijf jaar) van metallisch kwik toegestaan conform de bepalingen daartoe uit de kwikverordening en de Regeling acceptatie afvalstoffen op stortplaatsen.</u></p> <p>Hoogwaardiger verwerking van metallische kwik is uitsluitend toegestaan indien: - [geen wijzigingen]</p>	e	Metallisch kwik dat vrijkomt bij de winning en reiniging van aardgas	<p>Storten op een daarvoor geschikte stortplaats [voetnoot 3]. <u>Permanente opslag conform de bepalingen van artikel 13 van de kwikverordening.</u> <u>Voorafgaand aan permanente opslag is tijdelijke opslag (max. vijf jaar) van metallisch kwik toegestaan conform de bepalingen daartoe uit de kwikverordening en de Regeling acceptatie afvalstoffen op stortplaatsen.</u></p> <p>Andere verwerking dan verwijderen is conform de bepalingen van <u>artikel 11 van de kwikverordening</u> niet toegestaan [voetnoot 4].</p>	t.b.v. storten (D1) of permanente opslag (D12) <u>[voetnoot]</u>	Nee	Voor afval als bedoeld in paragraaf II, onder a, b, c, d en e, op grond van nationale zelfverzorging.	Ja	<p>Overbrenging t.b.v. storten/permanente opslag is in afwijking van bovenstaande wel toegestaan voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> kwikhoudende materialen en producten dat die na ontwerpen <u>wordt worden</u> verbrand of nuttig toegepast en waarvan de overbrenging uitsluitend is gekwalificeerd als overbrenging voor storten/permanente opslag. Dit is het geval indien voorafgaand aan het nuttig toepassen of verbranden van een deel van het afval: <ul style="list-style-type: none"> sprake is van ontwerpen als eerste handeling en die eerste handeling is gericht <u>is</u> op het afscheiden en vervolgens storten/permanente opslag van het afgescheiden kwik. Daarbij moet zeker zijn dat na het ontwerpen inderdaad een deel van het ontworpen materiaal wordt verbrand of nuttig toegepast. Kwikhoudende materialen en producten waarvoor uit de kennisgeving blijkt dat het betreffende afval om technische redenen niet geschikt is om in Nederland <ul style="list-style-type: none"> te worden ontworpen conform de minimumstandaard, of te worden gestort na immobilisatie. metallisch kwik als bedoeld in de Regeling acceptatie afvalstoffen op stortplaatsen en gestabiliseerd metallisch kwik <ul style="list-style-type: none"> t.b.v. permanente opslag conform de bepalingen daarvoor uit de kwikverordening; en dat in Nederland niet volgens deze bepalingen permanent opgeslagen kan worden. gestabiliseerd metallisch kwik dat permanent ondergronds wordt opgeslagen en is ontstaan bij het stabiliseren van metallisch kwik dat is vrijgekomen bij het ontwerpen van kwikhoudende materialen en producten en
d	Metallisch kwik en gestabiliseerd metallisch kwik t.b.v. permanente berging opslag, m.u.v. metallisch kwik zoals bedoeld onder e.	<p>Storten op een daarvoor geschikte stortplaats [voetnoot 3]. <u>Permanente opslag conform de bepalingen van artikel 13 van de kwikverordening.</u> <u>Voorafgaand aan permanente opslag is tijdelijke opslag (max. vijf jaar) van metallisch kwik toegestaan conform de bepalingen daartoe uit de kwikverordening en de Regeling acceptatie afvalstoffen op stortplaatsen.</u></p> <p>Hoogwaardiger verwerking van metallische kwik is uitsluitend toegestaan indien: - [geen wijzigingen]</p>												
e	Metallisch kwik dat vrijkomt bij de winning en reiniging van aardgas	<p>Storten op een daarvoor geschikte stortplaats [voetnoot 3]. <u>Permanente opslag conform de bepalingen van artikel 13 van de kwikverordening.</u> <u>Voorafgaand aan permanente opslag is tijdelijke opslag (max. vijf jaar) van metallisch kwik toegestaan conform de bepalingen daartoe uit de kwikverordening en de Regeling acceptatie afvalstoffen op stortplaatsen.</u></p> <p>Andere verwerking dan verwijderen is conform de bepalingen van <u>artikel 11 van de kwikverordening</u> niet toegestaan [voetnoot 4].</p>												
t.b.v. storten (D1) of permanente opslag (D12) <u>[voetnoot]</u>	Nee	Voor afval als bedoeld in paragraaf II, onder a, b, c, d en e, op grond van nationale zelfverzorging.												
	Ja	<p>Overbrenging t.b.v. storten/permanente opslag is in afwijking van bovenstaande wel toegestaan voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> kwikhoudende materialen en producten dat die na ontwerpen <u>wordt worden</u> verbrand of nuttig toegepast en waarvan de overbrenging uitsluitend is gekwalificeerd als overbrenging voor storten/permanente opslag. Dit is het geval indien voorafgaand aan het nuttig toepassen of verbranden van een deel van het afval: <ul style="list-style-type: none"> sprake is van ontwerpen als eerste handeling en die eerste handeling is gericht <u>is</u> op het afscheiden en vervolgens storten/permanente opslag van het afgescheiden kwik. Daarbij moet zeker zijn dat na het ontwerpen inderdaad een deel van het ontworpen materiaal wordt verbrand of nuttig toegepast. Kwikhoudende materialen en producten waarvoor uit de kennisgeving blijkt dat het betreffende afval om technische redenen niet geschikt is om in Nederland <ul style="list-style-type: none"> te worden ontworpen conform de minimumstandaard, of te worden gestort na immobilisatie. metallisch kwik als bedoeld in de Regeling acceptatie afvalstoffen op stortplaatsen en gestabiliseerd metallisch kwik <ul style="list-style-type: none"> t.b.v. permanente opslag conform de bepalingen daarvoor uit de kwikverordening; en dat in Nederland niet volgens deze bepalingen permanent opgeslagen kan worden. gestabiliseerd metallisch kwik dat permanent ondergronds wordt opgeslagen en is ontstaan bij het stabiliseren van metallisch kwik dat is vrijgekomen bij het ontwerpen van kwikhoudende materialen en producten en 												

Nr.	Onderdeel LAP	Tranche Inwerking-treding	Wijziging												
			<p>—in Nederland niet gestort kunnen kan worden.</p> <p>[voetnoot]: Permanente opslag wordt in de praktijk ook storten genoemd en daarom wordt hier (pragmatisch) gesproken van storten/permanente opslag. Strikt genomen staat de kwikverordening voor metallisch kwik echter uitsluitend permanente opslag (D12) toe.</p>												
295.	E.84-I	1	<p>Uit de afbakening van sectorplan 84 wordt onderstaande zin geschrapt. De bepaling in de afbakening is achterhaald en niet meer in lijn met de regels en het beleid rond afvalscheiding zoals die zijn neergezet in hoofdstuk B.3 'Afvalscheiding' van het beleidskader. De toelichting van het sectorplan wordt overeenkomstig aangepast.</p> <p>Behoudens voor matrassen, bestaat er echter nog geen scheiding en/of inzamelplicht.</p>												
296.	E.84-III	1	<p>Bij het aanpassen van de minimumstandaard voor matrassen is abusievelijk vergeten het in- en uitvoerbeleid overeenkomstig aan te passen. Dit wordt hersteld:</p> <p>Overbrenging vanuit Nederland:</p> <table border="1"> <tr> <td>t.b.v. andere nuttige toepassing</td> <td>Nee</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> Voor matrassen en steenwol omdat recycling mogelijk is, tenzij: <ul style="list-style-type: none"> • uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan € 205,-/ton, én • er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort. <u>Voor matrassen, omdat recycling mogelijk is, tenzij:</u> <ul style="list-style-type: none"> • <u>uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof, én</u> • <u>er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort.</u> </td> </tr> <tr> <td>t.b.v. verbranden en t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten</td> <td>Nee</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> Voor tapijt omdat nuttige toepassing mogelijk is. Voor matrassen en steenwol omdat nuttige toepassing mogelijk is, tenzij: <ul style="list-style-type: none"> – uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan € 205,-/ton, én – er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort. <u>Voor matrassen omdat nuttige toepassing mogelijk is, tenzij:</u> <ul style="list-style-type: none"> – <u>uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof, én</u> – <u>er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort.</u> Voor kunstgras omdat na uitsorteren recycling van minimaal de thermoplasten en de zandfractie mogelijk is. Voor plakstroken van kunstgras omdat nuttige toepassing mogelijk is. </td> </tr> </table> <p>Overbrenging naar Nederland:</p> <table border="1"> <tr> <td>t.b.v. andere nuttige toepassing</td> <td>Nee</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> Voor matrassen en steenwol, omdat recycling mogelijk is, tenzij: <ul style="list-style-type: none"> – uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan € 205,-/ton, én – er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort. <u>Voor matrassen omdat recycling mogelijk is, tenzij:</u> <ul style="list-style-type: none"> – <u>uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof, én</u> – <u>er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort.</u> Voor kunstgras omdat na uitsorteren recycling van minimaal de thermoplasten en de zandfractie van kunstgras mogelijk is. </td> </tr> </table> <table border="1"> <tr> <td>t.b.v. verbranden en t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten</td> <td>Nee</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> Voor de overige onder par II genoemde deelstromen omdat nuttige toepassing mogelijk is. Voor matrassen geldt als uitzondering dat overbrenging wel wordt toegestaan ingeval: <ul style="list-style-type: none"> • uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan € 205,-/ton, én • er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging). </td> </tr> </table>	t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	<ul style="list-style-type: none"> Voor matrassen en steenwol omdat recycling mogelijk is, tenzij: <ul style="list-style-type: none"> • uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan € 205,-/ton, én • er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort. <u>Voor matrassen, omdat recycling mogelijk is, tenzij:</u> <ul style="list-style-type: none"> • <u>uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof, én</u> • <u>er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort.</u> 	t.b.v. verbranden en t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten	Nee	<ul style="list-style-type: none"> Voor tapijt omdat nuttige toepassing mogelijk is. Voor matrassen en steenwol omdat nuttige toepassing mogelijk is, tenzij: <ul style="list-style-type: none"> – uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan € 205,-/ton, én – er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort. <u>Voor matrassen omdat nuttige toepassing mogelijk is, tenzij:</u> <ul style="list-style-type: none"> – <u>uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof, én</u> – <u>er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort.</u> Voor kunstgras omdat na uitsorteren recycling van minimaal de thermoplasten en de zandfractie mogelijk is. Voor plakstroken van kunstgras omdat nuttige toepassing mogelijk is. 	t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	<ul style="list-style-type: none"> Voor matrassen en steenwol, omdat recycling mogelijk is, tenzij: <ul style="list-style-type: none"> – uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan € 205,-/ton, én – er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort. <u>Voor matrassen omdat recycling mogelijk is, tenzij:</u> <ul style="list-style-type: none"> – <u>uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof, én</u> – <u>er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort.</u> Voor kunstgras omdat na uitsorteren recycling van minimaal de thermoplasten en de zandfractie van kunstgras mogelijk is. 	t.b.v. verbranden en t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten	Nee	<ul style="list-style-type: none"> Voor de overige onder par II genoemde deelstromen omdat nuttige toepassing mogelijk is. Voor matrassen geldt als uitzondering dat overbrenging wel wordt toegestaan ingeval: <ul style="list-style-type: none"> • uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan € 205,-/ton, én • er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	<ul style="list-style-type: none"> Voor matrassen en steenwol omdat recycling mogelijk is, tenzij: <ul style="list-style-type: none"> • uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan € 205,-/ton, én • er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort. <u>Voor matrassen, omdat recycling mogelijk is, tenzij:</u> <ul style="list-style-type: none"> • <u>uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof, én</u> • <u>er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort.</u> 													
t.b.v. verbranden en t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten	Nee	<ul style="list-style-type: none"> Voor tapijt omdat nuttige toepassing mogelijk is. Voor matrassen en steenwol omdat nuttige toepassing mogelijk is, tenzij: <ul style="list-style-type: none"> – uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan € 205,-/ton, én – er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort. <u>Voor matrassen omdat nuttige toepassing mogelijk is, tenzij:</u> <ul style="list-style-type: none"> – <u>uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof, én</u> – <u>er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort.</u> Voor kunstgras omdat na uitsorteren recycling van minimaal de thermoplasten en de zandfractie mogelijk is. Voor plakstroken van kunstgras omdat nuttige toepassing mogelijk is. 													
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	<ul style="list-style-type: none"> Voor matrassen en steenwol, omdat recycling mogelijk is, tenzij: <ul style="list-style-type: none"> – uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan € 205,-/ton, én – er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort. <u>Voor matrassen omdat recycling mogelijk is, tenzij:</u> <ul style="list-style-type: none"> – <u>uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof, én</u> – <u>er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort.</u> Voor kunstgras omdat na uitsorteren recycling van minimaal de thermoplasten en de zandfractie van kunstgras mogelijk is. 													
t.b.v. verbranden en t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten	Nee	<ul style="list-style-type: none"> Voor de overige onder par II genoemde deelstromen omdat nuttige toepassing mogelijk is. Voor matrassen geldt als uitzondering dat overbrenging wel wordt toegestaan ingeval: <ul style="list-style-type: none"> • uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan € 205,-/ton, én • er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging). 													